

Korytarze ekologiczne na obszarze transgranicznym w świadczeniu usług ekosystemowych - aktualizacja przebiegu głównych, regionalnych i lokalnych korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii

Foto 1. Bory Dolnośląskie – bór z bagnem zwyczajnym.

Opracował **AR** Andrzej Ruszlewicz
NIP 6920200054, andrzej.ruszlewicz@wp.pl

Wrocław, 2026 r.

PROADAPT – POGRANICZE PRZYJAZNE KLIMATOWI – Wspomaganie decyzji
w zakresie lokalnych działań adaptacyjnych do zmian klimatu

PROADAPT – KLIMAFREUNDLICHES GRENZGEBIET – Unterstützung bei
der Entscheidungsfindung zu Anpassungsmaßnahmen an den
Klimawandel

PLSN.01.01-IP.01-0001/23

Publikacja została wykonana w ramach realizacji projektu „PROADAPT – POGRANICZE PRZYJAZNE KLIMATOWI – Wspomaganie decyzji w zakresie lokalnych działań adaptacyjnych do zmian klimatu”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu współpracy Interreg Polska-Saksonia 2021-2027.

Die Publikation wurde im Rahmen der Durchführung des Projekts „PROADAPT – GRENZGEBIET KLIMAFREUNDLICH – Unterstützung von Entscheidungen im Bereich lokaler Anpassungsmaßnahmen an den Klimawandel erstellt.” Das Projekt wird von der Europäischen Union aus dem Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Kooperationsprogramms Interreg Polen–Sachsen 2021–2027 kofinanziert.

*Wyłączną odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji ponoszą jej autorzy. Przedstawione poglądy nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

*Die alleinige Verantwortung für den Inhalt dieser Publikation liegt bei ihren Autoren. Die geäußerten Ansichten spiegeln nicht unbedingt die offizielle Position der Europäischen Union wider.

Tekst, mapy, fotografie: Andrzej Ruszlewicz[©]

PROADAPT – POGRANICZE PRZYJAZNE KLIMATOWI – Wspomaganie decyzji w zakresie lokalnych działań adaptacyjnych do zmian klimatu

PROADAPT – KLIMAFREUNDLICHES GRENZGEBIET – Unterstützung bei der Entscheidungsfindung zu Anpassungsmaßnahmen an den Klimawandel

PLSN.01.01-IP.01-0001/23

Spis treści

I. Wstęp	4
II. Definicja i stan prawny korytarzy ekologicznych	5
III. Metodyka wyznaczania korytarzy	6
IV. Dotychczasowy stan wyznaczania korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii	7
Poziom europejski	7
Poziom krajowy – Polska	9
Poziom regionalny	12
Województwo dolnośląskie	12
Województwo lubuskie	21
Saksonia	25
Plany ochrony parków narodowych i krajobrazowych	28
Poziom gmin	35
V. Koncepcja korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii	58
Korytarze ekologiczne – obszary chronione	59
Korytarze ekologiczne – lasy i zadrzewienia	62
Korytarze ekologiczne – cieki i obszary wodno-błotne	64
Korytarze ekologiczne – obszary niezalesione, niezabudowane (otwarte)	67
Korytarze ekologiczne – tereny zabudowane	70
Korytarze ekologiczne – drogi	73
Szlaki migracji wybranych gatunków wskaźnikowych	75
Korytarze ekologiczne – miejsca problematyczne	78
Wnioski i zalecenia – zagospodarowanie przestrzenne, ochrona, zarządzanie	91
VI. Literatura i materiały źródłowe	100
Spis fotografii umieszczonych w tekście	102
Spis map umieszczonych w tekście	102
Spis tabel umieszczonych w tekście	103
VII. Załączniki	103
Mapy korytarzy ekologicznych	103
Dokumentacja fotograficzna	103
Warstwy GIS	103

I. Wstęp

Celem opracowania była analiza i aktualizacja przebiegu korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska (Polska) i Saksonii (Niemcy). Analiza polegała na zebraniu danych o wyznaczonych korytarzach ekologicznych na poziomie krajowym (Polska, Niemcy), regionalnym (województwo dolnośląskie i lubuskie, Saksonia) oraz gminnym (zagospodarowanie przestrzenne gmin z powiatów: bolesławiecki, złotoryjski, jaworski, kamiennogórski, karkonoski, miasto Jelenia Góra, lwówecki, lubański, zgorzelecki, żarski). Korytarze ekologiczne w Saksonii obejmują powiaty Bautzen (gminy Kamenz, Bautzen) i Görlitz (gminy: Niederschlesischer Oberlausitzkreis, Löbau-Zittau, Görlitz Städte). Szczegółowe opracowanie korytarzy ekologicznych na terenie Saksonii zostanie wykonane po stronie partnera z Niemiec (odrębne opracowanie). Zebrane dane zweryfikowano metodą kartograficzną z aktualnym zagospodarowaniem przestrzennym (głównie tereny zurbanizowane, drogi, torowiska) i układem siedlisk w krajobrazie (głównie tereny leśne, wody powierzchniowe), obszarowymi formami ochrony przyrody, wyznaczonymi korytarzami ekologicznymi na każdym poziomie planowania od krajowego do gminnego. Do analizy wykorzystano między innymi najbardziej aktualne dostępne ortofotomapy¹. Problematiczne miejsca przebiegu korytarzy dodatkowo zweryfikowane poprzez wizje terenowe. Poszukiwano też informacji o barierach w migracji i działaniach łagodzących (np. przejścia dla zwierząt na ogrodzonych drogach takich jak autostrady, drogi szybkiego ruchu). Analiza dotyczyła głównie ciągłości siedlisk umożliwiających łączność między subpopulacjami zwierząt. Wynikiem jest propozycja sieci korytarzy ekologicznych od regionalnych (planowanie przestrzenne w województwach) do lokalnych (planowanie przestrzenne w gminach).

W opracowanie są odwołania do aktów prawnych i oficjalnych danych, poprzez stosowanie ich nazw skróconych, podanych poniżej.

- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/256 z dnia 7 lutego 2025 r. w sprawie przyjęcia osiemnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2025) 749), zwana dalej wykazem terenów Natura 2000.
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwana dalej Dyrektywą siedliskową².
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/EC z dnia 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana dalej Dyrektywą ptasią³.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zwana dalej ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. poz. 880 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dalej zwana ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. poz. 1227 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zwana dalej Ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r. poz. 627 ze zmianami)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2010 poz. 510 ze zmianami, akt posiada tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1713), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie siedlisk i gatunków Natura 2000.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408), zwane rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

1 <https://mapy.geoportal.gov.pl>

2 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A31992L0043>

3 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0147>

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409), zwane rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej roślin.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183, tekst jednolity Dz. U. 2022 poz. 2380), zwane dalej rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
- Standardowy Formularz Danych – dokument opisujący obszar Natura 2000 umieszczony na stronie <http://natura2000.gdos.gov.pl> Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, zwany dalej SDF lub sdf.

Do obrazowania przestrzennego (GIS, mapy, warstwy tematyczne, dane i informacje przestrzenne), pomiarów i innych analiz wykorzystano między innymi mapy podkładowe, z serwisów internetowych: Geoportal; GDOS; Pracowania na rzecz Wszystkich Istot, Geoportal Saksonii⁴.

Mapa 1. Położenie analizowanego obszaru (obszar opracowania).

II. Definicja i stan prawny korytarzy ekologicznych

Pojęcie „korytarz ekologiczny” pojawiło się w ochronie przyrody na początku XX wieku. Definiowano go poprzez pełnioną funkcję jako szlak migracji roślin lub zwierząt. Pod koniec tego wieku zauważono również, że może to być także wyróżniającą się liniowa struktura krajobrazu (Forman 1995). Głównym celem wyznaczania korytarzy ekologicznych jest łagodzenie skutków antropopresji, która prowadzi do fragmentacji i izolacji siedlisk, populacji gatunków. Ustawa o ochronie przyrody⁵ definiuje korytarz ekologiczny jako obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tak przyjęta definicja koncentruje się na kryteriach funkcjonalnych (przemieszczanie się gatunków). Oznacza to, że do uznania obszaru za korytarz ekologiczny wymagana jest wiedza o szlakach migracji poszczególnych gatunków. Niestety taka wiedza jest trudna do uzyskania. Stosunkowo najlepiej poznane są szlaki migracyjne ptaków, dużych ssaków. Nadal jednak jest to wiedza wymagająca dalszych badań. Dlatego do dalszych rozważań przyjęto definicję opartą o struktury krajobrazu. Szczegółowo tematykę korytarzy ekologicznych w

⁴ <http://mapy.geoportal.gov.pl/>; <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>; <http://mapa.korytarze.pl/>; <https://geoportal.sachsen.de/> dostęp 1 kw. 2026 r.

⁵ Dz. U. z 2004 r. poz. 880 ze zmianami, art. 5 pkt 2.

planowaniu przestrzennym omówiono w opracowaniu Ministerstwa Środowiska „Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych” (Kistowski, Pchałek 2009).

W Polsce korytarze ekologiczne nie podlegają bezpośredniej ochronie jako forma ochrony przyrody. Ustawa o ochronie przyrody wskazuje obszary chronionego krajobrazu jako formę ochrony przyrody, w ramach której mogą być chronione korytarze ekologiczne. Również w Unii Europejskiej nie są należycie chronione. Wiele aktów prawnych wskazuje na potrzebę ich zachowania, jak również minimalizowania negatywnego oddziaływania przedsięwzięć na takie struktury. Dyrektywa Siedliskowa w art. 10 zachęca kraje członkowskie, aby „planując zagospodarowanie terenów i formułując politykę rozwoju, w szczególności mając na względzie poprawę ekologicznej spójności sieci Natura 2000”, dążyły „tam, gdzie uznają to za konieczne, do pobudzania zagospodarowywania elementów krajobrazu, które mają duże znaczenie dla dzikiej fauny i flory. Są to elementy, które ze względu na swą liniową lub ciągłą strukturę (takie jak rzeki i ich brzegi albo tradycyjne systemy oznaczania granic terenu) bądź pełnioną funkcję ostoi (takie jak stawy lub niewielkie lasy) są istotne dla migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej dzikich gatunków”. Ustawą o ocenach oddziaływania na środowisko nakazuje ocenę oddziaływania przedsięwzięć na korytarze ekologiczne, jak również na ciągłość korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000. Wskazuje także potrzebę podejmowania działań w celu unikania, zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w tym na ciągłość korytarzy ekologicznych.

Ustawa Prawo ochrony środowiska (art. 73 ust. 2) wymaga, aby „linie komunikacyjne, napowietrzne i podziemne rurociągi, linie kablowe oraz inne obiekty liniowe przeprowadza się i wykonuje w sposób zapewniający ograniczenie ich oddziaływania na środowisko, w tym: 2) możliwość przemieszczania się dziko żyjących zwierząt”.

Rozporządzenie Ministra Środowiska o ochronie gatunkowej zwierząt w §10 wskazuje gatunki zwierząt, których sposoby ochrony polegają między innymi na:

- tworzeniu i utrzymywaniu korytarzy ekologicznych,
- zapewnianiu drożności cieków będących szlakami migracji, w tym budowie przepławek i kanałów, rozbiórce przeszkód oraz stałej konserwacji istniejących przepławek,
- tworzeniu przejść dla zwierząt pod i nad drogami publicznymi oraz liniami kolejowymi.

III. Metodyka wyznaczania korytarzy

Cel: aktualizacja przebiegu korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii.

Zakres terenowy

- Województwo dolnośląskie 51 gmin z powiatów: bolesławiecki, złotoryjski, jaworski, Jelenia Góra, kamiennogórski, karkonoski, lwówecki, lubański, zgorzelecki;
- Województwo lubuskie 10 gmin z powiatu żarskiego, uwzględniono struktury krajobrazu i przebieg korytarzy w sąsiadujących gminach z powiatu żagańskiego (ciągłości struktur w krajobrazie);
- Saksonia powiaty: Görlitz, Bautzen (odrębne opracowanie wykonane w Saksonii).

Opracowanie koncepcji korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii zostało wykonane na podstawie:

1. Istniejących studiów i analiz prac nad korytarzami w Polsce i w Europie, korytarzy w dokumentach pogranicza polsko-czesko-niemieckiego oraz w dokumentach planistycznych województwa dolnośląskiego i lubuskiego do poziomu gmin, oraz analizę danych kartograficznych, publikacji naukowych.
2. Analizy potencjalnego wykorzystania przestrzeni (lądowej, wodnej, powietrznej) przez wybrane (wskaźnikowe) gatunki kręgowców (analiza krajobrazu i powiązań ekologicznych między: znanymi miejscami przelotów i koncentracji ptaków w czasie migracji, potencjalnymi szlakami migracji ryb i dużych ssaków).
3. Analizy powiązań między obszarami chronionymi zgodnie z koncepcją Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych.

Przez powyższe należy rozumieć niżej wymienione prace.

1. Analiza dotychczasowych opracowań wyznaczających korytarze ekologiczne na poziomie krajowym i międzynarodowym (pogranicze Czech, Niemiec i Polski).
2. Analiza dotychczasowych prac nad korytarzami ekologicznymi w województwie dolnośląskim i lubuskim.
3. Analiza obowiązujących dokumentów związanych z planowaniem przestrzennym na poziomie województwa dolnośląskiego, lubuskiego i gmin z powiatów objętych opracowaniem.
4. Analiza planów ochrony i innych opracowań dla obszarowych form ochrony przyrody.
5. Analiza rozmieszczenia terenów podlegających ochronie prawnej (obszarowe formy ochrony przyrody).
6. Analiza potencjalnych historycznych i obecnych szlaków migracyjnych wybranych gatunków wskaźnikowych: jeleni, łoś, wilk, pomocniczo dzik, sarna (potencjalne szlaki migracyjne na podstawie analizy krajobrazu z ortofotomap i danych kartograficznych).
7. Analiza ciągłości obszarów leśnych. Analizy poziomu lesistości w celu wyznaczenia zwartych kompleksów leśnych oraz ich skupisk połączonych korytarzami.
8. Analiza użytkowania terenu w obszarach nieleśnych. Analizy rozmieszczenia struktur i obiektów korzystnych dla migracji zwierząt, np. zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne, łąki, mozaika upraw, zarośnięte brzegi rzek i zbiorników wodnych, nieużytki.
9. Analiza ciągłości dolin rzecznych i pozostałej sieci hydrologicznej. Ocena ciągłości sieci hydrologicznej i możliwości spełniania funkcji korytarzowych ze względu na przekształcenie roślinności, zabudowę kubaturową oraz przebudowę koryt cieków i obiekty hydrotechniczne.
10. Analizach zabudowy kubaturowej i obecność infrastruktury liniowej.
11. Przeprowadzone wywiady i konsultacje z gminami, nadleśnictwami, zarządzającymi obszarami chronionymi i wodami leżącymi na analizowanym terenie.
12. Zebranie danych w postaci koncepcji korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii (tekst, mapy w skali 1:50000 (format pdf), GIS w formacie wektorowym shp).
13. Identyfikacja 10 przykładowych miejsc problematycznych do badań terenowych (istniejące lub potencjalne barier w migracji, konflikty związane z zagospodarowaniem przestrzennym itp.).

Metodyka wyznaczania korytarzy ekologicznych na poziomie kraju i regionów (województwo lubuskie i dolnośląskie) została opisana w rozdziałach analizujących ich przebieg. Do obrazowania i pomiarów przestrzennych wykorzystano oprogramowanie QGIS LTR 3.40⁶.

IV. Dotychczasowy stan wyznaczania korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii

Poziom europejski

Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej (PEEN) jest kluczowym elementem paneuropejskiej strategii różnorodności biologicznej i krajobrazowej (PEBDLS) i została opracowana pod auspicjami Rady Europy w celu osiągnięcia skutecznego wdrożenia konwencji o różnorodności biologicznej (CBD) na poziomie europejskim. Paneuropejskiej Sieci Ekologicznej (PEEN) powstała jako wizja przewodnia dla spójności w ochronie różnorodności biologicznej. Głównym jej celem jest spójne połączenie obszarów reprezentujących naturalne i półnaturalne elementy krajobrazu, które należy zachować, zarządzać lub, w stosownych przypadkach, wzbogacić lub przywrócić w celu zapewnienia korzystnego stanu ochrony ekosystemów, siedlisk, gatunków i krajobrazów o znaczeniu europejskim.

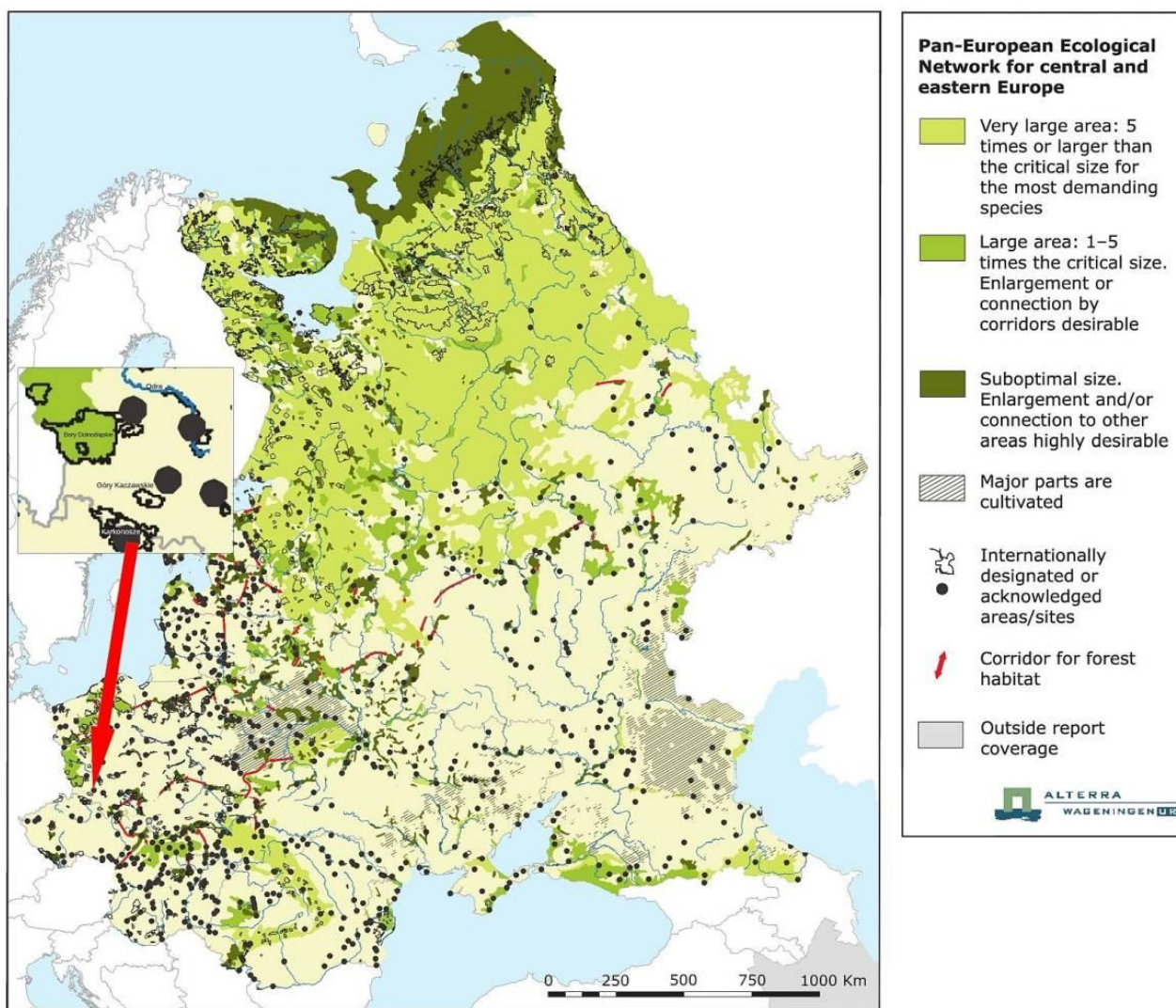
Na trzech mapach wskazano główne obszary przyrodnicze o znaczeniu europejskim, istniejące korytarze między tymi obszarami oraz miejsca, w których można i należy utworzyć nowe korytarze, aby spełnić wymagania dotyczące łączności kluczowych gatunków. PEEN został opracowany w

6 <https://www.qgis.org>.

trzech podprojektach: 1 Europa Środkowa i Wschodnia, ukończony w 2002 r., 2 Europa Południowo-Wschodnia i 3 Europa Zachodnia, ukończone w 2006 r. Powstały trzy mapy, które razem stanowią PEEN. Różnią się one pod względem spójności ekologicznej i potrzeby korytarzy ekologicznych. W Europie Środkowej i Zachodniej korytarze są niezbędne do zapewnienia łączności, podczas gdy w Europie Północnej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej nadal istnieją większe, spójne obszary naturalne. Przyszłe działania w zakresie rozwoju PEEN powinny obejmować wdrożenie krajowych sieci ekologicznych, a w szczególności dążenie do międzynarodowej spójności poprzez rozwój transeuropejskich korytarzy ekologicznych.

Metodologia opracowania wszystkich map była zasadniczo porównywalna. Różnice wynikają z dostępności danych i różnic w krajowych bazach danych, różnic geograficznych i zagospodarowania terenu. Wpłynęło to na zróżnicowanie podejść szczegółowych. Ustalono osobno dla każdego projektu wspólne mianowniki danych siedliskowych.

Analizowany obszar Dolnego Śląska ujęto na mapie Europa Środkowa i Wschodnia (Bouwma, Jongman, Butovsky (red.) 2002). Znalazły się na niej: pas lasów wzdłuż granicy polsko-niemieckiej od Pieńska do północnej granicy analizowanych gmin lubuskich (oznaczone na mapie kolorem zielonym jako duża powierzchnia: 1-5 razy większa od krytycznej, pożądana rozbudowa lub połączenie korytarzami), wszystkie obszary o znaczeniu międzynarodowym (oznaczone na mapie jako punkt lub poligon obwiedziony czarną linią obszary/miejsca wyznaczone, lub uznane na szczeblu międzynarodowym) w tym Transgraniczny Rezerwat Biosfery Karkonosze, ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA): PL086 Bory Dolnośląskie, PL148 Góry Izerskie, PL117 Karkonosze, ostoje przyrody CORINE Biotopes. Wszystkie te powierzchnie zostały uwzględnione przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych na poziomie krajowym. W stosunku do pierwotnej mapy zostały uszczegółowione.

Mapa 2. PEEN Europa Środkowa i Wschodnia⁷.

Poziom krajowy – Polska

Koncepcja Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – POLSKA (Liro (red.) 1995) powstała jako reakcja na inicjatywę Krajów Wspólnoty Europejskiej utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej (EECONET⁸). Według tej koncepcji tworzy ją sieć obszarów stanowiących dziedzictwo przyrodnicze Europy powiązanych przestrzennie i funkcjonalnie. Obszary powinny być objęte różnymi formami ochrony przyrody, a także funkcjonować w systemie administrowania siecią. Krajowa Sieć Ekologiczna – ECONET-PL (Ecological Network – Poland) tworzy spójny przestrzennie system obszarów o najwyższych krajowych i międzynarodowych walorach przyrodniczych. Obszary cechują się dobrze zachowanymi systemami naturalnymi, seminaturalnymi i ekstensywnie użytkowanymi powiązanymi przyrodniczo (korytarze ekologiczne). Przy wyborze obszarów do sieci przyjęte kryteria: różnorodność biologiczna, naturalność, częstość występowania, stopień zagrożenia. Przy opracowaniu podstawowym analiz przyjęto roboczą skalę 1:500 000. Tworzenie koncepcji ECONET-PL oparte zostało o wiele analiz w tym uwarunkowań geomorfologicznych, hydrologicznych, biotycznych, krajobrazowych, istniejących obszarów chronionych. Struktura sieci składa się z następujących elementów:

⁷ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/maps-and-charts/indicative-map-of-the-pan-european-ecological-network-for-central-and-eastern-europe/chapter-4-map-4-2-belgrade.eps> dostęp 1 kw. 2026 r.

⁸ European Ecological Network

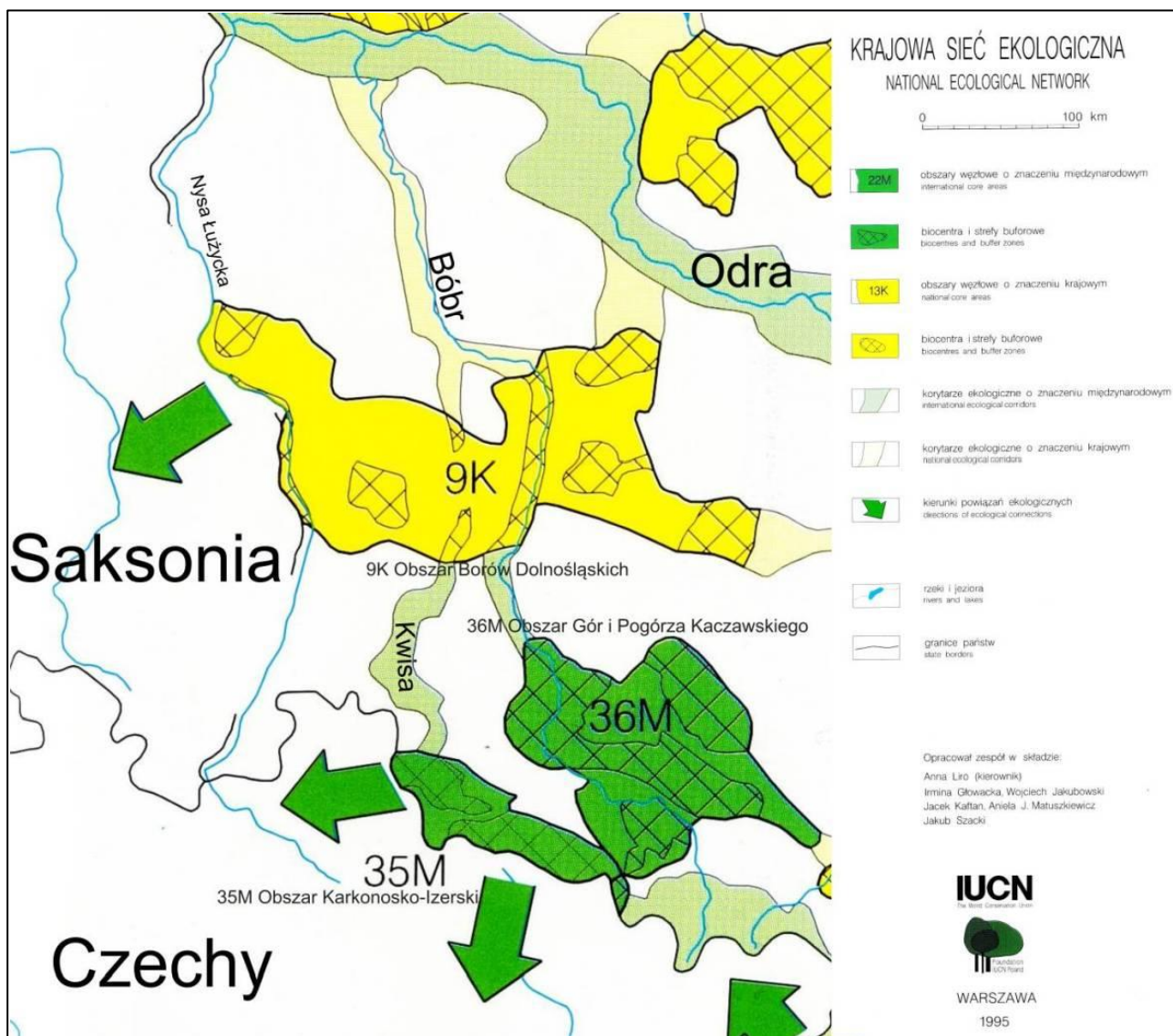
- obszary węzłowe, wyróżniające się z otoczenia bogactwem ekosystemów zbliżonych do naturalnych, seminaturalnych, antropogenicznych ekstensywnie użytkowych, bogatych gatunkowo;
- korytarze ekologiczne, struktury przestrzenne, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi;
- obszary wymagające unaturalnienia jako uzupełnienie obszarów węzłowych i korytarzy ekologicznych.

Koncepcja ECONET-PL jest pierwszym kompleksowym podejściem do wyznaczenia korytarzy ekologicznych w Polsce z powiązaniem europejskim. Sieć nie została oficjalnie przyjęta. Funkcjonuje, jako dane do analiz oddziaływa na korytarze ekologiczne i bioróżnorodność między innymi przedsięwzięć, planów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym i innych zamierzeń. Dane wykorzystano przy opracowaniu PEEN i późniejszych pracach nad korytarzami na terenie kraju.

Na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii ECONET-PL tworzą poniższe struktury.

- Obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym:
 - 35M Obszar Karkonosko-Izerski,
 - 36M Obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego.
- Obszar węzłowy o znaczeniu krajowym 9K Obszar Borów Dolnośląskich.
- Korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym dolina Bobru, dolina Kwisy, Góry Kamienne
- Korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym dolina Bobru, dolina Kwisy.

Struktury te zostały przeniesione do później wyznaczonych krajowych korytarzy ekologicznych.

Mapa 3. ECONET-PL na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii.

Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce został opracowany w 2005 roku (etap I) na zlecenie Ministerstwa Środowiska (Jędrzejewski i in. 2005). Głównym celem wyznaczenia tych korytarzy ekologicznych było połączenie ważnych przyrodniczo obszarów w tym proponowanych do sieci Natura 2000 w jedną ekologiczną całość. Zmniejszą one izolację subpopulacji rzadkich gatunków. Do sieci korytarzy nie włączono bardzo małych powierzchni lub izolowanych przestrzennie np. poprzez położenie wśród zabudowy, użytków rolnych. Uwzględniono łączność ekologiczną w skali Europy.

Najważniejsze kryteria zastosowane przy wyznaczaniu:

- preferowanie obszarów o wysokiej lesistości,
- włączenie dolin rzecznych, zbiorników wodnych i bagien,
- unikanie barier antropogenicznych (zabudowa, węzły komunikacyjne itp.),
- preferowanie obszarowych form ochrony przyrody (istniejące i planowane),
- na terenach nieleśnych preferowanie łąk, nieużytków i terenów po byłych PGR-ach,
- włączenie obszarów występowania wybranych gatunków wskaźnikowych (wybrane w ECONET-PL i nowe: żubr, łось, jeleń, niedźwiedź, wilk, ryś) i łączenie izolowanych subpopulacji, umożliwienie rekolonizacji terenów gdzie występowały,
- uwzględnienie wyników badań genetycznych (stopień izolacji subpopulacji i kierunek przepływu genów gatunków wskaźnikowych),
- uwzględnienie udokumentowanych lub zrekonstruowanych w tym historycznych szlaków migracji gatunków wskaźnikowych,

- uwzględnienie wcześniejszych projektów i opracowań korytarzy ekologicznych w Polsce.

Do opracowania użyto między innymi map topograficznych w skali 1:50000 i baz danych użytkowania gruntów CORINE Land Cover (CLC). Uwzględniono wcześniejsze koncepcje korytarzy ekologicznych takie jak ECONET-PL, projekt Kiczyńskiej i Weigle z 2003 r. (Kiczyńska, Weigle. 2003) projekt korytarzy dla dużych drapieżników z 2004 r. autorstwa Jędrzejewskiego i innych.

W sieci wyróżniono siedem korytarzy głównych, które zapewniają łączność w skali kraju. Dwa spośród nich wkraczają w pogranicze Dolnego Śląska i Saksonii.

- Korytarz Południowo-Centralny (KPdC) łączy Roztocze z Lasami Janowskimi, Puszcą Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Żałęczańskim Parkiem Krajobrazowym, schodzi do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, idzie do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich.
- Korytarz Zachodni (KZ) łączy kompleksy leśne Polski Zachodniej, od Sudetów poprzez Bory Dolnośląskie i Lasy Zielonogórskie po Puszcę Rzepińską i Park Narodowy Ujście Warty, gdzie dołącza do korytarza Północno-Centralnego.

W opracowaniu wymieniono również obszary do zalesień ważne dla drożności głównych korytarzy. Wśród nich znalazł się obszar położony pomiędzy Sudetami a Borami Dolnośląskimi (priorytet 2) wzdłuż granicy polsko-czeskiej, na zachód od Leśnej i Lubania i na południe od Czerwonej Wody.

Wymieniono również najbardziej zagrożone (newralgiczne) odcinki korytarzy („hotspots”). Miejsca te powinny podlegać szczególnej uwadze w tym z zaleceniami konkretnych działań zapobiegających utracie drożności na tych odcinkach. W ramach ich ochrony powinno się: bezwzględnie unikać planowania ciągłej zabudowy wewnątrz wyznaczonego newralgicznego odcinka korytarza, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i w obszarach przyległych, chronić brzegi rzek i jezior przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej. Do takich odcinków zaliczono między innymi tereny objęte analizą Doliny Bobru oraz obszary między Bobrem a miejscowością Lipiany (fragment GKPdC-10 Przemkowski Park Krajobrazowy, w etapie II jest to GKZ-4 Bory Dolnośląskie). Zauważono również zagrożenia wynikające z przecinania Borów Dolnośląskich przez autostrady A4 i A18.

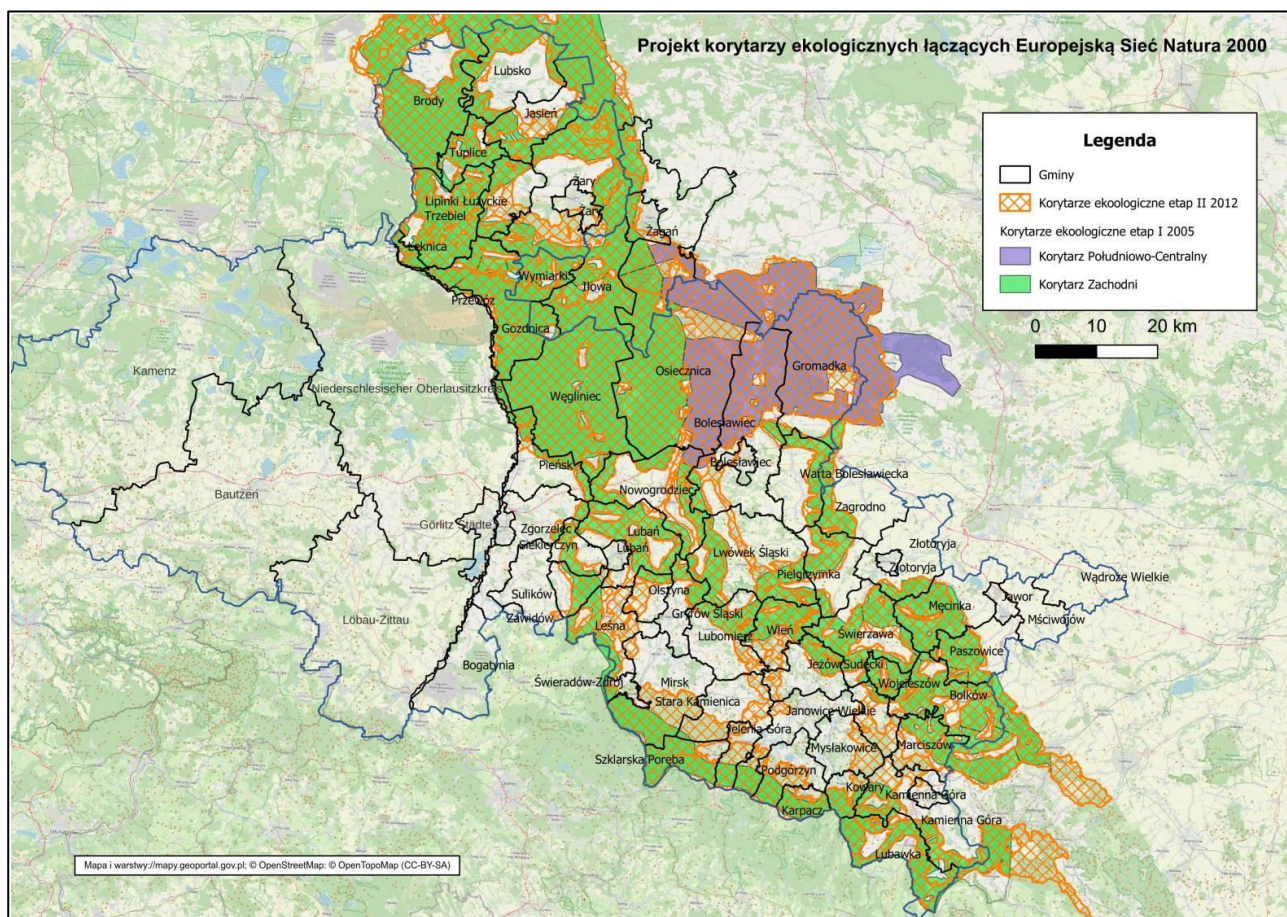
W etapie II we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej⁹ (Jędrzejewski i in. 2011). Metodyka wyznaczania korytarzy obejmowała szereg analiz kartograficzno-przestrzennych, wykorzystano liczne dane topograficzne i faunistyczne. Przeprowadzono między innymi analizy:

- ciągłości obszarów leśnych o wysokim stopniu naturalności;
- form użytkowania terenu w obszarach nieleśnych;
- ciągłości dolin rzecznych i pozostałych elementów sieci hydrologicznej;
- obecnych i historycznych szlaków migracji gatunków wskaźnikowych;
- wyników badań genetycznych;
- sieci obszarów chronionych.

Tak jak w etapie I wyróżniono 7 korytarzy głównych, których rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali całego kraju oraz włączenie obszaru Polski w paneuropejską sieć ekologiczną (PEEN). Zmianie uległy przebiegi niektórych korytarzy w stosunku do etapu I. Według tego podziału w pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii wyznaczano jeden korytarz główny.

- Korytarz Zachodni (KZ) łączy kompleksy leśne Polski Zachodniej, od Sudetów poprzez Bory Dolnośląskie i Lasy Zielonogórskie po Puszcę Rzepińską i Park Narodowy Ujście Warty, gdzie dołącza do korytarza Północno-Centralnego.

9 <https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce> dostęp 1 kw. 2026 r.

Mapa 4. Sieć korytarzy ekologicznych z 2005 r. (etap I) i 2012 r. (etap II).

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) była dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego Polski. Obecnie jest uchylona¹⁰. Dokument odnosił się do korytarzy ekologicznych. Została zastąpiona koncepcją rozwoju kraju. **Koncepcja Rozwoju Kraju 2050**¹¹ to dokument planowania rozwoju państwa, mający dać szeroki kontekst w dłuższej perspektywie czasowej. KRK została przyjęta przez Radę Ministrów w 2025 r. Problematyka korytarzy ekologicznych została uwzględniona na bardzo ogólnym poziomie. Nie można na tym poziomie ogólności ustalić wskazań do aktualizacji korytarzy ekologicznych.

Wnioski

1. Korytarz Zachodni jest korytarzem paneuropejskim (uszczegółowienie PEEN) i łączy korytarze ekologiczne Środkowej i Wschodniej Europy z Europą Zachodnią w tym Dolny Śląsk z Saksonią (fragment GKZ-3 Łużyce i obszar węzłowy GKZ-4 Bory Dolnośląskie).
2. Obszary do zalesień ważne dla drożności głównych korytarzy położone pomiędzy Sudetami a Borami Dolnośląskimi (priorytet 2) wzdłuż granicy polsko-czeskiej, na zachód od Leśnej i Lubania i na południe od Czerwonej Wody.
3. Najbardziej zagrożone odcinki korytarzy ekologicznych (hotspots/gorące punkty) to Dolina Bobru oraz obszary między Bobrem a miejscowością Lipiany, oraz autostrady A4 i A18.

Poziom regionalny

Województwo dolnośląskie

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (zwany dalej Planem) jest dokumentem uchwalonym przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego, określającym politykę

¹⁰ Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020 poz. 1378).

¹¹ <https://krk2050.pl/> dostęp I kw. 2026 r.

zagospodarowania przestrzennego samorządu województwa¹². W planie przyjęto definicję korytarzy ekologicznych zawartą w ustawie o ochronie przyrody. Korytarze ekologiczne zostały zobrazowane na rys. nr 2, 3 i 10 Planu¹³. Do ich wyznaczenia wykorzystano między innymi Koncepcję sieci ekologicznych ECONET-POLSKA, Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000, opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego. Poniżej zacytowano wybrane fragmenty Planu dotyczące korytarzy ekologicznych (wybrano fragmenty związane z analizowanym obszarem).

D.2. Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.

D.2.1. Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.

W Planie zostały określone przebiegi głównych i uzupełniających tras migracji dużych ssaków (korytarze lądowe) oraz główne korytarze rzeczne dla migracji ryb, których granice wymagają doprecyzowania w lokalnych opracowaniach planistycznych. Oprócz ww. korytarzy o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym bardzo istotne znaczenie mają korytarze ekologiczne dla ochrony ptaków i nietoperzy, a także lokalne korytarze ekologiczne istotne dla płazów, gadów, roślin i bezkręgowców. Ze względu na skalę opracowania i brak dostępnych danych na poziomie regionalnym, powinny one zostać wyznaczone indywidualnie na poziomie lokalnym, w oparciu o dostępne inwentaryzacje przyrodnicze i inne specjalistyczne opracowania.

Istotnym elementem dla ochrony ww. najcenniejszych zasobów oraz przeciwdziałania postępującej fragmentacji przestrzeni są korytarze i łączniki ekologiczne, łączące najcenniejsze obszary węzłowe sieci ekologicznej, a także obszary niezbędnych świadczeń ekosystemowych w obszarach funkcjonalnych miast (tzw. zielone pierścienie). Elementy te nie są obecnie objęte żadną formą ochrony prawnej. Ich uwzględnienie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa daje możliwość połączenia poszczególnych odcinków korytarzy – funkcjonujących na różnych poziomach planowania przestrzennego lub koncepcji przyrodniczych – w spójną całość, spełniającą podstawowe wymagania sieci powiązań ekologicznych.

Ustalenia w zakresie polityki Samorządu Województwa Dolnośląskiego:

- Objęcie ochroną w formie parków krajobrazowych lub obszarów chronionego krajobrazu najważniejszych korytarzy ekologicznych i innych obszarów spełniających wymogi objęcia taką ochroną – po sporządzeniu szczegółowych analiz przyrodniczych i krajobrazowych (m.in. audytu krajobrazowego).

Postulaty kierowane do gmin:

- Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.
- Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.

Postulaty kierowane do sąsiednich województw i państw:

- Województwo lubuskie. Podejmowanie wspólnych działań w zakresie ochrony istniejących zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowania spójnego systemu powiązań przyrodniczych. Działania te powinny obejmować przede wszystkim obszary sieci NATURA 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i główne (krajowe i międzynarodowe) korytarze ekologiczne (wymieniono istotne dla pogranicza z Saksonią: korytarz ekologiczny (Zachodni) o znaczeniu międzynarodowym, Bory Dolnośląskie PLB020005, Pieńska Dolina Nysy Łużyckiej PLH020086, Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie PLH020063, Dolina Dolnej Kwisy PLH020050, Przygielkowiska koło Gozdnicy PLH080055).

12 Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 30 czerwca 2020 r. poz. 4036

13 <https://geoportal.dolnyslask.pl/cat?category=Planowanie+przestrzenne> dostęp I kw. 2026 r.

- Uwzględnianie w polityce ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów chronionych na pograniczu polskoniemieckim i polsko-czeskim.
Republika Federalna Niemiec (Saksonia): korytarze ekologiczne (Zachodni i Południowo – Centralny) o znaczeniu międzynarodowym (główny kierunek migracji zewnętrznych), korytarz ekologiczny Nysy Łużyckiej o znaczeniu ponadlokalnym, Bory Dolnośląskie PLB020005, Przełomowa Dolina Nysy Łużyckiej PLH020066, Pieńska Dolina Nysy Łużyckiej PLH020086.
Republika Czeska: korytarz ekologiczny (Zachodni) o znaczeniu międzynarodowym (główny kierunek migracji zewnętrznych), Karkonoski Park Narodowy (wchodzi w skład Bilateralnego Rezerwatu Biosfery M&B), Sudety Wałbrzysko – Kamiennogórskie PLB020010, Karkonosze PLB020007, Góry Izerskie PLB020009, Góry Kamienne PLH020038, Karkonosze PLH020006, Torfowiska Gór Izerskich PLH020047.

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo:

- Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach Planu nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych (gminy położone w granicach korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z rysunkiem Planu nr 3, wymienione w wykazie nr 6 w punkcie 2).
- Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych (gminy położone w granicach lądowych korytarzy ekologicznych, zgodnie z rysunkiem Planu nr 3, wymienione w wykazie nr 6 w punkcie 3).

Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego stanowi ważny element analizy zasobów dolnośląskich zasobów przyrodniczych. Opracowanie zostało uwzględnione przy opracowaniu Planu. Poniżej zacytowano wybrane fragmenty dotyczące analizowanych korytarzy ekologicznych.

Istniejące oraz potencjalne (postulowane) obszary chronione różnej rangi tworzą regionalną ośnowę ekologiczną, niezależnie od tego, czy zostaną prawnie usankcjonowane, czy też nie, powinny być także uwzględnione w planie zagospodarowania przestrzennego województwa jako element wskazanego rusztu ekologicznego. Występują tam bowiem walory przyrodnicze, które należy zabezpieczyć. Szczególną rolę w tych powiązaniach odgrywają doliny rzeczne, zwłaszcza te, które przecinają strefy ubogie w walory przyrodnicze. Do ochrony wskazano tu m.in. dolinę Nysy Łużyckiej poniżej Zgorzelca (propozycja WWF) oraz doliny Kwisy i Bobru – na odcinku poniżej granicy otuliny istniejącego PK Doliny Bobru.

Największe zagrożenie dla kontinuum regionalnego systemu obszarów chronionych, stanowią liniowe systemy infrastruktury technicznej, które także charakteryzują się ciągłością. Zasadnicze znaczenie mają przy tym drogi o dużym natężeniu ruchu – autostrady i drogi szybkiego ruchu oraz dwutorowe magistralne linie kolejowe.

Do najważniejszych miejsc, w których występuje (lub wystąpi) przecięcie obszaru chronionego przez ruchliwą drogę należą:

- na trasie istniejącej autostrady A-4 postulowane korytarze ekologiczne dolin Kwisy i Bobru (przecięte także przez projektowane odgałęzienie autostrady – A-18),

- na trasie projektowanej drogi autostrady/drogi szybkiego ruchu A-3 (S-3) otulina PK „Chełmy” oraz planowany obszar chronionego krajobrazu w rejonie granicy państwowej, Poważnym czynnikiem degradującym walory i funkcje przyrodnicze obszarów chronionych jest także powierzchniowa eksploatacja surowców mineralnych. W województwie dolnośląskim zidentyfikować można trzy ważne miejsca konfliktowe wynikające z takiej eksploatacji na obszarach chronionych w tym postulowany korytarz ekologiczny doliny Bobru na północ od Lwówka Śląskiego. Powierzchniowa eksploatacja kruszywa, właściwie prowadzona i powiązana z sukcesywną rekultywacją wyrobisk, nie musi jednak całkowicie degradować walorów i funkcji przyrodniczych. Odpowiednie, zbliżone do natury, kształtowanie wyrobisk poeksploatacyjnych, wypełnionych wodą, może stworzyć nowe, wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Wnioski

1. Korytarze ekologiczne Planu pokrywają się z Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 z wyjątkiem korytarzy rzecznych.
2. Ze względu na skalę opracowania i brak dostępnych danych na poziomie regionalnym, nie wyznaczono korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym. Zalecono ich wyznaczenie na podstawie dostępnych inwentaryzacji przyrodniczych i innych specjalistycznych opracowań (lokalny poziom planowania).

Ustalenia w zakresie polityki Samorządu Województwa Dolnośląskiego:

3. Samorząd Województwa Dolnośląskiego: objęcie ochroną w formie parków krajobrazowych lub obszarów chronionego krajobrazu najważniejszych korytarzy ekologicznych i innych obszarów spełniających wymogi objęcia taką ochroną – po sporządzeniu szczegółowych analiz przyrodniczych i krajobrazowych (m.in. audytu krajobrazowego).

Postulaty kierowane do sąsiednich województw i państw:

4. Województwo lubuskie: wspólne działania w zakresie ochrony istniejących zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowania spójnego systemu powiązań przyrodniczych, przede wszystkim obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, ekologiczny Korytarz Zachodni (KZ) o znaczeniu międzynarodowym.
5. Saksonia: uwzględnianie w polityce ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów chronionych na pograniczu polskoniemieckim: ekologiczny Korytarz Zachodni z paneuropejskim połączeniem z Europą Wschodnią (główny kierunek migracji zewnętrznych), rzeczny korytarz ekologiczny Nysy Łużyckiej o znaczeniu ponadlokalnym, przygraniczne obszary Natura 2000.

Postulaty kierowane do gmin:

6. Gminy dolnośląskie: korytarze ekologiczne zidentyfikowane w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.
7. Gminy dolnośląskie: ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (zabudowa, grodzenie, osuszanie i niszczenie szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych.

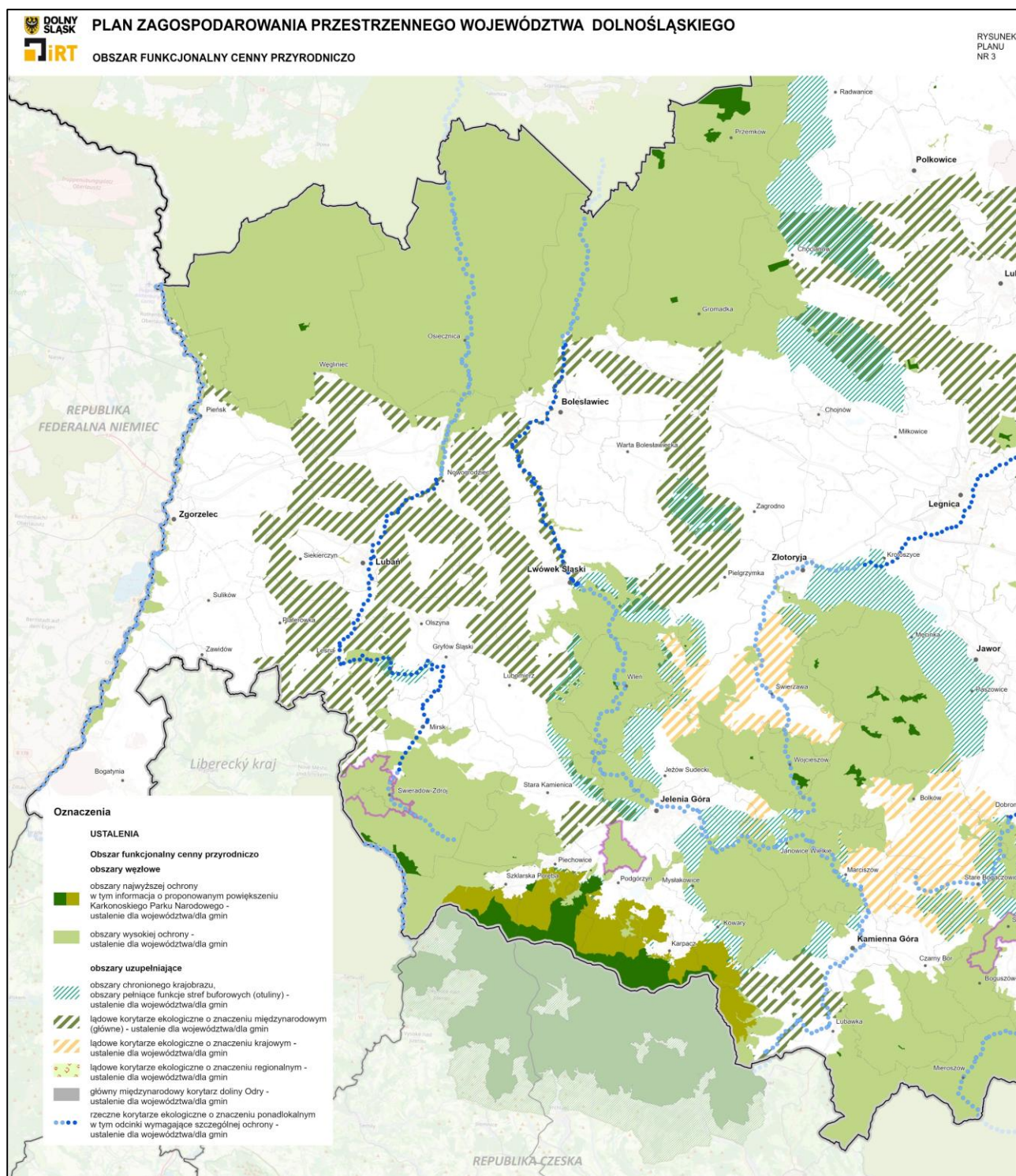
Ustalenia obowiązujące dla gmin:

8. Gminy dolnośląskie: uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych na podstawie aktualnych opracowań ekofizjograficznych i inwentaryzacji przyrodniczych.
9. Gminy dolnośląskie: zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta

innymi barierami dla zwierząt). Nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate w gatunki łąki, obszary podmokłe.

Opracowanie ekofizjograficzne

10. Wskazane do ochrony: dolina Nysy Łużyckiej poniżej Zgorzelca oraz doliny Kwisy i Bobru na odcinku poniżej granicy otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru.
11. Najważniejsze miejsca, w których występuje przecięcie obszaru chronionego przez ruchliwą drogę: autostrada A-4, A-18, korytarze ekologiczne dolin Kwisy i Bobru, droga szybkiego ruchu S-3, otulina Parku Krajobrazowego „Chełmy” oraz planowany obszar chronionego krajobrazu przy granicy państwa.
12. Dolina Bobru na północ od Lwówka Śląskiego, miejsce konfliktowe wynikające z kopalń piasku i żwiru.

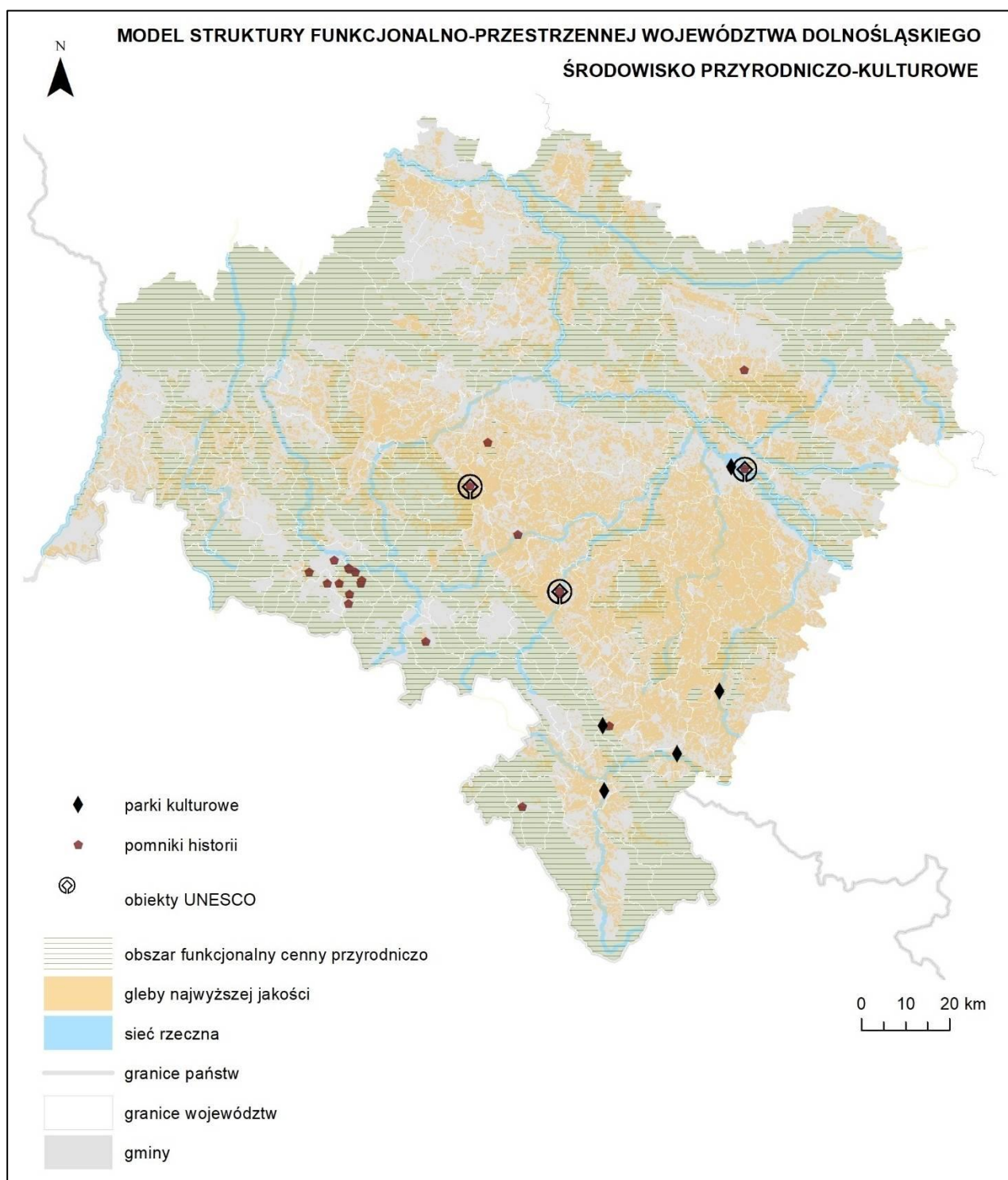
Mapa 5. Rysunek Planu nr 3 z fragmentem pogranicza Polska- Saksonia.

który służy zachowaniu i utrzymaniu funkcjonalności korytarzy ekologicznych, ciągłości tras migracji zwierząt, jak również usprawnieniu obiegów środowiskowych. To struktura przestrzenna wspierająca utrzymanie równowagi biologiczno-środowiskowej i różnorodności biologicznej – podstawa budowy usług ekosystemowych i systemu błękitno-zielonej infrastruktury.

W zawiązku z powyższym Samorząd Województwa formułuje poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej na poziomie lokalnym:

- wyznaczanie w obrębie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, obszarów pełniących funkcje powiązań przyrodniczo-środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony najcenniejszych terenów, do których należą m.in.:
 - trwałe użytki zielone,
 - lasy, zadrzewienia i zakrzewienia,
 - drzewa i aleje,
 - wody powierzchniowe,
 - grunty orne;
- zapewnienie ciągłości i funkcjonalności powiązań przyrodniczo-środowiskowych poprzez prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej m.in.:
 - eliminowanie barier i niewprowadzanie nowych,
 - ochronę przed zainwestowaniem uniemożliwiającym zachowanie ciągłości i funkcjonalności powiązań,
 - ograniczanie przekształcania terenów najcenniejszych, w tym ochronę mokradeł, łąk, torfowisk, dolin rzecznych,
 - odtwarzanie terenów istotnych dla powiązań, w szczególności: mokradeł, łąk, torfowisk, wód powierzchniowych;
- wyznaczanie oraz zapewnienie ciągłości i funkcjonalności lokalnych powiązań przyrodniczo-środowiskowych, w tym korytarzy ekologicznych, stanowiących uzupełnienie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, w szczególności w oparciu o lokalne zasoby:
 - trwałe użytki zielone,
 - lasy, zadrzewienia i zakrzewienia,
 - drzewa i aleje,
 - wody powierzchniowe,
 - grunty orne.

Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo obejmuje obszarowe formy ochrony przyrody i Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000.

Mapa 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej (opracowanie własne IRT).

Wnioski

Strategia zawiera ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej na poziomie lokalnym (gminy) związane z korzyściami ekologicznymi:

- wyznaczanie w obrębie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, obszarów pełniących funkcje powiązań przyrodniczo-środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony najcenniejszych terenów, do których należą m.in.: trwałe użytki zielone, lasy, zadrzewienia i zakrzewienia, drzewa i aleje, wody powierzchniowe, grunty orne;
- zapewnienie ciągłości i funkcjonalności powiązań przyrodniczo-środowiskowych poprzez prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej m.in.: eliminowanie barier i niewprowadzanie nowych, ochronę przed zainwestowaniem uniemożliwiającym

zachowanie ciągłości i funkcjonalności powiązań, ograniczanie przekształcania terenów najcenniejszych, w tym ochronę mokradeł, łąk, torfowisk, dolin rzecznych, odtwarzanie terenów istotnych dla powiązań, w szczególności: mokradeł, łąk, torfowisk, wód powierzchniowych;

- wyznaczanie oraz zapewnienie ciągłości i funkcjonalności lokalnych powiązań przyrodniczo-środowiskowych, w tym korytarzy ekologicznych, stanowiących uzupełnienie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, w szczególności w oparciu o lokalne zasoby: trwałe użytki zielone, lasy, zadrzewienia i zakrzewienia, drzewa i aleje, wody powierzchniowe, grunty orne.

Audyt krajobrazowy województwa dolnośląskiego¹⁴

Opracowanie audytu krajobrazu ma na celu wspieranie prowadzenia polityki krajobrazowej na Dolnym Śląsku w tym w planowaniu przestrzennym. Przeanalizowano odniesienia się w audycie do problematyki korytarzy ekologicznych. Korytarze ekologiczne znalazły się we wskaźnikach cech analitycznych obligatoryjnych: A5 – udział procentowy obszarów pełniących funkcję korytarzy ekologicznych w skali ogólnopolskiej w powierzchni krajobrazu. Audyt może mieć wpływ na ochronę korytarzy ekologicznych. Nie jest prawem miejscowym, ale jego ustalenia uwzględnienia się w planowaniu przestrzennym szczebla regionalnego i lokalnego. Typy krajobrazów mogą być pomocne przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych lub ocenie ich drożności. Zwłaszcza takie typy jak: 1. Wód powierzchniowych. 2. Bagienno-łąkowe – głównie bezleśne. 3. Leśne. 4. Bezleśne: murawowe, piaszczyste, skalne. 5. Wiejskie. Mogą również wskazywać na bariery: 6g. Wiejskie z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim. 7b. Mozaikowe podmiejskie. 8. Podmiejskie i osadnicze. 9. Miejskie. 12. Przemysłowe i energetyczne. Mapa zidentyfikowanych krajobrazów pod nazwą „Klasyfikacja typologiczna krajobrazów” stanowi załącznik nr 7 Audytu krajobrazowego. Istotne są też propozycje utworzenia nowych obszarów chronionych, które mogą także chronić istniejące korytarze ekologiczne: Park Krajobrazowy Karkonosze- Góry Izerskie, Park Krajobrazowy Bory Dolnośląskie lub powiększenie już istniejących: Park Krajobrazowy „Chełmy” i Park Krajobrazowy Doliny Bobru.

Wnioski

Audyt nie wnosi bezpośrednio zmian w przebiegu korytarzy ekologicznych wyznaczonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Pośrednio wskazuje na tereny, które powinny być brane pod uwagę przy analizie ich przebiegu: typy krajobrazów, proponowane nowe obszarowe formy ochrony przyrody lub ich powiększenie.

Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim z 2011 roku (Uchwała nr 2082/IV/12 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 3 kwietnia 2012 roku). Załącznik 9. Lista obszarów szczególnie niekorzystnych dla lokalizacji elektrowni wiatrowych (ptaki):

- Bory Dolnośląskie i okolice w tym gminy Bolesławiec, Gromadka, Nowogrodzic, Osiecznica, Pieńsk, Węgliniec.
- Karkonosze i Kotlina Jeleniogórska, gminy Jelenia Góra, Kamienna Góra, Karpacz, Kowary, Lubawka, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba.
- Dolina Nysy Łużyckiej powyżej Zgorzelca i okolice Zbiornika Witka, gminy: Bogatynia, Sulików, Zawidów, Zgorzelec.
- Stawy i lasy koło Łagowa, gmina Zgorzelec.
- Las Lubański (na SW od Lubania Śląskiego), gmina Leśna, Lubań, Platerówka, Siekierczyn.
- Dolina Bobru poniżej Jeleniej Góry, gminy Gryfów Śląski, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Lubomierz, Lwówek Śląski, Nowogrodzic, Pielgrzymka, Stara Kamienica, Świerzawa, Wleń.

¹⁴ <https://bip.dolnyslask.pl/m,2731,audyt-krajobrazowy.html>

- Góry i Pogórze Izerskie, gminy Gryfów Śląski, Leśna, Mirsk, Piechowice, Stara Kamienica, Szklarska Poręba, Świeradów-Zdrój.
- Góry i Pogórze Kaczawskie, gminy Bolków, Dobromierz, Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Marciszów, Męcinka, Mysłakowice, Paszowice, Pielgrzymka, Świerzawa, Wleń, Wojcieszków, Złotoryja.
- Rudawy Janowickie i okolice, gminy Janowice Wielkie, Kamienna Góra, Kowary, Lubawka, Marciszów, Mysłakowice.
- Góry Kamienne, Wałbrzyskie i okolice, między innymi gminy Bolków, Kamienna Góra, Lubawka, Marciszów.

Województwo lubuskie¹⁵

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego¹⁶ jest dokumentem uchwalonym przez Sejmik Województwa Lubuskiego, określającym politykę zagospodarowania przestrzennego samorządu województwa (zwany dalej Planem). Opracowanie składa się z części tekstowej i załączników graficznych w postaci map¹⁷. W Planie przy korytarzach ekologicznych odwołano się do Koncepcji sieci ekologicznych ECONET-POLSKA, Projektu korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000, opracowanie ekofizjograficzne dla województwa lubuskiego. Strefa przyrodnicza z korytarzami ekologicznymi została zobrazowana na mapie nr 2. W słowniku pojęć planistycznych określono korytarz ekologiczny jako „przestrzenie ciągły, nieprzerwany infrastrukturą techniczną fragment środowiska przyrodniczego z zachowanymi cechami naturalnymi i funkcjonalnymi, umożliwiającymi przemieszczanie się materii i energii w środowisku oraz migrację organizmów żywych (np. pas lasu, dolina rzeczna)”. Poniżej zacytowano wybrane fragmenty Planu dotyczące korytarzy ekologicznych (wybrano fragmenty związane z analizowanym obszarem).

Z województwa dolnośląskiego przechodzą na teren lubuskiego krajowe i ponadregionalne korytarze ekologiczne lądowe wyznaczone na podstawie badań ZBS PAN w Białowieży (Korytarz Zachodni) oraz wodne (Nysa Łużycka, Bóbr, Kwisa i pozostałe ciek), celem nadrzędnym powinno być zachowanie, wzbogacanie lub odtwarzanie tych korytarzy, ponieważ stanowią one drogi migracji i wymiany genowej zwierząt, roślin i grzybów,

Korytarze ekologiczne

System połączeń przyrodniczych opiera się o model płatów i korytarzy. Podstawowymi obszarami o charakterze obszarów węzłowych (płatów) są zwarte kompleksy leśne. Zgodnie z siecią ekologiczną ECONET-PL na terenie województwa wyróżnia się obszar węzłowy o znaczeniu krajowym 9K Borów Dolnośląskich, korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym doliny rzeki Bóbr. Wysoki udział powierzchni leśnych oraz występowanie dużych dolin rzecznych spowodowało, iż znaczna część powierzchni województwa została włączona w sieć korytarzy ekologicznych w tym Korytarz Zachodni (KZ). Na obszarze województwa lubuskiego wyznaczono następujące obszary węzłowe o randze międzynarodowej (główne) Bory Dolnośląskie (GKZ-4) i Bory Zielonogórskie zachodnie (GKZ-2A), korytarz o randze międzynarodowej (główny) Łużyce (GKZ-3).

Przez teren województwa przebiegają najważniejsze w kraju szlaki migracji ssaków mające charakter transgraniczny, posiadające kontynuację poza granicami Polski. Korytarze ekologiczne spełniają swoją funkcję jedynie wówczas, gdy są drożne na całej swej długości. Główne bariery zagrażające drożności powiązań ekologicznych, w przypadku korytarzy terytorialnych, stanowi zabudowa oraz infrastruktura drogowa. W obrębie województwa wyróżnia się kolizję przebiegu autostrady A18 Olszyna-Golnice z korytarzem Łużyce (GKZ-3) na odcinku Kwisa – Iłowa.

Duże lubuskie rzeki stanowią bardzo ważne trasy tranzytowe dla minogów i ryb wędrownych, są to także istotne korytarze ekologiczne i ostoje dla wielu innych grup organizmów. Funkcje wodnych korytarzy ekologicznych pełnią: Bóbr z dopływem Kwisą, Nysa Łużycka. Rzeki Bóbr i Nysa Łużycka wymienione są jako ciek priorytetowe wymagające wdrażania działań ochronnych, w tym

¹⁵ <https://geoportal.lubuskie.pl/lubuskie> dostęp I kw. 2026 r.

¹⁶ Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 2 maja 2018 r. poz. 1163

¹⁷ https://lubuskie.pl/cms/218/obowiazujacy_plan_zagospodarowania_przestrzennego_województwa_lu, BIP

udrażniania¹⁸ poprzez budowę nowych przejść oraz przebudowę istniejących przejść dla ryb wędrownych.

Dla awifauny za kluczowe tereny należy uznać obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Bory Dolnośląskie PLB020005).

Kierunki polityki i zagospodarowania przestrzennego. System przyrodniczy.

Kierunek. Zapewnienie spójności i ciągłości systemu przyrodniczego. Działania:

1. Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności części Korytarza Zachodniego (KZ) wyznaczonego w ramach krajowej sieci ekologicznej.
2. Zachowanie drożności cieków stanowiących istotne korytarze migracyjne ichtiofauny lub odtworzenie ich drożności.
3. Kształtowanie systemu przyrodniczego poszczególnych miast i gmin w sposób zapewniający ich spójność i powiązanie z krajową siecią ekologiczną
4. Przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, likwidacja barier na trasach przemieszczania się gatunków.

Wyznaczone granice korytarzy ekologicznych powinny zostać uszczegółowione na etapie prowadzenia prac planistycznych w poszczególnych gminach. Prawidłowe kształtowanie struktur przyrodniczych powinno obejmować zachowanie ciągłości korytarzy pomiędzy gminami i tworzenie wspólnej spójnej sieci chroniącej cenne przyrodniczo tereny. Istotne z punktu widzenia przyrodniczego jest również włączanie w system przyrodniczy siedlisk zlokalizowanych poza obszarami prawnie chronionymi, a pełniących istotne funkcje klimatyczne, biologiczne i hydrologiczne (las, zbiorowiska łąkowe, tereny podmokłe, zbiorniki wodne, inne tereny otwarte).

Wnioski i rekomendacje w zakresie ochrony przyrody

- Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej (Korytarz Zachodni).
- Zachowanie oraz odtworzenie drożności i ciągłości morfologicznej rzek szczególnie istotnych dla gatunków ichtiofauny (Bóbr, Nysa Łużycka, Kwis).

Rekomendacje Planu dla gmin województwa lubuskiego nie zawierają zapisów związanych z korytarzami ekologicznymi.

Opracowanie Ekofizjograficzne Województwa Lubuskiego¹⁹

W opracowaniu nie wskazano korytarzy ekologicznych. Wskazano natomiast zagrożenia i miejsca istotne dla poszczególnych grup zwierząt. Stawy w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego w okolicy Żar, Lubska i Tuplic to ważne tereny migracji ptaków (co najmniej 10 gatunków przelotnych). Poniżej zredagowane fragmenty opracowania odnoszące się do korytarzy ekologicznych.

W porównaniu do istniejącej wcześniej sieci obszarów chronionego krajobrazu, które były wyznaczone głównie na terenie lasów, obecne obszary chronią szczególnie doliny rzeczne oraz tereny położone w obniżeniach terenu, z licznymi ciekami, które stanowią naturalne korytarze migracji gatunków. Oceniając funkcjonalność sieci obszarów chronionych pod kątem zabezpieczenia korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych zaproponowanych w ramach koncepcji ECONET-POLSKA, należy stwierdzić, że istniejący system obszarów chronionych dobrze spełnia swoją funkcję.

Wnioski

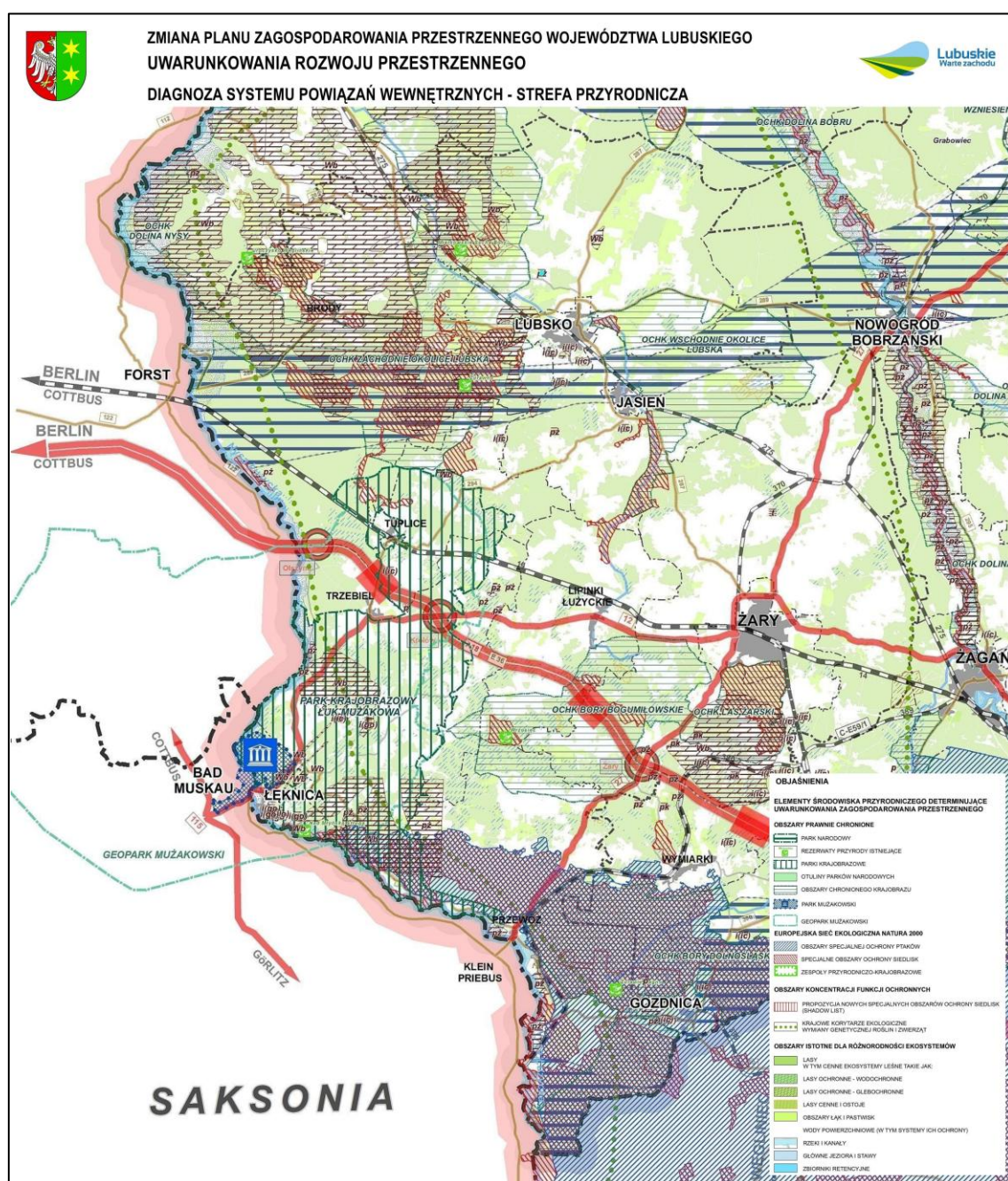
1. Korytarze ekologiczne Planu pokrywają się z Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 (na rysunku uproszczono przebieg) i Koncepcją sieci ekologicznych ECONET-POLSKA z wyjątkiem korytarza rzeczno (Nysa Łużycka, Bóbr).
2. Z województwa dolnośląskiego przechodzą na teren lubuskiego krajowe i ponadregionalne korytarze ekologiczne lądowe (Korytarz Zachodni) oraz wodne (Nysa Łużycka, Bóbr, Kwis i pozostałe ciek). Na obszarze województwa lubuskiego wyznaczono następujące obszary węzłowe o randze międzynarodowej (główne) Bory Dolnośląskie (GKZ-4) i Bory

¹⁸ Program udroźnienia wód płynących dla celów rybactwa w województwie lubuskim na lata 2005-2020, Zielona Góra 2005 r.

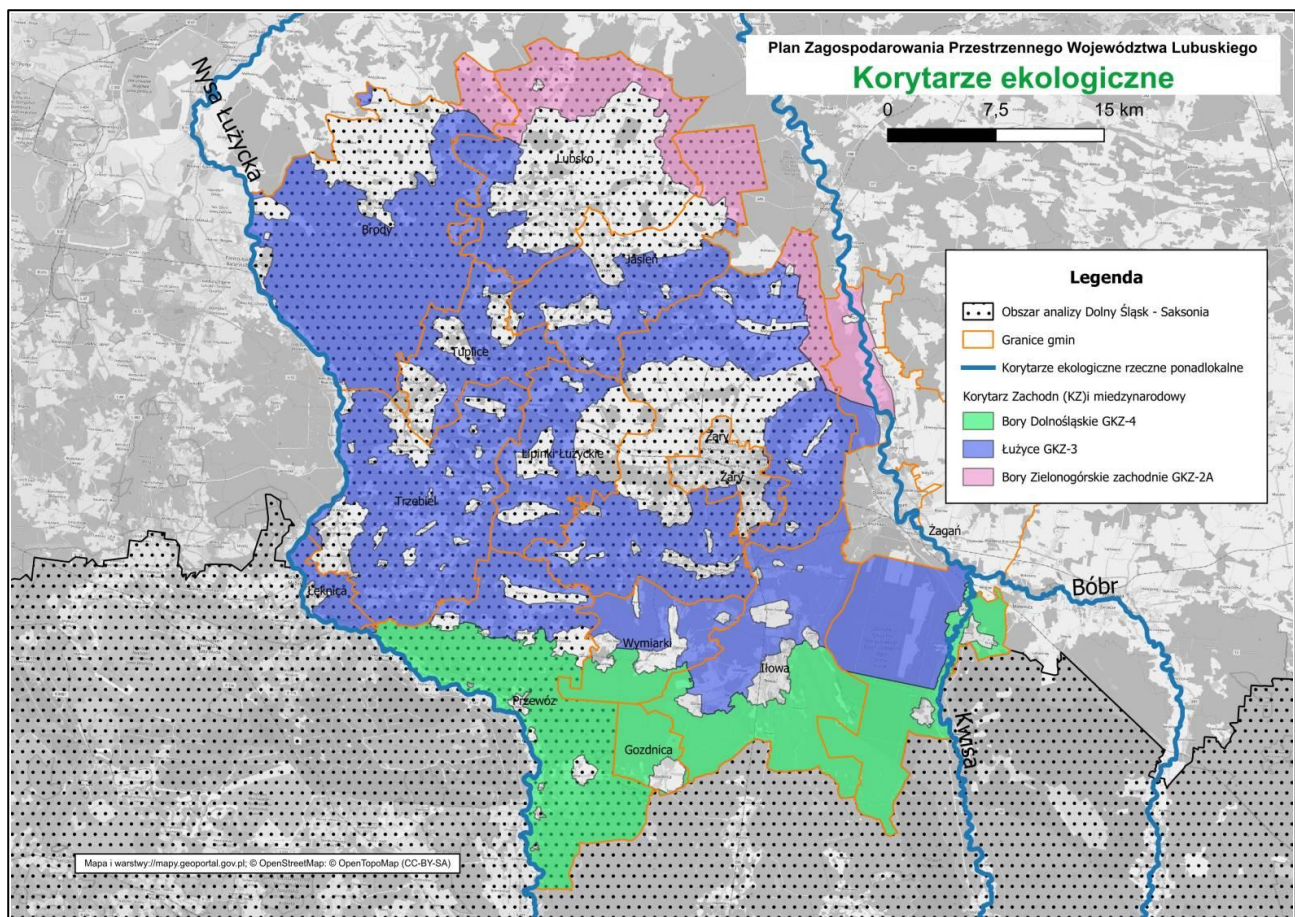
¹⁹ https://bip.lubuskie.pl/499/Opracowanie_Ekofizjograficzne_Wojewodztwa_Lubuskiego/

Zielonogórskie zachodnie (GKZ-2A), korytarz o randze międzynarodowej (główny) Łużyce (GKZ-3).

3. Główne bariery zagrażające drożności korytarzy ekologicznych stanowi zabudowa oraz infrastruktura drogowa. W obrębie województwa wyróżnia się kolizję przebiegu autostrady A18 Olszyna-Golnice z korytarzem Łużyce (GKZ-3) na odcinku Kwisą – Iłowa.
4. Funkcje wodnych korytarzy ekologicznych pełnią: Bóbr z dopływem Kwisą, Nysa Łużycka. Rzeki Bóbr i Nysa Łużycka wymagają wdrażania działań ochronnych, w tym udrażniania poprzez budowę nowych przepławek oraz przebudowę istniejących dla ryb wędrownych.
5. Wyznaczone granice korytarzy ekologicznych powinny zostać uszczegółowione na etapie prowadzenia prac planistycznych w poszczególnych gminach.
6. Wnioski i rekomendacje w zakresie ochrony przyrody zawarte w Planie: zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej (Korytarz Zachodni); zachowanie oraz odtworzenie drożności i ciągłości morfologicznej rzek szczególnie istotnych dla gatunków ichtiofauny (Bóbr, Nysa Łużycka, Kwisą).

Mapa 8. Mapa nr 2 – strefa przyrodnicza, fragment z powiatem żarskim.

Mapa 9. Korytarz Zachodni i główne korytarze ekologiczne rzeczne wymieniane w Planie.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 nie odnosi się do korytarzy ekologicznych, migracji.

Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego²⁰ służy wspieraniu polityki krajobrazowej w województwie lubuskim w tym w planowaniu przestrzennym. Przeanalizowano odniesienia się w audycie do problematyki korytarzy ekologicznych. Odniesiono się do dolin rzecznych Bobru, Kwisy i Nysy Łużyckiej jako ważnych naturalnych korytarzy ekologicznych. Wszystkie doliny rzeczne objęte są ochroną krajobrazową. Wzdłuż krawędzi ww. rzek utworzony został kompleks obszarów chronionego krajobrazu: „Dolina Bobru” ciągnie się od granicy z województwem dolnośląskim wzdłuż krawędzi rzeki Bóbr i składa się z trzech wysp krajobrazowych oddzielonych od siebie miejscowością Szprotawa i Żagań. „Bory Dolnośląskie” obszar ten stanowi zwarty kompleks leśny o zróżnicowanych ekosystemach, obejmuje swoim zasięgiem również dolinę rzeki Kwisy, aż do ujścia do Bobru oraz dolinę rzeki Czernej Wielkiej wraz z jej częściowymi dopływami. Koryto rzeki Lubszy za Olbrachtowem objęte jest ochroną poprzez ustanowione obszary chronionego krajobrazu „Bory Bogumiłowskie”, „Wschodnie okolice Lubska” i „Zachodnie okolice Lubska”. „Dolina Nysy” obejmuje dolinę Nysy Łużyckiej i dolinę Małej Młynówka i graniczy z obszarem chronionego krajobrazu „Zachodnie okolice Lubska”. Rekomendowane jest powiększenie Parku Krajobrazowego „Łuk Mużakowa” i obszarów chronionego krajobrazu (także małe zmniejszenie), w ramach których będą chronione korytarze ekologiczne: Bory Dolnośląskie, Bory Bogumiłowskie, Dolina Bobru, Dolina Nysy, Las Żarski, Wschodnie okolice Lubska, Zachodnie okolice Lubska. Zmiany zobrazowano na mapach (wykaz tabela 16, str. 107 opracowania). Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego, w ramach którego są korytarze ekologiczne (wybrane, przypisane do poszczególnych płatów krajobrazu).

²⁰ https://bip.lubuskie.pl/918/5288/Audyt_krajobrazowy_województwa_lubuskiego/;
portal mapowy <https://geoportal.lubuskie.pl/lubuskie/audyt-krajobrazowy>, dostęp I kw. 2026 r.

- Krajobraz stanowi element korytarza ekologicznego, dlatego też zaleca się niewprowadzanie w granicach krajobrazu form zagospodarowania terenu mogących stanowić bariery ekologiczne (założenia pałacowo-parkowe w Brodach).
- Zaleca się nielokalizowanie farm fotowoltaicznych w obrębie krajobrazu, w szczególności w północnej jego części na przebiegu korytarza ekologicznego (obszar wiejski na północ od Lubska).

Wnioski

- Audyt nie wnosi bezpośrednio zmian w przebiegu korytarzy ekologicznych wyznaczonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Pośrednio wskazuje na tereny, które powinny być brane pod uwagę przy analizie ich przebiegu: typy krajobrazów, proponowane nowe obszarowe formy ochrony przyrody i powiększenie istniejących.
- Wskazuje na dobrą ochronę korytarzy ekologicznych poprzez ustanawianie obszarów chronionego krajobrazu.
- Rekomendowane jest powiększenie Parku Krajobrazowego „Łuk Mużakowa” i obszarów chronionego krajobrazu, w ramach których będą chronione korytarze ekologiczne: Bory Dolnośląskie, Bory Bogumińskie, Dolina Bobru, Dolina Nysy, Las Źarski, Wschodnie okolice Lubska, Zachodnie okolice Lubska.

Saksonia

Plan regionalny Regionu Planowania Górne Łużyce – Dolny Śląsk²¹ druga kompleksowa aktualizacja (zwany dalej Planem) została opracowana przez Regionalny Związek Planowania Górne Łużyce – Dolny Śląsk. Region planistyczny składa się z powiatów Bautzen i Görlitz. Plan regionalny zawiera ustalenia jako cele (Z) i zasady (G) zagospodarowania przestrzennego. Sekcja kartograficzna zawiera mapy z ustaleniami graficznymi i mapy objaśniające mające na celu wizualizację ustaleń. Plan regionalny przyjmuje również funkcję ramowego planu krajobrazowego. Cele zagospodarowania przestrzennego muszą być przestrzegane przez organy publiczne w ich planach i działaniach istotnych dla przestrzeni oraz w określonych urzędowych decyzjach dotyczących planów i działań podejmowanych przez osoby prawa prywatnego. Zasady zagospodarowania przestrzennego muszą być brane pod uwagę przez wszystkie publiczne organy planistyczne przy planach i działaniach o znaczeniu dla przestrzeni, a także przy urzędowych decyzjach w procedurach wydawania zezwoleń na projekty prywatne przy rozważaniu lub decyzjach uznaniowych. W Planie odniesiono się do korytarzy ekologicznych poprzez włączenie ich w wielkopowierzchniowe sieci biotopów. Poniżej fragmenty Planu odnoszące się do korytarzy ekologicznych (zacytowane lub zredagowane na potrzeby opracowania).

Starania strony saksońskiej w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w obszarze Wrzosowisk Mużakowskich (Park Mużakowski/Muskauer Heide), dolinie Nysy Łużyckiej, Górach Żytawskich i Pogórzu Górnołużyckim nie mogą być w pełnym zakresie skuteczne, jeżeli nie są podejmowane we współpracy ze stroną polską i czeską. Obszar Wrzosowisk Mużakowskich graniczy na północy z krajem związkowym Brandenburgia, a na wschodzie z Rzeczpospolitą Polską. Pod względem przyrodniczym obszar ten rozciąga się jednakże poza wyznaczone w ten sposób granice i tworzy wraz z lasami położonych w Polsce Borów Dolnośląskich załączek sieci biotopów o oddziaływaniu transgranicznym (np. jako korytarze wędrówek łosi i wilków). W przypadku dużych obszarów wzdłuż Nysy Łużyckiej wprost nasuwa się transgranicznie uzgodniony sposób postępowania, już choćby z tego powodu, że teren po obu stronach granicy w dużym stopniu wchodzi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Z Parkiem Krajobrazowym Gór Żytawskich (NP Zittauer Gebirge), Obszarem Chronionego Krajobrazu „Góry Łużyckie” (LSG Oberlausitzer Bergland), związana jest również współpraca transgraniczna w zakresie ochrony krajobrazu i rozwoju turystyki z graniczącymi od południa gminami po stronie czeskiej.

21 <https://www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de/>

Bezpośrednio do łączności ekologicznej w tym korytarzy ekologicznych odnosi się rozdział 5.3 Planu (cytowany poniżej).

5.3. Ochrona gatunków i biotopów, wielkopowierzchniowa sieć biotopów.

Pojęcie: Wielkopowierzchniowa sieć biotopów w rozumieniu niniejszego Planu to funkcjonalnie spójna sieć terenów otwartych, niezasiedlonych o znaczeniu ekologicznym oraz kulturowo-krajobrazowym, chroniona przez obszary priorytetowe i obszary wyznaczone dla ochrony biotopów i gatunków, inne obszary priorytetowe i obszary chronione służące ochronie określonych funkcji i typów wykorzystania przestrzeni niezasiedlonej oraz zbliżone do naturalnych odcinki wód płynących, a także regionalne zielone korytarze i zielone strefy buforowe (zespół przestrzeni niezasiedlonych o znaczeniu ekologicznym). W sieci biotopów wielkoobszarowych włączone zostaną trasy i korytarze wędrówek ptaków oraz przejścia dla dzikich zwierząt wzdłuż silnie uczęszczanych szlaków komunikacyjnych. Chroniona Planem regionalnym wielkopowierzchniowa sieć biotopów składa się z obszarów centralnych (węzłowych) i korytarzy łączących (korytarze ekologiczne).

Mapa: Obszary priorytetowe i obszary ochrony gatunków i biotopów wyznaczono na „Mapie wykorzystanie obszarów”. Sieć biotopów wielkopowierzchniowych zaznaczono na mapie „Wielkopowierzchniowa sieć biotopów i regionalne zielone korytarze”.

Cel (Z) 5.3.1. Obszary priorytetowe ochrony gatunków i biotopów, wymagają zachowania i rozwoju, tak by mogły funkcjonować, jako powierzchnie zasadnicze wielkopowierzchniowych sieci biotopów.

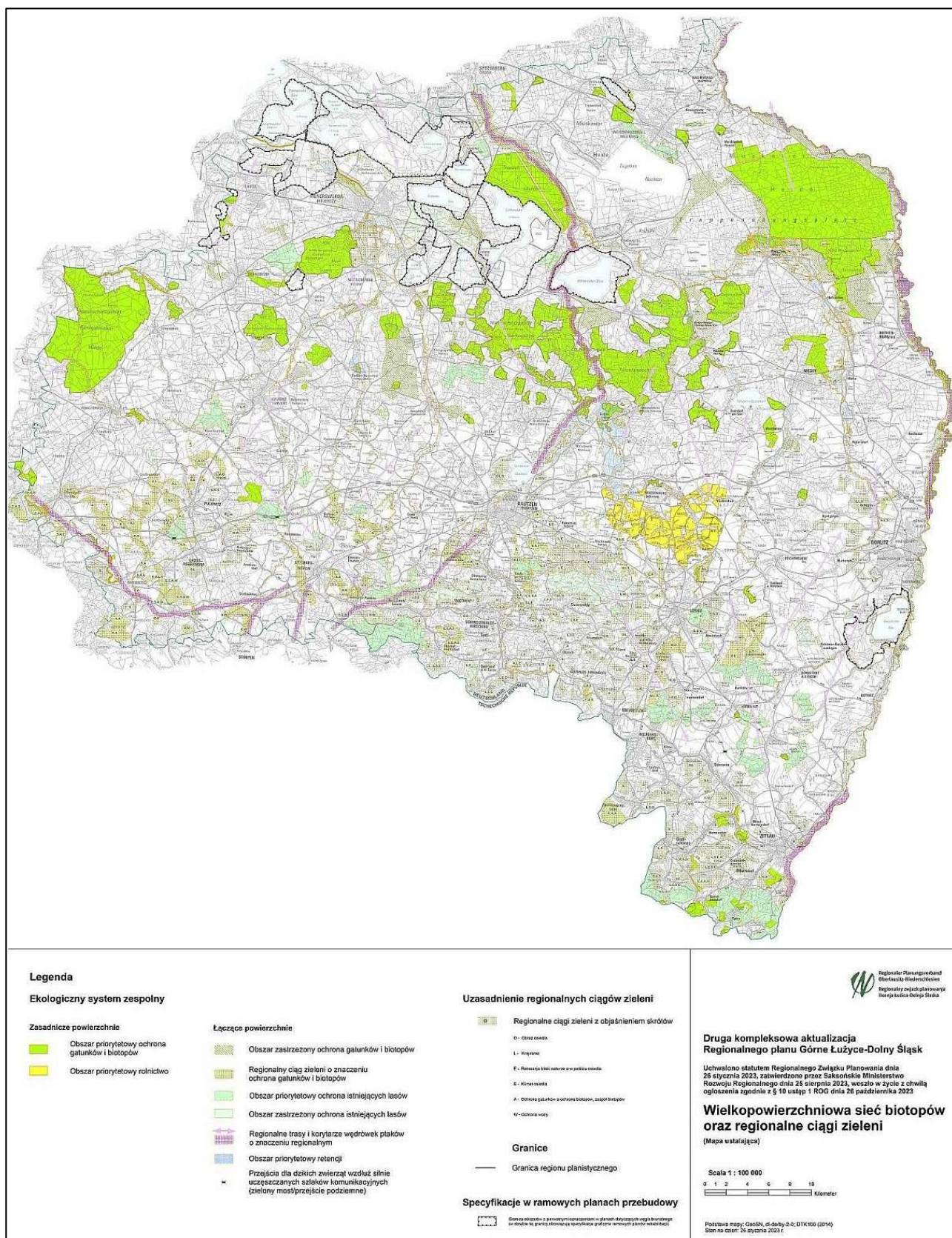
Cel (Z) 5.3.2. Wyznaczone na obszarze Weißenberg, Hochkirch i Kittlitz i włączone do wielkopowierzchniowej sieci biotopów obszary priorytetowe Rolnictwo należy zachować i rozwijać odpowiednio do ich funkcji, jako obszary terenów rolniczych wartościowych pod względem fauny zwierząt latających.

Zasada (G) 5.3.3. Obszary wyznaczone dla ochrony gatunków i biotopów powinny być zachowane i rozwijane, wspólnie z włączonymi w wielkopowierzchniową sieć biotopów zielonymi korytarzami i zielonymi strefami buforowymi, obszarami priorytetowymi i wyznaczonymi obszarami służącymi ochronie istniejących lasów, oraz obszarami priorytetowymi „Obszary retencji”, tak by mogły funkcjonować, jako powierzchnie łączące (korytarze ekologiczne) w wielkopowierzchniowej sieci biotopów. Wzdłuż silnie uczęszczanych szlaków komunikacyjnych należy zachować i wybudować nowe przejścia dla dzikich zwierząt.

Zasada (G) 5.3.4. Istniejąca sieć cennych biotopów wymaga zachowania i zagęszczenia. Dla zagwarantowania i uzupełnienia wielkopowierzchniowej sieci biotopów konieczne jest zachowanie lub przywrócenie w szczególności typowych dla danego krajobrazu zarośli wzdłuż dróg i zbiorników wodnych, zbliżonych do naturalnych wód płynących i stojących, niepodzielonych, zbliżonych do naturalnych obszarów leśnych, żywopłotów, zagajników i miedz, wzgórz suchych bądź skalistych, ekstensywnie wykorzystywanych użytków rolnych, łąk wilgotnych i podmokłych, łąk z rozproszonymi drzewami owocowymi i innych cennych z ekologicznego punktu widzenia przestrzeni życiowych.

Cel (Z) 5.3.5. Zintegrowane w wielkopowierzchniowej sieci biotopów trasy i korytarze wędrówek ptaków o znaczeniu regionalnym wymagają zachowania, jako elementy łączące (korytarze ekologiczne) przestrzenną i funkcjonalną sieć siedlisk ważnych dla zwierząt latających.

Cel (Z) 5.3.6. Dla wyznaczonych w obrębie obszaru priorytetowego Obronność obszarów priorytetowych ochrona gatunków i biotopów należy w przypadku wykorzystania wojskowego (poligony) stworzyć warunki ochrony prawnej środowiska naturalnego. Do tego czasu użytkowanie wojskowe jako obronne ma charakter nadrzędny. Przy przestrzennej i merytorycznej konkretyzacji w ramach ochrony prawnej środowiska naturalnego uwzględnić należy konieczne wymogi osadnicze i infrastrukturalne.

Mapa 10. Wielkopowierzchniowa sieć biotopów i regionalne zielone korytarze (z Planu).

Analizie poddano plany ochrony Karkonoskiego Parku Narodowego i plany ochrony parków krajobrazowych z Dolnego Śląska: Przemkowski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy „Chełmy”, Rudawski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Doliny Bobru i Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa” z lubuskiego.

Tabela 1. Korytarze ekologiczne w planach ochrony.

Nazwa	Plan ochrony [rok przyjęcia]	Korytarze ekologiczne opisane w planie
Karkonoski Park Narodowy	2021	Korytarze zostały zobrazowane na mapach. Tekst: Określa się następujące warunki zachowania integralności obszaru Natura 2000 Karkonosze, obszaru Natura 2000 Stawy Sobieszowskie oraz spójności sieci obszarów Natura 2000: • uwzględnianie uwarunkowań przestrzennych i warunków zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w opracowaniach ekofizjograficznych gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego; • utrzymanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków w obrębie obszaru Natura 2000 Karkonosze oraz z obszaru Natura 2000 Stawy Sobieszowskie oraz między obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty Rudawy Janowickie PLH020011; • utrzymanie połączeń funkcjonalnych i wspólnej sieci korytarzy ekologicznych dla Parku i KRNAP, w tym opracowanie jednolitej strategii ochrony przyrody obszarów Natura 2000. Ustalenia do SUiKZP gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Niewprowadzanie nowej zabudowy w przebiegu istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park i jego otulinę z obszarami cennymi przyrodniczo (mapę obrazującą przebieg korytarzy ekologicznych przedstawia rysunek nr 1), w następujących strefach: • od skrzyżowania drogi krajowej nr 3 z granicą Rzeczypospolitej Polskiej w miejscowości Szklarska Poręba-Jakuszyce do osady Źródlika w Szklarskiej Porębie Górnej oraz obszary leśne i rolne stanowiące korytarz migracji zwierząt między zachodnią częścią Karkonoszy a Górami Izerskimi, • od zachodniej granicy eksklawy „Wodospad Szklarki” do pierwszych na zachodzie zabudowań w miejscowości Piechowice (okolice hotelu Barok) oraz obszary leśne i rolne leżące między miejscowościami Szklarska Poręba Dolna a Górzynem i Piechowicami stanowiące korytarz migracji zwierząt łączący Pogórze Karkonoskie ze wschodnią częścią Grzbietu Wysokiego w Górach Izerskich, • od wschodniej granicy miasta Piechowice od drogi nr 366 do pierwszych zabudowań w Jeleniej Górze-Sobieszowie oraz obszary leśne i rolne leżące między miejscowościami Piechowice i Jelenia Góra-Sobieszów, stanowiące korytarz migracji zwierząt między Pogórzem Karkonoszy a Kotliną Jeleniogórską, a w szczególności z suchym zbiornikiem przeciwpowodziowym „Sobieszów”, • od wschodniej granicy zabudowań w miejscowości Jelenia Góra-Sobieszów przy drodze nr 366 do pierwszych zabudowań w miejscowości Podgórzyn oraz obszary leśne, rolne i wodne między miejscowościami Jelenia Góra-Sobieszów i Podgórzyn stanowiące korytarz migracji zwierząt, w szczególności płązów między obszarami leśnymi na wzgórzach Chojnik, Chełm i Studnik leżącymi na Pogórzu Karkonoszy a Stawami Sobieszowskimi i Podgórzyńskimi, • obszary rolne i leśne wokół zbiornika wody pitnej Sosnówka między miejscowościami Podgórzyn, Marczyce i Sosnówka Dolna stanowiące korytarz migracji dla zwierząt między Pogórzem Karkonoszy a Wzgórzami Łomnickimi, • od skrzyżowania drogi gminnej łączącej Sosnówkę Dolną z Głębockiem z drogą nr 366 do pierwszych zabudowań w miejscowości Miłków oraz

Nazwa	Plan ochrony [rok przyjęcia]	Korytarze ekologiczne opisane w planie
		obszary leśne, rolne i wodne leżące między miejscowościami Sosnówka Dolna, Marczyce i Miłków stanowiące korytarz migracji dla zwierząt między Pogórzem Karkonoszy a Wzgórzami Łomnickim, - obszary leśne i rolne leżące między miejscowościami Karpacz – Skalne Osiedle, Ściegny i Kowary – Krzaczyzna stanowiące korytarz migracji zwierząt między Karkonoszami a Wzgórzami Łomnickimi oraz Wzgórzami Karpnickimi, - obszary leśne i rolne leżące między Kowarami Podgórzem, Przełęczą Kowarską a Przełęczą Okraj stanowiące korytarz migracji zwierząt między Kowarskim Grzbietem a Rudawami Janowickimi oraz Lasockim Grzbietem. W zakresie rozbudowy i określenia kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej ustala się: - uwzględnienie bezpiecznych przejść dla migrujących zwierząt przy projektowaniu przebudowy drogi krajowej nr 3 na odcinkach: Jakuszyce – Szklarska Poręba, Szklarska Poręba – Piechowice, drogi nr 366 na odcinkach: Piechowice – Sobieszów – Podgórzyn – Sosnówka – Ściegny – Kowary, w szczególności w miejscach wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Mapa. http://geoportal.kpn.mab.pl/imap/http://46.4.17.118/imap/?gmap=gp10&locale=pl https://kpn.gov.pl/geoportal-korytarze
Przemkowski Park Krajobrazowy	2016	Mapa nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: BKII – strefa zwiększania spójności korytarzy ekologicznych na terenach otwartych pozbawionych istotnej wartości przyrodniczej - po ustaniu użytkowania rolniczego (obszary do zalesienia); w strefie BKII – strefa zwiększania spójności korytarzy ekologicznych na terenach otwartych pozbawionych istotnej wartości przyrodniczej po ustaniu użytkowania rolniczego (obszary do zalesienia) – w celu poprawy warunków migracji w obrębie korytarzy ekologicznych na terenie Parku należy zalesić wskazane grunty orne, łąki trwałe oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, zlokalizowane w obrębach ewidencyjnych Gromadka i Wierzbowa w gminie Gromadka, po ustaniu ich użytkowania rolniczego; BKVI – strefa ochronny czynnej, BKVI_4, należy dążyć do poprawy warunków rozwoju i migracji cennych gatunków zwierząt w obszarach poprzez: - wyznaczenie korytarza ekologicznego (jelonek rogacz), w skład którego powinny wchodzić rodzime gatunki drzew, w tym drzewa obumierające i pniaki w oddziałach leśnych: 17, 29-32, 38-41, Nadleśnictwo Przemków, obręb Przemków, oraz oddziały leśne: 238, 239, 253-256, 280-282, 290, 291, 299, 302, Nadleśnictwo Przemków, obręb Żuków, w pasie zlokalizowanym pomiędzy ww. enklawami.
Park Krajobrazowy Doliny Bobru	2024	Mapy zawierają strefy działań ochronnych, w których są działania związane z korytarzami ekologicznymi. Tekst: W obrębie Parku i zidentyfikowanych obszarów zagrożeń zewnętrznych wyznacza się następujące obszary realizacji działań ochronnych, zwane dalej strefami ustaleń Planu ochrony: - C – obszary czynnej ochrony przyrody; - CK – obszar korytarza ekologicznego dużych ssaków; - CW – obszar działań udrażniających migrację ryb w górę i dół rzeki; - K – obszary ochrony walorów krajobrazowych; - KE – obszar ochrony ekspozycji krajobrazowej oraz zachowania powiązań korytarza ekologicznego dla eliminacji zagrożeń zewnętrznych. Dla ochrony dziko żyjących zwierząt Parku i ich zespołów określa się następujący zakres prac: - Zachowanie naturalnych ostoi zwierząt leśnych, tj. tzw. zwierzyny łownej, w tym jelenia, sarny, dzika i łączących je korytarzy ekologicznych poprzez kształtowanie struktury przestrzennej lasów uwzględniającej wymogi populacji.

Nazwa	Plan ochrony [rok przyjęcia]	Korytarze ekologiczne opisane w planie
		• Utrzymanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych, umożliwiających swobodne migracje zwierząt, tworzenie nowych korytarzy, likwidacja barier lub ograniczanie ich wpływu na migracje fauny, budowa przejść dla zwierząt i innych elementów infrastruktury technicznej i organizacyjnej na rzecz ograniczania śmiertelności zwierząt i ich odstraszenia, szczególnie ssaków i płazów na szlakach komunikacyjnych, a także łączenie izolowanych fragmentów poszczególnych typów biocenoz poprzez nowe płaty właściwych siedlisk, o ile ich powstanie nie spowoduje sprzeczności z innymi celami ochrony Parku, w tym ochrony krajobrazu, ochrony flory i mykobioty, ochrony przyrody nieożywionej. • Zachowanie i tworzenie zadrzewień liniowych w postaci alei lub szpalerów drzew, uzupełnianie ubytków w starych alejach i szpalerach nowym nasadzeniem. W przypadku uzasadnionej ważnymi względami wycinki prowadzenie nasadzeń zastępczych w ramach kompensacji, przy czym nasadzenia w obu przypadkach powinny zawierać rodzime gatunki drzew, najlepiej dęby szypułkowe, lipy drobnolistne, czy wierzby (można też rozważyć nasadzenia z rodzimych odmian jabłoni, grusz czy czereśni). • Przywrócenie i zachowanie możliwości migracji ryb w górę i w dół rzeki w strefie CW na drodze niedopuszczania do budowy nowych przegród piętrzących na Bobrze i Kamienicy. Likwidacja już istniejących piętrzeń lub dokonanie ich modernizacji dostosowujących do aktualnie panujących warunków hydrologicznych z jednoczesnym wyposażeniem w urządzenia umożliwiające swobodne migracje ryb i minogów. • Rozpoznanie okresowych dróg migracji płazów przez ruchliwe drogi w tym montaż w sezonie rozrodczym siatek wzdłuż drogi. • Przestrzeganie zasad ochrony płazów i gadów przy projektowaniu i budowie i przebudowie dróg oraz linii kolejowych, ze specjalnymi barierami wzdłuż szos i kanałami dla migrujących zwierząt i ze szczególnym uwzględnieniem wszelkich zbiorników wodnych (zarówno naturalnych, jak i sztucznych), leżących przy drogach i linii kolejowej. • Zmniejszenie śmiertelności i izolacji drobnych ssaków, w tym rozpoznanie lokalnych szlaków migracji drobnych ssaków przez ruchliwe drogi i linię kolejową oraz budowa podczas modernizacji dróg przepustów o parametrach właściwych do stwierdzonych gatunków. Dla ochrony krajobrazów Parku określa się następujący zakres prac: • Przeciwdziałanie efektowi barierowemu w łączności przestrzenno-ekologicznej, w tym budowa przejść dla zwierząt i innych elementów infrastruktury techniczno-drogowej oraz organizacyjnej zapewniających ochronę zwierząt i ograniczenie efektu odstraszenia. • Zachowanie połączeń ekologicznych w obrębie kompleksów lasów, łąk, gruntów ornych i zadrzewień w strefie KE poprzez wprowadzenie do dokumentów planistycznych krajowego korytarza ekologicznego z niedopuszczaniem do zabudowy uniemożliwiającej funkcjonowanie korytarza, w tym położonych w korytarzu lasów, dolin rzecznych, bagien, łąk i pastwisk, stromych zadrzewionych skarp jako obiektów naturalnej retencji wodnej przeciwdziałającej skutkom zmian klimatycznych. Wskazanie wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych, lub zewnętrznych. Związane z wyznaczaniem terenów przeznaczonych do zalesień: • Przyjęcie za obszary dopuszczalnych zalesień terenów łączących istniejące kompleksy leśne, które spełniają lub potencjalnie mogą spełniać funkcje korytarzy migracji zwierząt. Ustala się następujące zasady do uwzględnienia w nowych lub zmienianych planach ogólnych gmin dotyczące eliminacji zagrożeń zewnętrznych, obowiązujące na terenie otuliny Parku w granicach miasta Jelenia Góra oraz gmin

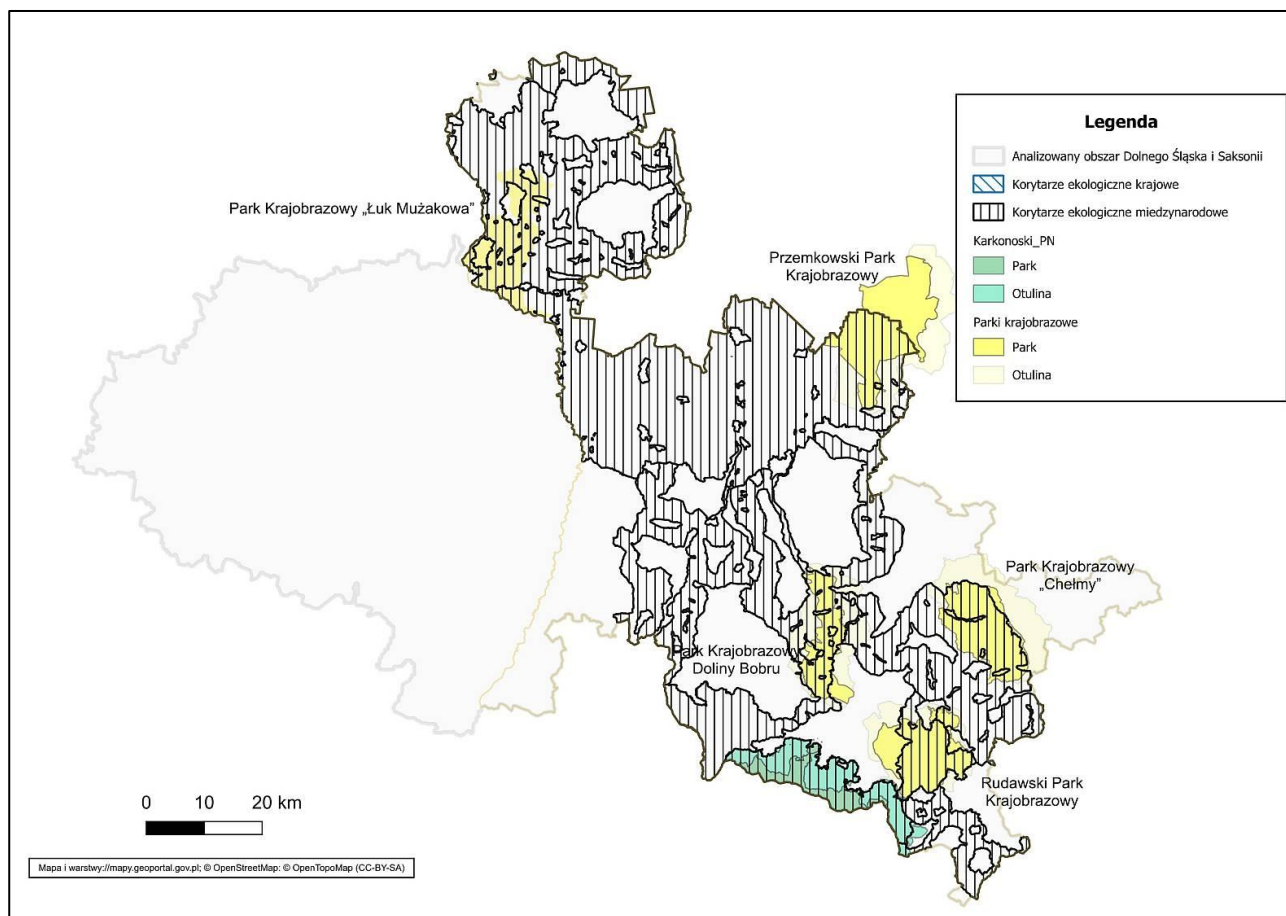
Nazwa	Plan ochrony [rok przyjęcia]	Korytarze ekologiczne opisane w planie
		Jeżów Sudecki, Lubomierz, Stara Kamienica, Wleń i Lwówek Śląski: Ustala się strefę ochrony ekspozycji KE w granicach otuliny Parku w obrębie której nakazuje się zachowanie połączeń ekologicznych krajowego korytarza ekologicznego w obrębie kompleksów lasów, łąk, gruntów ornych, wód powierzchniowych i zadrzewień poprzez niedopuszczanie do zabudowy uniemożliwiającej funkcjonowanie korytarza. Ustala się następujące zasady do uwzględniania w nowym planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku: 1) Dla ochrony połączeń ekologicznych przed efektem barierowym ustala się zachowanie połączeń ekologicznych w obrębie krajowego korytarza ekologicznego dużych ssaków poprzez wprowadzenie do dokumentów planistycznych korytarzy ekologicznych z zakazem zabudowy, poza inwestycjami celu publicznego, położonych w korytarzach lasów, dolin rzecznych, bagien, łąk i pastwisk, stromych zadrzewionych skarp jako obiektów naturalnej retencji wodnej przeciwdziałającej skutkom zmian klimatycznych; 2) Uznanie otuliny Parku jako obszaru wyłączanego z lokalizacji nowych linii energetycznych wysokich i najwyższych napięć, poza istniejącym przebiegiem, oraz z lokalizacji elektrowni wiatrowych i przemysłowych farm fotowoltaicznych.
Park Krajobrazowy „Chełmy”	2011	Mapa nie zawiera korytarzy ekologicznych. Strefa BKIII – kształtowanie struktury ekologicznej oraz wzmocnienia powiązań przyrodniczych. Tekst: Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych oraz ich skutków: - Przerywanie połączeń ekologicznych oraz izolacja poszczególnych kompleksów Parku wskutek zabudowy nowych terenów. (I/P). Uwzględnienie połączeń ekologicznych w polityce przestrzennej gmin, w tym wyłączenie z zabudowy korytarzy ekologicznych. - Wycinka zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w celu zwiększenia powierzchni gruntów lub ich komasacji. Wycinka drzew i krzewów wzdłuż dróg i cieków w trakcie prac związanych z ich konserwacją lub modernizacją. (I/P). Wprowadzenie programu ochrony zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz przydrożnych. Wyznaczenie i rozbudowa sieci korytarzy ekologicznych. Cele działań ochronnych obszaru Natura 2000: - Wszystkie siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone w obszarze Natura 2000. Cel: Zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych poprzez zachowanie łączących je liniowych struktur pełniących funkcje korytarzy ekologicznych. - Wszystkie gatunki zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy siedliskowej stwierdzone w obszarze Natura 2000. Cel: Utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt.
Rudawski Park Krajobrazowy	2011	Tekst: W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych dla obszaru całego Parku proponuje się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego gmin: - Zachowanie i ochrona korytarzy ekologicznych w celu umożliwienia migracji roślin i zwierząt, poprzez: a) ograniczenie budowy ogrodzeń, ciągów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (w zakresie dróg powiatowych i wojewódzkich) tworzących bariery ekologiczne bez rozwiązań umożliwiających ich przekraczanie, b) wprowadzanie maksymalnie dużej powierzchni biologicznie czynnej. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych dla obszaru całego Parku proponuje się następujące ustalenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego: - Zachowanie i ochrona korytarzy ekologicznych w celu umożliwienia

Nazwa	Plan ochrony [rok przyjęcia]	Korytarze ekologiczne opisane w planie
		migracji roślin i zwierząt. Określa się następujące wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin: Kamienna Góra, Kamienna Góra (Miasto), Marciszów, Janowice Wielkie w zakresie obejmującym następujące zapisy: Zachowanie i ochrona korytarzy ekologicznych w celu umożliwienia migracji roślin i zwierząt, poprzez: ograniczenie budowy ogrodzeń, ciągów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (w zakresie dróg powiatowych i wojewódzkich), tworzących bariery ekologiczne bez rozwiązań umożliwiających ich przekraczanie; oraz wprowadzanie maksymalnie dużej powierzchni biologicznie czynnej.
Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa”	2024	Mapa. Zachowanie i odtworzenie zadrzewień stanowiących trasy przelotu i żerowania nietoperzy. Tekst: Strefa Wg intensywnego rozwoju funkcji pozarolniczych obejmuje te obszary, których aktualne funkcje i istniejący potencjał pozwala na ich rozwój, są to przede wszystkim ośrodki gminne (Tuplice, Trzebiel) oraz tereny rozwoju działalności gospodarczej przy drodze krajowej – autostradzie A18 Jagłowiec. Ograniczyć możliwość rozwoju zabudowy przy lasach i korytarzach ekologicznych.

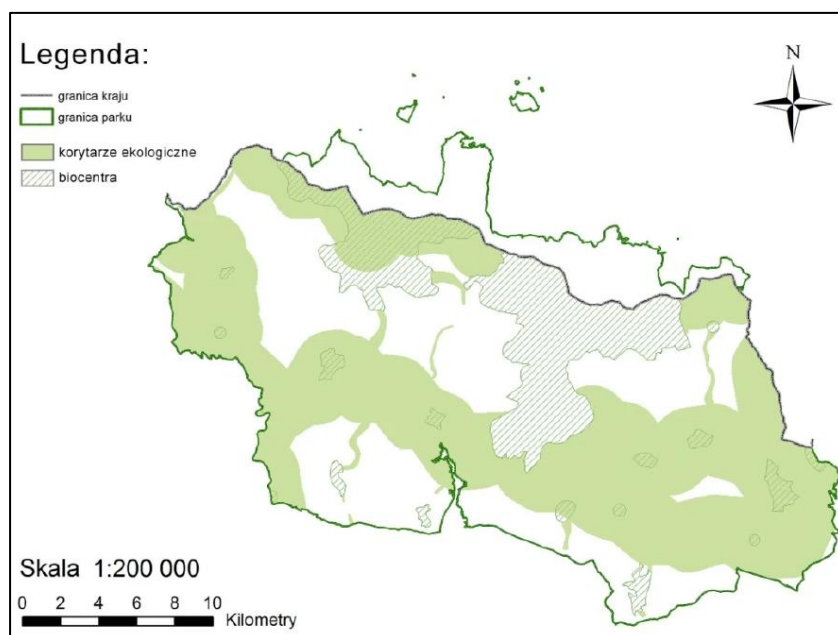
Wnioski

- Plany ochrony obszarów chronionych nie wnoszą bezpośrednio zmian w przebiegu korytarzy ekologicznych wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego województwa.
- Plan ochrony Karkonoskiego PN zawiera ustalenia do planowania przestrzennego gmin i województwa dolnośląskiego.
- Plan ochrony Przemkowskiego PK w strefie BKII przewiduje zwiększania spójności korytarzy ekologicznych na terenach otwartych pozbawionych istotnej wartości przyrodniczej – po ustaniu użytkowania rolniczego (obszary do zalesienia): należy zalesić wskazane grunty orne, łąki trwałe oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, zlokalizowane w obrębach ewidencyjnych Gromadka i Wierzbowa w gminie Gromadka.
- Plan ochrony PK Doliny Bobru zawiera działania związane z korytarzami ekologicznymi. Strefy: CK obszar korytarza ekologicznego dużych ssaków, CW obszar działań udrażniających migrację ryb w górę i dół rzeki, KE obszar ochrony ekspozycji krajobrazowej oraz zachowania powiązań korytarza ekologicznego dla eliminacji zagrożeń zewnętrznych. Przewiduje między innymi zakres prac: zachowanie naturalnych ostoi zwierząt leśnych łączących je korytarzy ekologicznych poprzez kształtowanie struktury przestrzennej lasów, utrzymanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych, umożliwiających swobodne migracje zwierząt, przywrócenie i zachowanie możliwości migracji ryb w górę i w dół rzeki. Zawiera wskazania do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych gmin i planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.
- Plan ochrony PK „Chełmy” w strefie BKII przewiduje kształtowanie struktur ekologicznych oraz wzmacnianie powiązań przyrodniczych. Wśród celów jest utrzymanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt, zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych poprzez zachowanie łączących je liniowych struktur pełniących funkcje korytarzy ekologicznych. Przy eliminacji zagrożeń przewidziano uwzględnienie połączeń ekologicznych w polityce przestrzennej gmin, w tym wyłączenie z zabudowy korytarzy ekologicznych, wprowadzenie programu ochrony zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz przydrożnych, wyznaczenie i rozbudowa sieci korytarzy ekologicznych.
- Plan ochrony Rudawskiego PK zawiera ustalenia do planowania przestrzennego gmin i województwa.

- Plan ochrony PK „Łuk Mużakowa” przewiduje odtworzenie zadrzewień stanowiących trasy przelotu i żerowania nietoperzy, ograniczenie możliwości rozwoju zabudowy przy lasach i korytarzach ekologicznych.

Mapa 12. Karkonoski PN i parki krajobrazowe – położenie w korytarzach ekologicznych.

Mapa 13. Korytarze ekologiczne w Czechach (Krkonošský Národní Park²³).

23 <https://kpn.gov.pl/geoportall-korytarze>

Mapa 14. Korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym (rysunek z planu ochrony).

Poziom gmin

Prz

anal

izie korytarzy ekologicznych na poziomie gmin wykorzystano plan ogólny gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plan urządzeniowo-rolny gminy²⁴, inwentaryzacje przyrodnicze gminy i inne dostępne opracowania planistyczne samorządów. Większość danych pozyskano z Biuletynów Informacji Publicznej gmin i udostępnionych przez samorządy przeglądarek mapowych, danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Instytutu Rozwoju Terytorialnego we Wrocławiu. Przeprowadzono także konsultacje z gminami, aby uaktualnić dane i ustalić etap planowania przestrzennego.

Plan urządzeniowo-rolny gminy jest opracowaniem planistycznym, rozwijającym zagadnienia uznane za priorytetowe w opracowaniach strategicznych. W szczególności porusza problematykę związaną z rolnictwem, a także ochroną środowiska naturalnego oraz z turystyką i rekreacją. Plan zawiera analizę stanu istniejącego rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz problematykę, która na nią pośrednio lub bezpośrednio oddziałuje. Zarazem wskazuje na potrzeby przeprowadzenia prac urządzeniowo-rolnych, których realizacja przyczyni się do zwiększenia efektywności produkcji rolnej, leśnej i usługowo-produkcyjnej. Wskazuje również możliwości zachowania i ochrony walorów przyrodniczo-kulturowych²⁵. Plan urządzeniowo-rolny gminy zawiera między innymi takie dane jak:

- planowane formy ochrony przyrody;
- turbiny wiatrowe istniejące i planowane;
- wody powierzchniowe istniejące i planowane;
- obszary cenne krajobrazowo proponowane do objęcia ochroną;
- utrzymanie użytków zielonych;
- tereny zabudowane;
- tereny planowane pod inwestycje;
- dostosowanie użytkowania gruntów do warunków przyrodniczych;
- lasy i zadrzewienia istniejące i planowane.

24 <https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60>

25 Dolnośląskie Biuro Geodezji i Trenów Rolnych we Wrocławiu <https://dbgitr.pl/prace-urzedzeniowo-rolne/plany-urzedzeniowo-rolne>

W tabeli poniżej zawarte są analizy inwentaryzacji przyrodniczych, opracowań planistycznych, innych dokumentów gmin pod względem występowania na terenie gmin korytarzy ekologicznych. Kolorami zaznaczono stopień odniesienia się do wyznaczania korytarzy ekologicznych na terenie gminy.

Kolor czerwony	– brak.
Kolor żółty	– częściowe uwzględnienie.
Kolor zielony	– uwzględnienie.

Tabela 2. Analiza planowania przestrzennego w gminach – korytarze ekologiczne.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
Aglomeracje		
Jeleniogórska	Plan adaptacji do zmian klimatu aglomeracji jeleniogórskiej ²⁶	Tekst: Jednym z najważniejszych elementów przyrodniczych zabezpieczających przed zmianami klimatu są tereny podmokłe. Przede wszystkim zwiększają one retencję wody w krajobrazie przez co pomagają zapobiegać nasilającym się od kilku lat suszom. Stanowią ostoję dla wielu gatunków oraz ważny korytarz ekologiczny, co jest kluczową usługą ekosystemową w warunkach wymuszonych przez zmiany klimatu migracji zwierząt i roślin. Obszary chronione są kluczowym elementem spójnego systemu ochrony siedlisk i gatunków. Stanowią bank genów, miejsce schronienia oraz przede wszystkim korytarze ekologiczne, które umożliwiają migrację wymuszoną zmianami klimatu. Kluczowy jest wpływ susz na ekosystemy zależne od wody. W ciekach wodnych poziom wody może spaść poniżej przepływów minimalnych, przez co tracą rolę korytarzy ekologicznych. Działania: 1. Stworzenie planu ochrony i renaturyzacji terenów podmokłych i dolin rzecznych: wzmacnianie funkcji korytarzy ekologicznych cieków wodnych poprzez tworzenie nowych użytków ekologicznych, rezultat: zachowanie korytarzy ekologicznych dla gatunków migrujących z powodu zmian klimatu. 2. Aktualizacja dokumentów planistycznych gmin: Zmiany dokumentów planistycznych, tak, by zawierały wyznaczone korytarze ekologiczne, rezultat: wzmocnienie lokalnych korytarzy ekologicznych. 3. Ochrona cennych przyrodniczo siedlisk i gatunków poprzez ochronę istniejących i ustanawianie nowych form ochrony przyrody: na podstawie wyników inwentaryzacji utworzenie nowych form ochrony przyrody: użytków ekologicznych, pomników przyrody oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, w szczególności w celu ochrony korytarzy ekologicznych. 4. Wprowadzanie nasadzeń wzdłuż dróg transportu rolnego oraz cieków śródpolnych. Działanie polega na wprowadzaniu nowych i uzupełnieniu istniejących nasadzeń wzdłuż granic pól, dróg oraz cieków. Zaleca się, aby w tym celu wykorzystywać rodzime gatunki. Nasadzenia powinny uwzględniać przebieg korytarzy ekologicznych. 5. (4.10) Ochrona oraz poprawa funkcjonalności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych. Działanie polega na utrzymaniu lub poprawie drożności i funkcjonalności korytarzy ekologicznych poprzez: • opracowanie koncepcji korytarzy ekologicznych AJ, • uwzględnienie przebiegu korytarzy w dokumentach planistycznych, aby zapewnić ochronę ich funkcjonalności i drożności przed presją ze strony infrastruktury technicznej i turystycznej, • wyłączenie spod zabudowy obszarów w obrębie najistotniejszych fragmentów korytarzy ekologicznych (obszary chronione, doliny rzeczne, duże kompleksy leśne) oraz w obrębie tzw. wąskich gardeł, czyli relatywnie wąskich odcinków korytarzy, • zmniejszenie fragmentacji korytarzy, likwidacja lub zmniejszenie istniejących barier poprzez np. nasadzenia uzupełniające, tworzenie alternatywnych tras migracji, budowę przejść dla zwierząt i dostosowanie istniejących obiektów inżynierskich (mostów, wiaduktów, przepustów, jazów, tam itp.) do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt, • zwiększanie lesistości na gruntach nadających się do zalesienia w taki sposób, aby poprawić drożność i funkcjonalność korytarzy ekologicznych, • wybór lokalizacji nasadzeń liniowych i błękitno-zielonej infrastruktury w taki sposób, aby oprócz swojej pierwotnej funkcji przyczyniły się do poprawy drożności korytarzy cieków wodnych i korytarzy ekologicznych, • ograniczenie lokalizowania infrastruktury technicznej i turystycznej w obrębie korytarzy ekologicznych lub zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących zapewniających zachowanie funkcjonalności i drożności korytarzy ekologicznych, • zapobieganie rozpraszaniu zabudowy oraz niedopuszczanie do scalania jednostek osadniczych i intensywnego zagospodarowywania dolin rzecznych, zwartych kompleksów leśnych i innych obszarów cennych przyrodniczo w obrębie krajowych korytarzy ekologicznych, • objęcie ochroną najmniej przekształconych odcinków rzek wraz z ich dolinami o odpowiednich parametrach dla migracji zwierząt, poprzez tworzenie nowych użytków ekologicznych oraz ochronę bioróżnorodności ekosystemów zależnych od wody np. ochrona i odtwarzanie mokradła na terenach gminnych, • rozwój zieleni wzdłuż rzek i mniejszych cieków, w tym na terenach zabudowanych. Przed przystąpieniem do zalesienia gruntów powinna zostać wykonana analiza drożności i funkcjonalności istniejących korytarzy ekologicznych (krajowych i cieków wodnych) z uwzględnieniem położenia obszarów chronionych. Zalesienia korytarzy nie muszą prowadzić do odtworzenia ciągłych pasów lasów na całym ich przebiegu, lecz stworzenia płatów zadrzewień i

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		powierzchni leśnych (rozmieyszczonych możliwie gęsto, najlepiej w odległości nie większej niż 500 m) uzupełnianych cennymi terenami otwartymi. Przy modernizacji lub przebudowie istniejących obiektów inżynierskich (mosty, wiadukty, przepusty, zastawki, tamy, jazy, itp.) należy uwzględnić ich wpływ na drożność korytarzy ekologicznych i dostosować ich konstrukcję do pełnienia funkcji przejść dla gatunków zwierząt, dla których stanowią one potencjalną barierę.
Wałbrzyska		Brak informacji o korytarzach ekologicznych.
Gminy		
Jelenia Góra	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza miasta została wykonana przez Zachodniosudeckie Towarzystwo Sudeckie w 2005 r. (Gramsz R., Potocka J. 2005). Nie zamieszczono informacji o korytarzach ekologicznych. Najistotniejszymi z punktu widzenia ochrony siedlisk w granicach miasta poza obszarem KPN, są obszary zajęte przez kompleksy siedlisk i siedliska wyróżnione pojedynczo w następujących miejscach (proponowana forma ochrony – użytek ekologiczny): 1. Źródłiska Pijawnika i teren dawnego poligonu w Czarnem przy ul. Sudeckiej. 2. Suchy zbiornik „Sobieszów”. 3. Suchy zbiornik „Cieplice” wraz z północnym, zachodnim i południowo-zachodnim obrzeżeniem Stawów Sobieszowskich 4. Łąki w Jagniątkowie i Maciejowej na granicy z KPN oraz na granicy z Sobieszowem. 5. Okolice stawów hodowlanych w Jeleniej Górze-Maciejowej za wzniesieniem Rybień, wraz z kompleksami leśnymi na N-E i S (Rybień) 6. Łąki położone na północny-wschód od góry Żeleźniak oraz dolina potoku Pijawnik. 7. Tereny polno-łąkowe na E i W od ulicy Dzierżonia w Maciejowej 8. Teren dawnego poligonu i Góra Zamkowa Do najcenniejszych obszarów pod względem mikologicznym należą, poza chronioną górą Chojnik (Karkonoski Park Narodowy), dwa obszary leśne: 1. Zadrzewienia koło Dąbrówki 2. Lasy i park w Maciejowej Dla zachowania i umożliwienia rozwoju ichtiofauny na terenie miasta proponuje się objąć ochroną następujące obiekty. 1. Wrzosówka, również na odcinku suchego Zbiornika Cieplice 2. Bóbr (starorzeczka wzdłuż ul. Powstańców Śląskich) 3. Bóbr (Bobrowy Jar) 4. Kamienna (okolice pijalni wód mineralnych Cieplice i górne partie cieku) 5. Radomierka (Grabarów, okolice ujścia do Bobru) 6. Źródłiskowe tereny Pijawnika 7. Komar (górną część cieku).
	Studium BIP 2026 I kwartał	Rysunek nie zawiera korytarzy ekologicznych. Tekst: Ustala się następujące kierunki zagospodarowania oraz kształtowania ładu przestrzennego: a) utrzymanie i ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych, w tym zieleni niskiej, zadrzewień oraz zakrzewień jako elementów obszaru tworzących podstawowy układ korytarzy ekologicznych miasta i ich otoczenia. XVIII. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego. 1. Ochrona przyrody i krajobrazu 1) W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy: a) przeciwdziałać rozpraszaniu się zabudowy w celu ochrony występujących tu kompleksów rolnych i leśnych, b) zaplanować rozwój urbanistyczny w zespołach i kompleksach uporządkowanych przestrzennie, c) chronić przed zabudową tereny stanowiące korytarze ekologiczne (doliny cieków i lasy), d) zachować istniejące i tworzyć nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne. Wersja studium z 2001 r. W strukturze powiązań ekologicznych terenu miasta z obszarami sąsiadującymi szczególnie istotną rolę pełnią doliny rzeczne, a także tereny zalesione oraz łąkowe. Doliny rzeczne, z korytami cieków, przyległymi powierzchniami terasowymi i podmokłościami, pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Ułatwiają one migrację gatunków, przez co zabezpieczają warunki kształtowania bioróżnorodności. Podobną rolę spełniają zwarte kompleksy leśne i łąkowe - w odniesieniu do gatunków preferujących tego rodzaju siedliska. Bariera ekologiczna; związana z negatywnym oddziaływaniem na środowisko oraz koniecznością właściwego kształtowania koegzystencji człowieka i elementów przyrody ożywionej; szczególną rolę pełnią w strukturze przyrodniczej korytarze ekologiczne, tereny leśne, podmokłe oraz zbiorniki wodne. Doliny rzeczne, a zwłaszcza ich strefy zalewowe będą zagospodarowane jako atrakcyjne tereny zielone i spacerowe oraz jako ciągi (korytarze) ekologiczne.
	Mapa	https://jelenia-gora.geoportal-krajowy.pl/ https://geoportal.jeleniagora.pl/ergoportal/f?p=MAPA:113,geotif
Powiat bolesławiecki		
Bolesławiec miasto	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza gminy została wykonana w 1998 r. (Jankowski W. 1998) ponowna inwentaryzacja została przeprowadzona w 2012. (Spalek K. i inni 2012). Zawarto w niej informacje o korytarzach ekologicznych. Ekologiczny system przestrzenny (2012 r.). Korytarzem ekologicznym o randze krajowej w ramach sieci ECONET-PL jest korytarz górnego Bobru 67K (Liro red. 1995). Zapewnia on połączenie sudeckich obszarów węzłowych (35M Obszar Karkonosko-Izerski, 36M obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego) z obszarem Borów Dolnośląskich siecią krajową i korytarzem Odry o randze międzynarodowej. Obecnie, z uwagi na znaczny stan przekształcenia i zagospodarowania doliny Bobru, jego funkcjonalność, jako korytarza ekologicznego jest ograniczona.

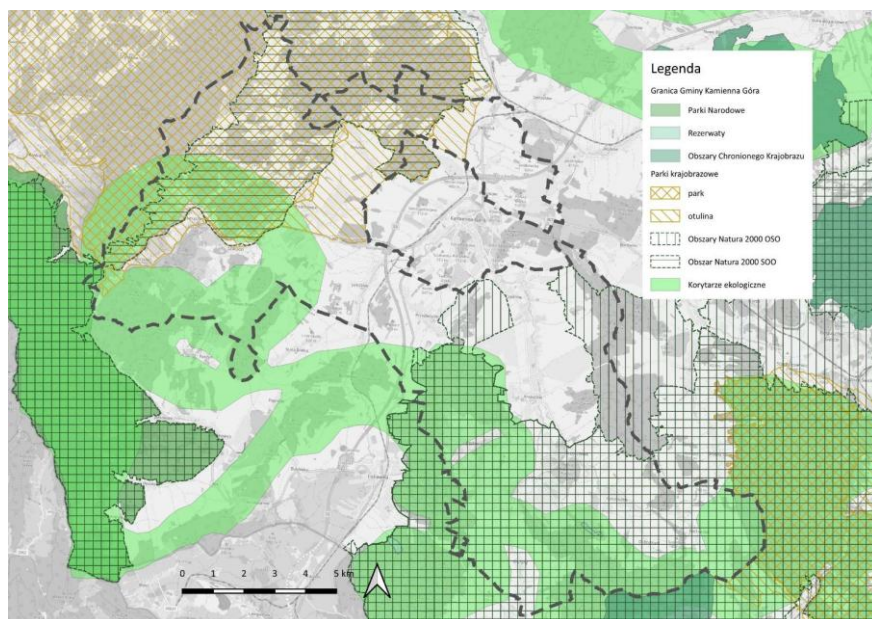
Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Strefy ekologiczne. Na obszarze miasta Bolesławiec z uwagi na znaczne przekształcenie antropogeniczne i zwartą zabudowę miasta utrudnione jest wyróżnienie ciągłych stref ekologicznych. Można jedynie wyróżnić leśną strefę południową – obejmującą kompleks leśny Lasów Bolesławieckich stanowiące pozostałość Puszczy Zgorzelecko-Bolesławieckiej z fragmentami kwaśnej buczyny górską, zlokalizowany w południowej części miasta i wąską zachodnią strefę zadrzewieniowo-wodną obejmującą koryto Bobru wraz z holocenijskimi tarasami zalewowymi i występującymi fragmentarycznie łęgami wierzbowymi, topolowymi, olszowymi i jesionowymi oraz fragmentem grądu środkowoeuropejskiego. Węzły ekologiczne (ekosystemy węzłowe) mogą stanowić: - kompleks zbiorników wodnych w dolinie Bobru, na obszarze żwirowni Zabobrze, - niewielkie kompleksy leśne zlokalizowane pomiędzy ulicami Zabobrze i II Armii Wojska Polskiego, - kompleks zbiorników wodnych w dolinie Bobru w pobliżu basenu kąpielowego – jezioro Zabobrze, - kompleks leśny pomiędzy ulicami Leśną i Matejki, - kompleks leśny pomiędzy ulicami Kosiby i Aleją Tysiąclecia, - kompleks leśno-zadrzewieniowy i zbiorowiska ziołoroślowe w południowowschodniej części miasta, w obrębie terenów wojskowych, - pasy zwartych zadrzewień w okolicach osiedla Staszica, - zbiorniki wodne w dolinie Bobru w północnej części miasta wraz ze zbiorowiskami murawowymi i zadrzewieniowymi. Obszary te powinny być uwzględniane w działaniach ochronnych podejmowanych na etapie planowania przestrzennego.
	Uproszczony Plan Urządzania Lasu oraz inwentaryzacja lasów komunalnych miasta Bolesławiec	Tekst: Mają one charakter ochronny (glebochronny- na skarpach), pełnią funkcję zieleni wokół miasta, część z nich pełni rolę korytarzy ekologicznych i stanowi ostoje ptaków chronionych (głównie w lasach położonych przy rzece i żwirowni). W związku z powyższym nie obliczano etatu użytkowania w użytkach rębnych.
	Studium BIP 2026	Rysunek – brak korytarzy ekologicznych. Tekst: Ekologiczny system przestrzenny miasta. Na obszarze miasta Bolesławiec z uwagi na znaczne przekształcenie antropogeniczne i zwartą zabudowę utrudnione jest wyróżnienie ciągłych stref ekologicznych. Można jedynie wyróżnić: - leśną strefę południową, obejmującą kompleks leśny Lasów Bolesławieckich, które stanowią pozostałość Puszczy Zgorzelecko-Bolesławieckiej z fragmentami kwaśnej buczyny, - górką, zlokalizowaną w południowej części miasta, - wąską zachodnią strefę zadrzewieniowo-wodną, obejmującą koryto Bobru wraz z holocenijskimi tarasami zalewowymi i występującymi fragmentarycznie łęgami: wierzbowymi, topolowymi, olszowymi i jesionowymi oraz fragmentem grądu środkowoeuropejskiego. Jak wynika z analizy danych udostępnionych w ramach geoserwisu GDOŚ korytarze ekologiczne okalają Bolesławiec, (od strony wschodniej i zachodniej) łącząc w dolinie rzeki Bóbr korytarz „Przemkowski Park Krajobrazowy” z korytarzem „Góry Stołowe Północ”. Wcześniejsze opracowania (A. Liro z zespołem, „Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA” Warszawa 1998 r.) wskazują na istotną rolę korytarza Górnego Bobru (67k). Zapewnia on połączenie sudeckich obszarów węzłowych (35M Obszar Karkonosko-Izerski, 36M obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego) z obszarem Borów Dolnośląskich, siecią krajową i korytarzem Odry o randze międzynarodowej. Obecnie z uwagi na znaczny stan przekształcenia i zagospodarowania doliny Bobru jego funkcjonalność jako korytarza ekologicznego jest ograniczona. Na obszarze miasta zbiegają się najważniejsze szlaki komunikacyjne w tym rejonie – korytarz drogi krajowej nr 94, drogi wojewódzkie nr 350, 297 i 363 oraz drogi powiatowe. Wzmógł się ruch pojazdów powoduje występowanie kolizji pojazdów oraz potrażeń pieszych i zwierząt. W celu zachowania ciągłości i funkcjonalności ekologicznego systemu przestrzennego gminy powinno się prowadzić następujące działania: w miarę możliwości i potrzeb obejmowanie obszarów i obiektów o wyróżniających się walorach przyrodniczych ochroną prawną w formie użytków ekologicznych lub stanowisk dokumentacyjnych, odtwarzanie (renaturalizacja) siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wymagających prowadzenia tego typu działań.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/boleslawiec https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/625/group/boleslawiec_suikzp_wms/
Bolesławiec gmina wiejska	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza gminy została wykonana w 1998 r. (Jankowski W. 1998). Opracowania ekofizjograficzne wraz z prognozami oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wsi i miast gminy Bolesławiec pracowni „Decybel”, Jelenia Góra.
	Plan Urzędniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach, formach ochrony przyrody istniejących i planowanych. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek – brak korytarzy ekologicznych, jest strefa ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Tekst: Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) teren gminy Bolesławiec położony jest w obrębie obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym – „Borów Dolnośląskich”, a część południowo – zachodnia stanowi fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym „Górnego Bobru”. W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynierskich. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		towarzyszącej i uzupełniającej. Doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Zachowaniu najistotniejszych obszarów o cennych walorach krajobrazowych służy tworzenie form ochrony przyrody. Obszary i obiekty objęte ochroną Elementy systemu ECONET-PL: do którego należą Bory Dolnośląskie, stanowiące obszar węzłowy o znaczeniu krajowym, natomiast część południowo – zachodnia stanowi fragment korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym „ Górny Bobru”. Ochrona wód powierzchniowych Doliny rzeczne rz. Bóbr oraz jej dopływy należy wyłączyć z intensywnego zagospodarowania, a w szczególności z lokalizowania zabudowy kubaturowej. Dopuszczalne jest zagospodarowanie pod rekreację i wypoczynek, pod warunkiem że nie będzie ono ingerować w przekrój doliny, a planowane działania zapewnią utrzymanie ciągłości i funkcji przyrodniczych ekosystemu oraz funkcji rzeki jako korytarza ekologicznego. Ochroną powinno się objąć ekosystemy wodno – łukowe, stanowiące naturalną drogę przemieszczania się materii, energii i organizmów. Do podstawowych działań prowadzących do zachowania i odtwarzania tych obszarów należą powinny działania polegające na utrzymaniu ich ciągłości w przestrzeni oraz brak inwestowania na terenach bezpośrednio sąsiadujących.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_boleslawiec WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/644/group/gm_boleslawiec_suikzp_wms/
Gromadka	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1992 r. (Wrona A. 1992. ProTeko). W 2004 r. powstało opracowanie ekofizjograficzne dla MPZP gminy Gromadka (Procków J. 20004). Opracowanie nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. W 2009 r. i 20022 r. część gminy podlegała inwentaryzacji przyrodniczej w związku z budową sieci wodociągowej (Ruszelewicz A. 2009) i związku ze zmianą SUKZP, zaznaczono szlaki migracyjne (Ruszelewicz A. 2022).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny	W trakcie aktualizacji, dotychczasowy z 2005 r.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera korytarzy ekologicznych. Tekst: Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjętym Uchwałą nr XIX/482/2020 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 czerwca 2020 r. opublikowanym w Dz. U. Woj. Doln. z dnia 30 czerwca 2020 poz. 4036 gmina Gromadka znalazła się częściowo w granicach Międzynarodowego lądowego korytarza ekologicznego, którego granice zostały wysowne na rysunku Studium. Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjętym Uchwałą nr XIX/482/2020 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 czerwca 2020 r. opublikowanym w Dz. U. Woj. Doln. z dnia 30 czerwca 2020 poz. 4036 gmina Gromadka: ♦ znalazła się częściowo w granicach Międzynarodowego lądowego korytarza ekologicznego, i wysowne w legendzie rysunku Studium, ♦ znajduje się w granicach korytarza ekologicznego Bory Dolnośląskie GKZ- 4. Strefy zakazu zabudowy Projektowane tereny oznaczone symbolem MNn, MUn, Zn, które zaplanowane są w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych oraz rzek, należy pozostawić jako zalewowe bez prawa zabudowy. Ponadto, w celu ochrony bioróżnorodności terenów cennych przyrodniczo i dla prawidłowego rozwoju istniejących ekosystemów, wskazane byłoby pozostawienie bez zainwestowania (tj. prawa zabudowy) co najmniej 10 m pasa terenu wzdłuż cieków wodnych, celem ochrony i zachowania korytarzy ekologicznych cieków wraz ze wszystkimi elementami przyrodniczymi dolin rzecznych. ZLn - strefa planowanych dolesień. Z uwagi na wysoką lesistość gminy oraz słabą przydatność rolniczą gruntów rolnych studium wskazuje obszary przewidziane do objęcia zalesieniami. Określone one zostały na podstawie opracowania granicy rolno-leśnej i planu urzędzeniowo-rolnego. Granica ta obejmuje obszary rolne położone na gruntach o dość niskiej klasie bonitacyjnej, podmokłe, nieprzydatne rolniczo
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_gromadka WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/659/group/gm_gromadka_suikzp_wms/
Nowogrodziec Gmina i Miasto	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Studium BIP 2026	Mapa zawiera korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym, rzeczny korytarz ekologiczny rzeki Kwisy (pokrywa się z krajowym i wojewódzkim). Brak innych korytarzy. Tekst: Należy bezwzględnie chronić całą dolinę Kwisy, również z uwagi na to, że stanowi ona korytarz ekologiczny pomiędzy innymi obszarami chronionymi. Unikanie sytuowania nowego zainwestowania w obrębie obszarów będących lokalnymi korytarzami ekologicznymi. Tereny lasów: ochronie podlega przyrodnicza struktura zieleni wysokiej, średniej i niskiej, cieków wodnych, w tym wszystkich terenów stanowiących lub mogących stanowić system ciągów (korytarzy) ekologicznych, ostoi dla zwierząt i roślin, a także ekosystemów mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_nowogrodziec WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/646/group/nowogrodziec_suikzp_wms/
Osiecznica	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Plan Urzędzeniowo-	W trakcie aktualizacji.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
	Rolny	
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Cały teren obszaru Dolina Dolnej Kwisy PLH020050 stanowi bardzo ważny korytarz ekologiczny. Wg Jędrzejowskiego biegnie tędy Korytarz Zachodni (KZ) łączący kompleksy leśne Polski Zachodniej, od Sudetów poprzez Bory Dolnośląskie i Lasy Zielonogórskie po Puszcę Rzepińską i Park Narodowy Ujście Warty, gdzie dołącza do korytarza Północno-Centralnego. Teren Obszaru wchodzi w skład Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET i został sklasyfikowany jako krajowy korytarz ekologiczny, a część jest także krajowym obszarem węzłowym. Przez obszar gminy Osiecznica przebiegają korytarze ekologiczne: - „Ziemia Lubuska - południe” (G-KZ3), obejmujący większą część gminy położoną na zachód od rzeki Kwisy, łączący przebiegający na północ od granic gminy korytarze ekologiczne „Ziemia Lubuska - środek” (G-KZ2) i „Zielona Góra” (KZ-2A) z położonym na południu korytarzem „Góry Stołowe - północ” (KZ-4); - „Przemkowski Park Krajobrazowy” (GKPDc-10), obejmujący część gminy położoną na wschód od rzeki Kwisy, łączący przebiegający na północny wschód od granic gminy korytarz ekologiczny „Ziemia Lubuska 1” (KPdC-10A) z położonym na południu korytarzem „Góry Stołowe - północ” (KZ-4). Opisane wyżej korytarze sąsiadują i łączą się ze sobą przez rzekę Kwisę.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_osiecznica WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/657/group/gm_osiecznica_suikzp_wms/
Warta Bolesławiecka	Inwentaryzacja przyrodnicza	Brak
	Plan Urzędzeniowo-Rolny	W trakcie aktualizacji.
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informacje o głównych międzynarodowych korytarzach ekologicznych (pokrywają się z krajowymi i wojewódzkimi). Tekst: Przez obszar gminy przebiega Główny międzynarodowy korytarz ekologiczny „Góry Stołowe – północ”, stanowiący główny lądowy korytarz ekologiczny o randze międzynarodowej. Obszary cenne przyrodniczo to również zadrzewienia liniowe i korytarze ekologiczne, zlokalizowane głównie wzdłuż cieków wodnych, bądź w pobliżu zbiorników wodnych, jak również występujące jako zadrzewienia śródpolne. W tego typu korytarzach, szczególnie w pobliżu cieków wodnych, dominują zarośla wierzbowe. Ponadto, ze względu na ponadprzeciętne wartości przyrodnicze w granicach gminy, w jej wschodniej i północnej części, występuje część korytarza ekologicznego „Góry Stołowe – Północ”. Dodatkowe, stwierdzenia siedlisk przyrodniczych zlokalizowane zostały na rysunku Studium (Uwarunkowania zbiorcze). Główny międzynarodowy korytarz ekologiczny „Góry Stołowe - północ” W granicach gminy występują tereny w granicach głównego międzynarodowego korytarza ekologicznego „Góry Stołowe - północ”. Dokładny opis tego obszaru znajduje się w Dziale II Rozdziale 2 - Występowanie obiektów i obszarów chronionych przyrodniczo. Na jego obszarze zaleca się: - zachowanie ciągłości ekosystemu przyrodniczego, - zapewnienie ochrony siedlisk oraz swobodnej migracji roślin, zwierząt lub grzybów, - przeciwdziałanie fragmentaryzacji systemu przyrodniczego, - wyłączenie z lokalizacji OZE.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_warta_boleslawiecka WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/643/group/gm_warta_boleslawiecka_suikzp_wms/
Powiat jaworski		
Bolków	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny	W trakcie aktualizacji.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera korytarzy ekologicznych. Tekst: W tekście nie odniesiono się do korytarzy ekologicznych. Na rysunku nr 2 oznaczono obszary cenne przyrodniczo, wskazane do ochrony. Są to: • Łęgi w Lipie, • Bukowa Góra w Grudnie, • Wapniki-Wysoka - zwarty obszar leśny zlokalizowany między Jastrowcem, Grudnem i Nowymi Rochowicami, • Kamieniołom w Nowych Rochowicach, • Kamieniołom w Starych Rochowicach, • Dąbrowa w Świnach, • Żwirownia na zachód od Mysłowa, • Wapienne Wzgórza-Mysłów, • Kamieniołom Sobocin w Mysłowie, • Ujście Mokrzyny do Kaczawy, • Łąki i ugory (rejon wzg. Ostnik) między Kaczorowem, Mysłowem a Płoniną, • Suchy zbiornik zaporowy na Kaczawie poniżej Kaczorowa, • Jaskinie i las na wzgórzu zamkowym w Płoninie, • Doliny Rochowickiej Wody i Bytomskiego Potoku, • Łąki w Płoninie, • Łąki w dolinie Świdnej k. Twardowic, • Łąki na południe od Kaczorowa (Nowa Wieś), • Łąki nad Nysą Małą, • Wapienne Wzgórza- Lipa, • Kępa śródpolna w Sadach Dolnych, • Skała w Sadach Dolnych, • Przełom dopływu Sadówki w Sadach Dolnych.
	Mapa	https://bolkow.e-mapa.net/ brak danych wektorowych do pobrania
Jawor	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Studium BIP 2026	Na rysunku nie odniesiono się do korytarzy ekologicznych. Tekst: Wskazano w opisie jako korytarze ekologiczne doliny cieków w tym Nysa Szalona. Doliny rzeczne wolne od zagospodarowania pełnią

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		rolę korytarzy ekologicznych zapewniając prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i siedlisk zwierząt. Na terenie miasta Jawora wszystkie rzeki, jako że stanowią naturalne korytarze ekologiczne, są miejscem występowania największej liczby gatunków roślin i zwierząt. Dolinę rz. Nysy Szalonej wraz z dopływami należy wyłączyć z intensywnego zagospodarowania, a w szczególności z lokalizowania zabudowy. Dopuszczalne jest zagospodarowanie pod rekreację i wypoczynek, pod warunkiem że nie będzie ono ingerować w przekrój doliny, a planowane działania zapewnią utrzymanie ciągłości i funkcji przyrodniczych ekosystemu oraz funkcji rzeki jako korytarza ekologicznego.
	Mapa	https://mjawor.e-mapa.net/ https://mapa.inspire-hub.pl/#/jawor Dostępny tylko geotiff
Męcinka	Inwentaryzacja przyrodnicza	Brak
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach, formach ochrony przyrody istniejących i planowanych, np. rezerваты przyrody: Lasek Kondratowski, Łąki Muchowskie, użytki ekologiczne Nowowiejskie Łąki, Głazowisko, Łąki nad Czerwieniem i inne. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Na rysunku umieszczono korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym (pokrywają się z krajowymi i wojewódzkimi). Tekst: „Zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Na ich obszarze obowiązuje: 1) przeciwdziałanie fragmentacji systemu przyrodniczego i wzmacnianie powiązań pomiędzy głównymi – węzłowymi obszarami sieci, 2) ograniczenie realizacji zabudowy i obiektów o charakterze ciągłym, powodującym bariery dla migracji zwierząt, 3) planowanie zalesień i zadrzewień pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi, z wyłączeniem osi ciągów widokowych.
	Mapa	https://mecinka.e-mapa.net/ https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020503/studium rysunek WMS WMS https://wms.e-mapa.net/cgi-bin/mapserv?map=/home/www/egmina/implementation/mecinka/pln/wms/studium.map
Mściwojów	Inwentaryzacja przyrodnicza	Brak
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Brak informacji o korytarzach ekologicznych. Wskazano turbiny wiatrowe, zadrzewienia istniejące i planowane, utrzymanie użytków zielonych, tereny zabudowane, tereny planowane pod inwestycje, istniejące i planowane powierzchniowe formy ochrony przyrody, lasy i zadrzewienia istniejące, zalesienia planowane. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: „Część obszarów leśnych oraz większość dolin rzecznych stanowiących podstawowe korytarze ekologiczne i zapewniające zachowanie powiązań biologicznych nie objęta jest żadną formą ochrony przyrody i pozostaje pod presją inwestycji zagrażających ich ciągłości i otwartemu charakterowi. Należy unikać fragmentacji zwartych kompleksów leśnych poprzez lokalizację na ich terenach inwestycji liniowych (zwłaszcza dróg) oraz dążyć do łączenia rozdrobnionych kompleksów leśnych, poprzez dolesienia w celu odbudowy korytarzy ekologicznych umożliwiających swobodną migrację zwierząt. Bezwzględnie konieczne jest utrzymanie aktualnej powierzchni dużych i zwartych kompleksów leśnych będących istniejącymi lub potencjalnymi ostojami zwierzyny”.
	Mapa	https://msciwojow.e-mapa.net/ brak warstw z planowaniem przestrzennym
Paszowice	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Szlachetka A. 1998).
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://paszowice.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020505/studium
Wądroże Wielkie	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Szlachetka A. 1998).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Brak informacji o korytarzach ekologicznych. Wskazano obszary cenne krajobrazowo proponowane do objęcia ochroną – doliny cieków, które mogą być lokalnymi korytarzami ekologicznymi. Inne dane: turbiny wiatrowe, zadrzewienia istniejące i planowane, utrzymanie użytków zielonych, tereny zabudowane, tereny planowane pod inwestycje, istniejące i planowane powierzchniowe formy ochrony przyrody, lasy i zadrzewienia istniejące, zalesienia planowane. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: „Tereny wyłączone spod zabudowy. Obiekty i urządzenia wywołujące ograniczenia w użytkowaniu terenów przyległych (zakazy zabudowy kubaturowej): na terenach dolin cieków stanowiących korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym wraz z przyległymi terenami łąkowymi, trzcinowiskami i turzycowiskami.
	Mapa	https://wadrozewielkie.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020506/studium

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
Powiat kamiennogórski		

Kamienna Góra gmina wiejska	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1993 r. (Jankowski W. 1993).
	Plan ogólny gminy BIP 2026	Rysunek zawiera informacje o korytarzach ekologicznych (pokrywają się z krajowymi i wojewódzkimi). Tekst: Otulina Karkonoskiego Parku Narodowego obejmuje obszary, które zapewniają korytarze ekologiczne, chroniąc siedliska cennych gatunków roślin i zwierząt. Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie PLB020010 chroni również korytarze migracyjne ptaków. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Rudawy Janowickie PLH020011 ochrona korytarzy ekologicznych. Korytarz ekologiczny Obszar gminy wiejskiej Kamienna Góra znajduje się w granicach kilku ważnych korytarzy ekologicznych, które odgrywają kluczową rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej i funkcjonowaniu ekosystemów: • Korytarz ekologiczny Karkonosze – Góry Stołowe (GKZ-6C) – zapewnia ciągłość ekologiczną pomiędzy masywem Karkonoszy a Górami Stołowymi, umożliwiając migrację gatunków zwierząt i roślin. Obszar ten ma znaczenie regionalne i stanowi istotny element sieci korytarzy ekologicznych w Sudetach; • Korytarz ekologiczny Rudawy Janowickie (KZ-7C) – obejmuje tereny łączące Rudawy Janowickie z sąsiednimi pasmami górskimi. Korytarz ten wspiera przemieszczanie się gatunków leśnych i stanowi ważny element struktury ekologicznej regionu; • Rzeczne korytarze ekologiczne rzeki Bóbr – rzeka Bóbr i jej dolina tworzą korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym, wskazany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD). Dolina rzeki Bóbr zapewnia dogodne warunki dla migracji zwierząt, a także ochronę siedlisk wodnych i przybrzeżnych. Tereny te pełnią istotną funkcję w utrzymaniu spójności ekologicznej regionu, umożliwiając zachowanie korytarzy migracyjnych oraz ochronę siedlisk kluczowych dla różnorodnych gatunków flory i fauny.
	Studium BIP 2026	Tekst i rysunek nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://kamiennagora.e-mapa.net/ studium, POG WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020702/studium plan ogólny
Kamienna Góra miasto	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1993 r. (Jankowski W. 1993).
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst zawierają informacje o korytarzach ekologicznych (pokrywają się z krajowymi i wojewódzkimi). Tekst: W opracowaniu tym miasto Kamienna Góra znajduje się w granicach: c) obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo i w ciągu lądowego korytarza ekologicznego Rudaw Janowickich (KZ-7C) oraz korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym rzeki Bóbr – oznaczonych na rysunku Studium. Specjalne Obszary Ochrony Natura 2000 – Rudawy Janowickie PLH020011 (w północnej części miasta, o powierzchni w granicach miasta ok. 131,0 ha), pokrywające się z korytarzem ekologicznym

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		KZ-7C Rudawy Janowickie. Ustala się strefy zieleni dominującej, które obejmują tereny dużych obszarów zieleni i korytarzy ekologicznych. Wśród nich najważniejsze to doliny rzeczne z polderami zalewowymi w strefach D4 i F3. Strefy zieleni dominującej (lasów i założeń parkowych oraz terenów rolnych i zbiorników wodnych położonych w szczególności, w strefach oznaczonych: F4 do F8, F10 i F11) należy objąć obszarową polityką przestrzenną, która zmierza do zachowania i utrwalenia tych obszarów. 4.8.2.2. Korytarze ekologiczne rzek Bóbr o znaczeniu ponadlokalnym i rzeki Zadrna. Zgodnie z dyspozycją PZPWD wyznaczono na rysunku nr 2 Studium, korytarz ekologiczny rzeki Bóbr o znaczeniu ponadlokalnym. W obrębie granic administracyjnych miasta znajduje się również rzeka Zadrna, przyjmuje się dlań korytarz ekologiczny wyznaczony w korycie rzeki oraz w obrębie terenów oznaczonych ZR na rysunku nr 5 (kierunki) Studium. W obszarze miasta korytarze mają niejednorodną ciągłość w swej strukturze, w szczególności w obszarach intensywnie zurbanizowanych. W tak wyznaczonych korytarzach ustala się następujące wymagania: • zachowania ciągu dolinnego rzek Bóbr i Zadrna, • zachowania ekosystemów łąkowych, jako otwartych użytków zielonych (a więc terenów oznaczonych ZR, dla których wskazano bezwzględny zakaz zabudowy), i dla której zaleca się nie dokonywać zmian pokrycia i ukształtowania terenu, • zapobieganie tworzenia barier ekologicznych, podejmowania działań utrudniających lub uniemożliwiających migrację zwierząt, • ograniczenie do minimum wycinki drzew i krzewów wzdłuż rzek i strumieni, • budowę przepławek dla ryb na istniejących piętrzeniach na rzekach, • ograniczenie do niezbędnego minimum budowy obiektów infrastruktury technicznej sieciowej napowietrznej i komunikacyjnej (z ograniczeniem do takiej, która jest utrwalona w użytkowaniu). W odniesieniu do oznaczenia na rysunku „otwarte (w tym częściowo) rowy z zachowaniem ciągłości przepływu w skali miasta” wymaga się zachowania ciągłości wskazanych cieków i zabrania się zawężania światła zabudowanych elementów oraz zaleca się zachowanie pasów terenów zielonych w dostępie do tych ciągów. W odniesieniu do urządzeń melioracji podstawowych – nie dopuszcza się zmian, które doprowadzą do przerwania ciągłości urządzeń. Dla lokalizacji urządzeń do produkcji energii pochodzącej z promieniowania słonecznego w strefach F jako przeznaczenia uzupełniającego dopuszcza się z ograniczeniem wielkości pojedynczej instalacji pod warunkiem, że nie wpłyną w niedopuszczalny sposób na korytarze ekologiczne, obszarów chronionych i szlaki migracyjne zwierząt.
	Mapa	https://mkamiennagora.e-mapa.net/?userview=23 WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020701/studium
Lubawka	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1993 r. (Jankowski W. 1993).
	Plan Urzędniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, formach ochrony przyrody. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera korytarz ekologiczny. Tekst: Zasady ochrony walorów krajobrazowych, przyrodniczych i architektonicznych: Zaleca się zachowanie na terenie gminy ostoi występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt poprzez utrzymywanie korytarzy ekologicznych. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stosować rozwiązania i ustalenia zapewniające realizację niniejszego zalecenia. Należy zachować spójność systemu obszarów cennych przyrodniczo na terenie gminy wraz z utrzymaniem ciągłości łączących je korytarzy ekologicznych. Ochrona i wzmocnienie funkcji zadrzewień i zakrzewień, jako ważnych korytarzy ekologicznych.
	Mapa	Nie znaleziono
Marciszów	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1994 r. (Jankowski W. 1994).
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera główny korytarz ekologiczny rzeki Bóbr i lokalne korytarze ekologiczne z przebiegiem w obrębie rzek i potoków. Tekst: Kompleksy leśne zintegrowane z terenami rolniczymi poprzez dolesienia; elementy tego układu powinny łączyć ze sobą w spójną całość poprzez lokalne korytarze ekologiczne, umożliwiające migrację fauny oraz dobre przewietrzanie terenów powiązane z doliną Bobru korytarzem ekologicznym o znaczeniu ponad lokalnym.
	Mapa	https://marciszow.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020704/studium
Powiat karkonoski		
Janowice Wielkie	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1994 r. (Jankowski W. 1994).
	Plan Urzędniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych, formach ochrony przyrody. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Pozostawienie w niezmienionym stanie przebiegu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz udrożnienie tych, których ciągłość została naruszona.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Pozostawienie wzdłuż cieków niezagospodarowanych pasów zieleni spełniających funkcję izolacyjną i korytarzy ekologicznych, zakaz grodzienia nieruchomości przyległej do cieków w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten teren. W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wyróżniono obszar problemowy – Dolina Bobru - o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym, obejmujące swoim zasięgiem gminę Janowice Wielkie. Obszar wymaga szczególnej polityki przestrzennej, w tym ochrony i kształtowania systemu ekologicznego doliny.
	Mapa	https://janowicewielkie.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/020605/studium , geotiff
Jeżów Sudecki	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://sip.gison.pl/jezowsudecki_jezowsudecki https://jezowsudecki.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/020606/studium
Karpacz	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1993 r. (Jankowski W. 1993).
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: ograniczenie zabudowy w przebiegu istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park i jego otulinę z obszarami cennymi przyrodniczo. Podstawowymi elementami systemu ochrony przyrody w obszarze miasta są: KPN (zajmujący 2013,75 ha tj. 53,5% powierzchni miasta, co stanowi 34% całej powierzchni Parku), otulina Parku, dwa Obszary Natura 2000, a także lasy ochronne różnego typu, wyznaczone w obrębie Nadleśnictwa Śnieżka. Wchodzą one w skład wskazanego w koncepcji krajowej sieci ekologicznej Econet-Pl obszaru węzłowego karkonosko-izerskiego (nr 35), stanowiącego zasadniczą część sudeckiego korytarza ekologicznego o międzynarodowym znaczeniu. Łączy on obszary węzłowe Masywu Śnieżnika (nr 39m.), Gór Stołowych (nr 37m.), ww. obszar karkonosko- izerski oraz obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego (nr 36 m.) z położonym dalej na północny zachód obszarem węzłowym Borów Dolnośląskich.
	Mapa	https://karpacz.e-mapa.net/ https://sip.gison.pl/karpacz_pog studium geotiff
Kowary	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1993 r. (Jankowski W. 1993).
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: W zagospodarowaniu terenów wymaga się zwrócenia szczególnej uwagi na racjonalną, zgodną z potrzebami środowiska i ustalonymi kierunkami rozwoju struktury przestrzennej, gospodarkę zasobami przyrody – rolniczą przestrzenią produkcyjną i zasobami wodnymi, w tym utrzymanie funkcjonalności lokalnych korytarzy ekologicznych związanych z ciekami wodnymi (Kalnica, Bystra). Zabezpieczenie naturalnych ostoi zwierząt leśnych wraz z łączącymi je korytarzami ekologicznymi.
	Mapa	https://mkowary.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/020602/studium
Mysłakowice	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1993 r. (Jankowski W. 1993).
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: zakłada się wprowadzanie zespołów zieleni urządzonej i nieurządzonej, jako elementu podnoszącego walory ekologiczne i estetyczne zagospodarowanego terenu; szczególnie zaleca się wprowadzanie zieleni jako ciągów ekologicznych wzdłuż cieków wodnych.
	Mapa	https://myslakowice.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/020607/studium studium geotiff
Piechowice	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://piechowice.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/020603/studium studium geotiff
Podgórzyn	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: obszary do objęcia ochroną. OP1 - Obszar chronionego krajobrazu "Stawy Podgórzyńskie - Wzgórza Łomnickie - Głębocka Struga", (SWS- Stawy-Wzgórza-Struga), zawierający obszary i obiekty chronione a także obszary cenne przyrodniczo wskazane do objęcia formami ochrony przyrody ustanawianymi przez gminę: "Oczko Wodne - Stanisów", "Witosza", "Czop" oraz „Rejon Polskiej Górki”, pomnik przyrody nieożywionej - odsłonięcie zwietrzelin granitu "Głębocka Skała" PPN-5, a także "korytarze ekologiczne": "Stawy Podgórzyńskie - Podgórzyński Las" i "Głębocka Struga - Pogańska Dolina", Wobec planowanego utworzenia parku krajobrazowego Wzgórza Łomnickie, w którego obszarze znalazłby się w całości postulowany obszar OP1 ustalenie to ma charakter alternatywny. W ramach zmiany studium odstąpiono od wymogu objęcia dodatkową ochroną kompleksu leśnego Góry Grodna z uwagi na fakt, że w całości znajduje się ona w obrębie lasów ochronnych, objęta jest ochroną konserwatorską (ruiny i ich otoczenie) oraz znajduje się w projektowanych granicach parku krajobrazowego Wzgórza Łomnickie. W/w formy ochrony zabezpieczają walory przyrodnicze tego obszaru. UTO. Dotyczy to zwłaszcza terenów położonych w korytarzu ekologicznym w pobliżu zbiornika Sosnówka, co należy wykorzystać jako dodatkową atrakcję - walor turystyczny, a nie traktować jedynie jako utrudnienie. W zmianie studium wprowadza się korytarz ekologiczny, umożliwiający migrację zwierząt między Karkonoszami a Wzgórzami Łomnickimi. Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalnych korytarzy ekologicznych, których faktyczne granice będą określone na podstawie aktualnych opracowań ekofizjograficznych z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych. Na terenach UTO położonych w granicach korytarza ekologicznego należy zmniejszyć wskaźniki zabudowy ustalone w tabeli o 30%. Na terenach UTO położonych w granicach korytarza ekologicznego należy zabezpieczyć przemieszczanie się zwierząt, poprzez zakaz masywnego groducia posesji. Terenami tworzące system przyrodniczy gminy w obszarze opracowania zmiany studium są: 1) tereny rolne i zieleni nieurządzonej wzdłuż Stawów Podgórzyńskich stanowiące bufor chroniący liczne siedliska chronionych gatunków ptaków związanych z tym kompleksem zbiorników wodnych; 2) zalesione wzgórza we wschodniej części terenu (rejon ulicy Cichej) stanowiące element obszaru węzłowego związanego z całym kompleksem Wzgórz Łomnickich oraz wartościowe z uwagi na charakterystyczną rzeźbę terenu. Wyżej wymienione tereny stanowią elementy lokalnego korytarza ekologicznego łączącego obszary otwarte Pogórza Karkonoskiego z wnętrzem Kotliny Jeleniogórskiej (Stawami Podgórzyńskimi i Wzgórzami Łomnickimi). Do najistotniejszych wskazań planistycznych wynikających z ochrony przyrody na obszarze zmiany studium, należą: 1) ochrona przed przekształceniem specyficznej dla terenu opracowania mozaiki terenów łąkowo-leśnych zarówno z uwagi na jej znaczenie krajobrazowe jak i w celu zachowania drożności połączeń przyrodniczych; 2) ochrona przed zabudową i przekształceniem korytarza ekologicznego łączącego Stawy Podgórzyńskie ze Wzgórzami Łomnickimi; 3) ochrona przed zabudową i przekształceniem terenów otwartych bezpośrednio sąsiadujących ze Stawami Podgórzyńskimi. 4) ochrona siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. 5) zachowanie lub poprawa zdolności retencyjnych cieków i obszarów podmokłych. Tereny L i L1 tworzą system przyrodniczy gminy Podgórzyn. Wyżej wymienione tereny stanowią elementy lokalnego korytarza ekologicznego łączącego obszary otwarte Pogórza Karkonoskiego z wnętrzem Kotliny Jeleniogórskiej. Jest to fragment lokalnego korytarza ekologicznego Nr 6 wg Planu ochrony KPN. Do najistotniejszych wskazań planistycznych wynikających z ochrony przyrody na obszarze zmiany studium, należą: 1) ochrona przed zabudową i przekształceniem korytarza ekologicznego.
	Mapa	https://podgorzyn.e-mapa.net/WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/020608/studium
Stara Kamienica	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Plan Urzędniowo-Rolny	W trakcie aktualizacji.
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o korytarzu ekologicznym Sudety – Bory Dolnośląskie, wschodni. Tekst: Postuluje się wprowadzanie systemów zadrzewień śródpolnych, dolesianie terenów łąk i pastwisk o bonitacji poniżej III klasy, wprowadzanie pasów zieleni wzdłuż dróg polnych, a także pozostawienie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych niezagospodarowanych pasów zieleni o szerokości min. 5 m spełniających funkcję izolacyjną i korytarzy ekologicznych. Proponuje się objęcie ochroną następujące obszary i obiekty (potencjalne korytarze ekologiczne) jako użytek ekologiczny: dolinę Małej Kamiennej, łąki w pobliżu Jaroszy, doliny Kamienicy i Więźca, dolinę Piekienika i jego dopływów wraz z Wądołem, jako użytek ekologiczny, grzędę skalną na Wysokim Kamieniu, grupę skał na szczycie Zwałiska, lasy w granicach ustalonych w planie urządzenia lasów.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Zaleca się zachowanie na terenie gminy ostoi występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt poprzez utrzymywanie korytarzy ekologicznych, podejmowanie czynnej ochrony przyrody w zakresie organizacji miejsc rozrodu, schronienia oraz żerowisk licznych populacji zwierząt, ograniczanie wstępu w pobliżu zagrożonych stanowisk unikalnych gatunków flory. W celu zachowanie cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów dolinnych i wierzchowinowych zaleca się kształtowanie struktury mozaikowej krajobrazu rolniczego oraz pasmowych zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych.
	Mapa	https://starakamienica.e-mapa.net/ ; brak warstw planowania przestrzennego https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_stara_kamienica https://geoportal.starakamienica.pl/stara_kamienica pog warstwy wektorowe
Szkłarska Poręba	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1994 r. (Jankowski W. 1994).
	Plan ogólny gminy (projekt) BIP 2026	Nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: potencjalne korytarze ekologiczne wskazane w tekście do objęcia ochroną: należy dążyć do obejmowania ochroną nowych obszarów, tam gdzie stosowne ekspertyzy to zalecają. Do ochrony w formie użytków ekologicznych wskazuje się następujące tereny: dno doliny Izery, obszar lasu bukowego nad Przełęczą Szkłarską, torfowisko koło Jakuszyca, Białą Dolinę fragment podmokłych łąk w dolinie potoku Bieleń w Białej Dolinie, dolinę Czeskiej Strugi, dolinę Szkłarskiego Potoku, źródliko i dolinkę potoku w Szkłarskiej Porębie Dolnej, łąki nad potokiem Bednarz oraz dolinę Kurzackiej Wody - w granicach określonych na rysunkach 2.1 i 2.2. studium "Kierunki rozwoju przestrzennego".
	Mapa	https://szklarskaporeba.e-mapa.net/ ; pog warstwy shp WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/020604/studium ; studium geoTiff
Powiat lubański		
Lubań	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o chronionych ciągach ekologicznych Kwisy i jej dopływów oraz lokalne korytarze powiązań ekologicznych. Tekst: Lubań, wg ustaleń „Studium”, jest położony na skrzyżowaniu ważnej, regionalnej osi rozwojowej osadnictwa, prowadzącej ze Zgorzelca-Görlitz w stronę Jeleniej Góry, ze wskazanym do ochrony korytarzem ekologicznym doliny Kwisy. W modelowym ujęciu docelowego rozwoju przestrzennego miasta przyjmuje się, że głównymi elementami jego struktury funkcjonalno-przestrzennej będą: Spójny system urządzonych terenów zieleni, podkreślający naturalny układ jego głównych korytarzy ekologicznych, związany z dolinami rzek. W granicach zmiany „Studium...” znajdują się tereny: chronione ciągi ekologiczne Kwisy i jej dopływów oraz lokalne korytarze powiązań ekologicznych.
	Mapa	https://sip.gison.pl/lubanmiasto https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/lubanmiasto_niewyciete/Z01_2023_423_LXXII_studium_kierunki_nowy.map raster
Lubań – gmina wiejska	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Na mapie zaznaczono planowane formy ochrony przyrody, które w dolinach rzecznych mogą być korytarzami ekologicznymi. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek z kierunkami zawiera propozycję korytarzy ekologicznych łączących podstawowe elementy systemu ochrony przyrody i rzeczne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym wymagające szczególnej ochrony. Tekst: W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego na terenie gminy Lubań wyznaczono: · proponowany korytarz ekologiczny łączący podstawowe elementy systemu ochrony przyrody, · obszary wymagające dolesień dla wzmocnienia korytarzy ekologicznych, · rzeczne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym wymagaj"ce szczególnej ochrony.
	Mapa	https://luban.e-mapa.net/ ; bez planowania przestrzennego
Leśna	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1994 r. (Jankowski W. 1994).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach (duża ilość), nasadzeniach liniowych, formach ochrony przyrody. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: ochrona i odtwarzanie możliwie jak najszerszych korytarzy ekologicznych i roślinnych pasów ochronnych spełniających funkcję izolacyjną wzdłuż cieków, aby zmniejszyć możliwość spływu powierzchniowego zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Strefy zakazu zabudowy. W celu ochrony bioróżnorodności terenów cennych przyrodniczo i dla poprawy prawidłowego rozwoju istniejących ekosystemów wskazane byłoby pozostawienie bez zainwestowania (tj. bez zabudowy) pasa terenu wzdłuż cieków wodnych o szerokości min. 3 m, liczonego po obu stronach, celem ochrony i zachowania korytarzy ekologicznych cieków wraz ze wszystkimi elementami przyrodniczymi dolin rzecznych.
	Mapa	https://lesna.e-mapa.net/brak-warstw-planowania-przestrzennego https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_lesna WMS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_lesna , geotiff
Olszyna	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych, formach ochrony przyrody w tym planowanym karku krajobrazowym. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o granicach korytarza ekologicznego: Sudety – Bory Dolnośląskie, zachodni. Tekst: Zgodnie z „Mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2005), częściowo obszar zmiany studium znajduje się w zasięgu korytarza ekologicznego łączącego obszary Natura 2000: korytarz GK2-5A Sudety – Bory Dolnośląskie, zachodni (fragment Głównego Korytarza Zachodniego). Obszary rolno-krajobrazowe oznaczone symbolami R3 – obejmują tereny zlokalizowane na obszarze całej gminy Olszyna. Tereny znajdują się na obszarach o podwyższonych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, współtworzących lokalne i regionalne korytarze ekologiczne. Na ich obszarach znajdują się niewielkie enklawy użytków rolnych, łąk oraz pastwisk. Dominujące przeznaczenie terenów: zieleni krajobrazowa. Uzupełniające przeznaczenie terenów: terenowe obiekty i urządzenia sportu i rekreacji. Główne ustalenia kierunkowe obszarów: nie dopuszcza się lokalizowania nowej zabudowy. Ograniczenia dla lokalizowania zabudowy występują na terenach: - zlokalizowanych w sąsiedztwie lasów, gdzie konieczne jest uwzględnienie stref ekotonowych, stanowiących lokalne korytarze, poprzez pozostawienie pasa terenów graniczących z lasami jako tereny niezainwestowane; szerokość stref należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze zmiany studium należy zapewnić ochronę siedlisk i gatunków zagrożonych fragmentacją środowiska poprzez zapewnienie właściwego funkcjonowania korytarzy ekologicznych, łączących obszary cenne przyrodniczo. W tym celu należy chronić przebieg istniejących cieków, które stanowią fragmenty korytarzy ekologicznych, w tym korytarza GKZ-5A Sudety - Bory Dolnośląskie, zachodni oraz pozostałych korytarzy ekologicznych. W celu ochrony korytarzy ekologicznych należy stosować obudowę biologiczną cieków i dążyć do utrzymania obszarów zieleni wzdłuż cieków. Utworzenie obszarów chronionego krajobrazu głównie dla ochrony wybranych korytarzy ekologicznych: Leśniańsko-Złotnicki. Obszary uzupełniające: - Łądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym. Ustalenia dla obszaru funkcjonalnego, w tym obszaru zmiany studium: Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach Planu nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych. - Łądowe korytarze ekologiczne. Ustalenia dla obszaru funkcjonalnego, w tym obszaru zmiany studium: Zwiększanie lesistości łądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinno przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.
	Mapa	WMS/WFS https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_olszyna https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_olszyna
Platerówka	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996).
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://platerowka.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/021006/studiumm , geotiff
Siekierczyn	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych (dużo), formach ochrony przyrody. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Wschodnia część gminy objęta jest granicą obszaru do uzupełnienia i ukształtowania systemu przyrodniczego w nawiązaniu do

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		konceptu Econet PL poprzez: unaturalnienie krajobrazów rolniczych, leśnych i dolinnych poprzez zwiększanie ciągłości przestrzennej drzewostanów w korytarzach ekologicznych, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych, zalesianie gruntów marginalnych. W modelowym ujęciu docelowego rozwoju przestrzennego gminy przyjmuje się, że głównymi elementami jego struktury funkcjonalno – przestrzennej będą: spójny system urządzonych terenów zieleni, podkreślający naturalny układ jego głównych korytarzy ekologicznych. Pierwszoplanowymi zadaniami podejmowanymi na rzecz ochrony środowiska będzie dalsza kontynuacja działań na rzecz poprawy jakości gleb i wód otwartych. Dla realizacji tych działań zakłada się: utrzymanie ciągów ekologicznych – korytarzy przyrodniczych pozwalających na swobodne przemieszczanie się zwierząt. Tereny oznaczone w części graficznej leżą w granicach wyznaczonego w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym – ustalenia planów miejscowych opracowywanych dla tych terenów dotyczące intensywności zabudowy oraz wymaganych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej winny umożliwiać migrację roślin i zwierząt.
	Mapa	https://siekierniczyn.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/021007/studium , geotiff
Powiat lwówecki		
Gryfów Śląski	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1994 r. (Jankowski W. 1994).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych (dużo), formach ochrony przyrody w tym planowanych użytkach ekologicznych. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Miasto i Gmina Gryfów Śląski położone są w bardzo atrakcyjnym przyrodniczo i krajobrazowo regionie – wg klasyfikacji ECO-NET przebiegająca przez gminę dolina Kwisy wraz z przyległymi terenami tworzy korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym, łączący obszar węzłowy 35M (Karkonosko-Izerski) z obszarem 9K (Bory Dolnośląskie).
	Mapa	https://sip.gison.pl/gryfowslaski_planowanie
Mirsk	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1994 r. (Jankowski W. 1994).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny	W trakcie aktualizacji
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tłoczyzna” utworzony w celu ochrony walorów przyrodniczych i korytarzy ekologicznych.
	Mapa	https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_mirsk WFS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_mirsk
Lubomierz	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1998 r. (Jankowski W. 1998).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych (liczne), formach ochrony przyrody w tym planowanych rezerwach przyrody: Starodrzew nad Jeziorem Pilchowickim, Dziki Wąwóz i inne, użytkach ekologicznych, zespołach przyrodniczo-krajobrazowych. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://sip.gison.pl/lubomierz https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/lubomierz_niewyciete/Z01_2017_203_XXXIX_studium_nowy.map Raster studium
Lwówek Śląski	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Plan Urzędzeniowo-Rolny 2007 w trakcie aktualizacji	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Na terenie gminy obok zalesień gruntów, zaprojektowano również zadrzewienia i zakrzewienia, koncentrujące się wzdłuż dróg, w postaci nasadzeń w miejscach pozbawionych pasów roślinności, a także uzupełnienia już istniejących zadrzewień. Wpłyną one korzystnie na urozmaicenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych w gminie. Tworząc korytarze łączące oddalone ze sobą ekosystemy leśne i łąkowe, sprzyjają migracji zwierząt i wpływają na zwiększenie różnorodności biologicznej środowiska rolniczego.
	Studium BIP 2026	Na rysunku nie ma korytarzy ekologicznych. Tekst: Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) przez teren gminy Lwówek Śląski przebiega międzynarodowy obszar węzłowy 36M – Gór i Pogórza Kaczawskiego (centralna i południowo – wschodnia część

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		gminy) oraz krajowy korytarz ekologiczny 67k – Górnego Bobru (północna część gminy). Obszary te są bezpośrednio i pośrednio powiązane z innymi obszarami węzłowymi oraz korytarzami ekologicznymi występującymi w regionie Sudetów Zachodnich i Nizin Sasko – Łużyckich: międzynarodowe obszary węzłowe: 35M – Karkonosko – Iżerski; krajowe obszary węzłowe: 9K – Borów Dolnośląskich; krajowe korytarze ekologiczne: 66k – Kwisy; 32k – Dolnego Bobru. W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynierskich. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej. Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało przekształconych rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/lwówek_slaski WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/723/group/lwówek_slaski_suikzp_wms/
Wleń	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Plan ogólny gminy (projekt) BIP 2026	Mapa z formami ochrony przyrody zawiera informacje o korytarzach ekologicznych: CK – obszar korytarza ekologicznego dużych ssaków; KE – obszar ochrony ekspozycji krajobrazowej oraz zachowania powiązań korytarza ekologicznego dla eliminacji zagrożeń zewnętrznych. Tekst: Korytarze ekologiczne na poziomie krajowym i wojewódzkim zostały wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Na terenie gminy Wleń występują dwa korytarze ekologiczne: GKZ-5B korytarz Sudety – Bory Dolnośląskie, wschodni; KZ-7A korytarz Pogórza Sudeckie.
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_wlen WFS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_wlen , Studium geotiff
Powiat zgorzelecki		
Bogatynia	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze ponadregionalnej: dolina Nysy Łużyckiej między Trzcincem a Posadą o charakterze przełomu z lasami na zboczach i na północ od Posady, o randze lokalnej: starorzeczka, podmokłe łąki w dolinie Nysy, wyrobisko bazaltu koło Markocina
	Plan Urzędzeniowo-Rolny	W trakcie aktualizacji.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych, są tereny cenne przyrodniczo – wskazane do pełnienia funkcji przyrodniczych, wartościowe aleje i szpalery. Tekst: Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią funkcję korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/bogatynia WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/805/group/bogatynia_suikzp_wms/
Pieńsk	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Bory Dolnośląskie i Dolina Nysy Łużyckiej to obszary o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze ponadregionalnej: Bory Dolnośląskie, o randze regionalnej: dolina Nysy z lasami łęgowymi, olsami, starorzeczami ~3 km na północ od osady Toporów, o randze lokalnej: Bory Dolnośląskie, przyujściowa dolina rzeki Bielawki z meandrującym na jej dnie strumieniem, torfowiskami, olsami i zarastającymi stawami, starorzeczka, torfowiska i łąki w dolinie Nysy Łużyckiej. Inwentaryzacja wymaga aktualizacji.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Obszar ten położony jest jednak w sąsiedztwie korytarza ekologicznego doliny ciekłu Czarna Mała oraz w zasięgu lądowego korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, będącego częścią Korytarza Zachodniego, łączącego kompleksy leśne Polski Zachodniej. Ochronę korytarza ekologicznego ciekłu Czarna Mała oraz lądowego korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, będącego częścią Korytarza Zachodniego poprzez zapewnienie ciągłości korytarza migracji zwierząt. Zgodnie z ustaleniami PZPWD w zmianie Studium wyznacza się rzeczny korytarz ekologiczny o

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		znaczeniu ponadlokalnym - korytarz ekologiczny Nysy Łużyckiej – wchodzący w skład wyznaczonego w PZPWD „Obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo”. Obszar ten jest tożsamy z granicą obszaru Natura 2000 PLH020086 wskazanym w zmianie studium. W ramach rehabilitacji terenu P-W przewidziano też stworzenie warunków do poszerzenia korytarza ekologicznego Doliny Nysy Łużyckiej, poprzez częściowe ograniczenie terenów dawnej zabudowy zakładu górniczego.
	Mapa	https://sip.gison.pl/piensk WMS https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/piensk_niewyciete/Z01_2024_448_LVI_studium_kierunki.map raster https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/piensk_niewyciete/Z02_2024_448_LVI_studium_uwarunkowania.map raster
Sulików	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: walory przyrodnicze o randze lokalnej: lasy zboczowe i łąki w dolinie strumienia Czerwona Woda, zbiorniki wodne na północ od Studnisk, roślinność naskalna na zboczach kamieniołomu na północny – wschód od Sulikowa.
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o korytarzach ekologicznych. Tekst: Przy realizacji kierunków polityki przestrzennej gminy należy uwzględnić granice i ustalenia dla obszarów funkcjonalnych ustalonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, przyjętym Uchwałą nr XIX/482/2020 sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. i opublikowanym w Dz. Urz. Woj. Doln. Z dnia 30 czerwca 2020 r. poz. 4036, w następującym zakresie: granicy obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo w zakresie granic obszarów uzupełniających – granic lądowego korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym – korytarz ekologiczny GKZ-5A Sudety – Bory Dolnośląskie, zachodni (granica obszaru oznaczona na załączniku nr 3 – kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Sulików).
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_sulikow WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/647/group/gm_sulikow_suikzp_wms/
Węglińiec	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Bory Dolnośląskie to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze ponadregionalnej: Bory Dolnośląskie, o randze regionalnej: torfowisko wysokie koło Piasecznej, o randze lokalnej: torfowiska, bory bagienne, zbiorniki wodne w Borach Dolnośląskich.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Doliny cieków pełnią rolę korytarzy ekologicznych. Pomimo ich przekształcenia umożliwiają one w dalszym ciągu rozprzestrzenianie się gatunków i łączność pomiędzy zachowanymi w mało zmienionym stanie ostojami przyrody.
	Mapa	https://sip.gison.pl/wegliniec WMS https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/wegliniec_niewyciete/Z01_2015_X_123_studium_nowy.map
Zawidów	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: walory przyrodnicze o randze lokalnej: dolina Witki przy ujściu do zbiornika Witka, lasy zboczowe z udziałem lipy na zboczach doliny wzdłuż granicy polsko-czeskiej.
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych, wskazano obszary cenne przyrodniczo.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/zawidow WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/639/group/zawidow_suikzp_wms/
Zgorzelec miasto	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze lokalnej: zbiorniki wodne i łąki w dolinie Nysy.
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://mapa.inspire-hub.pl/#/zgorzelec WFS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/zgorzelec
Zgorzelec – gmina wiejska	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1996 r. (Jankowski W. 1996). Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze regionalnej: łąki w dolinie Nysy Łużyckiej na północ od Radomierzyc, stawy rybne w Łagowie, o randze lokalnej: zbiorniki wodne i łąki w dolinie Nysy.
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o korytarzach ekologicznych (GKZ-5A). Tekst: Wschodnia część terenu gminy Zgorzelec znajduje się w granicach korytarza Sudety – Bory Dolnośląskie, zachodni (GKZ-5A). Symbol „KZ” oznacza Korytarz Zachodni, który łączy kompleksy leśne Polski Zachodniej, od Sudetów poprzez Bory Dolnośląskie i Lasy Zielonogórskie po Puszczę Rzepińską i Park Narodowy Ujście Warty, gdzie dołącza do korytarza Północno-Centralnego. Osią regionalnego systemu przyrodniczego regionu jest korytarz ekologiczny związany z Nysą

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Łużycką. Prowadzi on od czeskich Gór Izerskich, łącząc karkonosko – izerski obszar węzłowy z Borami Dolnośląskim i dalej z korytarzem ekologicznym Odry. System przyrodniczy gminy uzupełniają lokalne korytarze związane z ciekami wodnymi i większymi rowami melioracyjnymi, a także pasy zadrzewień wzdłuż dróg gospodarczych, oczka wodne, zespoły zieleni w obrębie wsi oraz zadrzewienia śródpolne i izolowane kompleksy leśne tworzące wyspy ekologiczne. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sporządzanych dla terenów produkcji energii słonecznej o powierzchniach większych niż 8,0 ha ustala się obowiązek wprowadzenia zapisów wymagających, aby ogniwa fotowoltaiczne były lokalizowane w oddzielonych od siebie aglomeracjach, pomiędzy którymi należy zachować korytarze o szerokości minimum 5,0 m, umożliwiając w ten sposób migrację zwierząt przez te tereny. Plany miejscowe, biorąc pod uwagę istniejące pokrycie terenu, w tym pasy i kępy zadrzewień winny wskazywać granice tych aglomeracji. Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach Planu nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych. - Zwiększanie lesistości łądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych. Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi. Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzieniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.
	Mapa	https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_zgorzelec WFS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_zgorzelec
Powiat złotoryjski		
Pielgrzymka	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1997 r. (Szlachetka A. 1997). Tekst: Dolina rzeki Czermnica z łąkami i zadrzewieniami. Jest to największy ciek w województwie legnickim o niezniszczonej strukturze koryta poprzez tzw. prace melioracyjne. Występuje w niej liczna ichtiofauna, również w rzekach Gajowa i Skora.
	Plan Urzędniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Tekst: Gmina charakteryzuje się wysokimi walorami środowiskowymi, które predysponują ten region do rozwoju rolnictwa. Przeznaczając nowe powierzchnie pod zalesienie, należy kierować się możliwością powiększenia istniejących obszarów leśnych o grunty rolne charakteryzujące się niską przydatnością dla rolnictwa, grunty odługujące, nieużytki oraz tereny zdewastowane i zdegradowane wskutek eksploatacji kopalni. Nowe zalesienia będą miały również za zadanie utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych, poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych. Zalesienie gruntów odługowanych przyczyni się do ich środowiskowego wykorzystania. Nowe zalesienia będą miały również za zadanie utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych. Wyznaczając zatem powierzchnie pod zalesienie, kierowano się możliwością powiększenia obszarów leśnych o grunty rolne charakteryzujące się niską przydatnością dla rolnictwa, grunty odługujące, nieużytki oraz tereny zdewastowane i zdegradowane wskutek eksploatacji kopalni. Zaproponowane zalesienia będą miały również za zadanie utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych, poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych. W obrębach: Czaple, Nowa Wieś Grodziska, Pielgrzymka, Proboszczów, Twardocice i Wojcieszyn, obszary użytków zielonych o wysokich walorach przyrodniczych powinny zostać utrzymane w ekstensywnym użytkowaniu w celu ochrony różnorodności biologicznej terenów rolniczych. Najczęściej są to zbiorowiska roślinne tworzące korytarze ekologiczne lub stanowiące wraz z sąsiadującymi lasami i zadrzewieniami zwarte kompleksy ekologiczne. Zbiorowiska te charakteryzują się interesującym składem gatunkowym oraz są miejscem występowania licznych gatunków roślin chronionych. Ponadto użytki zielone w dolinach cieków pełnią funkcję buforową i ochronną, zabezpieczającą przed przedostawaniem się do wód zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, dlatego ich utrzymanie i właściwe użytkowanie jest ważne dla zapewnienia równowagi biocenotycznej ekosystemów. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmap=gp60#gpmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o korytarzach ekologicznych. Tekst: Obszar Chronionego Krajobrazu "Ostrzyca Proboszczowicka" obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Ostoja nad Bobrem PLH020054 stanowi również ważny korytarz ekologiczny łączący dolinę Odry z Karkonoszami i Rudawami Janowickimi, stąd jej utrzymanie i ochrona są istotne dla ekologicznej spójności sieci na Dolnym Śląsku. Strefa ekologiczna (naturalna), obejmująca: obszary otwarte o wysokiej wartości przyrodniczej stanowiące korytarze ekologiczne (lasy, zadrzewienia śródpolne, wody, użytki zielone).

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		W odniesieniu do terenów rolnych R w studium przyjmuje się następujące kierunki działań: zagospodarowanie terenów związane z dopuszczalnymi kierunkami przeznaczenia wymienionymi powyżej dozwolone powinno być tylko w takim zakresie, w jakim nie koliduje z ich wiodącą funkcją przyrodniczą, w tym z potrzebami: a) utrzymania ciągłości przestrzennej ekosystemów w skali ponadlokalnej i lokalnej oraz dominacji terenów otwartych (niezabudowanych) o zróżnicowanych ekosystemach łąk, zadrzewień i zakrzewień, b) utrzymania zbiorników wodnych i pól uprawnych, zwłaszcza w obrębie korytarzy ekologicznych. Obiekty i urządzenia wywołujące ograniczenia w użytkowaniu terenów przyległych (zakazy zabudowy kubaturowej): na terenach dolin cieków stanowiących korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym wraz z przyległymi terenami łąkowymi, trzcinowiskami i turzycowiskami. Przez gminę Pielgrzymka przebiega korytarz ekologiczny wskazany na mapie kierunków studium K.2. Środowisko Przyrodniczo – Kulturowe mapa w skali 1:10 000 pomniejszona do skali 1:12 500. W związku z koniecznością zachowania powiązań ekologicznych, w studium utrzymano lokalne powiązania pomiędzy terenami zielonymi (szczególnie leśnymi) i otwartymi wymagające ochrony przed zainwestowaniem. Powiązania te stanowią ważny element w strukturze przyrodniczej gminy i obszarów przyległych. Ochrona ich przed zainwestowaniem jest szczególnie istotna ze względu na zapewnienie możliwości migracji zwierziny pomiędzy poszczególnymi kompleksami leśnymi. Istotnym elementem systemu połączeń, o charakterze naturalnego korytarza środowiskowego stanowiącego drogę migracji gatunków oraz rozprzestrzeniania się układów ekologicznych, są obszary ekstensywnie użytkowanych zespołów leśno-łąkowych. W związku z tym, za najistotniejsze należy uznać uzupełnienie i ochronę przed zabudową dolin dopływów Skory tworzące systemy zieleni łęgowej oraz ciągów zieleni łącznikowej łączących drobne kompleksy leśne. Proponowane formy ochrony bioróżnorodności w postaci sieci korytarzy o różnym charakterze Powiązania te stanowią ważny element w strukturze przyrodniczej gminy i obszarów przyległych. W celu ochrony bioróżnorodności zaleca się zachowanie i uzupełnienie ustanowionych w studium gminy Pielgrzymka korytarzy ekologicznych umożliwiających połączenie zadrzewionych dolin rzecznych, terenów leśnych, zespołów obszarów prawnie chronionych (Rezerwatu Ostrzyca Proboszczowicka, Obszaru Chronionego Krajobrazu Ostrzyca Proboszczowicka oraz obszarów Natura 2000 - Ostrzyca Proboszczowicka i Ostoja na Bobrem) między sobą oraz z terenami rolniczymi. W ten sposób utrzymane zostaną walory krajobrazowe oraz klimatyczne gminy Pielgrzymka. Na politykę utrzymania i wzbogacania bioróżnorodności terenów gminy Pielgrzymka składać się będą następujące działania (wybrane): • utrzymanie istniejących lasów, zadrzewień przydrożnych, wiejskich terenów parkowych, w szczególności ze starodrzewem, zadrzewień zlokalizowanych nad ciekami wodnymi oraz pasm zadrzewień w obrębie użytków zielonych i na obniżeniach terenu, gdzie wspomagają naturalną retencję wody i stanowią naturalne siedliska, • umożliwienie migracji gatunków pomiędzy obszarami o największej bioróżnorodności poprzez utworzenie ciągłego systemu terenów o znaczeniu ekologicznym, • zahamowanie zmiany sposobu użytkowania użytków zielonych w grunty orne. W zakresie kształtowania i ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, polityka polegająca na bezwzględnej ochronie przed zabudową obszarów o najwyższej i wysokiej wartości przyrodniczej i krajobrazowej, będzie realizowana głównie w obszarze obejmującym obszary i obiekty prawnie chronione
	Mapa	https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_pielgrzymka WFS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_pielgrzymka , geotiff
Świerzawa	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Plan Urzędniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych (liczne), formach ochrony przyrody w tym planowanych rezerwatach przyrody, użytkach ekologicznych. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gmap=gp60#gmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera informację o korytarzach ekologicznych (zbieżny z krajowym Pogórza Sudeckie KZ-7A). Tekst: Północna część obszaru zmiany Studium położony jest w korytarzu ekologicznym "Pogórza Sudeckie" o znaczeniu krajowym wyznaczonym w ramach sieci ekologicznej ECONET. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego przepływająca przez miasto rzeka Kaczawa została określona w planie jako rzeczny korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym a obszary rolnicze i leśne w otoczeniu miasta zostały wskazane jako łądowe korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym. Obszar objęty projektem zmiany nr 6 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świerzawa znajduje się w granicy korytarza ekologicznego: Pogórza Sudeckie – KZ-7A. Liniowe struktury zróżnicowanych biocenoz towarzyszące rowom melioracyjnym. W kompleksie biocenoz towarzyszących występują m.in. zbiorowiska szuwar trzcinowy, szuwar manny mielec, kadłubowe zbiorowiska welonowe z kielisznikiem i pokrzywą, a także kompleksy roślinności ruderalnej. Zbiorowiskom tym towarzyszą miejscami młode i niskie liniowe zadrzewienia przywodne z dominującymi gatunkami typowymi dla łęgów, jak wierzyby, topole, olsza czarna, miejscami jesion wyniosły. W warstwie krzewów występuje pospolicie tarnina, trzmielina europejska, głóg dwuszyjkowy, bez czarny, róża dzika, jeżyna. Miejscami występują większe przestoje starszych egzemplarzy drzew, w tym głównie wierzyby kruchej, topoli białej i olszy czarnej. Kompleksy zbiorowisk towarzyszące ciekom pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych dla płazów, gadów, ptaków i ssaków.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Na obszarach korytarzy ekologicznych zaleca się na etapie sporządzania planu miejscowego uwzględnienie ciągłości powiązań przyrodniczych.
	Mapa	https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_swierzawa WFS https://mapa.inspire-hub.pl/ows/gmina_swierzawa
Wojcieszów	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Inwentaryzacja przyrodnicza była przeprowadzona w 1999 r. (Jankowski W. 1999).
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: niemalże cały teren położony jest w granicach obszaru Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie PLH020037, a także lądowego korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym. Zaleca się zaniechanie intensywnego użytkowania gospodarczego i wprowadzenie wzbogacenia ekologicznego oraz kształtowanie zagospodarowania w sposób umożliwiający zachowanie naturalnych korytarzy migracyjnych zwierząt. Obowiązuje zakaz realizacji inwestycji lub prowadzenia czynności, których skutkiem mogłoby być uszczuplenie wartości tego ekosystemu, jego części bądź osłabienie roli, jaką odgrywa oraz zakaz zwiększania intensywnego użytkowania gospodarczego, nakaz utrzymania walorów ekologicznych i zalecenie wprowadzenia wzbogacenia ekologicznego. Cały teren znajduje się w granicach korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym.
	Mapa	https://sip.gison.pl/wojcieszow WMS https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/wojcieszow_niewyciete/Z01_2024_33_VII_studium_uwarunkowania_nowy.map https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/wojcieszow_niewyciete/Z01_2024_33_VII_studium_nowy.map raster, geotiff
Zagrodno	Inwentaryzacja przyrodnicza	Brak
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych, formach ochrony przyrody. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: 2.2.1. Ekologiczny system obszarów chronionych [ESOCh]: W obszarze regionu leśnickiego wyróżniają się 3 ciągi ekologiczne o znaczeniu krajowym, jeden z nich – Ciąg Górski (Pogórze Kaczawskie) obejmuje południowo – zachodnią część gminy Zagrodno. Obszar ten posiada skomplikowaną budowę geologiczną i rzeźbę terenu z wyodrębniającymi się w krajobrazie, bazaltowymi stożkami wulkanicznymi, jest on zalesiony i posiada bogatą oraz zróżnicowaną szatę roślinną. Zasięg obszaru chronionego krajobrazu „Grodziec” stanowiący część składową Pogórza Kaczawskiego, pokazano na załączonej mapie.
	Mapa	https://giap3.miastoceramiki.eu/gmina_zagrodno WFS https://giap3.miastoceramiki.eu/wfs/654/group/gm_zagrodno_suikzp_wms/
Złotoryja miasto	Inwentaryzacja przyrodnicza	Brak
	Studium Plan ogólny Miasta Złotoryja (projekt) BIP 2026	Rysunki nie zawierają wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Tekst: W tekście opisano korytarze ogólnie jako zalecenia (str. 38 studium): Kształtowanie układu funkcjonalno – przestrzennego gminy musi uwzględniać zachowanie lokalnego systemu powiązań przyrodniczych i jego zewnętrznych połączeń. Zaleca się zachowanie na terenie gminy ostoi występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt poprzez utrzymywanie korytarzy ekologicznych, podejmowanie czynnej ochrony przyrody w zakresie organizacji miejsc rozrodu, schronienia oraz żerowisk licznych populacji zwierząt, ograniczanie wstępu w pobliżu zagrożonych stanowisk unikalnych gatunków flory.
	Mapa	https://sip.gison.pl/zlotoryjamiasto WMS https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/zlotoryjamiasto_niewyciete/Z01_2020_191_XXII_0007_studium_nowy.map raster
Złotoryja – gmina wiejska	Inwentaryzacja przyrodnicza	Brak
	Plan Urzędzeniowo-Rolny zaktualizowany po 2016 r.	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Są informacje o zadrzewieniach i lasach w tym planowanych dolesieniach, nasadzeniach liniowych (liczne), formach ochrony przyrody w tym planowanych: zespół przyrodniczo-krajobrazowy, stanowisko dokumentacyjne. Mapa https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Tekst: w tekście opisano korytarze ogólnie jako ustalenia. Do najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym zalicza się tereny w rejonie występowania większych kompleksów leśnych w południowej części gminy oraz tereny korytarza ekologicznego w dolinie rzeki Kaczawa. W zakresie ochrony przyrody ustala się: kształtowanie spójnej przestrzennie sieci powiązań przyrodniczych uwzględniającej istniejące i projektowane obszary chronione oraz korytarze ekologiczne, w oparciu o założenia koncepcji Econet-pl – obszar węzłowy – Obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego (36 M). Proponuje się także poprawę funkcjonowania korytarza ekologicznego doliny Kaczawy poprzez uzupełnienie i wzbogacenie w drzewa i krzewy terenów pomiędzy Parkiem Krajobrazowym Chełmy a doliną Odry (powinno być Kaczawy), odtworzenie starorzeczy i połączenie ich z rzeką, tak, aby korytarz ekologiczny składał się z mozaiki lasów, zadrzewień, łąk i pastwisk.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
	Mapa	https://sip.gison.pl/zlotoryjagmina_zlotoryjagmina WMS raster https://sip.gison.pl/zlotoryjagmina?zoom=12&lat=51.14619&lng=15.93601&l=11011,12034,12181,98017,98140&b=13024
Powiat żarski		
Wszystkie gminy	Program Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin ²⁷	Tekst: Zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych w celu utrzymania drożności korytarzy ekologicznych.
Brody	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze ponadregionalnej: torfowiska koło m. Pruszków, o randze regionalnej: krajobraz pomiędzy m. Brody i Suchodół z jeziorem, lasem i zespołem pałacowym i 5 torfowisk wśród borów koło m. Biecz, o randze lokalnej: torfowiska wzdłuż potoku Pstrąg, stawy w Brodach.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych, ale są wartościowe ekosystemy łąkowo-leśne, lasy stanowiące ostoje dla zwierząt. Tekst: Korytarze ekologiczne (zajmujące pas zachodni gminy) wchodzi w skład proponowanego obszaru o szczególnych standardach ekologicznych. Walory środowiska po obu stronach rzeki Nysy Łużyckiej, występowanie od strony niemieckiej negatywnych wpływów na środowisko, problemy czystości wód rzeki, powinny doprowadzić do rozszerzenia współdziałania na rzecz ochrony w kształtowaniu środowiska tego ważnego korytarza ekologicznego.
	Mapa	https://brodyzarskie.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/081103/studium , geotiff
Jasień	Inwentaryzacja przyrodnicza	Nie znaleziono
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera: projektowany korytarz ekologiczny łączący sieć Natura 2000 (pokrywa się z korytarzem międzynarodowym Łużyce GKZ-3), ważniejsze lokalne korytarze ekologiczne (uszczegółowienie wzdłuż cieków). Tekst: Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) przez teren gminy Jasień nie przebiegają korytarze ekologiczne oraz nie występują obszary węzłowe zarówno o znaczeniu krajowym, jak i międzynarodowym. Można jednak stwierdzić, że przepływająca przez gminę rzeka Lubsza wraz ze swoimi dopływami oraz rozległe tereny leśne pełnią rolę lokalnych korytarzy ekologicznych. Tym samym rejon gminy Jasień jest bezpośrednio i pośrednio powiązany z innymi obszarami węzłowymi oraz korytarzami ekologicznymi zlokalizowanymi w południowo – zachodniej części województwa lubuskiego: Międzynarodowe korytarze ekologiczne: 17m – Lubuski Odry. Krajowy obszar węzłowy: 9K – Bory Dolnośląskie. Krajowe korytarze ekologiczne: 31k – Dolnej Nysy Łużyckiej; 32k – Dolnego Bobru. W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynierskich. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej oraz specjalnych urządzeń wspomagających migrację zwierząt. Mało przekształcone rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. We wschodniej części gminy Jasień zlokalizowany jest projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu (OChK) obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. W niniejszym Studium ciek naturalne (przez które rozumie się rzeki, strugi, strumienie i potoki oraz inne wody płynące w sposób ciągły lub okresowy, naturalnymi lub uregulowanymi korytami) oraz wody powierzchniowe stojące i ich najbliższe otoczenie mają przede wszystkim pełnić rolę faktycznych korytarzy ekologicznych, zarówno na terenach zainwestowanych (wiejskich i miejskich), jak i otwartych. Na terenie gminy zagospodarowanie części brzegów cieków i dolin rzecznych, a także innych wód powierzchniowych podlega prawnym ograniczeniom wynikającym z ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przyrody. Korytarzem ekologicznym na skalę lokalną jest przepływająca przez miasto rzeka Lubsza.
	Mapa	https://jasien.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/081104/studium , geotiff
Lipinki Łużyckie	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: walory przyrodnicze o randze regionalnej: kompleks borów o charakterze bagiennym i ekstensywnie użytkowane stawy na południe od m. Suchleb, walory lokalne to kilka torfowisk, bory bagienne i zbiorniki wodne.
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera: lokalny korytarz ekologiczny (wzdłuż cieków). Tekst: Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) przez teren gminy Lipinki Łużyckie nie przebiegają korytarze ekologiczne oraz nie występują obszary węzłowe zarówno o znaczeniu krajowym, jak i międzynarodowym. Można jednak stwierdzić, że przepływające przez gminę rzeki

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
		Lubsza i Skroda wraz ze swoimi dopływami oraz rozległe tereny leśne pełnią rolę lokalnych korytarzy ekologicznych. Tym samym rejon gminy Lipinki Łużyckie jest bezpośrednio i pośrednio powiązany z innymi obszarami węzłowymi oraz korytarzami ekologicznymi zlokalizowanymi w południowo – zachodniej części województwa lubuskiego: Międzynarodowe korytarze ekologiczne: 17m – Lubuski Odry. Krajowe obszary węzłowe: 9K – Bory Dolnośląskie. Krajowe korytarze ekologiczne: 31k – Dolnej Nysy Łużyckiej; 32k – Dolnego Bobru. Korytarze sieci ECONET – PL pokrywają się zasadniczo z korytarzami ekologicznymi wyznaczonymi dla całego obszaru Polski w opracowaniu Projekt korytarzy ekologicznych w Polsce, sporządzonym przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk (Białowieża, 2005; aktualizacja 2011). Bazuje na nim także Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Wyznaczono w nim obszary węzłowe o randze międzynarodowej, obszary węzłowe o randze krajowej, obszary korytarzowe o randze międzynarodowej i obszary korytarzowe o randze krajowej. Zgodnie z powyższym niemal cały obszar gminy Lipinki Łużyckie (za wyjątkiem obszarów wylesionych w rejonie Grotowa, pomiędzy Boruszynem, Cisową, Zajączkiem i Tyliczkami oraz pomiędzy Lipinkami Łużyckimi, Brzostową i Górką) znajduje się w zasięgu obszaru korytarzowego o randze międzynarodowej „Łużyce GKZ-3”. W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynierskich. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej oraz specjalnych urządzeń wspomagających migrację zwierząt. Mało przekształcone rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. W północnej części gminy Lipinki Łużyckie oraz wzdłuż jej południowej i południowo – wschodniej granicy, zlokalizowane są fragmenty projektowanych Obszarów Chronionego Krajobrazu: „Bory Bogumiłowskie” oraz „Wschodnie Okolice Lubska”. Obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Korytarzem ekologicznym na skalę lokalną jest przepływająca z południa na północ, bezpośrednio przez Suchleb i Lipinki Łużyckie, rzeka Lubsza. W niniejszym Studium ciekli naturalne (przez które rozumie się rzeki, strugi, strumienie i potoki oraz inne wody płynące w sposób ciągły lub okresowy, naturalnymi lub uregulowanymi korytami) oraz wody powierzchniowe stojące i ich najbliższe otoczenie mają przede wszystkim pełnić rolę faktycznych korytarzy ekologicznych, zarówno na terenach zainwestowanych (wiejskich i miejskich), jak i otwartych. Na terenie gminy zagospodarowanie części brzegów cieków i dolin rzecznych, a także innych wód powierzchniowych podlega prawnym ograniczeniom wynikającym z ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przyrody.
	Mapa	https://lipinkiluzyckie.e-mapa.net/WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/081105/studium , geotiff
Lubsko	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: walory przyrodnicze o randze regionalnej: jezioro Żurawno z przyległymi lasami i terenami podmokłymi, grądy na wschód od Lubska, źródleńny staw koło Chelma Żarskiego, źródleńne torfowiska na zachód od Osieka, o randze lokalnej: niewielkie torfowiska i zbiorniki wodne na zachód od Osieka.
	Plan ogólny gminy (projekt) BIP 2026	Tekst: Plan Zagospodarowania Województwa Lubuskiego utworzył wnioski i rekomendacje w rozdzieleniu na strefy. Strefa przyrodnicza: Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej, w tym odtworzenie drożności korytarzy ichtiologicznych; kształtowanie systemu przyrodniczego poszczególnych miast i gmin w sposób zapewniający ich spójność i powiązanie z krajową siecią ekologiczną. Korytarz ekologiczny. Obszar gminy pokrywa się terytorialnie z obszarami korytarzy ekologicznych przebiegających w zachodniej części kraju, jednak tylko po zewnętrznych obrzeżach gminy. Centralna jej część nie stanowi szlaku migracyjnego. Od strony zachodniej i południowej jest to obszary korytarzowe o randze międzynarodowej - Łużyce GKZ-3, natomiast od strony północnej i wschodniej – Bory Zielonogórskie zachodnie GKZ-2A (obszar węzłowy o randze międzynarodowej). Mapa: POG 22089_02_POG_gminy_Lubsko_5B1_5D.gml (BIP)
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera: RZ tereny łąk i pastwisk – korytarz ekologiczny. Tekst: Z przyrodniczego punktu widzenia walorem są obszary wodno – łąkowe tworzące ciągi ekologiczne wymagające ochrony, a w miarę możliwości powiększenie ich arealu. Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej, w tym odtworzenie drożności korytarzy ichtiologicznych; kształtowanie systemu przyrodniczego poszczególnych miast i gmin w sposób zapewniający ich spójność i powiązanie z krajową siecią ekologiczną.
	Mapa	https://www.voxly.pl/#extent/197847.5763201998%2C436786.4831850325%2C234058.82431759566%2C456796.96970859345/organization/%2Fapi%2Forganizations%2F80f739c8-1c51-4f6b-865d-66d6ab4d90a7/module/app WFS http://voxly.pl/geoserver/voxly_app_0811063_suikzp/wfs , geotiff
Łęknica	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
	aktualizacji	ponadregionalnej: Park Mużakowski obejmujący fragment doliny Nysy i jej obrzeży od ujścia Młyńskiej Strugi do Żarek Wielkich, fragmenty lasów i pól na wierzchołkach (w praktyce cały obszar w granicach miasta Łęknica), o randze regionalnej: lasy łęgowe i grądy wzdłuż Nysy Łużyckiej na południe od Łęknicy aż po Młyńską Strugę.
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Tekst: Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy wynika z uwarunkowań geograficzno-przyrodniczych i historycznego rozwoju osadnictwa. Główne elementy funkcjonalno-przestrzenne to rzeka Nysa Łużycka wraz z obniżeniem terenowym wzdłuż jej brzegów, tworzące ciąg ekologiczny oraz Park Mużakowski i otaczające miasto tereny leśne. Ustala się zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych – za pomocą wyznaczania i budowy przejść dla zwierząt oraz stosowania nietransparentnych ekranów osłonowych na trasach migracji ptaków. Ochrona i utrzymywanie lokalnych korytarzy ekologicznych, m.in. w okolicach dolin rzek, choćby poprzez pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu terenów zalesionych oraz możliwie jak największych powierzchni łąk i pastwisk.
	Mapa	System Informacji Przestrzennej Łęknica WMS https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/leknica_niewyciete/Z01_2024_369_LX_studium_nowy.ma https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/leknica_niewyciete/Z02_2024_369_LX_studium_nowy.ma
Przewóz	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze ponadregionalnej: obszar Borów Dolnośląskich, rezerwat przyrody „Żurawie Bagno”, o randze regionalnej: rezerwat przyrody „Nad Młyńską Strugą”, torfowisko wysokie koło Bucze, fragment doliny Nysy Łużyckiej między Sobolicami a Toporowem, o randze lokalnej: torfowiska i bory bagienne, kompleks stawów.
	Plan ogólny gminy (projekt) BIP 2026	Rysunek nie zawiera wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Tekst: występują dwa Obszary Chronionego Krajobrazu Bory Bogumiłowskie i Bory Dolnośląskie. Są to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Tereny te podlegają zagospodarowaniu w sposób zapewniający utrzymanie pożądanego stanu równowagi w przyrodzie. Teren gminy znajduje się na mapach korytarzy ekologicznych w Polsce. W 2005 roku na obszarze opracowania znajdowały się dwa korytarze ekologiczne „Ziemia Lubuska – środek” (GKZ-2) oraz „Ziemia Lubuska – południe” (GKZ-3). Pierwszy z nich obejmuje północną część gminy. Natomiast pozostała część obszaru znajduje się w granicach korytarza ekologicznego „Ziemia Lubuska – południe”. Teren gminy znajduje się również na mapach korytarzy ekologicznych z 2012 roku. Większość obszaru opracowania pokrywa się z obszarem korytarza ekologicznego „Bory Dolnośląskie” (GKZ-4). Jednakże północna część gminy znajduje się w granicach korytarza „Łużyce” (GKZ-3). Korytarze ekologiczne pełnią kluczową rolę w utrzymaniu łączności między obszarami o zróżnicowanych wartościach przyrodniczych, ekologicznych i krajobrazowych, zarówno na terenie gminy, jak i poza jej granicami. Umożliwiają migrację roślin, zwierząt i grzybów, co sprzyja wymianie genetycznej i zwiększa bioróżnorodność ekosystemów. Celem wyznaczania i ochrony korytarzy jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju, czy też zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt. Korytarze ekologiczne przyczyniają się do tworzenia spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków. Nie przewiduje się uszczuplenia terenów leśnych ze względu na zachowanie wszystkich gruntów leśnych w strefie otwartej. Jednocześnie, uwzględnienie w niej korytarzy ekologicznych oraz kompleksów leśnych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera: główny ciąg ekologiczny (pokrywa się z korytarzem międzynarodowym Bory Dolnośląskie GKZ-4). Tekst: uwzględnia ciągi ekologiczne w tym dolina Nysy Łużyckiej. - występowania korytarzy ekologicznych wzdłuż cieków wodnych, w tym doliny rzeki Nysa Łużycka; - ciąg ekologiczny związany z terasą zalewową Nysy Łużyckiej, wyraźnie ograniczony krawędzią morfologiczną około 10 m wysokości. Obszar pozostający w większości w zasięgu strefy powodziowej. Stanowi on zespół ekosystemów łąkowych, wodnych i leśnych. Warunki fizjograficzne niekorzystne dla osadnictwa poprzez dużą wilgotność względną w okresie zimowym teren sprzyjający stagnacji chłodnych mas powietrza. Warunki przyrodnicze wykluczają budownictwo na tym terenie w przeważającej części obszaru. Możliwe jest ono w niewielkim zakresie jedynie na terenach zbudowanych z piasków, a przylegających do dotychczasowych terenów zabudowy, jednakże leżących poza granicą maksymalnych zasięgów powodziowych.
	Mapa	https://przewoz.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igeomap.pl/cgi-bin/plany/081107/studium pog: 3091_GML_APP_II_UZG.gml
Trzebień	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Dolina Nysy Łużyckiej to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze ponadregionalnej: stanowisko selerów węzłobaldachowych koło m. Królów, o randze regionalnej: 12 dębów koło Bronowic, stawy w Niwicy, o randze lokalnej: kompleks stawów, dolina Nysy Łużyckiej.

Gmina	Źródło	Korytarze ekologiczne w dokumentach źródłowych
	Studium BIP 2026	Rysunek zawiera: ciąg ekologiczny (poszerzony korytarz doliny Nysy Łużyckiej w stosunku do Łużyce GKZ-3). Tekst: środowisko przyrodnicze doliny rzeki Nysa Łużycka stanowi fragment korytarza ekologicznego, rozciągającego się wzdłuż rzeki. Strefa osadniczo – rolnicza, przyjęto główne zasady i kierunki zagospodarowania, polegające na: ochronie istniejących ciągów ekologicznych, przecinających te strefy głównie w postaci dolin wzdłuż cieków wodnych, z zachowaniem terenów zadrzewionych. W ramach tych stref wydzielono następujące obszary: istniejących i projektowanych ciągów ekologicznych, w tym pomiędzy wsiami: Nowe Czaple – Bogaczów, Bronowice – Olszyna, Nowe Czaple – Przewóz.
	Mapa	https://trzebiel.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/081108/studium
Tuplice	Inwentaryzacja przyrodnicza wymaga aktualizacji	Lubuski Klub Przyrodników w 1993 r. wykonał opis przyrodniczy gminy: Bory Dolnośląskie to obszar o szczególnym znaczeniu dla ochrony przyrody. Walory przyrodnicze o randze regionalnej: dolina rzeki Rzeczyca, o randze lokalnej: stawy rybne koło Lesowa, zbiorniki pokopalniane.
	Plan ogólny gminy (projekt) BIP 2026	Rysunek zawiera informacje o korytarzach ekologicznych (powiększono i uszczegółowiono korytarz międzynarodowy Łużyce GKZ-3, wskazano nowe tereny). Tekst: Istotne dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego są niezakłócone powiązania pomiędzy wszystkimi elementami ekosystemów. W związku z tym należy zwrócić uwagę na postępujące ograniczenie migracji zwierząt dzikich w wyniku tworzenia nowej zabudowy. Należy jednak podkreślić, że wiele obecnie występujących gatunków zwierząt na omawianym obszarze to gatunki synantropijne. Ponadto wskazane jest zachowanie ustanowionych oficjalnie obszarów chronionych uznanych jako korytarze ekologiczne oraz stanowiących szkielet systemu terenów zielonych i rekreacyjnych”. „Tereny predestynowane do funkcji przyrodniczych, to głównie istniejące kompleksy leśne i obszary chronione w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Rozważyć należy wyznaczenie stref buforowych wolnych od zabudowy w granicach korytarzy ekologicznych. Tereny przeznaczone pod funkcje przyrodnicze, to również obszary wyłączone z zabudowy na podstawie przepisów odrębnych. Jednakże wskazane jest by struktury niepełne lub przerwane podlegały uzupełnieniu, tak aby układ powiązań przyrodniczych mógł w pełni spełniać swoją funkcję. Uzupełnianie powiązań ekologicznych może odbywać się poprzez dolesianie, dosadzanie drzew w istniejących i tworzenie nowych pasów zadrzewień śródpolnych, ochronę zieleni wzdłuż cieków wodnych oraz użytków przyrodniczych, takich jak: łąki, łęgi i pastwiska. Jednocześnie dbając o ciągłość powiązań przyrodniczych, należy pamiętać także o zapewnieniu bioróżnorodności.
	Studium BIP 2026	Rysunki i tekst nie zawierają wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Tekst: Dolina Rzeczy jest najcenniejszym obszarem przyrodniczym i kwalifikuje się do ochrony w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego lub użytku ekologicznego. Według oceny przyrodników niewielką wartość florystyczną i faunistyczną mają sztuczne zbiorniki pokopalniane.
	Mapa	https://tuplice.e-mapa.net/ WMS https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/081109 , WMS studium https://mpzp.igemap.pl/cgi-bin/plany/081109/studium POG plik gml: TpoG_PLAN_OGOLNY_2025_11_10
Żary miasto	Inwentaryzacja przyrodnicza	Nie znaleziono
	Studium BIP 2026	Rysunek i tekst nie zawierają informacji o korytarzach ekologicznych.
	Mapa	https://mzary.e-mapa.net/ , geotif
Żary – gmina wiejska	Inwentaryzacja przyrodnicza	Nie znaleziono
	Studium BIP 2026	Rysunek nie zawiera informacji o korytarzach ekologicznych. Tekst: Do realizacji wcześniej wymienionych celów rozwoju gminy, przy występujących określonych uwarunkowaniach tego rozwoju, wydzielono strefy o różnicowanych politykach przestrzennych. W granicach tych stref wydzielono obszary o różnicowanych sposobach zagospodarowania i użytkowania, w tym rekreacji i ciągów ekologicznych. Strefa osadniczo – rolnicza obejmuje wszystkie jednostki wiejskie z otaczającymi terenami rolniczymi i zielenią, niestanowiącą dużych kompleksów. Ochrona istniejących ciągów ekologicznych, przecinających te strefy głównie w postaci dolin wzdłuż cieków wodnych, z zachowaniem terenów zadrzewionych; wydzielono obszary istniejących i projektowanych ciągów ekologicznych, w tym „Zielonego Lasu” (morena polodowcowa pomiędzy Żarami a wsią Łąz). Powiązania z otoczeniem: występowanie korytarzy ekologicznych wzdłuż cieków wodnych;
	Mapa	https://sip.gison.pl/zarygmina WMS https://rastry.gison.pl/cgi-bin/mapserv?map=/home/vboxuser/mpzp/zarygmina_niewyciete/Z01_2000_113_XII_studium_nowy_map , geotif

Skróty użyte w tabeli: BIP – Biuletyn Informacji Publicznej gminy; studium – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy; Plan urządzeniowo-rolny gminy, aktualność danych styczeń 2025 r.²⁸

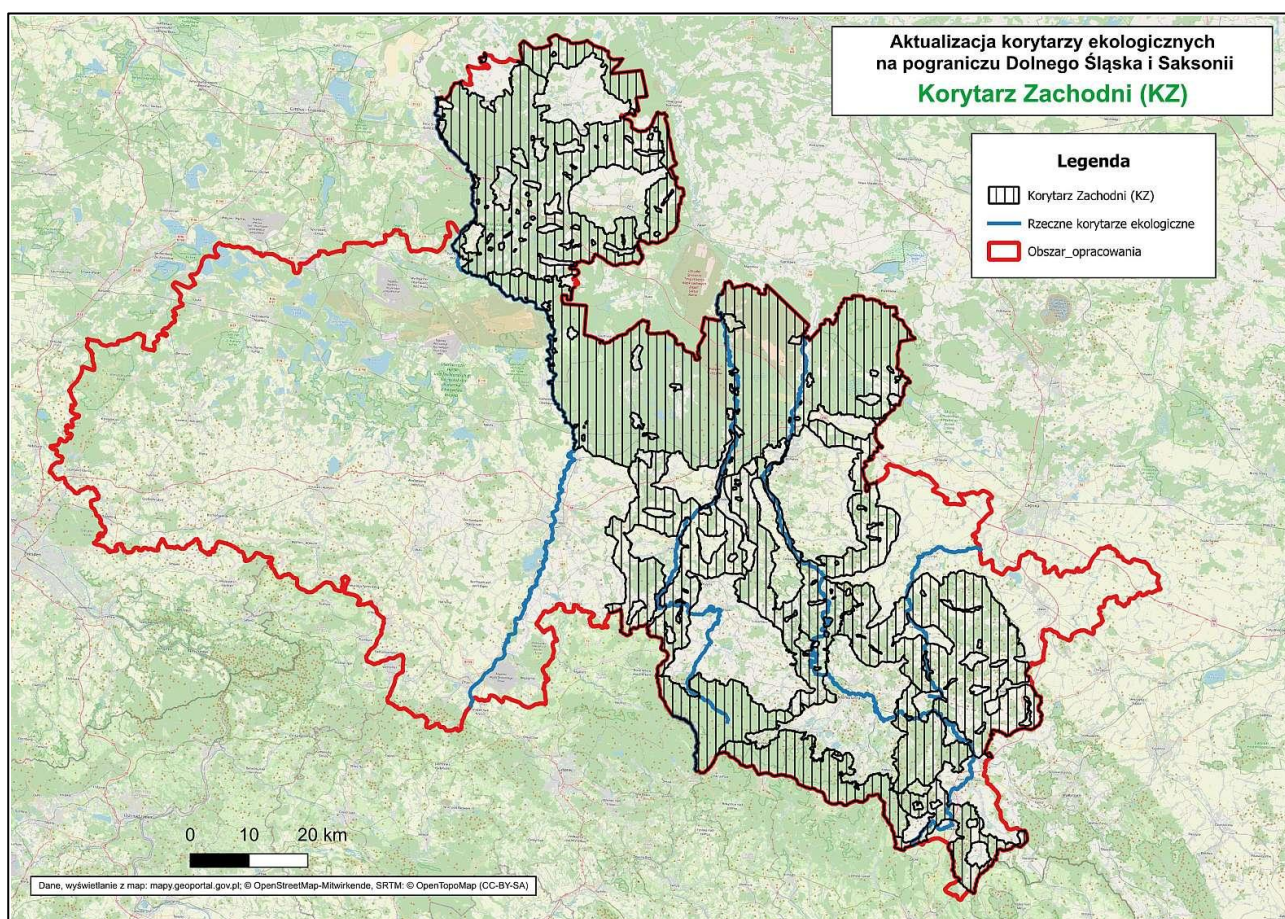
Wnioski

²⁸ <https://geoportal.dolnyslask.pl/imap/?gpmmap=gp60#gpmmap=gp60>

1. Zdecydowana większość z 61 analizowanych gmin nie uwzględniła w planowaniu przestrzennym korytarzy ekologicznych. Gmin (21), które uwzględniły korytarze ekologiczne: Nowogrodziec, Warta Bolesławiecka, Męcinka, Kamienna Góra gmina wiejska, Kamienna Góra miasto, Lubawka, Marciszów, Stara Kamienica, Lubań miasto, Lubań gmina wiejska, Olszyna, Wleń, Zgorzelec gmina wiejska, Pielgrzymka, Świerzawa, Jasień, Lipinki Łużyckie, Lubsko, Przewóz, Trzebiel, Tuplice. Z tego tylko Kamienna Góra gmina wiejska, Wleń, Tuplice i Lubsko robią to w projektach planów ogólnych gminy.
2. Gmina miejska Kamienna Góra wyznaczyła w obrębie granic administracyjnych miasta lokalny korytarz ekologiczny w korycie rzeki Zadrna oraz w obrębie terenów oznaczonych ZR na rysunku nr 5 (kierunki) Studium.
3. Gmina Tuplice w projekcie planu ogólnego uszczegółowiła międzynarodowy korytarz ekologiczny Łużyce GKZ-3 i dodała nowe obszary.
4. Gmina Trzebiel poszerzyła korytarz ekologiczny w dolinie Nysy Łużyckiej w stosunku do międzynarodowego korytarza ekologicznego Łużyce GKZ-3.
5. Gminy Lipinki Łużyckie i Jasień w Studium wyznaczyły lokalne korytarze ekologiczne wzdłuż cieków.
6. Inwentaryzacje przyrodnicze gmin, które są podstawą do prawidłowego planowania przestrzennego na każdym poziomie, mają charakter historyczny lub ich brak. Większość została wykonana pod koniec XX w. Jedynie Jelenia Góra ma inwentaryzację z 2005 r., Bolesławiec miasto z 2012 r. Niektóre fragmenty gmin były inwentaryzowane w ramach opracowywania planów ochrony parków krajobrazowych, planów zadań ochronnych lub planów ochrony obszarów Natura 2000, ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć. Najlepiej zinwentaryzowany jest obszar Karkonoskiego Parku Narodowego.
7. W opracowaniach takich jak: studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planach urządzeniowo-rolnych, planach ochrony i innych są wskazania, które można wykorzystać przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych. Nie można tego jednak prawidłowo wykonać bez badań terenowych.
8. Z uwagi na znaczenie ekologiczne dolin rzecznych należy je uznać za korytarze ekologiczne. Najczęściej tak są opisywane w częściach tekstowych opracowań planistycznych.

V. Koncepcja korytarzy ekologicznych na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii

Do dalszej analizy wykorzystano sieć korytarzy ekologicznych zawartych w Planach Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego i Lubuskiego. Źródłem dla tych korytarzy było opracowanie Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000. Na podstawie warstw w programie QGIS obliczono powierzchnię zajmowaną na analizowanym terenie (obszar opracowania 1 146 888 ha, bez Saksonii 696 207 ha) przez Korytarz Zachodni (KZ), która wyniosła 403 175 ha (58% obszaru opracowania w Polsce). Była to podstawa do obliczania innych powierzchni, wyliczanych tą samą metodą. Odnoszono się do całej analizowanej powierzchni bez podziału na województwa. Nie obliczano powierzchni na terenie Saksonii jak również nie wliczano powierzchni rzecznych korytarzy ekologicznych ponadlokalnych: Bóbr, Iżera, Kaczawa, Kwisa, Nyska Łużycka.

Mapa 15. Główne korytarze ekologiczne (Korytarz Zachodni) w obszarze opracowania.

Korytarze ekologiczne – obszary chronione

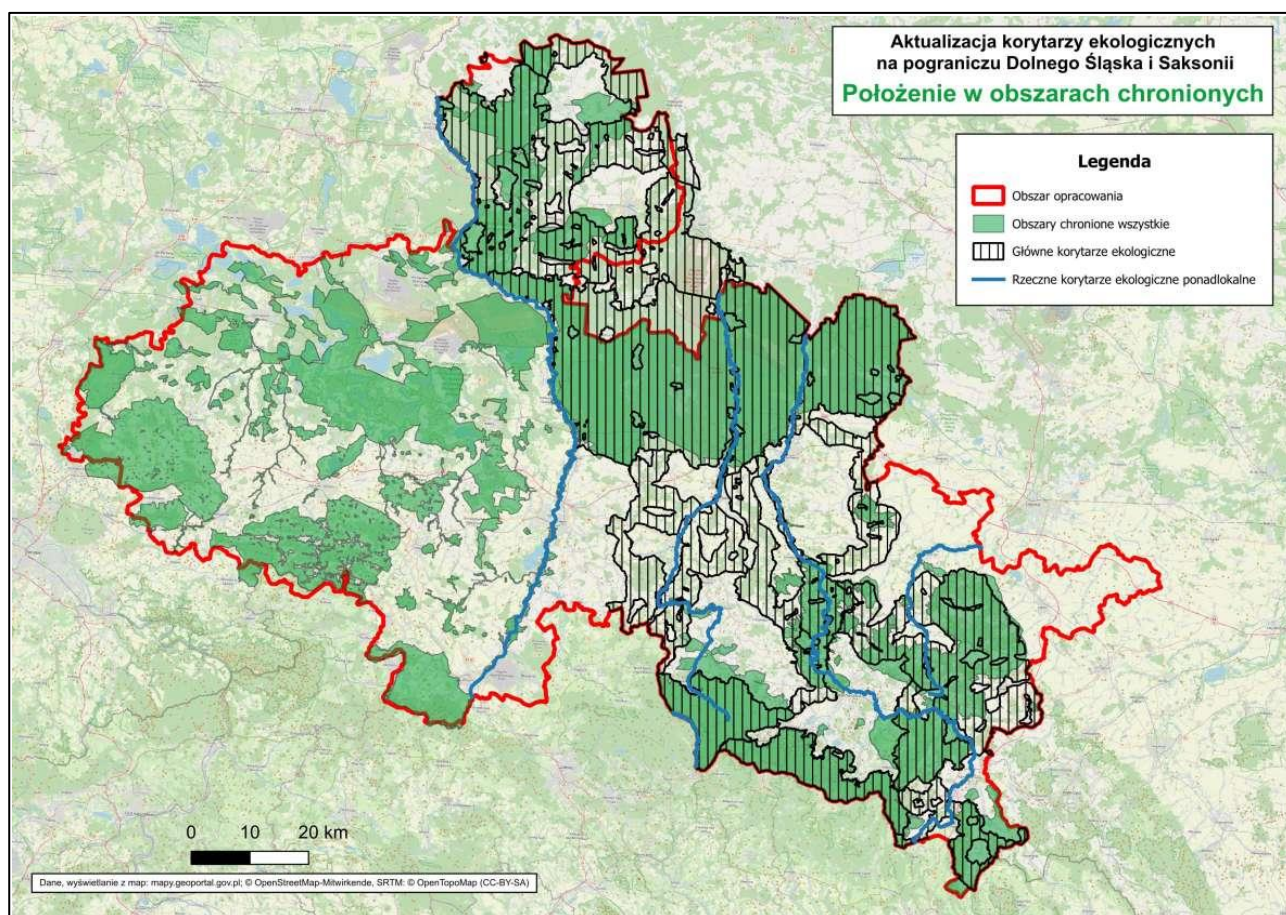
Wyznaczone korytarze ekologiczne analizowano na tle obszarowych form ochrony przyrody z warstwami z Geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. W analizie uwzględniono także proponowane do ustanowienia obszarowe formy ochrony przyrody. Informacje o proponowanych nowych obszarach lub powiększenie istniejących zaczerpnięto między innymi z audytów krajobrazowych województw. Nie analizowano znacznie mniejszych powierzchniowo form takich jak rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i stanowiska dokumentacyjne. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego ustala w zakresie polityki Samorządu Województwa Dolnośląskiego między innymi objęcie ochroną w formie parków krajobrazowych lub obszarów chronionego krajobrazu najważniejszych korytarzy ekologicznych. W audycie krajobrazowym województwa dolnośląskiego wskazano powiększenie Karkonoskiego Parku Narodowego, powiększenie istniejących parków krajobrazowych (PK Doliny Bobru, PK „Chełmy”, PK Sudetów Wałbrzyskich, PK) i utworzenie nowego Parku Krajobrazowego Karkonosze – Góry Izerskie. Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego rekomenduje powiększenie Parku Krajobrazowego „Łuk Mużakowa” i obszarów chronionego krajobrazu: Bory Dolnośląskie, Bory Bogumińskie, Dolina Bobru, Dolina Nysy, Las Żarski, Wschodnie okolice Lubuska, Zachodnie okolice Lubuska. Jednym z celów jest lepsza ochrona korytarzy ekologicznych. Po stronie Saksonii²⁹ pokazano występowanie większych obszarowo form ochrony przyrody takich jak Park Krajobrazowy Gór Żytawskich (NP), Rezerwat Biosfery Krajobrazu Wrzosowisk i Stawów Górnołużyckich (BR), obszarów chronionego krajobrazu (LSG), rezerwatów przyrody (NSG). Analizę poddano również przebieg korytarzy ekologicznych w obszarach Natura 2000. Przy ob

29 Esri Deutschland Open Data Portal <https://opendata-esridech.hub.arcgis.com>

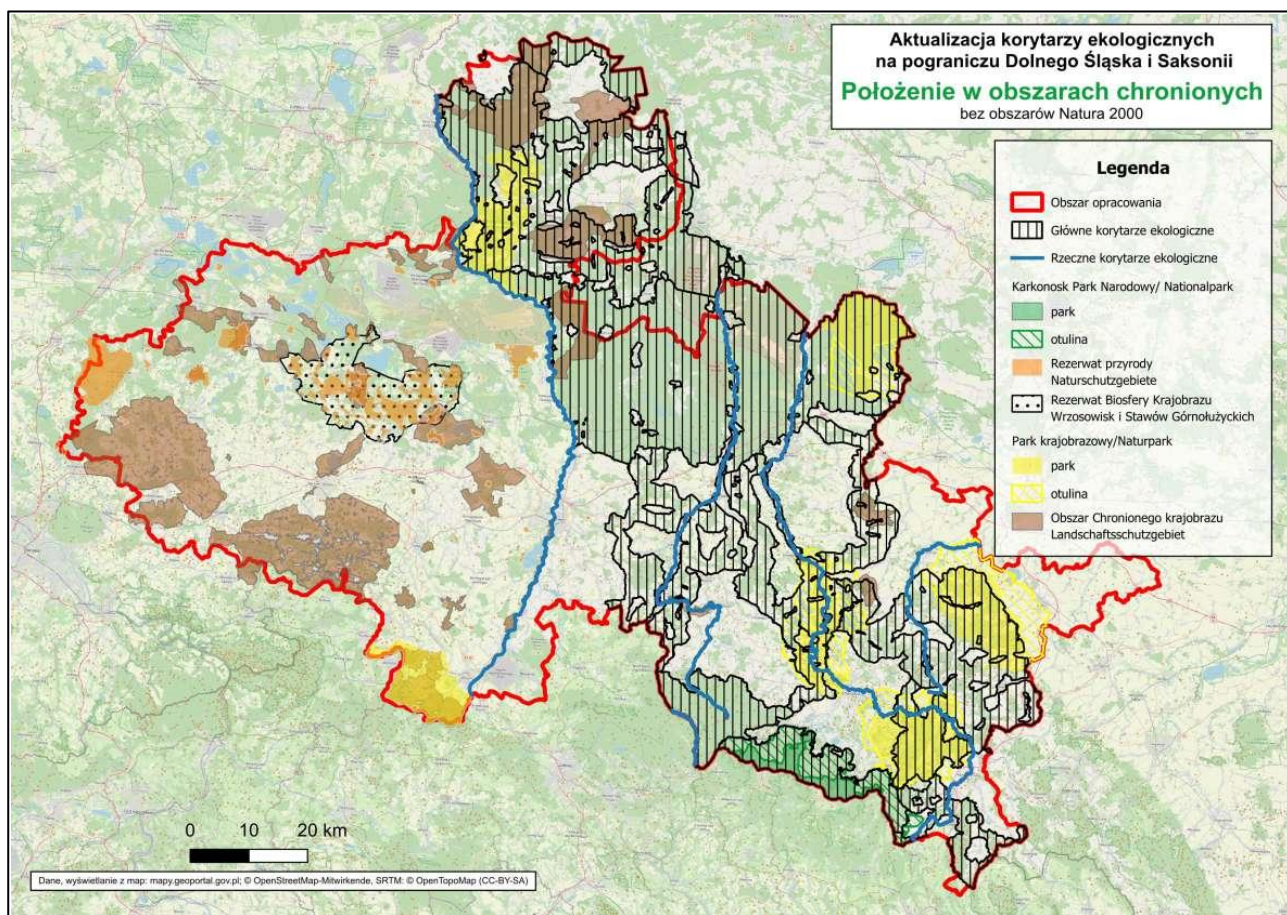
Tabela 3. Udział obszarowych form ochrony przyrody w korytarzach ekologicznych (teren Polski).

Forma ochrony przyrody	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Park narodowy	5 937	2
otulina	12 219	3
razem	18 156	5
Park krajobrazowy	60 637	15
otulina	17 656	4
razem	78 293	19
Obszar chronionego krajobrazu	34 110	8
Obszary Natura 2000	271 475	67
Ptasie OSO	145 371	36
Siedliskowe SOO	126 104	31
Razem bez obszarów Natura 2000	130 559	32
Razem wszystkie*	309 153	77

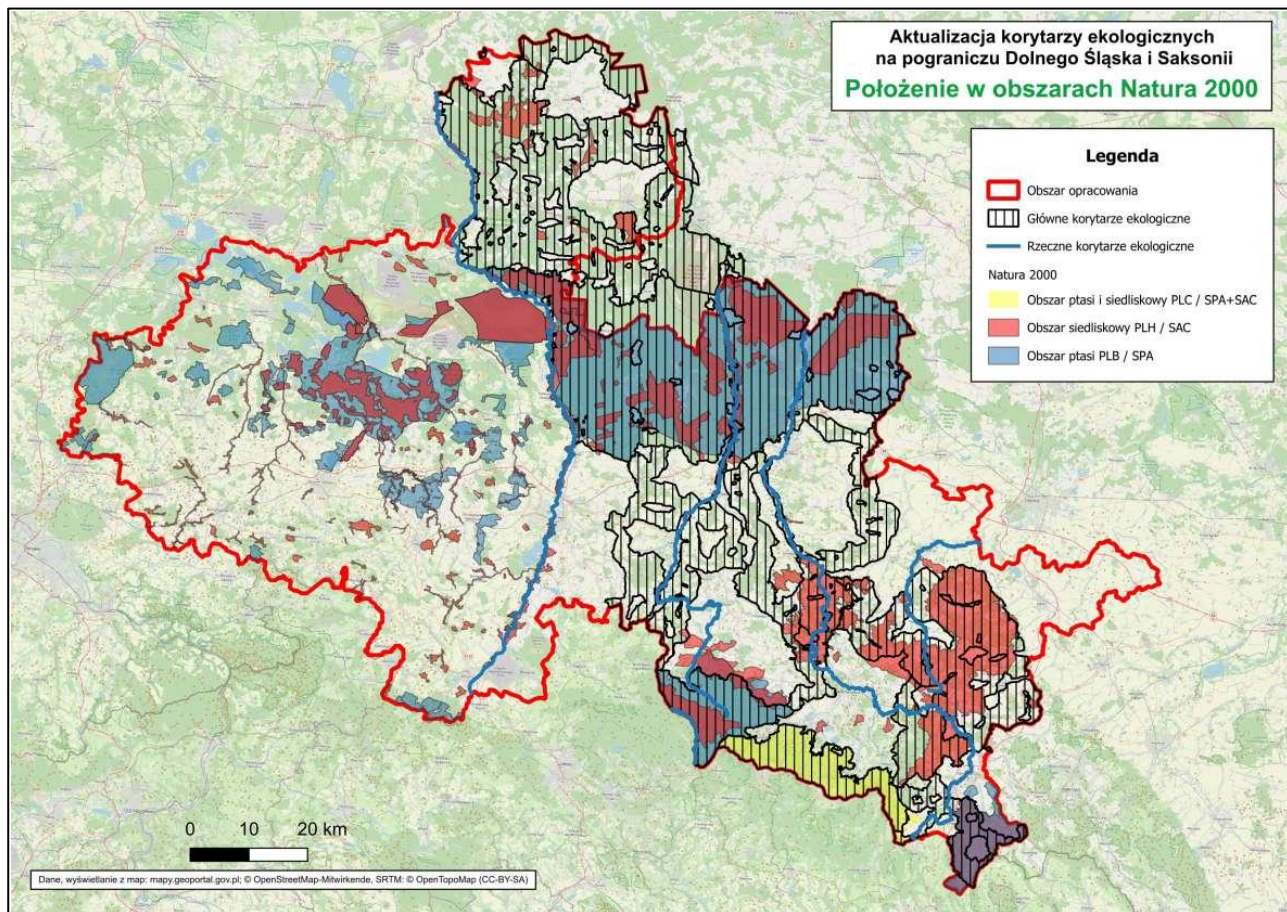
* Scalono obszary, aby uniknąć pokrywania się obszarów Natura 2000 z innymi formami ochrony przyrody.

Mapa 16. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarowych formach ochrony przyrody (wszystkie obszary scalone).

Mapa 17. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarowych formach ochrony przyrody bez obszarów Natura 2000.

Mapa 18. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach Natura 2000.

Wnioski z analizy

1. Główny Korytarz Zachodni jest w 77% chroniony poprzez obszarowe formy ochrony przyrody. Tylko 8% to ochrona w obszarach chronionego krajobrazu, formie wskazanej do tego celu w ustawie o ochronie przyrody. Najpełniej ochroną objęte są korytarze położone na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego. W parkach krajobrazowych ochrona ma dobrą formę, chronione są struktury krajobrazu istotne dla migracji.
2. Obszary Natura 2000 z uwagi na brak bezpośredniego systemu działań zabronionych są słabą formą ochrony korytarzy ekologicznych. W procesie oceny oddziaływania uwzględnia się przedmioty ochrony obszarów, tu spośród gatunków wskaźnikowych wilka i rysia. Istotna dla utrzymania korytarzy ekologicznych jest w ocenach oddziaływania analiza i ocena zagrożeń dla powiązań między obszarami.
3. Nie podlegają ochronie duże fragmenty korytarzy ekologicznych (powiaty: lwówecki część zachodnia, lubański (cały), bolesławiecki i złotoryjski części południowe), które są wskazywane jako istotne połączenie między Borami Dolnośląskimi a Sudetami.
4. Bory Dolnośląskie odgrywają bardzo istotną rolę w migracji w tym poprzez łączność bezpośrednią z podobnymi strukturami krajobrazu w Saksonii. Nie znajduje to odzwierciedlenia w formach ochrony przyrody. Jedynymi większymi formami są obszary Natura 2000.
5. Dolina Nysy Łużyckiej pomimo wskazywanej dużej roli jako ponadlokalny korytarz ekologiczny nie jest należycie chroniona. Głównie objęta jest ochroną jako obszary Natura 2000. Jedynie na terenie województwa lubuskiego jest chroniona w parku krajobrazowym i obszarach chronionego krajobrazu. Niewielkie odcinki są chronione jako chroniony krajobraz w Saksonii.

Korytarze ekologiczne – lasy i zadrzewienia

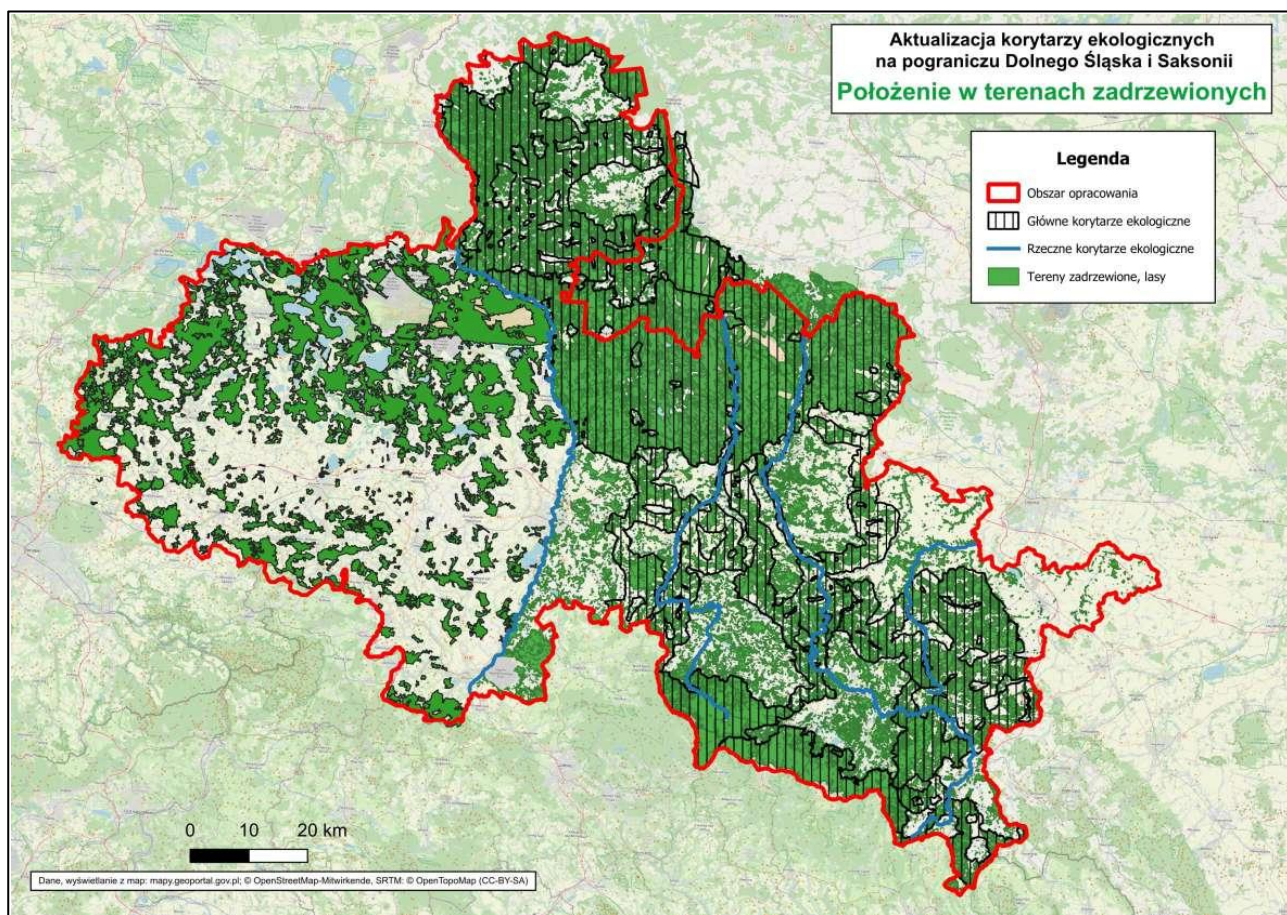
Powierzchnie lasów utworzono poprzez scalenie warstwy PTLZ – pokrycie terenu, tereny zalesione z Bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k)³⁰. Warstwy BDOT oprócz zwartych lasów zawierają informacje o mniejszych skupieniach leśnych, zadrzewieniach i zakrzewieniach w tym śródpolnych. Wykorzystano również warstwy z wydzieleniami RDLP Zielona Góra i RDLP Wrocław zamieszczonymi w Banku Danych o Lasach (BDL)³¹. Warstwy BDL zawierają dane o lasach administrowanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”. Zasób ten z uwagi na sposób zarządzania jest dobrze zdefiniowany i o statucie trwania w dłuższym czasie. Inne zalesione tereny zajmują zazwyczaj niewielkie powierzchnie, a ich trwałość jest niepewna. Lasy w Saksonii zostały zobrazowane z warstw z CORINE Land Cover. Informacje w nich zawarte dosyć dobrze odwzorowują rzeczywiste położenie lasów, dane pochodzą z 2018 r.

Tabela 4. Udział terenów zalesionych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).

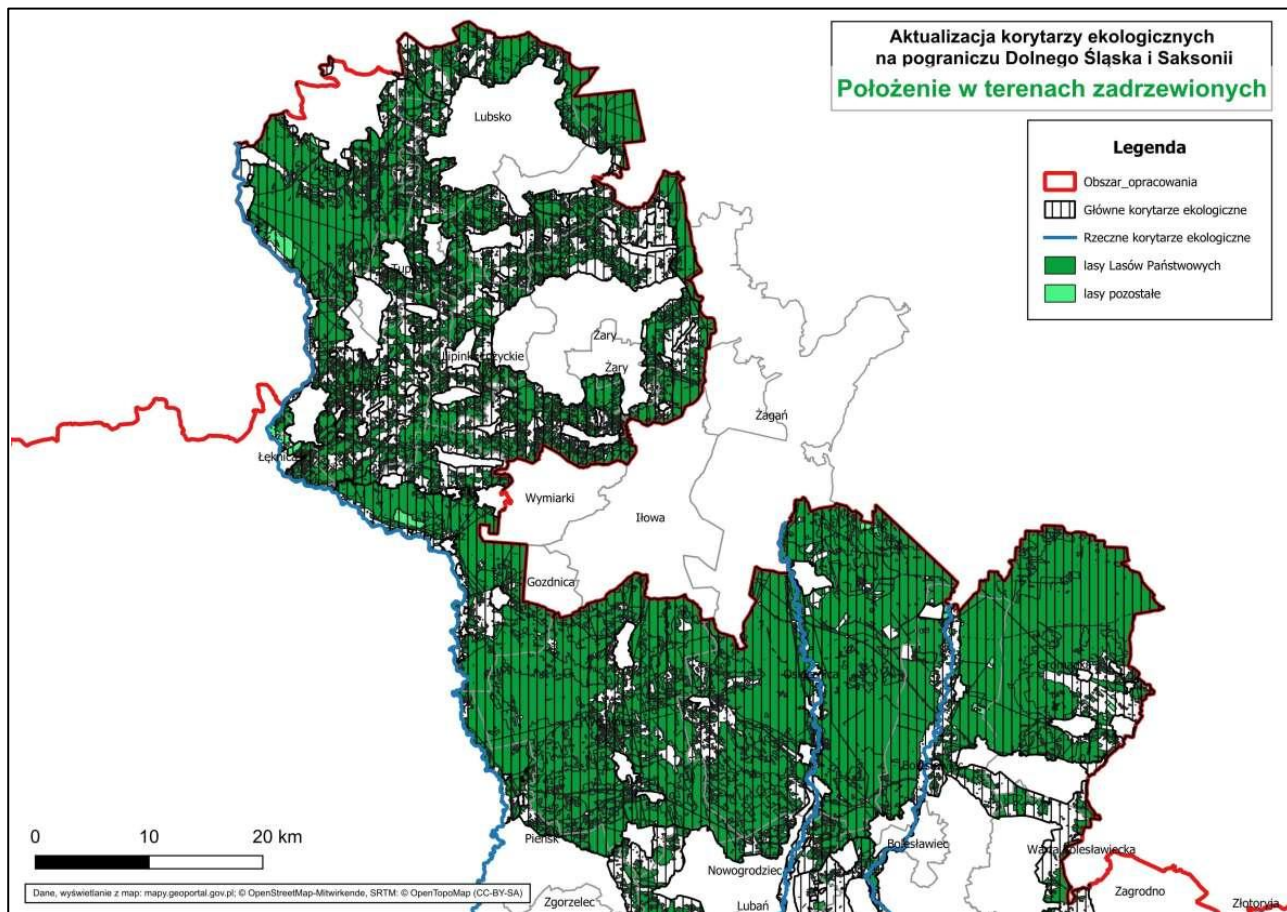
Tereny zalesione	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Lasy iglaste (bory)	124 715	31
Lasy mieszane	106 354	26
Lasy liściaste	23 092	6
Zagajniki	20 667	5
Zadrzewienia	2 646	1
Lasy i tereny zalesione ogółem	277 474	69
W tym lasy i tereny zalesione PGL Lasy Państwowe	259 797	64

30 <https://www.geoportal.gov.pl/pl/dane/baza-danych-obiektow-topograficznych-bdot10k/> dostęp I kw. 2026 r.

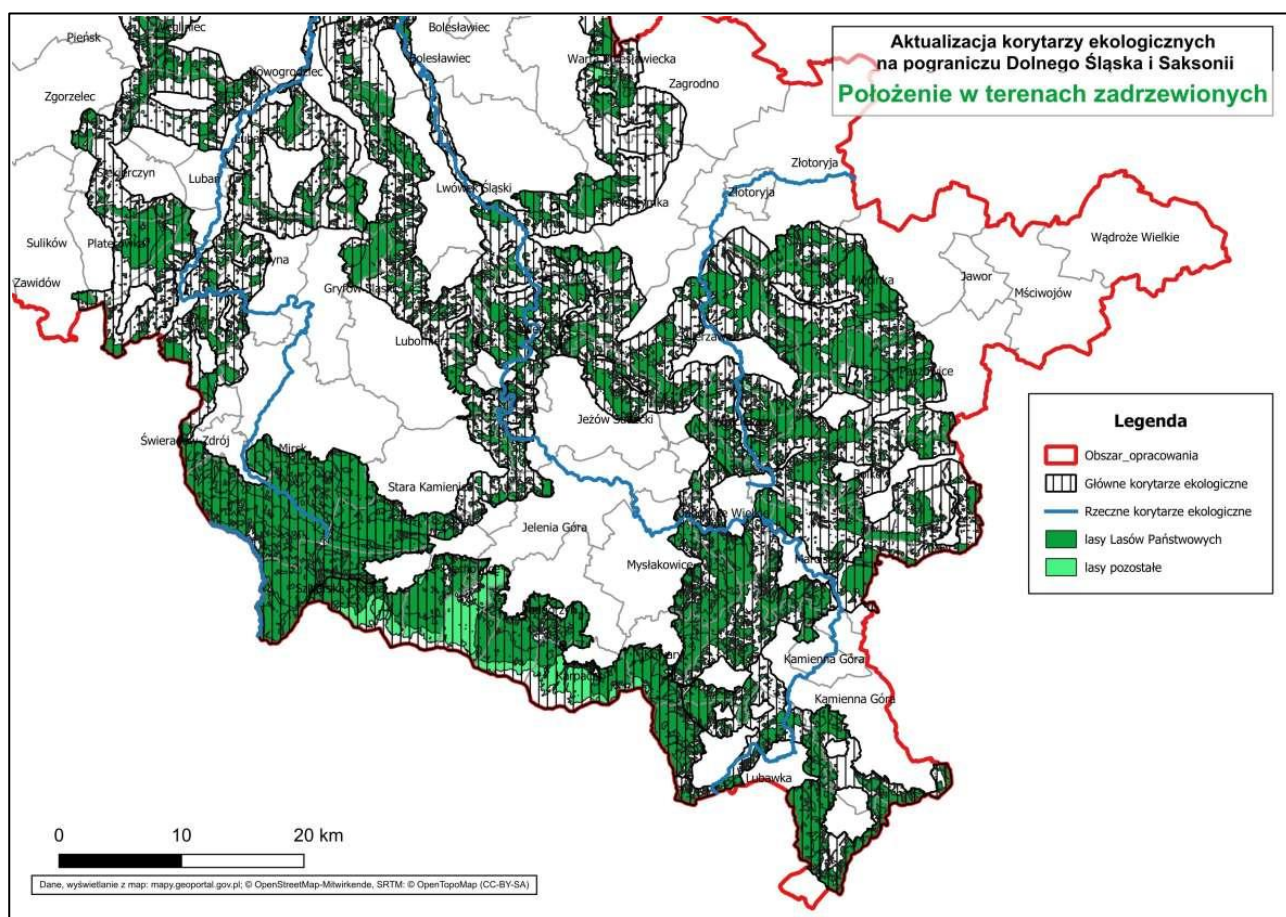
31 <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/> dostęp I kw. 2026 r.

Mapa 19. Położenie korytarzy ekologicznych w terenach zalesionych, lasach.

Mapa 20. Położenie korytarzy ekologicznych w lasach, część północna.

Mapa 21. Położenie korytarzy ekologicznych w lasach, część południowa.

Wnioski z analizy

1. Korytarz Zachodni położony jest w 69% w terenach zadrzewionych. W części północnej są to duże kompleksy leśne, zwłaszcza na terenie Borów Dolnośląskich. W części południowej są to lasy Sudetów. Dominują lasy iglaste i mieszane (57% lasów w korytarzu)
2. Dominują lasy zarządzane przez nadleśnictwa Lasów Państwowych (93% lasów w korytarzu), co sprzyja ich trwałości.
3. Słabo zalesione są fragmenty Korytarza Zachodniego między Sudetami a Borami Dolnośląskimi (Pogórze Izerskie, Pogórze Kaczawskie w części północnej). Lasy są tu znacznie podfermentowane, słaba ciągłość zadrzewień.
4. Korytarze rzeczne Bobru, Kwisy, Nysy Łużyckiej biegnące poza Borami Dolnośląskimi, a Bobru nawet w Borach, są znacznie wylesione. Zachowuje się zazwyczaj wąski, pofragmentowany pas zadrzewień przy ciekach. Również dolina Kaczawa ma na znacznych odcinkach taką strukturę krajobrazu.
5. Bory Dolnośląskie sąsiadują z zalesionym krajobrazem w Saksonii.

Korytarze ekologiczne – ciek i obszary wodno-błotne

Cieki i powierzchnie innych obszarów wodno-błotnych do analizy utworzono poprzez scalenie danych z BDOT10k³² (warstwy: PTWP wody powierzchniowe, SWRS rzeki) i Banku Danych o Lasach (BDL)³³: wydzielania z bagnami, wodami RDLP Zielona Góra i RDLP Wrocław. Wykorzystano również dane Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie³⁴. Częściowo pominięto oddalone od innych niewielkie zbiorniki i małe cieki. Wody powierzchniowe w Saksonii pochodzą z Geoportalu Saksonii (zachowano małe cieki). Analizie poddano ciągłość głównych rzek, dolin rzecznych i możliwości spełniania przez te struktury krajobrazu funkcji korytarzy

32 <https://www.geoportal.gov.pl/pl/dane/baza-danych-obiektow-topograficznych-bdot10k/> dostęp I kw. 2026 r.

33 <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/> dostęp I kw. 2026 r.

34 <https://www.gov.pl/web/wody-polskie>

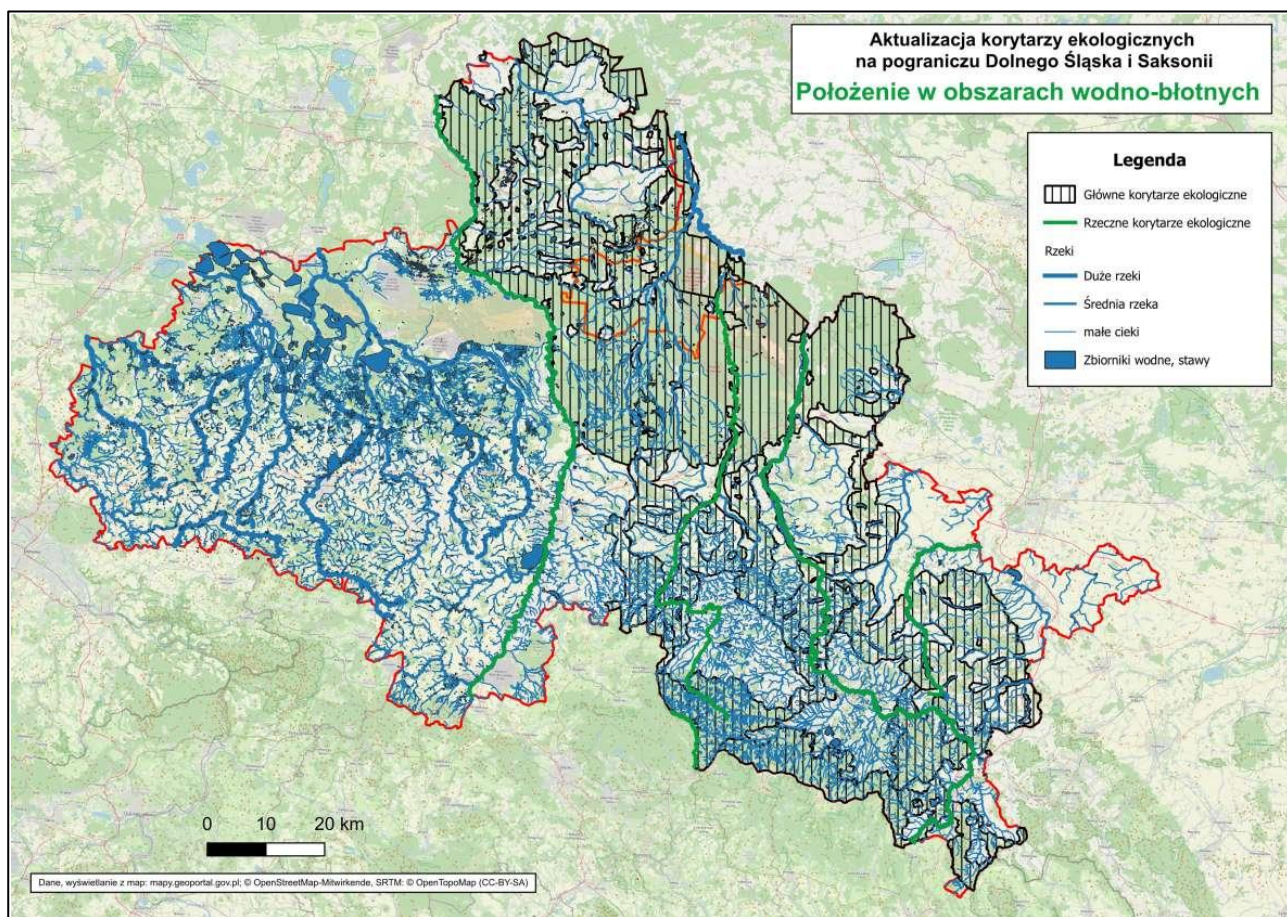
ekologicznych. Na podstawie ortofotomap i BDOT oceniono przekształcenie roślinności, zabudowę kubaturową oraz przebudowę koryt cieków i obiekty hydrotechniczne. Lokalizację barier (jazy, zapory) pozyskano z ogólnie dostępnych baz danych, uzupełniono i skorygowano położenie w oparciu o ortofotomapy. Przebieg Bobru, Kaczawy, Kwisy, Nysy Łużyckiej został skorygowany zgodnie z aktualnym przebiegiem z wykorzystaniem ortofotomap Geoportalu. Korekta była podyktowana rolą tych rzek jako ponadlokalne korytarze ekologiczne. Uwzględnienie ich w planowaniu przestrzennym nie może opierać się na niewłaściwym przebiegu. Często ich przebieg na ogólnie dostępnych warstwach gis przebiegał niewłaściwie. Korytarz ekologiczny mógłby wówczas leżeć poza doliną rzeczną, np. wchodząc na budynki, tereny zbudowane.

Tabela 5. Udział obszarów wodno-błotnych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).

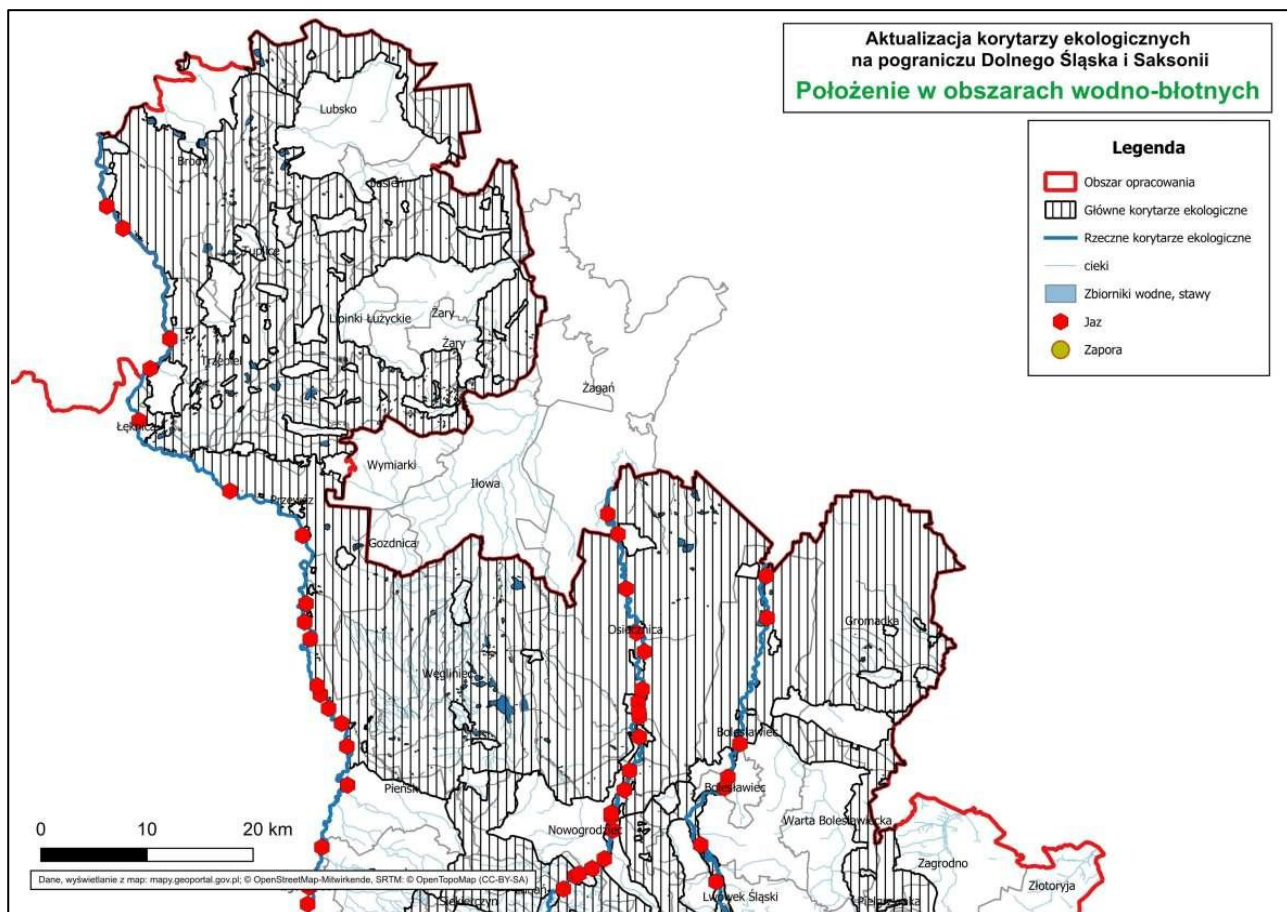
Tereny wodno-błotne	Długość [km]	Powierzchnia [ha/%]
Rzeki duże	253	-
Rzeki średnie	278	-
Rzeki małe	1 402	-
Bagna w lasach	-	1075/0,3
Zbiorniki wodne	-	2607/0,6
Tereny wodno-błotne ogółem	1 933	3682/0,9

Wnioski z analizy

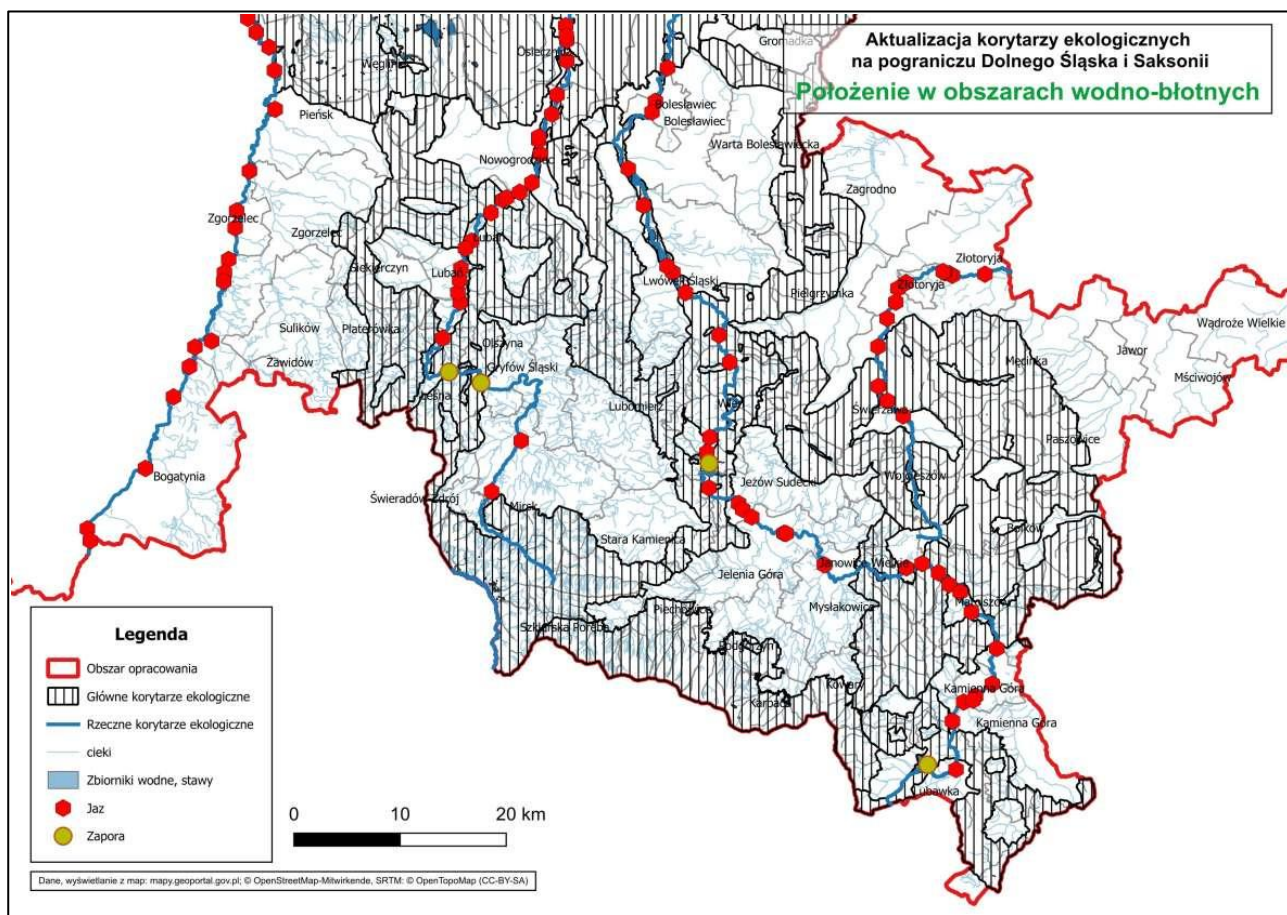
1. Nysa Łużycka pomimo pełnienia ważnej funkcji ponadlokalnego korytarza ekologicznego nie jest właściwie chroniona. Taką rolę wskazano w planowaniu przestrzennym Saksonii, województwa dolnośląskiego i lubuskiego.
2. Pomimo wskazywania w tekstach planistycznych rzek i cieków jako lokalne korytarze ekologiczne, nie są one wyznaczane jako takie na poziomie planu ogólnego gmin (wcześniej studium SUiKZP). Problemem są zapewne nieaktualne dane przyrodnicze. Większość inwentaryzacji przyrodniczych pochodzi z końca XX w. Od tego czasu znacznym zmianom uległy uwarunkowania ekologiczne. Rzadko także przy planowaniu przestrzennym są wykonywane opracowania ekofizjograficzne.
3. Bóbr, Nysa Łużycka, Kwisa, Kaczawa mają utrudnioną migrację organizmów wodnych zwłaszcza ryb. Zapory są najszczelniejszą barierą: Zapora Leśniańska i Zapora Złotnicka na Kwisie, Zapora Pilchowicka i Zapora Bukówka na Bobrze. Jazy mają bardzo różny charakter od szczelnie przegradzających związanych z elektrowniami po rodzaj gurtu, bystrotoku niestanowiący istotnej bariery w migracji.
4. Nawet duże rzeki na ogólnie dostępnych warstwach gis mają wadliwy przebieg (porównanie z ortofotomapą). Stwarza to problem wyznaczenia na ich przebiegu korytarzy ekologicznych. Zwłaszcza jeśli korytarzem nie jest tylko ciek, a także jego dolina.
5. Pomimo niedostatecznego rozpoznania przyrodniczego doliny cieków powinny być wyznaczane jako lokalne korytarze ekologiczne. Wynika to z większości opracowań związanych korytarzami ekologicznymi. Potwierdzą to też własne dane terenowe w czasie ocen oddziaływań na środowisko i obserwacje migracji lokalnych.

Mapa 22. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach wodno-błotnych, ciekach.

Mapa 23. Bariery w migracji rzecznoimi ponadlokalnymi korytarzami ekologicznymi, część północna.

Mapa 24. Bariery w migracji rzecznyimi ponadlokalnymi korytarzami ekologicznymi, część południowa.

Korytarze ekologiczne – obszary niezalesione, niezabudowane (otwarte)

Analizie poddano użytkowania terenu w obszarach nieleśnych i niezabudowanych (zwane dalej otwartymi). Analizowano rozmieszczenia struktur i obiektów korzystnych dla migracji zwierząt, np. łąki, pastwiska, grunty orne, mozaiki upraw, tereny pokryte niską roślinnością wśród nich nieużytki, bagna, torfowiska, tereny piaszczyste, wrzosowiska. Zadrzewienia i zakrzaczenia były częścią analizy terenów zalesionych. Do analizy wykorzystano warstwy z CORINE Land Cover (CLC). Dane na terenie Polski porównano z danymi BDOT10k³⁵ warstwa PTTR grunty orne i łąki. Warstwy CLC pomijają małe tereny otwarte wśród zabudowy i dzięki temu wierniej odwzorowują przestrzeń sprzyjającą migracji. W tabeli zachowano klasyfikację zgodną z CLC. Pozostawiono bagna śródlądowe z uwagi na brak rozdzielenia bagien w lasach i terenach niezalesionych.

Tabela 6. Udział obszarów otwartych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).

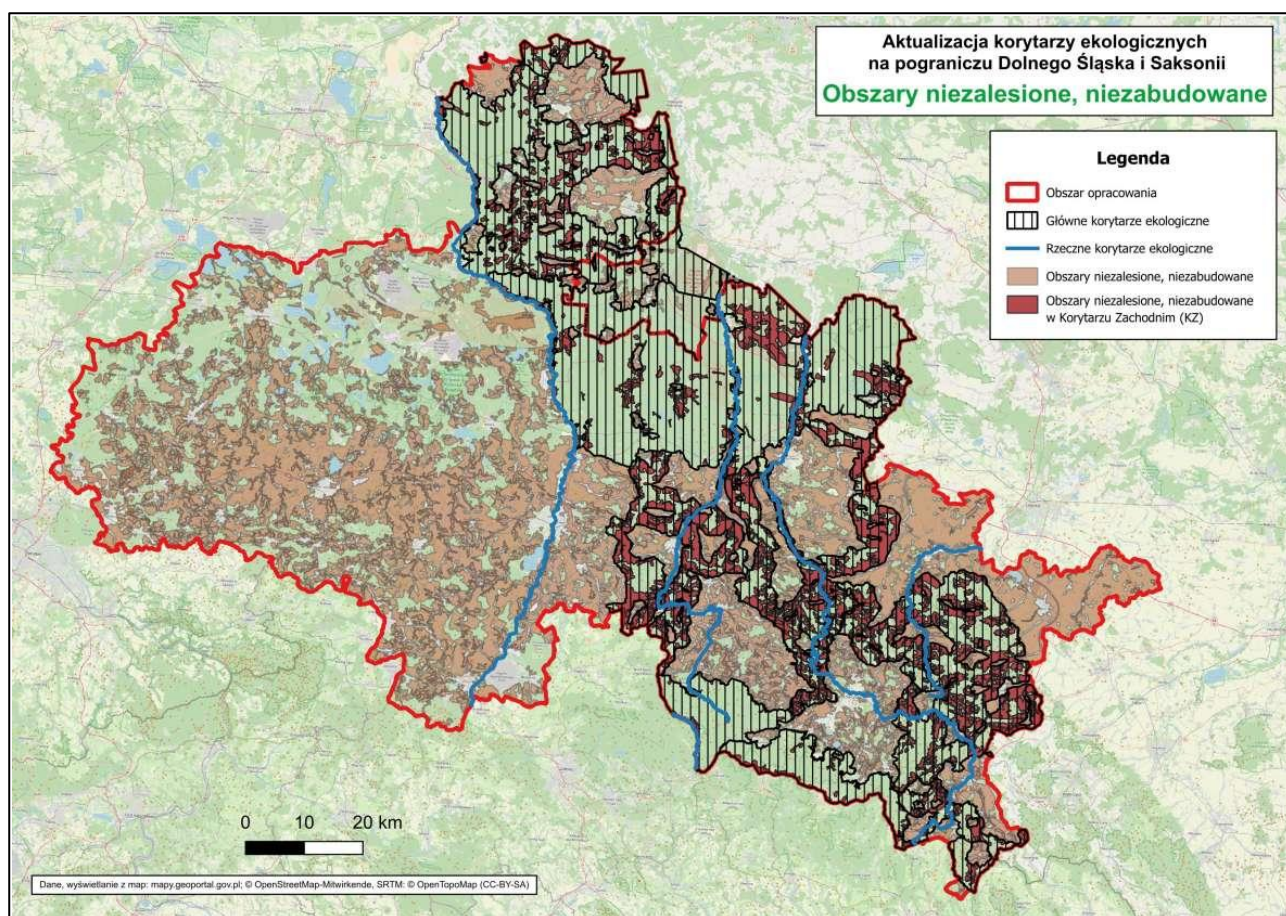
Tereny otwarte	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Bagna śródlądowe	562	0,1
Grunty orne	82 147	20,4
Różnorodne uprawy	2 441	0,6
Tereny rolnicze z dużą ilością terenów naturalnych	10 256	2,5
Naturalne łąki	5 021	1,2
Pastwiska	15 766	3,9
Niska roślinność	1 226	0,3
Torfowiska	53	0,01

35 <https://www.geoportal.gov.pl/pl/dane/baza-danych-obiektow-topograficznych-bdot10k/> dostęp I kw. 2026 r.

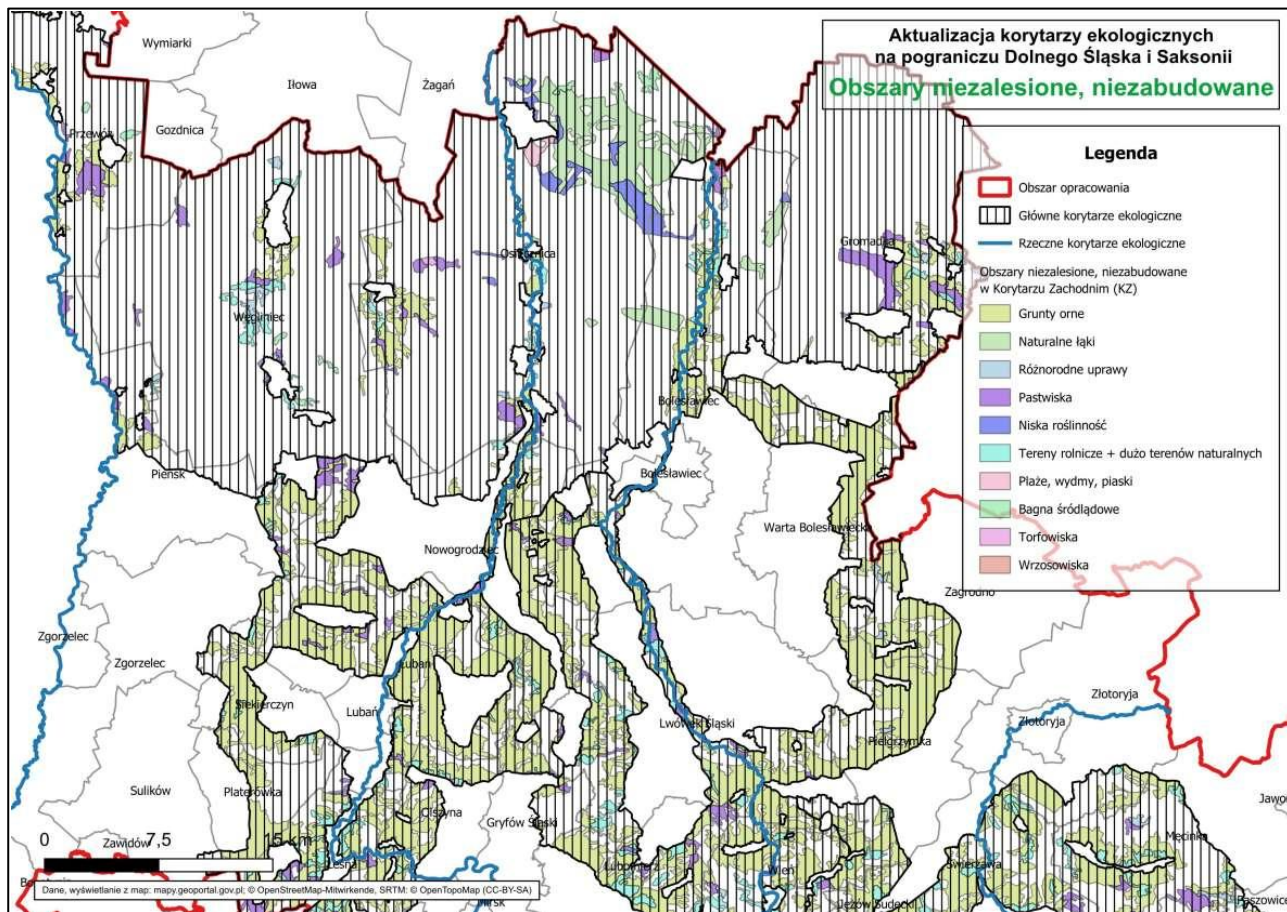
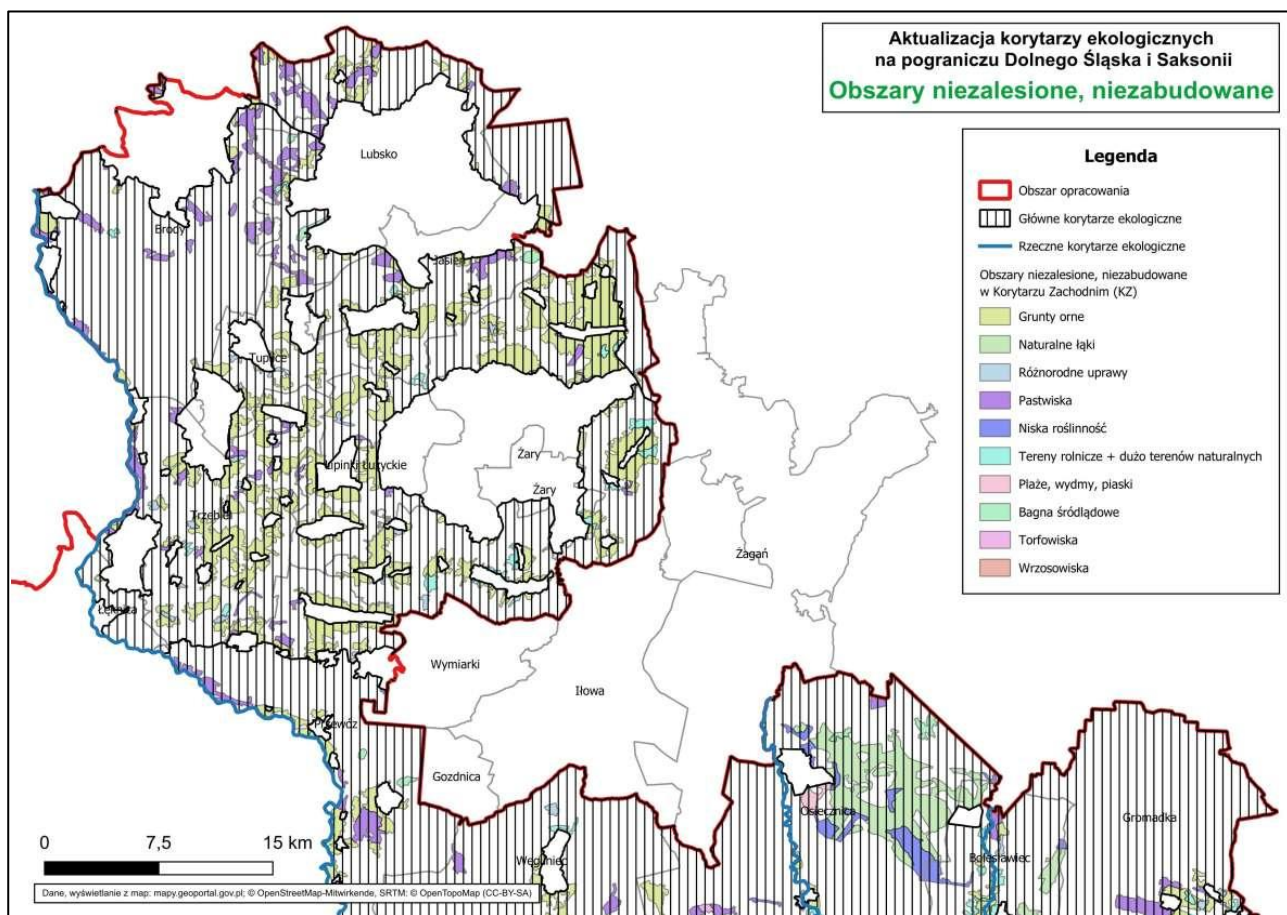
Tereny otwarte	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
Wrzosowiska	557	0,1
Plaże, wydmy, piaski	172	0,04
Tereny użytków rolnych bez użytków zielonych	94 844	24
Łąki i pastwiska	20 787	5
Tereny otwarte ogółem	118 201	29

Wnioski z analizy

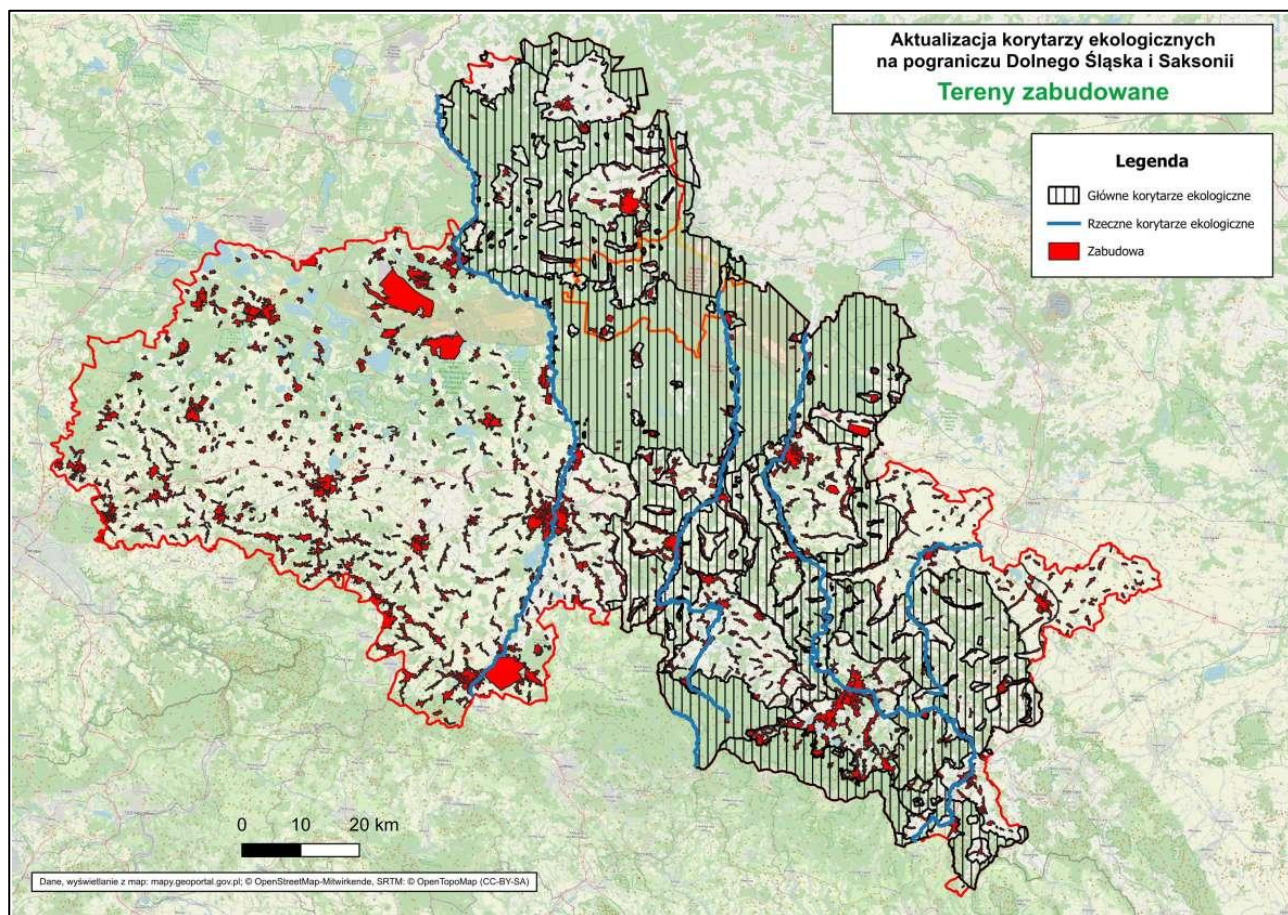
1. Obszary niezalesione i niezabudowane zajmują ~29% powierzchni Korytarza Zachodniego. Dominują grunty użytkowane rolniczo z czego ~83% to uprawy na gruntach ornych, ~17% to trwałe użytki zielone. Występują głównie w środkowej części województwa dolnośląskiego i południową część Saksonii. Korytarz Zachodni w tej części Dolnego Śląska poprowadzono jako 5 pasów różnej szerokości.
2. Fragment Korytarza Zachodniego biegnący od Sudetów do Borów Dolnośląskich wzdłuż Bobru i Kwisy jest bardzo wąski i na znacznej przestrzeni jest otwarty. Dominują tu grunty orne. Nie sprzyja to migracji zwłaszcza większych ssaków.
3. Udział terenów otwartych naturalnych takich jak torfowiska, wrzosowiska, bagna, piaski wynosi około 0,5% w powierzchni Korytarza Zachodniego.
4. Warstwy z terenami otwartymi CORINE Land Cover wymagają aktualizacji na podstawie ortofotomapy. Szczególnie dotyczy to warstw z wrzosowiskami, łąkami, pastwiskami.

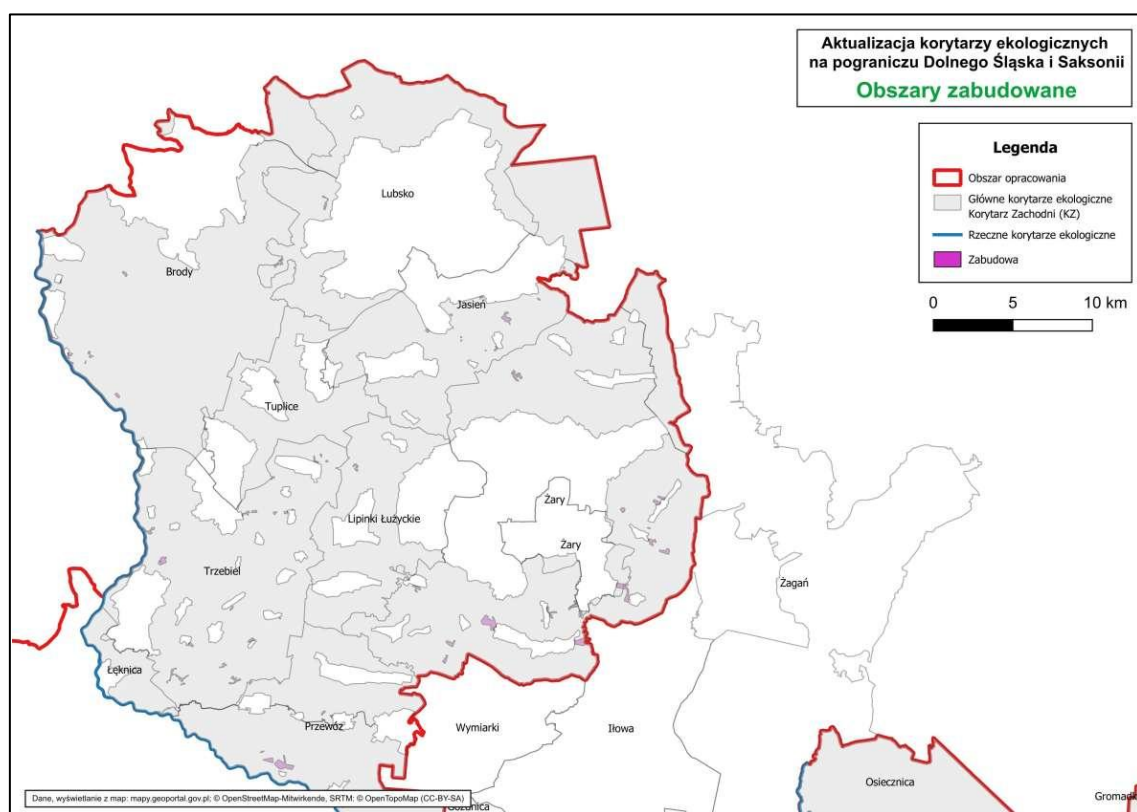
Mapa 25. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach niezalesionych, niezabudowanych.

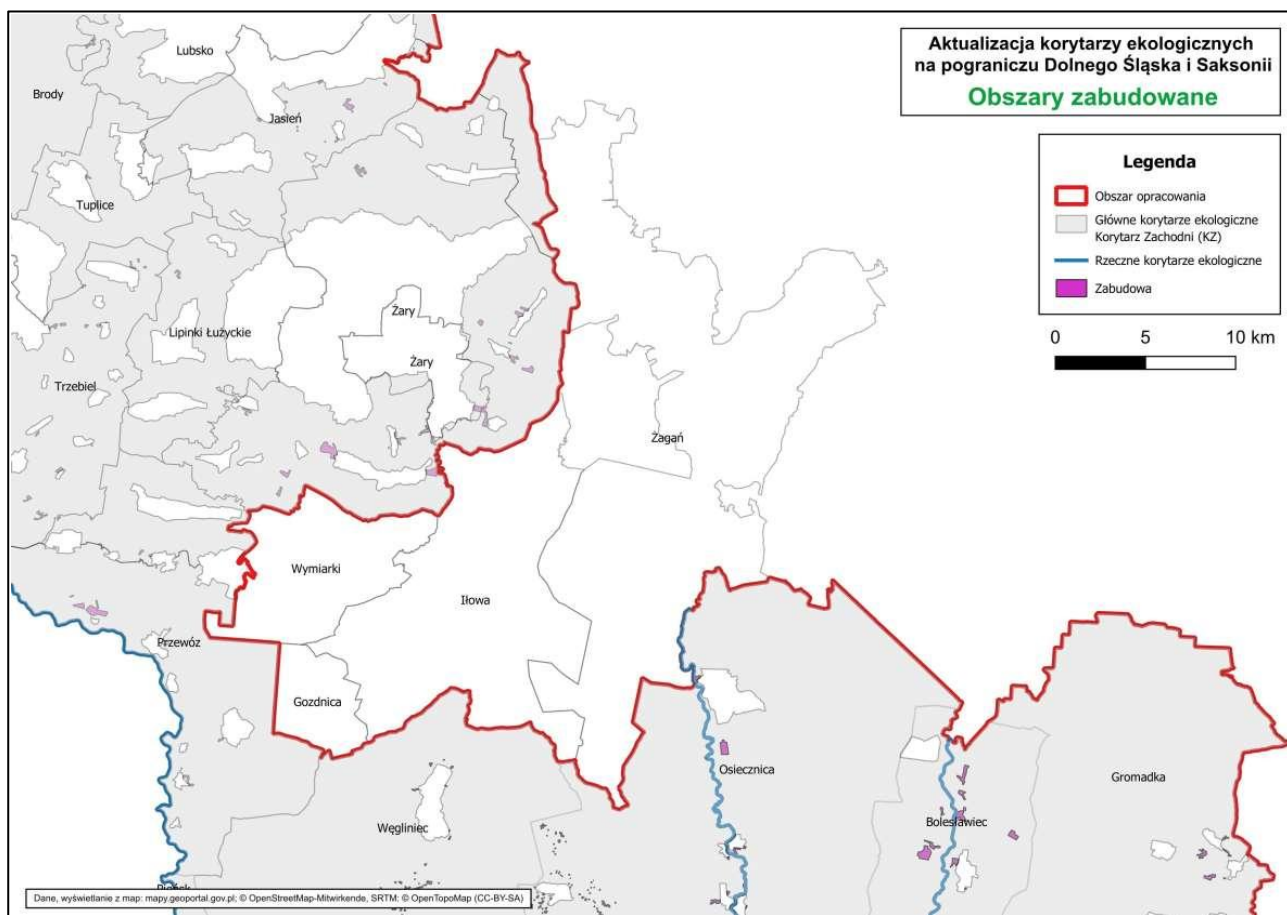
3. W gminach Bolków, Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Kamienna Góra (gmina wiejska), Marciszów, Męcinka, Piechowice tereny zabudowane zajmują więcej powierzchni głównych korytarzy ekologicznych niż w innych gminach.

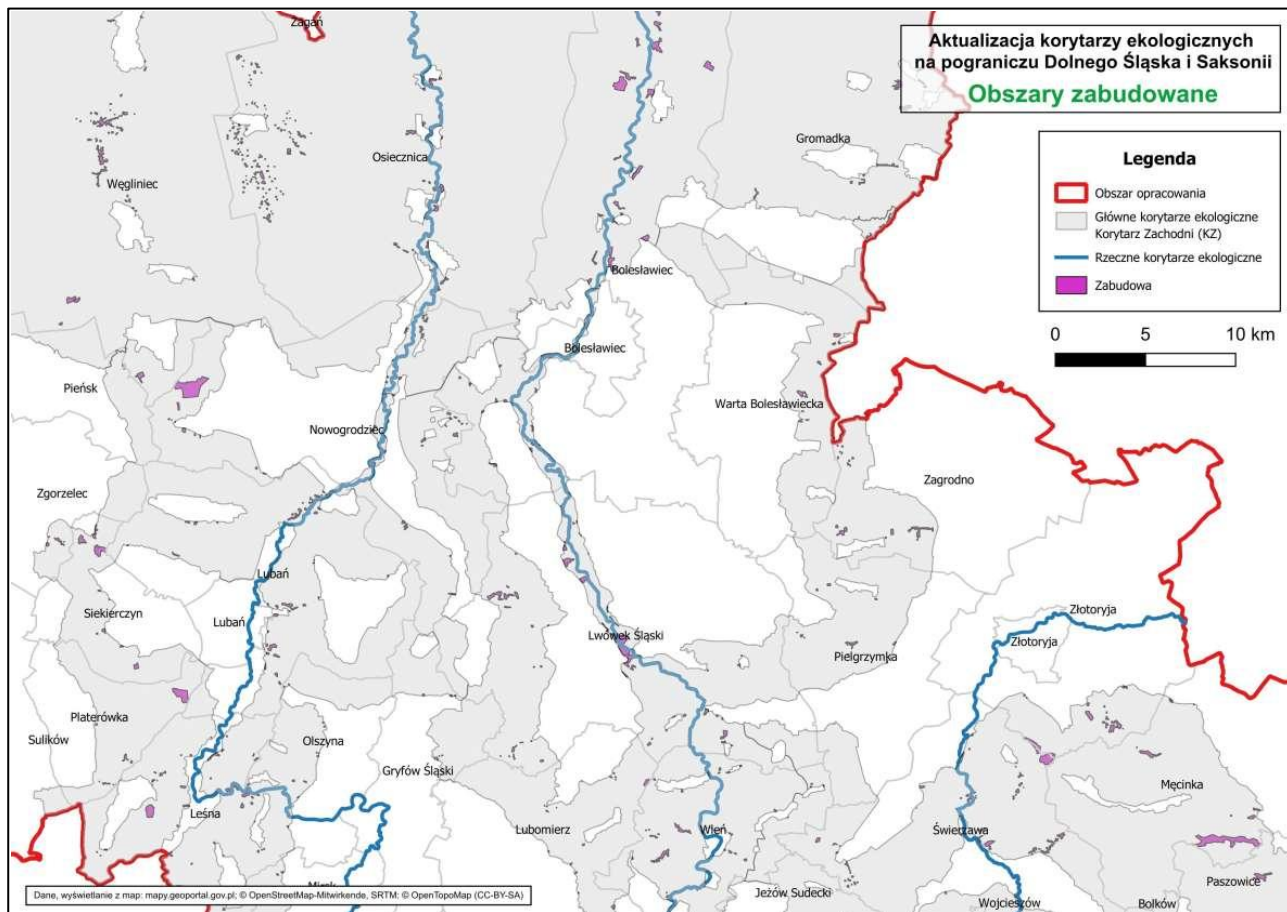
Mapa 29. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa.

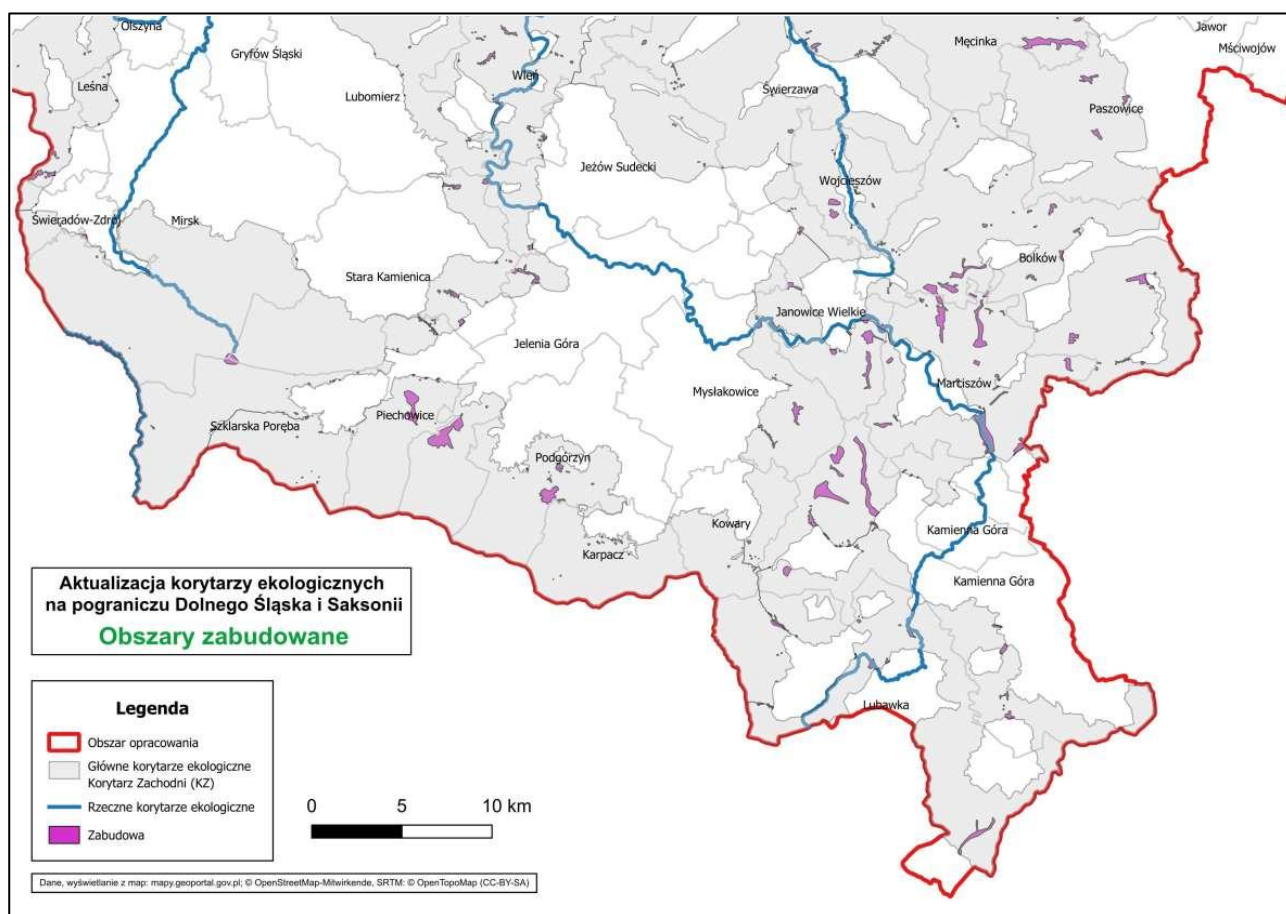
Mapa 30. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo lubuskie.

Mapa 31. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo lubuskie/dolnośląskie.

Mapa 32. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo dolnośląskie, środek.

Mapa 33. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo dolnośląskie, południe.

Korytarze ekologiczne – drogi

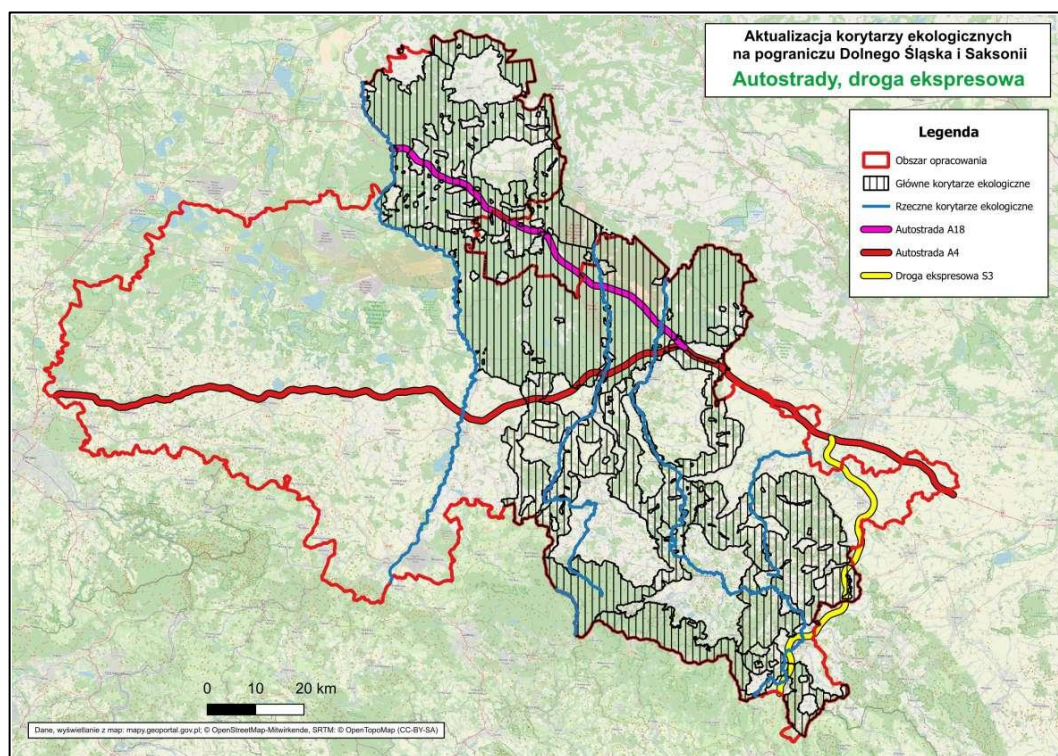
Analizie poddano przebieg autostrad A4 i A18 i drogi ekspresowej S3 (drogi ogrodzone). Rozmieszczenie przejść dla zwierząt, mostów z drogami gruntowymi i nad rzekami ustalono z ortofotomap. Udostępnione dane o przejściach dla zwierząt zawierają zbyt wiele błędów i są nieaktualne. Na mapach nie umieszczono przepustów pod drogami w tym przejść dla zwierząt małych z uwagi na czytelność map. Takie dane są w warstwach gis. W tabeli umieszczono dane o budowlach ułatwiające migrację zwierząt na całych odcinkach dróg w okolicy obszaru opracowania włącznie z odcinkami położonymi w Korytarzu Zachodnim (KZ). Do takich budowli zaliczono mosty nad rzekami. Z uwagi na ich konstrukcję umożliwiają migrację. Również przejście autostrady mostem nad drogą gruntową może posłużyć jako przejście dla zwierząt, z ograniczeniami wynikającymi z ciasnoty. Ilość budowli może ulec zmianie z uwagi na trwające prace budowane i aktualność ortofotomap.

Tabela 8. Udział autostrad i drogi szybkiego ruchu w korytarzach ekologicznych (teren Polski).

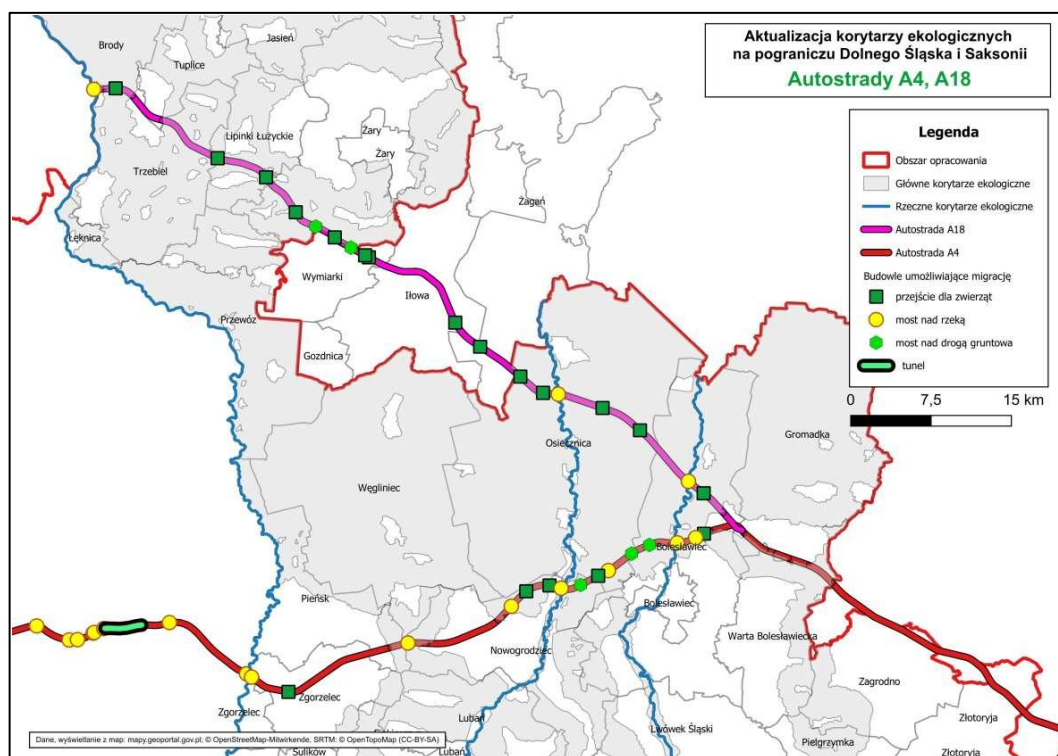
Rodzaj drogi	Długość w KZ [km]	Przejścia dla zwierząt	Most nad rzeką	Most nad drogą gruntową
Autostrada A4	31	5	7	3
Autostrada A18	48	14	3	2
Droga ekspresowa S3	10	6 (z tunelem)	9	2
Drogi ogrodzone razem	89	25	19	7

Wnioski z analizy

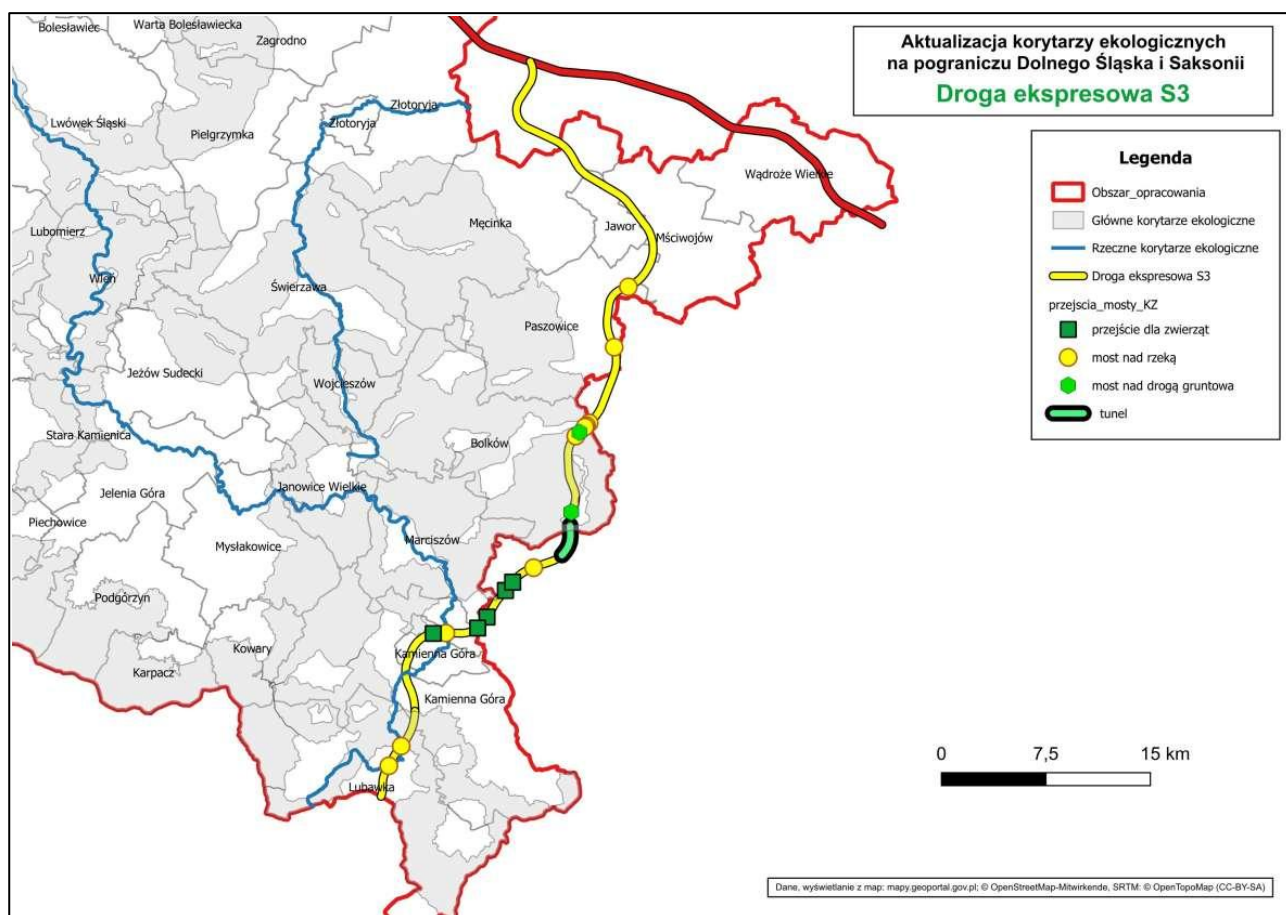
1. Autostrady A4 i A18 i droga ekspresowa S3 najsilniej oddziałują jako bariery w migracji z uwagi na ich przebieg przez zalesione tereny Borów Dolnośląskich i Sudety. Złagodzone jest to przejściami dla zwierząt i tunelem.
2. Modernizowane i nowo budowane odcinki grodzonych dróg są wyposażane w przejścia dla zwierząt. „Stare” odcinki autostrady A4 nie mają przejść dla zwierząt (gminy Gromadka, Warta Bolesławiecka).
3. Najtrudniejsza sytuacja związana z migracją zwierząt jest w okolicy węzła autostradowego (A4 i A18) koło wsi Krzyżowa.

Mapa 34. Położenie autostrad i drogi ekspresowej w korytarzach ekologicznych.

Mapa 35. Położenie autostrad A4 i A18 w korytarzach ekologicznych z budowlami umożliwiającymi migrację.

Mapa 36. Położenie drogi ekspresowej S3 w korytarzach ekologicznych z budowlami umożliwiającymi migrację.

Szlaki migracji wybranych gatunków wskaźnikowych

Przy wyznaczaniu głównych korytarzy ekologicznych na poziomie krajowym wzięto pod uwagę występowanie gatunków wskaźnikowych. Zaliczono do nich takie gatunki jak: żubr *Bison bonasus*, łoś *Alces alces*, jeleń szlachetny *Cervus elaphus*, niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, wilk *Canis lupus*, ryś *Lynx lynx*. Celem jest łączenie izolowanych subpopulacji, umożliwienie rekolonizacji terenów gdzie kiedyś występowały. Na analizowanym pograniczu polsko-niemieckim stwierdzano obecnie występowanie wilka, jelenia, rzadziej łosia i rysia. Wilk ma tu stałą i obecnie już stabilną populację. To samo można powiedzieć o jeleniu szlachetnym. Coraz częściej teren jest również odwiedzany przez łosia. Niewielka populacja rysia jest notowana w Sudetach. Żubr ma populacje skupione głównie we wschodniej i północnej części Polski. Nie był notowany jako migrujący na analizowanym terenie. Sarna *Capreolus capreolus*, dzik *Sus scrofa* i jeleń są gatunkami powszechnie występującymi³⁸. Sarna i dzik zasiedlają cały analizowany teren. Ich populacje są istotne dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów w tym populacji wilka. Bazując na tych gatunkach, można dosyć łatwo wyznaczyć w krajobrazie szlaki migracyjne większych ssaków. Zazwyczaj są to jednak migracje lokalne. Niemniej wskazują jakie elementy krajobrazu sprzyjają migracji. Z obserwacji własnych wynika, że najczęściej odbywa się ona wzdłuż dolin rzecznych i brzegów cieków, skrajami terenów zalesionych, poboczami dróg zwłaszcza gruntowych.

Wilk występuje niemal na całym analizowanym terenie włącznie z Saksonią³⁹ (Reinhardt, Kluth 2025). W roku monitoringowym 2024/2025 w Saksonii zidentyfikowano łącznie 46 terytoriów wilków. Obejmowały one 35 watah wilków, dziesięć par wilków i jednego wilka samotnika⁴⁰. Obszar pogranicza jest zasiedlony. Migracja przez granicę jest swobodna. Nysa Łużycka i jej dolina nie stanowią bariery. Po stronie Polski również wilk ma liczną i stabilną populację, głównie w

38 <https://www.iop.krakow.pl/Ssaki>.

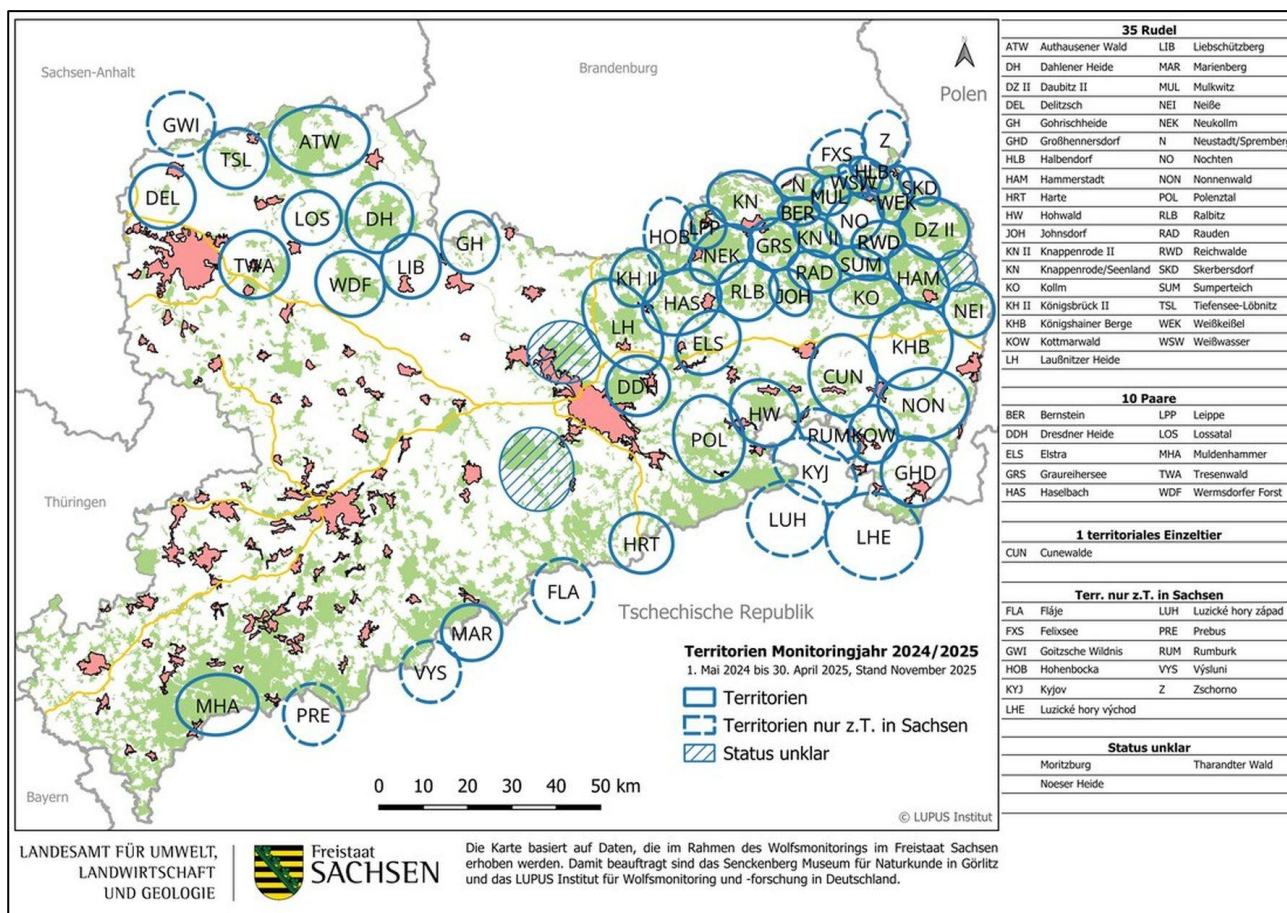
39 https://www.dbb-wolf.de/Wolf_Steckbrief/portrait; <https://www.lupus-institut.de/>

40 <https://www.wolf.sachsen.de/>

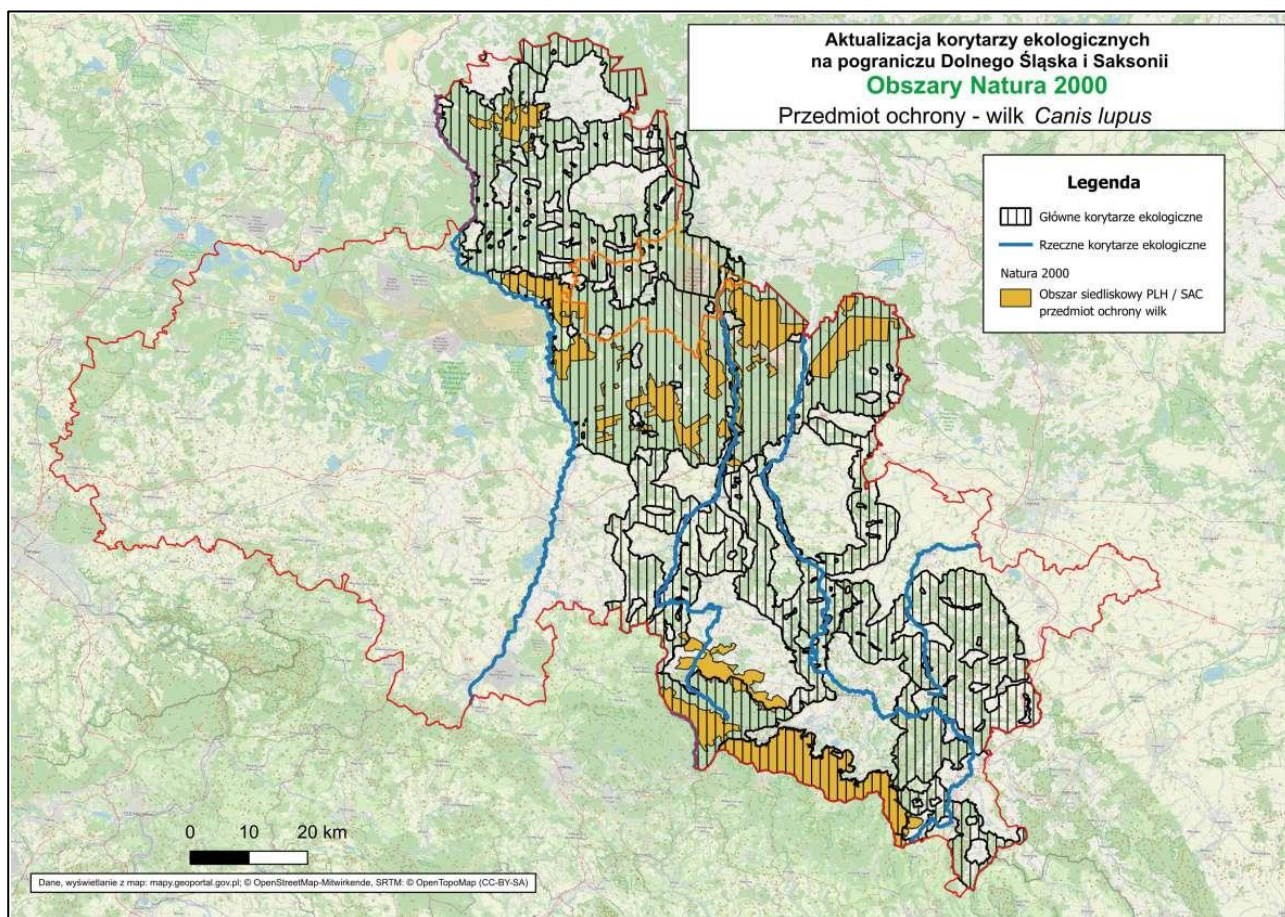
Borach Dolnośląskich i Sudetach. Do zobrazowania występowania wilka i analizy wykorzystano dane z sdf obszarów Natura 2000 (SOO/SAC), gdzie wilk jest przedmiotem ochrony lub jest wymieniany jako obecny (Uroczyska Borów Zasięckich PLH080060). Dane o występowaniu wilka na Śląsku opisano w opracowaniu „Wilk szary *Canis lupus* Linneus, 1785 na Śląsku w latach 1600-2000” (Marciszak i in. 2022a).

Wilk jest przedmiotem ochrony w obszarach siedliskowych Natura 2000:

- Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka PLH080007, populacja osiadła 3-8 osobników;
- Dąbrowy Kliczkowskie PLH020090, populacja osiadła 4-6 osobników;
- Dolina Dolnej Kwisy PLH020050, populacja osiadła 15 osobników;
- Karkonosze PLC020001, populacja osiadła 4-5 osobników;
- Łąki Gór i Pogórza Izerskiego, populacja osiadła 4-5 osobników;
- Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, populacja osiadła 4-5 osobników;
- Uroczyska Borów Dolnośląskich PLH020072, populacja osiadła 9-10 osobników;
- Uroczyska Borów Zasięckich PLH080060, populacja osiadła 2 osobniki, nie jest przedmiotem ochrony;
- Wilki nad Nysą PLH080044, populacja osiadła 6-8 osobników;
- Wrzosowisko Przemkowskie PLH020015, brak liczebności w sdf;
- Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie PLH020063, brak liczebności w sdf.

Mapa 37. Występowanie wilka w Saksonii (mapa z <https://www.wolf.sachsen.de/>).

Mapa 38. Obszary Natura 2000 gdzie wilk jest przedmiotem ochrony lub stwierdzono jego obecność (dane z sdf).

Ryś historycznie występował na niemal całym analizowanym obszarze. Migrujące osobniki pojawiają się niemal przez cały czas⁴¹ (Marciszak i in. 2022, dalej dane i cytaty z tej publikacji). Na terenie Czech od wielu lat prowadzona jest reintrodukcją gatunku. „Większość osobników pojawiających się w polskich Sudetach to najprawdopodobniej osobniki pochodzące właśnie z czeskiej strony, jakkolwiek niewykluczone jest, iż migrują lub przechodzą na ten obszar również koty z populacji karpackiej czy nawet północnych, nizinnych terenów Polski. Od kilku lat stwierdza się również pojawianie osobników młodocianych, co świadczy o tym, iż gatunek ten z sukcesem rozmnaża się tutaj a warunki środowiskowe i baza pokarmowa są dla niego wystarczające (Pazout 2003 i in. 2014, Mikusek i Jakubiec 2014)”. „Obserwacje z Sudetów, a także ta z Chrzastawy Wielkiej pokazują zdolność rysia do zasiedlania lasów znacznie oddalonych od obecnych miejsc występowania. Ich dyspersja jest jednak utrudniona ze względu na nieciągłość pokrywy leśnej i występowanie barier takich jak obszary silnie zurbanizowane oraz ogrodzone drogi ekspresowe i autostrady (Huck i in. 2010, Nowak i in. 2013). Równie istotna jest także jakość środowiska. Ryś preferuje obszary o wysokiej lesistości, niewielkim udziale terenów zurbanizowanych oraz niskim zagęszczeniu dróg (Niedziałkowska i in. 2006, Nowak i in. 2013, Ripari i in. 2022). Występowanie dogodnych siedlisk oraz bogata baza pokarmowa umożliwiają osiedlanie się rysia w Sudetach”.

Ryś jest przedmiotem ochrony w obszarach siedliskowych Natura 2000: Karkonosze PLC020001, Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 jako populacja osiadła 2-3 osobników.

Niedźwiedź brunatny nie występuje na analizowanym terenie (Badanie rozmieszczenia niedźwiedzia, kwiecień 2024 r. Instytut Ochrony Przyrody PAN)⁴². Bardzo rzadko obserwowano osobniki migrujące (Jakubiec 2001). W ciągu ostatnich kilkunastu lat był obserwowany kilkakrotnie zarówno po polskiej, jak i czeskiej stronie gór (Flousek i in. 2014; informacje w

41 Gazeta Wrocławska 2 marca 2024 r. ryś w Nadleśnictwie Jugów.

42 https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/wyniki/2023-2025/dla_zwierzat/Sprawozdanie%20Etap%20V%20MGZ%202023-2025%20Raport%20z%20badania%20rozmieszczenia%20niedzwiedzia%20brunatnego%20w%20Polsce%20za%202023%20r.pdf

mediach). Historia występowania niedźwiedzia została opisana w publikacji „Historia wymierania niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* Linnaeus, 1758 na Śląsku, ze szczególnym uwzględnieniem Sudetów” (Marciszak A. i in. 2021)

Jeleń szlachetny występuje niemal na całym analizowanym obszarze. Według danych Atlasu Ssaków Polski nie był notowany między Zgorzelcem a Lubaniem i na północ od Jawora. Warunkiem występowania w wysokim zagęszczeniu jest duży udział powierzchni leśnych. Unika monotonnych terenów rolniczych bez ekotonów, mozaiki z zadrzewieniami. Zarówno w terenach zalesionych, jak i rolniczych konieczne jest występowanie łąk, pastwisk, upraw i innych powierzchni mogących służyć za pokarm. Wpływ na populację jelenia ma łowiectwo i prace leśne, w mniejszym stopniu drapieżnictwo (Theuerkauf, Rouys 2008). Ważnym czynnikiem oddziałującym na rozmieszczenie jeleni są autostrady, drogi ekspresowe, drogi nieogrodzone o dużym natężeniu ruchu, linie kolejowe. Jeleń reaguje na zmiany klimatu. Zwiększa swój areal przy ocieplaniu się klimatu. Zmiany następujące w zagospodarowaniu przestrzennym (wzrost powierzchni leśnych) i zmiany klimatyczne sprzyjają jeleniowi. Dobrą analizę wpływu uwarunkowań środowiskowych na populację jelenia zawiera publikacja „Problemy z zarządzaniem populacją jelenia szlachetnego” (Hędrzak 2021). Z tego opracowania zaczerpnięto większość informacji.

Łoś ma zwarte występowanie na wschód od Wisły. Podejmuje długodystansowe sezonowe wędrówki migracyjne. Wówczas dosyć często jest stwierdzany na analizowanym terenie włącznie z Saksonią. Na tym terenie występował do XVII w. jako gatunek osiadły. Na pod koniec XX w. tworzył lokalne niewielkie populacje między innymi koło Lubania (Wielki Las Lubański), Górach Kaczawskich. Migracje utrudniają ogrodzone autostrady i drogi ekspresowe, nieciągła lasów, urbanizacja. Ogrodzenia dróg nie powstrzymują łosia, potrafi je przekroczyć, co często kończy się kolizją z pojazdami (Marciszak i in. 2023). Często też jest obserwowany na terenie województwa lubuskiego. Najczęściej obserwowano łosie na terenach podmokłych, wilgotnych lasów, bagnach, torfowiskach (Ważna A. i in. 2014).

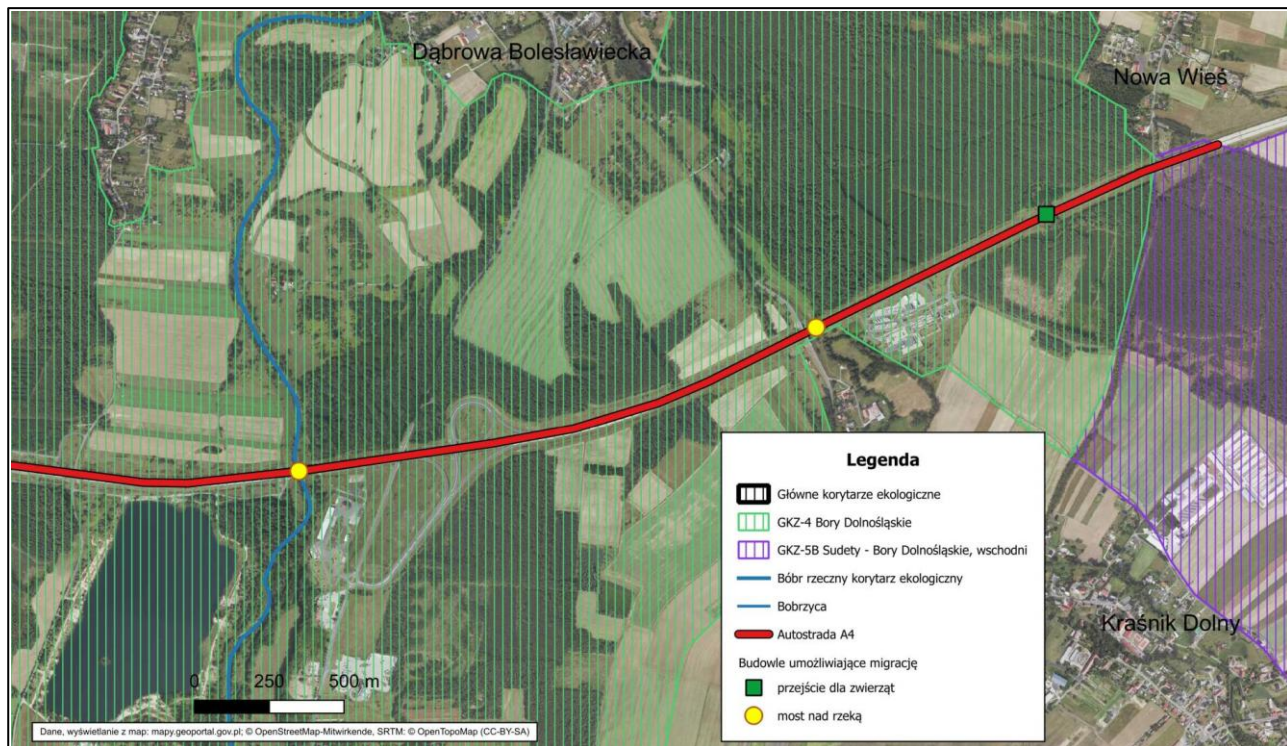
Korytarze ekologiczne – miejsca problematyczne

Na podstawie analiz zidentyfikowano 10 przykładowych miejsc problematycznych. Wzięto pod uwagę wskazywane wcześniej obszary problematyczne takie jak odcinki autostrad A4 i A18, drogę ekspresową S3, dwutorową magistralę kolejową Legnica – Zgorzelec, dolina Bobru z kopalniami kruszyw, dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego, słabo zalesione obszary pomiędzy Sudetami a Borami Dolnośląskimi (okolice Dębowego Gaju), Zbiornik Bukówka na Bobrze, Polana Jakuszycka. Jako kryterium wyboru zastosowano istniejące lub potencjalne barier w migracji, konflikty związane z zagospodarowaniem przestrzennym itp.

1. Autostrada A4 koło Dąbrowy Bolesławieckiej, doliny Bobru i Bobrzycy.
2. Autostrada A18 między Bobrem a miejscowością Lipiany.
3. Autostrada A18 odcinek Kwisa – Iłowa.
4. Droga ekspresowa S-3 koło Sadów Górnych.
5. Magistrala kolejowa koło Zielonki.
6. Dolina Bobru koło Starej Olesznej, miejsce konfliktowe wynikające z kopalń piasku i żwiru.
7. Dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego, migracja doliną rzeki.
8. Okolice Dębowego Gaju, wylesiony obszar wskazany do zalesień.
9. Zbiornik Bukówka na Bobrze.
10. Polana Jakuszycka, zagrożenie dla ciągłości korytarza ekologicznego.

Autostrada A4 koło Dąbrowy Bolesławieckiej przecina Korytarz Zachodni o randze międzynarodowej (obszar węzłowy GKZ-4 Bory Dolnośląskie) oraz Bóbr, który jest rzeczny korytarzem ekologicznym ponadlokalnym. Jest to istotny fragment korytarzy ekologicznych gdzie z obszarem węzłowym styka się korytarz GKZ-5B Sudety – Bory Dolnośląskie, wschodni. Obszar jest obok wylesionych terenów przegrodzonych rozwidleniem autostrad A4 i A18. Autostrada A4 przechodzi przez dolinę Bobru i Bobrzycy i las między Kraśnikiem Dolnym i Nową Wsią. Znajduje się w nim węzeł autostradowy na drodze wojewódzkiej DW297, most drogowy nad autostradą i

drugi pod autostradą (drogi lokalne). Bariera w migracji korytarzami ekologicznymi została złagodzona poprzez przejście dla zwierząt górne szerokości ~45 m i mostami: nad Bobrem szerokości ~120 m i nad Bobrzycą szerokości ~45 m. Pod mostami liczne tropy świadczące o wykorzystaniu terenu do migracji. Przejście dla zwierząt od strony północnej jest przegrodzone płotem. Utrudnia to migrację. Został wykonany z siatki o dużych oczkach do grodzenia upraw leśnych.

Mapa 39. Autostrada A4 koło Dąbrowy Bolesławieckiej.

Foto 2. Autostrada A4, przejście dla zwierząt między Nową Wsią a Kraśnikiem Dolnym.

Foto 3. Autostrada A4, most nad Bobrem.

Autostrada A18 między Bobrem a miejscowością Lipiany przecina Korytarz Zachodni o randze międzynarodowej (obszar węzłowy GKZ-4 Bory Dolnośląskie) oraz Bóbr, który jest rzeczny korytarzem ekologicznym ponadlokalnym. Fragment autostrady rozdziela lasy między wsią Lipiany a doliną Bobru koło Golnic z węzłem autostradowym na drodze wojewódzkiej DW297, przechodzi nad doliną Bobru. Bariera w migracji korytarzami ekologicznymi została złagodzona poprzez przejście dla zwierząt górne szerokości ~60 m i most nad Bobrem szerokości ~200 m. Przejście dla zwierząt jest wykorzystywane. Świadczą o tym liczne tropy i ścieżki. Pod mostem nad Bobrem jest przegradzający płot wysokości ~1 m dochodzący do brzegów rzeki. Utrudnia to migrację. Został wykonany z siatki o dużych oczkach do grodzenia upraw leśnych.

Mapa 40. Autostrada A18 między doliną Bobru a Lipianami.

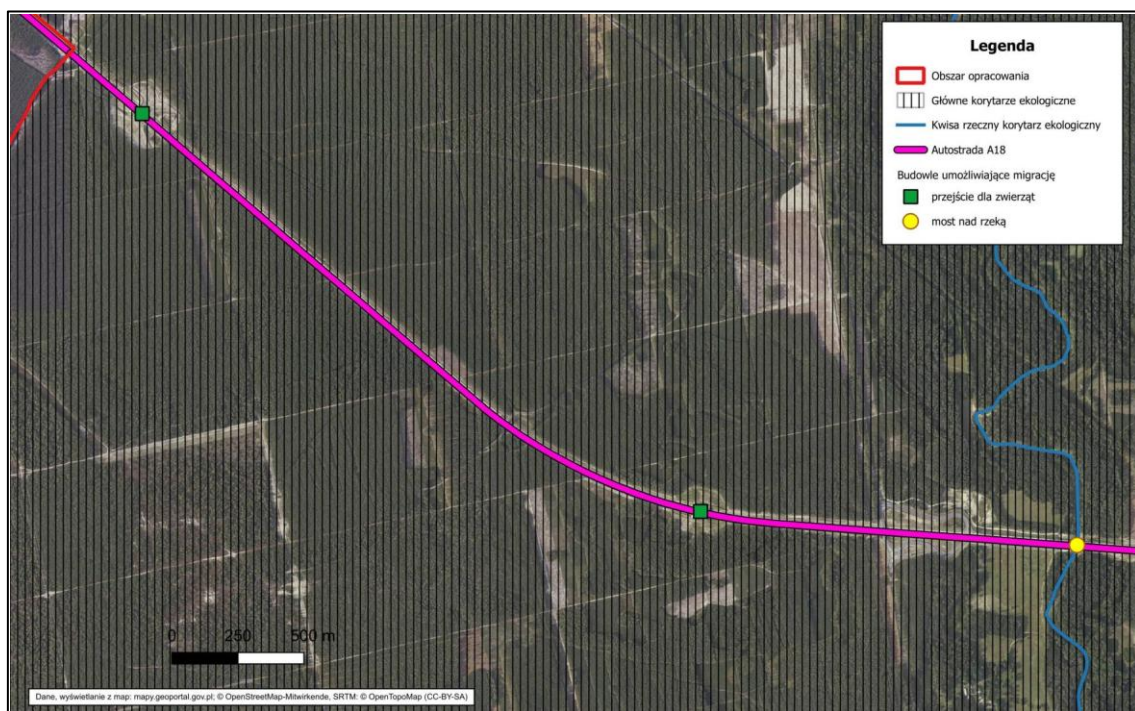

Foto 4. Autostrada A18, przejście dla zwierząt koło Golnic.

Foto 5. Autostrada A18, most nad Bobrem.

Autostrada A18 odcinek Kwisą – Iłowa (w granicach opracowania) przecina obszar węzłowy GKZ-4 Bory Dolnośląskie Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej oraz Kwisę, która jest rzeczny korytarzem ekologicznym ponadlokalnym. Bariera w migracji została wskazana w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego. W granicach obszaru opracowania znajduje się dolina Kwisy, lasy do granicy województwa dolnośląskiego, węzeł autostradowy na drodze powiatowej 2271D. Drogę powiatową przebudowano w 2018 r. na odcinku od węzła autostradowego A18 do granicy powiatu w Rudawicy. Bariera w migracji korytarzami ekologicznymi została złagodzona poprzez dwa przejścia dla zwierząt górne szerokości ~50 i ~60 m i most nad Kwisą szerokości ~100 m. Przejścia położone są w środku lasów Borów Dolnośląskich. Tropki i ścieżki świadczą o migracji przejściami. Również liczne tropki pod mostem nad Kwisą wskazują na przemieszczanie się zwierząt między lasami przedzielonymi autostradą.

Mapa 41. Autostrada A18 między doliną Kwisy a Iłową (w granicach opracowania).

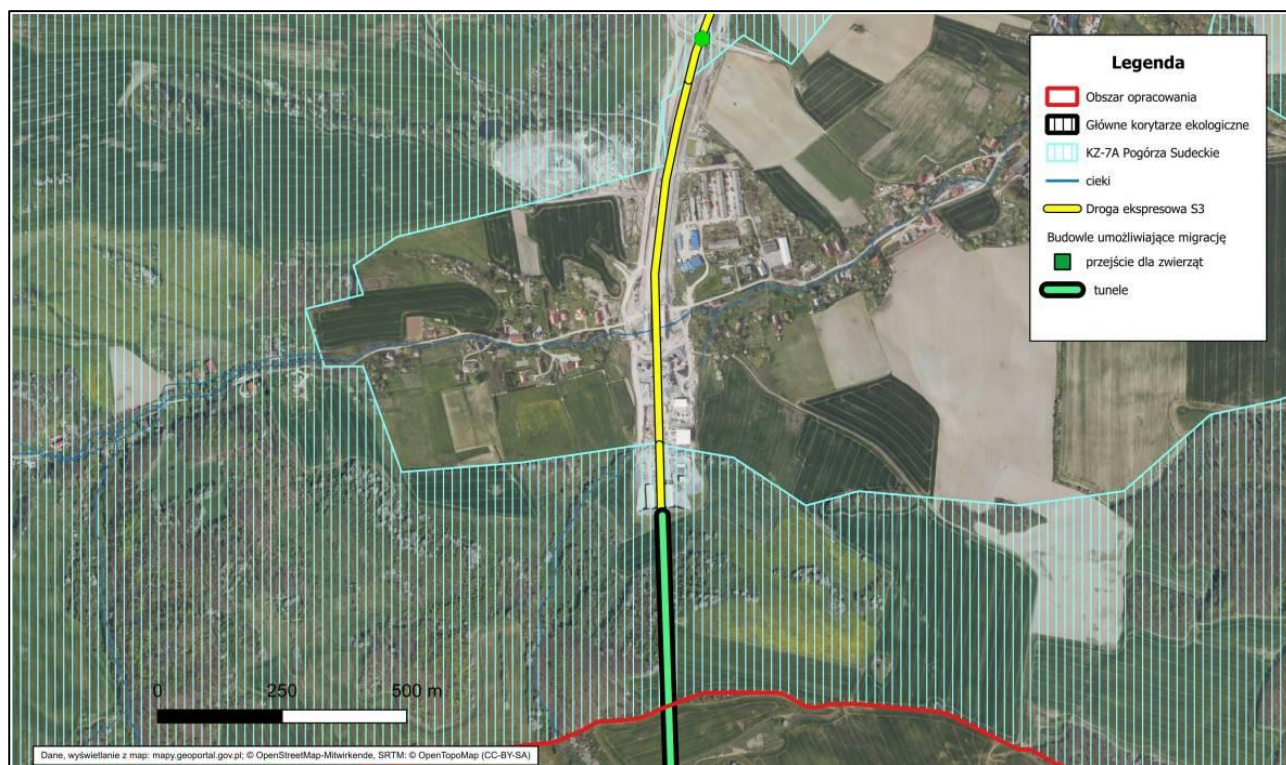

Foto 6. Autostrada A18, most nad Kwisą.

Foto 7. Autostrada A18, tropy zwierząt na przejściu dla zwierząt.

Droga ekspresowa S-3 koło Sądów Górnych przecina korytarz ekologiczny KZ-7A Pogórza Sudeckie Korytarza Zachodniego o randze krajowej. Bariera w migracji korytarzami ekologicznymi została złagodzona poprzez tunel o długości ~2300 m z czego ~400 m w korytarzu ekologicznym na obszarze opracowania. Krajobraz nad tunelem nie uległ zmianie włącznie z uwarunkowaniami do migracji. Na wielu odcinkach droga przechodzi nad dolinami estakadami, które ułatwiają migracje. Teren jest wskazany do zalesień ((Jędrzejewski i in. 2011).

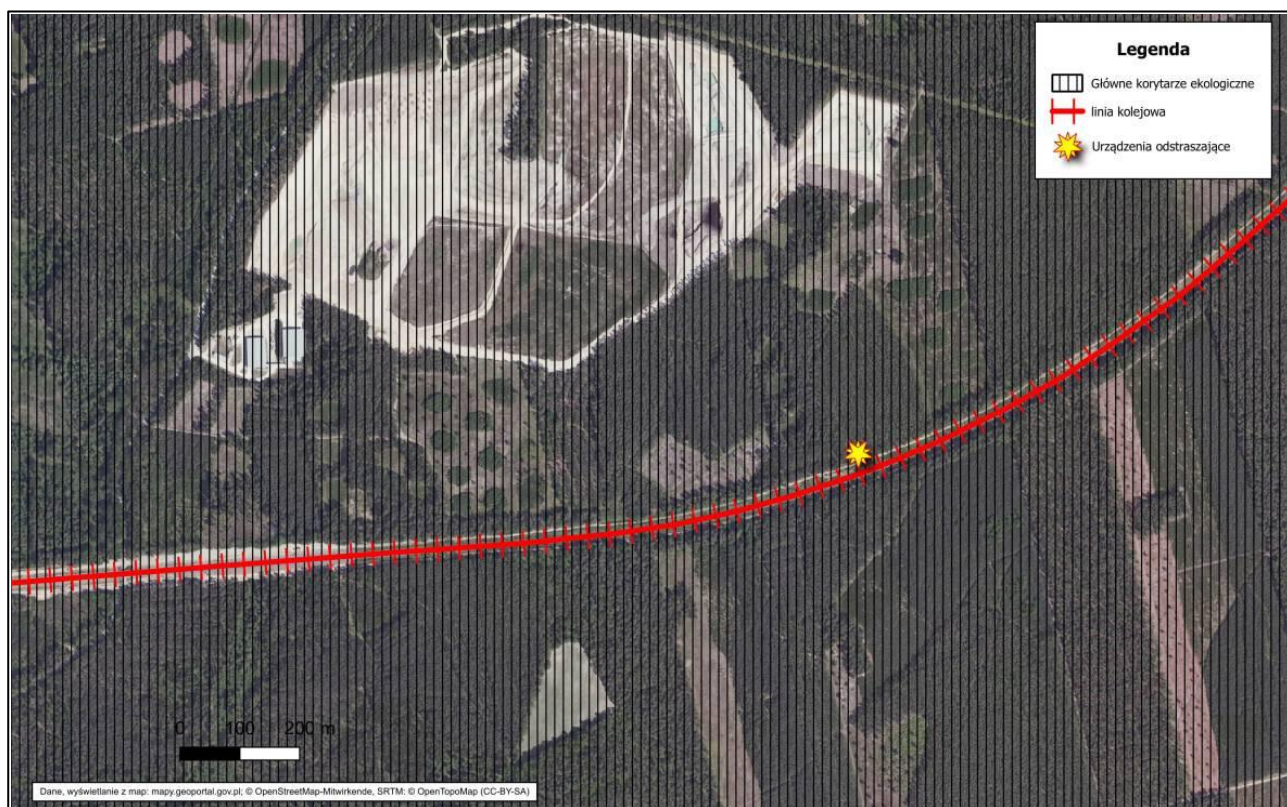

Mapa 42. Droga ekspresowa S3, tunel (w granicach opracowania).

Foto 8. Droga ekspresowa S3, tunel.

Magistrala kolejowa koło Zielonki to dwutorowa linia kolejowa relacji Legnica – Zgorzelec przecinająca obszar węzłowy GKZ-4 Bory Dolnośląskie Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej. Efekt bariery w Korytarzu Zachodnim złagodzone poprzez zamontowanie na łuku torowiska urządzeń odstraszających (odpłaszacze akustyczne). Włączają się one automatycznie, emitując przed przejazdem pociągu dźwięki odstraszające zwierzęta. Wzdłuż torowiska są wyraźne ścieżki migracyjne zwierząt, głównie jelenie, dziki, sarny. Z uwagi na leżącą w pobliżu kopalnię łożysk następuje tu niewielka koncentracja zwierząt omijających kopalnię. Wynika to z etapu rekultywacji i ogrodzenia nasadzeń drzew. Omijane są także głębokie wykopy i zabudowa. Tropy wskazują, że jeśli nie ma powyższych przeszkód, zwierzęta swobodnie wykraczają na teren kopalni (włącznie z wilkiem). Nie stanowi ona istotnej bariery w migracji.

Mapa 43. Magistrala kolejowa koło Zielonki.

Foto 9. Magistrala kolejowa koło Zielonki z urządzeniem odpłaszczacza akustycznego.

Dolina Bobru koło Starej Olesznej, miejsce konfliktowe wynikające z kopalń piasku i żwiru. Kopalnia położna jest obok doliny bobru, który jest ponadlokalnym rzeczonym korytarzem ekologicznym. Cały obszar leży w obszarze węzłowym GKZ-4 Bory Dolnośląskie Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej. Obszar bogaty jest w zbiorniki wodne pochodzenia pokopalnianego. Teren kopalni nie jest ogrodzony. Kopalnia nie stanowi istotnej bariery w migracji zwierząt lądowych i organizmów wodnych. Z terenu kopalni nie są odprowadzane zanieczyszczone wody do rzeki.

Mapa 44. Dolina Bobru koło Starej Olesznej z kopalnią kruszyw.

Foto 10. Dolina Bobru koło kopalni kruszywa w okolicy Starej Olesznej.

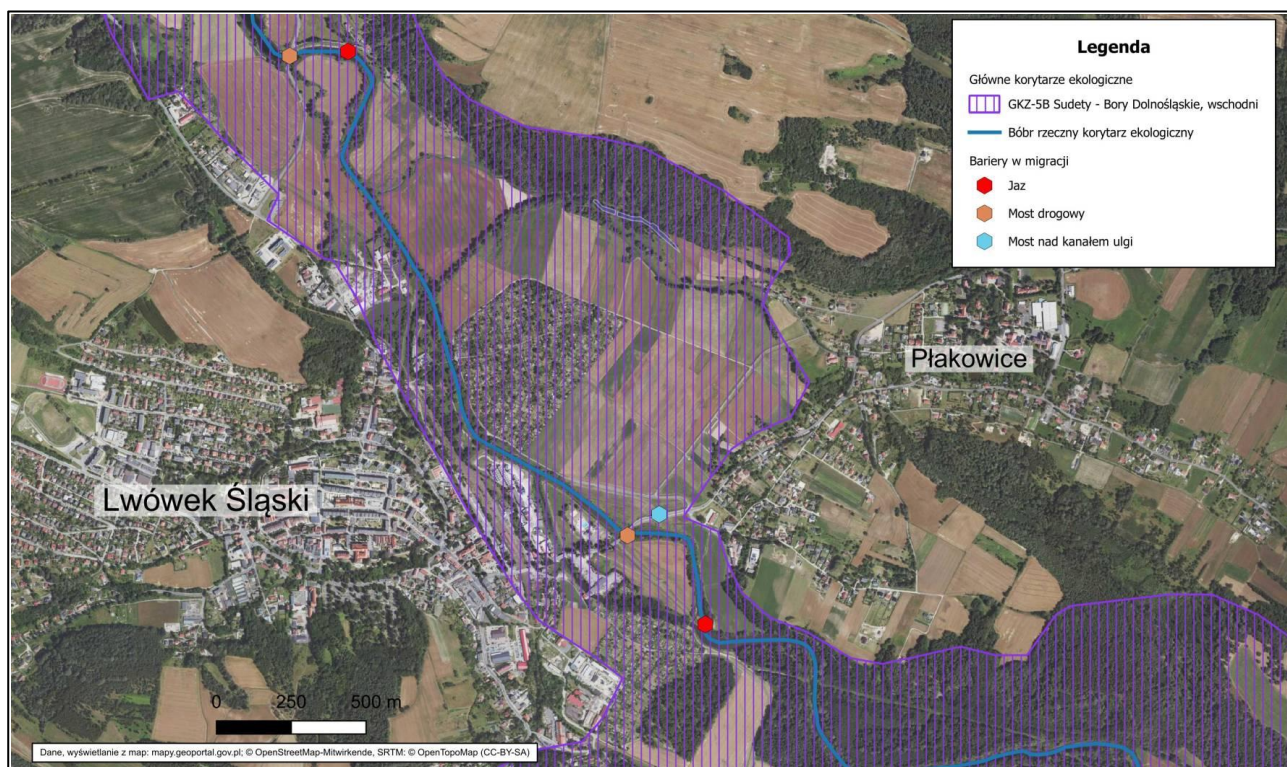

Foto 11. Kopalnia kruszyw w okolicy Starej Olesznej.

Foto 12. Dolina Bobru koło kopalni kruszywa w okolicy Starej Olesznej w okresie kwitnienia włosieniczników.

Dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego to fragment korytarza ekologicznego GKZ-5B Sudety - Bory Dolnośląskie, wschodni Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej. Bóbr jest rzeczny korytarzem ekologicznym ponadlokalnym. Korytarz tutaj przeciska się przez tereny miasta Lwówek Śląski. Zabudowa miejska, specyficzna konstrukcja mostów na rzece, jazy rozdzielające wody na potrzeby małej elektrowni wodnej (MEW) utrudniają migrację zwierząt doliną rzeki i migrację organizmów wodnych. Dodatkowym utrudnieniem jest skąpo zadrzewiony krajobraz pagórkowaty. Najtrudniejsza sytuacja jest między zabudową centrum miasta a Płatkowicami. Jest to wąskie gardło, gdzie zwierzęta lądowe muszą przecisnąć się otwartym terenem między zabudową. Niemal szczelną barierą jest przeprawa mostowa drogi wojewódzkiej nr 364 (DW364) nad Bobrem. Są tu trzy mosty: dwa nad Bobrem i jego odnogą doprowadzającą wody do elektrowni, trzeci nad kanałem ulgi. Tylko tym ostatnim zwierzęta mogą przecisnąć się między zabudową. Przejście po powierzchni jest praktycznie niemożliwe, droga biegnie skarpą. Jazy na rzece nie stanowią istotnej bariery w migracji. Mają one niemal charakter bystrotoku.

Mapa 45. Dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego.

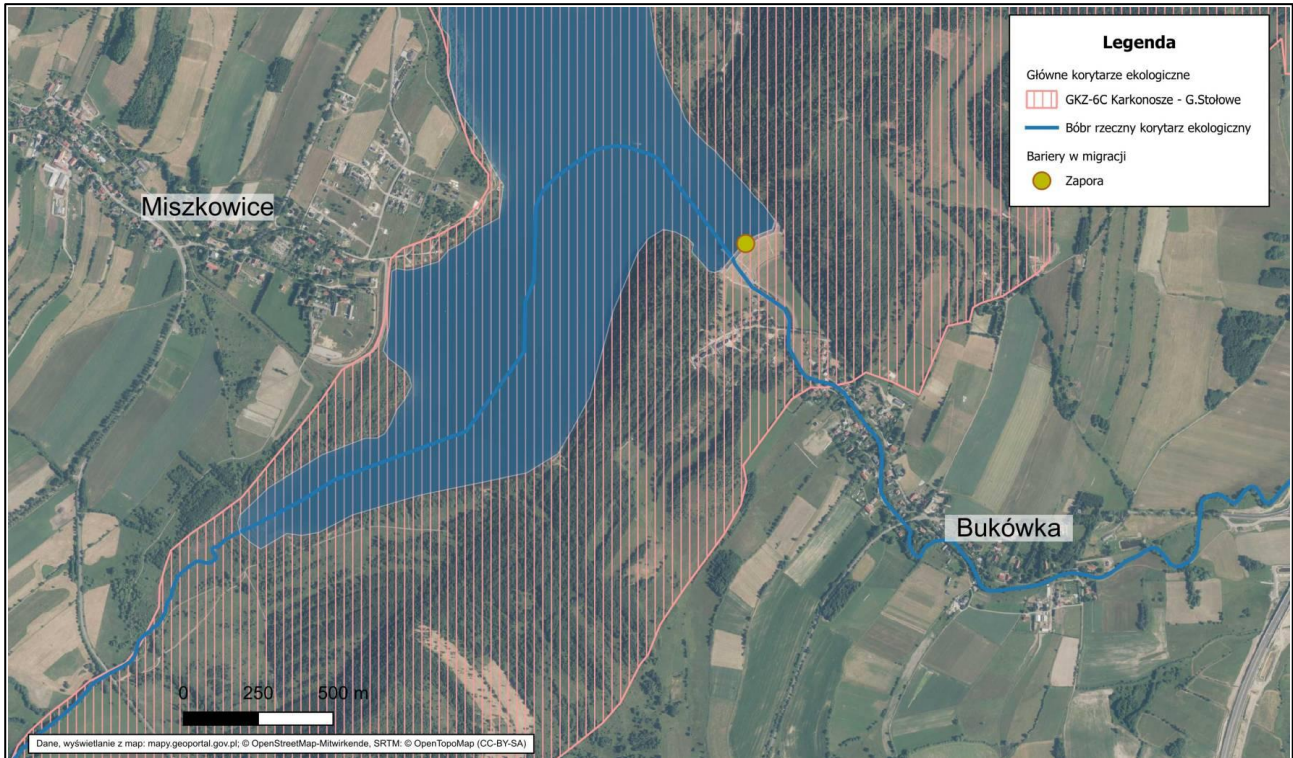
Foto 13. Most drogowy nad Bobrem w Lwówku Śl. W tle most nad kanałem ulgi.

Foto 14. Dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego, jaz rozdzielający nurt do MEW.

Zbiornik Bukówka na Bobrze leży w korytarzu ekologicznym GKZ-6C Karkonosze – G.Stołowe Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej. Bóbr jest rzeczny korytarzem ekologicznym ponadlokalnym. Zapora, dzięki której powstał zbiornik, jest szczelną barierą w migracji

organizmów wodnych. Negatywnym elementem jest zarówno zaporą, jak i zbiornik wodny. Według wielu publikacji przegrodzenie rzeki powoduje zmianę w dynamice przepływu, zmienia się również termika wód. Wpływa to negatywnie na ekosystemy rzeczne, zwłaszcza górskie i podgórskie. Zbiornik wnosi pozytywny wpływ na wędrówkę i zimowanie ptaków wodno-błotnych. Zaporą poza negatywnym wpływem na migrację organizmów wodnych nie ma elementów pozytywnych związanych z funkcjonowaniem korytarza ekologicznego.

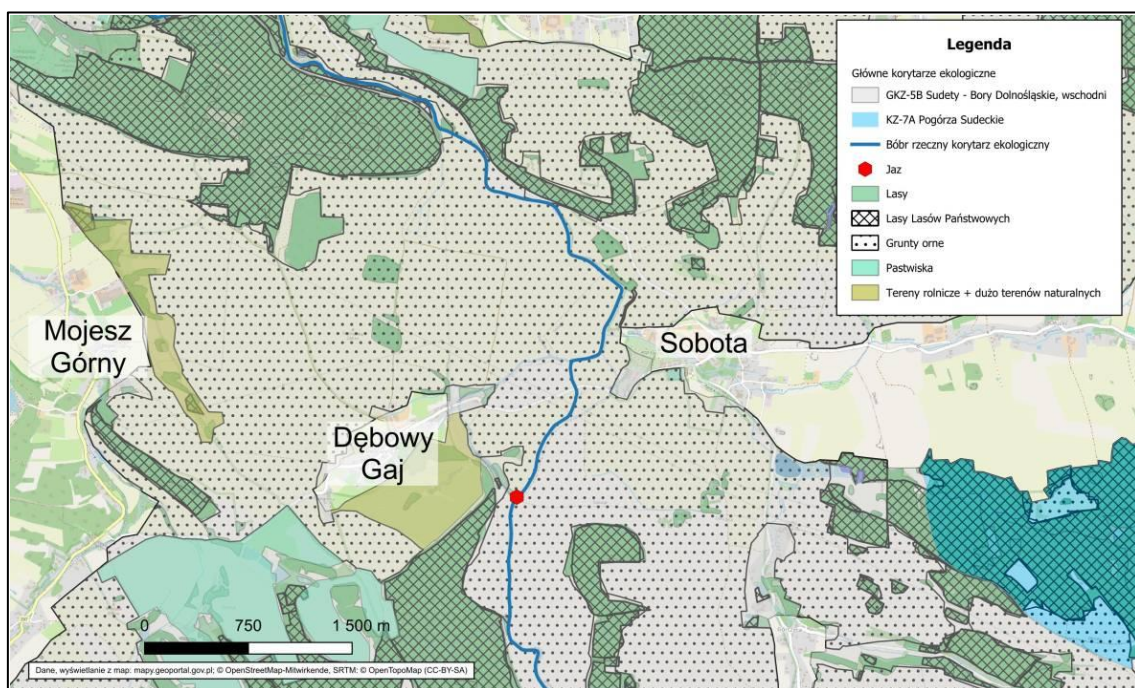

Mapa 46. Zalew Bukówka z zaporą na Bobrze.

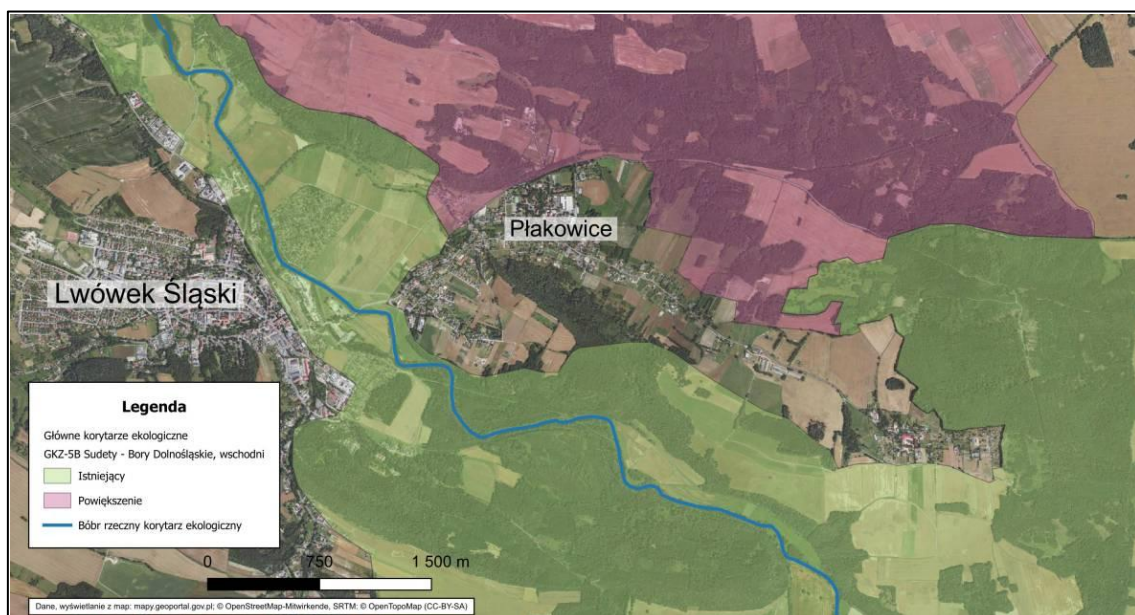

Foto 15. Zalew Bukówka na Bobrze.

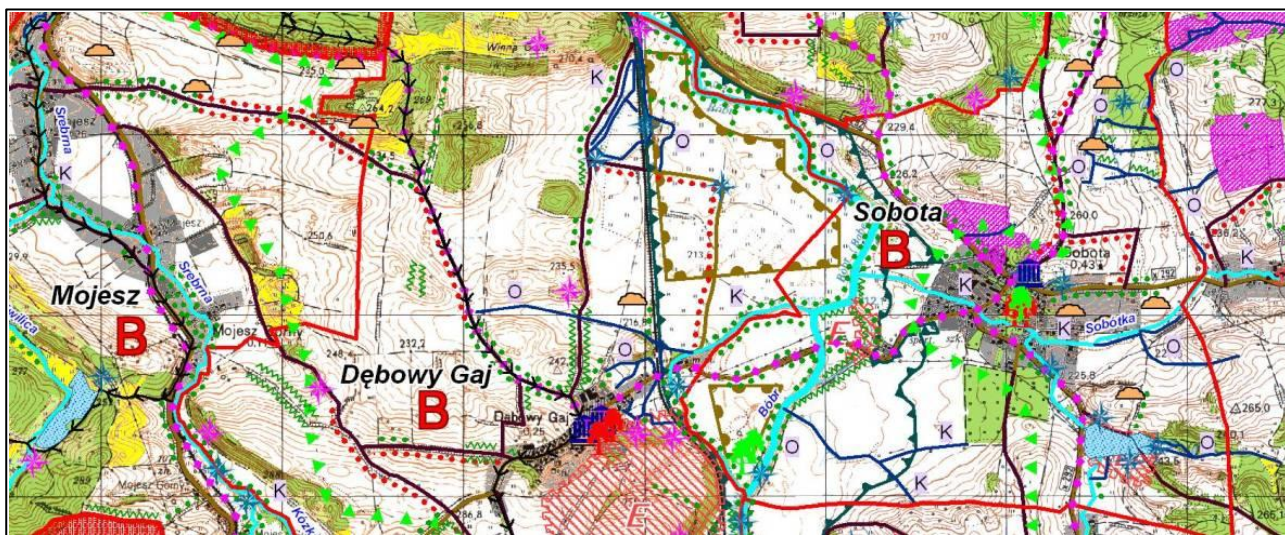
Okolice Dębowego Gaju to fragment korytarza ekologicznego GKZ-5B Sudety – Bory Dolnośląskie, wschodni Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej. Bóbr jest rzeczny korytarzem ekologicznym ponadlokalnym. Istotny obszar dla wcześniej analizowanego przejścia korytarza ekologicznego przez Lwówek Śląski. Teren wskazany w Projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 (Jędrzejewski i in. 2005) do zalesień ważnych dla drożności głównych korytarzy. Pomimo dużego wylesienia krajobraz jest na tyle urozmaicony i otwarty, że migracja jest możliwa. Korytarz zatyka przy przejściu przez Lwówek Śląski. Analizując ortofotomapę potencjalnym rozwiązaniem problemu jest obejście Lwówka Śl. od wschodu. Jest tam teren niezabudowany, zalesiony lasami należącymi w znacznej większości do Lasów Państwowych. Propozycja powiększenia korytarza zmniejsza też problem utrudnienia migracji lądowej doliną Bobru aż do Bolesławca. Korytarz ekologiczny wzdłuż Bobru jest tu bardzo wąski i wrażliwy na każde oddziaływanie antropogeniczne. Natomiast problem wylesionych terenów w okolicy Dębowego Gaju można zwiększyć poprzez zaplanowane w planie urządzeniowo-rolnym zalesienia (zaznaczone na żółto na mapie) i uzupełnienia szpalerów drzew (czerwone kropkowane linie na mapie).

Mapa 47. Użytkowanie gruntów w korytarzu ekologicznym w okolicy Dębowego Gaju.

Mapa 48. Propozycja powiększenia korytarza ekologicznego w okolicy Lwówka Śląskiego.

Mapa 49. Fragment plan urządzeniowo-rolnego gminy Lwówek Śląski.

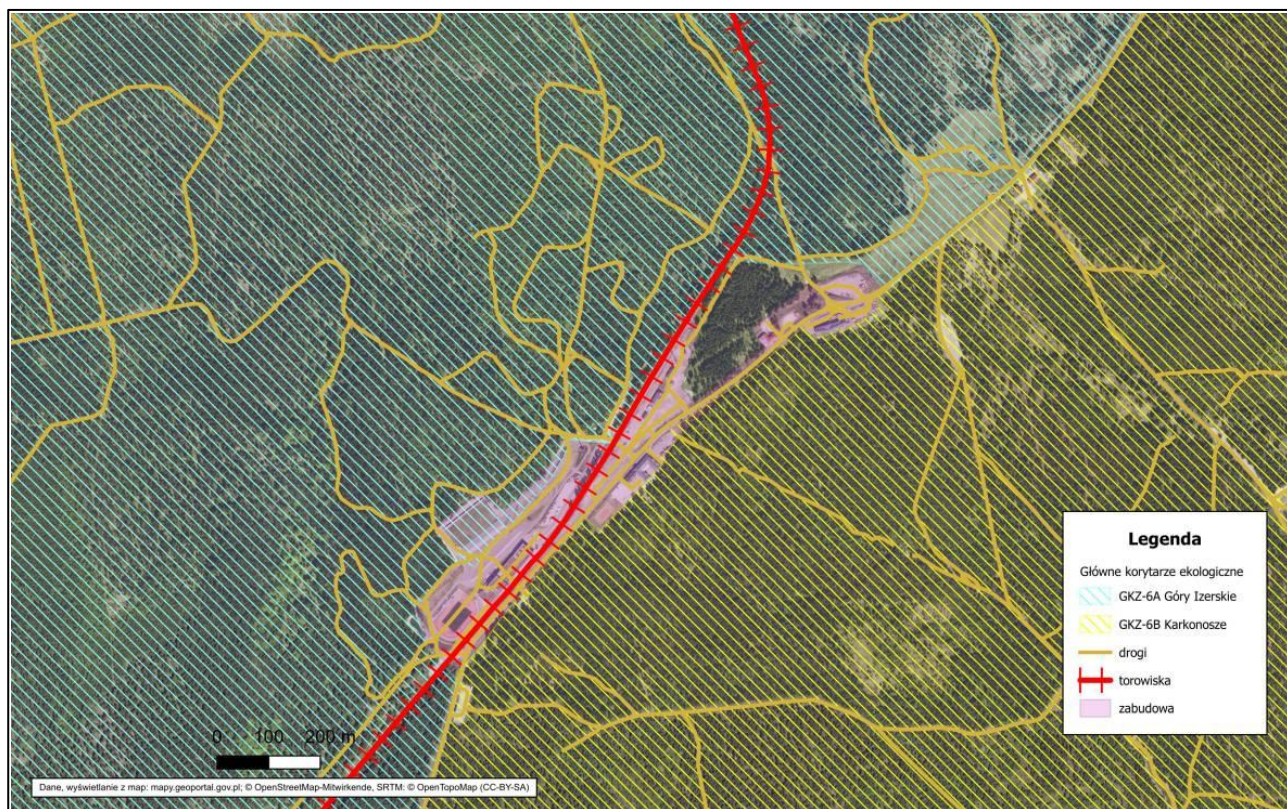
Foto 16. Krajobraz w okolicy Dębowego Gaju w korytarzu ekologicznym (pastwiska).

Foto 17. Krajobraz w okolicy Dębowego Gaju w korytarzu ekologicznym (grunty orne).

Polana Jakuszycka leży w bardzo ważnych jako korytarz ekologiczny obszarach węzłowych GKZ-6A Góry Izerskie i GKZ-6B Karkonosze Korytarza Zachodniego o randze międzynarodowej. Organizacja imprez sportowych i turystycznych w Dolnośląskim Centrum Sportu Polana Jakuszycka (DCS) w połączeniu z pozostałym ruchem turystycznym i przecinającą obszar drogą prowadzącą do Czech i tory Kolei Izerskiej stwarza istotną barierę w migracji zalesionymi partiami Sudetów. Instytut Rozwoju Terytorialnego opracował szereg szczegółowych analiz związanych

między innymi z tym terenem⁴³: rekomendacje dla planowania rozwoju w Górskim Obszarze Funkcjonalnym, plan mobilności dla Polany Jakuszyckiej.

Mapa 50. Zabudowa i ruch transportowy, drogi turystyczne w korytarzu ekologicznym na Polanie Jakuszyckiej.

Foto 18. Zabudowa DCS na Polanie Jakuszyckiej.

Wnioski i zalecenia – zagospodarowanie przestrzenne, ochrona, zarządzanie

⁴³ https://www.irt.wroc.pl/strona-437-polana_jakuszycka.html

Na podstawie wcześniejszych analiz zostały wyciągnięte poniższe wnioski i zalecanie. Z uwagi na ograniczone możliwości badań terenowych nie zaproponowano zasadniczych zmian w przebiegu głównych korytarzy ekologicznych. Również na poziomie regionalnym i lokalnym (gminnym) skąpe dostępne dane utrudniają wyznaczenie korytarzy ekologicznych. Głównym utrudnieniem jest niemal brak pogłębionych analiz struktur krajobrazu sprzyjających migracji i nieaktualne, historyczne w większości rozpoznanie przyrodnicze terenu. Oparcie się o ortofotomapy i dostępne dane w postaci warstw gis również nie zapewnia odpowiedni poziom odwzorowania aktualnej struktury krajobrazu. Przykładem jest porównanie przebiegu głównych rzek obszaru opracowania takich jak Nysa Łużycka, Kwisa, Bóbr, Kaczawa. Ogólnie udostępniane warstwy zawierające położenie koryt rzecznych nie pokrywają się na znacznym przebiegu z widocznymi ich korytami na ortofotomapach dostępnych na geoportalach. Ma to istotne znaczenie w planowaniu przestrzennym, bo wnosi uwarunkowania w postaci prawa miejscowego. Dlatego załączone do tego opracowania warstwy shp z przebiegiem koryt Nysy Łużyckiej, Kwisy, Bobru i Kaczawy w granicach obszaru opracowania zostały skorygowane do ich przebiegu na ortofotomapach Geoportalu.gov.pl (dostęp I-II 2026 r.). Również dane BOT10k czy CORINE Land Cover przy szczegółowej analizie na poziomie gminy wykazują czasami odchylenia od widocznych na ortofotomapach użytkowania krajobrazu i jego struktur. Na poziomie ogólnym zapewne jest to wystarczające, na poziomie lokalnym wymaga jednak dokładniejszej analizy włącznie z rozpoznaniem terenowym. Część zaleceń jest potworzeniem już istniejących w dokumentach planistycznych. Zdecydowany się aby zebrać wszystkie rozpoznane zalecenia, co ma ułatwić ich uwzględnienie w planowaniu przestrzennym na każdym poziomie. Należy jednak zaznaczyć, że nie zawierają pełnego rozpoznania wszystkich opracowań. Wynika to z ich mnogości, trudności rozpoznania źródeł, ograniczonego czasu.

Zalecenia i wnioski wynikające z analizy

Na każdym poziomie planowania

- Główny Korytarz Zachodni jest w 77% chroniony poprzez obszarowe formy ochrony przyrody. Tylko 8% to ochrona w obszarach chronionego krajobrazu, formie wskazanej do tego celu w ustawie o ochronie przyrody. Najpełniej ochroną objęte są korytarze położone na terenie Karkonoskiego Parku Narodowego. W parkach krajobrazowych ochrona ma dobrą formę, chronione są struktury krajobrazu istotne dla migracji.
- Nie podlegają ochronie duże fragmenty korytarzy ekologicznych (powiaty: lwówecki część zachodnia, lubański (cały), bolesławiecki i złotoryjski części południowe), które są wskazywane jako istotne połączenie między Borami Dolnośląskimi a Sudetami.
- Bory Dolnośląskie odgrywają bardzo istotną rolę w migracji w tym poprzez łączność bezpośrednią z podobnymi strukturami krajobrazu w Saksonii. Nie znajduje to odzwierciedlenia w formach ochrony przyrody. Jedynymi większymi formami są obszary Natura 2000.
- Dolina Nysy Łużyckiej pomimo wskazywanej dużej roli jako ponadlokalny korytarz ekologiczny nie jest należycie chroniona. Głównie objęta jest ochroną jako obszary Natura 2000. Jedynie na terenie województwa lubuskiego jest chroniona w parku krajobrazowym i obszarach chronionego krajobrazu. Niewielkie odcinki są chronione jako chroniony krajobraz w Saksonii.

Zalecenie: objęcie ochroną jak największą powierzchnię Korytarza Zachodniego i doliny Nysy Łużyckiej w formie co najmniej obszaru chronionego krajobrazu.

- Obszary Natura 2000 z uwagi na brak bezpośredniego systemu działań zabronionych są słabą formą ochrony korytarzy ekologicznych. W procesie oceny oddziaływania uwzględnia się przedmioty ochrony obszarów, tu spośród gatunków wskaźnikowych wilka i rysia. Istotna dla utrzymania korytarzy ekologicznych jest w ocenach oddziaływania analiza i ocena zagrożeń dla powiązań między obszarami.
- Korytarz Zachodni położony jest w 69% w terenach zadrzewionych. W części północnej są to duże kompleksy leśne, zwłaszcza na terenie Borów Dolnośląskich. W części południowej są to lasy Sudetów. Dominują lasy iglaste i mieszane (57% lasów w korytarzu)

- Dominują lasy zarządzane przez nadleśnictwa Lasów Państwowych (93% lasów w korytarzu), co sprzyja ich trwałości.
- Słabo zalesione są fragmenty Korytarza Zachodniego między Sudetami a Borami Dolnośląskimi (Pogórze Izerskie, Pogórze Kaczawskie w części północnej). Lasy są tu znacznie podfermentowane, słaba ciągłość zadrzewień.
- Korytarze rzeczne Bobru, Kwisy, Nysy Łużyckiej biegnące poza Borami Dolnośląskimi, a Bobru nawet w Borach, są znacznie wylesione. Zachowuje się zazwyczaj wąski, pofragmentowany pas zadrzewień przy ciekach. Również dolina Kaczawa ma na znacznych odcinkach taką strukturę krajobrazu.

Zalecenie: uzupełniać struktury krajobrazu między Borami Dolnośląskimi i Sudetami lasami, zadrzewianiami, liniowymi strukturami wzdłuż cieków i dróg, wykorzystać do tego ustalenia planów urządzeniowo-rolnych gmin, rozważyć wsparcie takich działań ze środków dotacyjnych i pomocowych dostępnych na poziomie województw.

- Bory Dolnośląskie sąsiadują z zalesionym krajobrazem w Saksonii.
- Nysa Łużycka pomimo pełnienia ważnej funkcji ponadlokalnego korytarza ekologicznego nie jest właściwie chroniona. Taką rolę wskazano w planowaniu przestrzennym Saksonii, województwa dolnośląskiego i lubuskiego.

Zalecenie: w ramach współpracy transgranicznej dążyć do objęcia ochroną istotnych dla migracji ekosystemów w dolinie Nysy Łużyckiej i jej otoczeniu.

- Pomimo wskazywania w tekstach planistycznych rzek i cieków jako lokalne korytarze ekologiczne, nie są one wyznaczane jako takie na poziomie planu ogólnego gmin (wcześniej studium SUiKZP). Problemem są zapewne nieaktualne dane przyrodnicze. Większość inwentaryzacji przyrodniczych pochodzi z końca XX w. Od tego czasu znacznym zmianom uległy uwarunkowania ekologiczne. Rzadko także przy planowaniu przestrzennym są wykonywane opracowania ekofizjograficzne.

Zalecenie: włączyć efektywnie w proces planowania rozpoznanie przyrodnicze gmin, najlepiej jak byłyby to inwentaryzacje przyrodnicze, celowe byłoby sporządzenie inwentaryzacji przy wsparciu na poziomie województw.

- Bóbr, Nysa Łużycka, Kwisa, Kaczawa mają utrudnioną migrację organizmów wodnych zwłaszcza ryb. Zapory są najszczelniejszą barierą: Zapora Leśniańska i Zapora Złotnicka na Kwisie, Zapora Pilchowicka i Zapora Bukówka na Bobrze. Jazy mają bardzo różny charakter od szczelnie przegradzających związanych z elektrowniami po rodzaj gurtu, bystrotoku niestanowiący istotnej bariery w migracji.

Zalecenie: dążyć do likwidacji barier w migracji ryb i innych organizmów wodnych, celowe byłoby wsparciu na poziomie województw.

- Nawet duże rzeki na ogólnie dostępnych warstwach gis mają wadliwy przebieg (porównanie z ortofotomapą). Stwarza to problem wyznaczenia na ich przebiegu korytarzy ekologicznych. Zwłaszcza jeśli korytarzem nie jest tylko ciek, a także jego dolina.
- Pomimo niedostatecznego rozpoznania przyrodniczego doliny cieków powinny być wyznaczane jako lokalne korytarze ekologiczne. Wynika to z większości opracowań związanych korytarzami ekologicznymi. Potwierdzą to też własne dane terenowe w czasie ocen oddziaływań na środowisko i obserwacje migracji lokalnych.

Zalecenie: opracować przebieg lokalnych korytarzy ekologicznych na poziomie gmin poprzez wyznaczenie wokół większych cieków pasów obejmujących koryto cieku i 50-100 m pas wokół jako lokalny korytarz ekologiczny uwzględniony w planie ogólnym gminy. Przy pracach skorygować przebieg cieków do aktualnego przebiegu w terenie (warstwy gis).

- Obszary niezalesione i niezabudowane zajmują ~29% powierzchni Korytarza Zachodniego. Dominują grunty użytkowane rolniczo z czego ~83% to uprawy na gruntach ornych, ~17% trwałe użytki zielone. Występują głównie w środkowej części województwa dolnośląskiego i południową część Saksonii. Korytarz Zachodni w tej części Dolnego Śląska został poprowadzony jako 5 pasów różnej szerokości.

- Fragment Korytarza Zachodniego biegnący od Sudetów do Borów Dolnośląskich wzdłuż Bobru i Kwisy jest bardzo wąski i na znacznej przestrzeni jest otwarty. Dominują tu grunty orne. Nie sprzyja to migracji zwłaszcza większych ssaków.

Zalecenie: powiększyć Korytarz Zachodni koło Lwówka Śląskiego rozważając propozycję zawartą w opracowaniu.

Zalecenie: do uzupełnienia zalesień wykorzystać grunty orne i inne z pominięciem cennych przyrodniczo łąk i pastwisk, terenów podmokłych i nieleśnych zbiorowisk, szczególnie jeśli odpowiadają cechom siedlisk przyrodniczych, które mogą być przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000.

- Udział terenów otwartych naturalnych takich jak torfowiska, wrzosowiska, bagna, piaski wynosi około 0,5% w powierzchni Korytarza Zachodniego.
- Warstwy z terenami otwartymi CORINE Land Cover wymagają aktualizacji na podstawie ortofotomap. Szczególnie dotyczy to warstw z wrzosowiskami, łąkami, pastwiskami.
- Główny Korytarz Zachodni (KZ) omija większość terenów zabudowanych. Jedynie 1% powierzchni korytarza zajęta jest przez zabudowę.
- Najtrudniejsza sytuacja w drożności korytarza ekologicznego z powodu zabudowy jest przy przejściu przez Lwówek Śląski i Nowogrodzic. Wąski korytarz w dolinie Kwisy i Bobru przechodzi przez mocno zabudowane tereny miejskie.
- W gminach Bolków, Janowice Wielkie, Jelenia Góra, Kamienna Góra (gmina wiejska), Marciszów, Męcinka, Piechowice tereny zabudowane zajmują więcej powierzchni głównych korytarzy ekologicznych niż w innych gminach.
- Autostrady A4 i A18 i droga ekspresowa S3 najsilniej oddziałują jako bariery w migracji z uwagi na ich przebieg przez zalesione tereny Borów Dolnośląskich i Sudety. Złagodzone jest to przejściami dla zwierząt i tunelem.
- Modernizowane i nowo budowane odcinki grodzonych dróg są wyposażane w przejścia dla zwierząt. „Stare” odcinki autostrady A4 nie mają przejść dla zwierząt (gminy Gromadka, Warta Bolesławiecka).
- Najtrudniejsza sytuacja związana z migracją zwierząt jest w okolicy węzła autostradowego (A4 i A18) koło wsi Krzyżowa.

Na poziomie gmin

- Zdecydowana większość z 61 analizowanych gmin nie uwzględnia w planowaniu przestrzennym korytarzy ekologicznych. Gmin (21), które uwzględniły korytarze ekologiczne: Nowogrodzic, Warta Bolesławiecka, Męcinka, Kamienna Góra gmina wiejska, Kamienna Góra miasto, Lubawka, Marciszów, Stara Kamienica, Lubań miasto, Lubań gmina wiejska, Olszyna, Wleń, Zgorzelec gmina wiejska, Pielgrzymka, Świerzawa, Jasień, Lipinki Łużyckie, Lubsko, Przewóz, Trzebiel, Tuplice. Z tego tylko Kamienna Góra gmina wiejska, Wleń, Tuplice i Lubsko robią to w projektach planów ogólnych gminy.
- Inwentaryzacje przyrodnicze gmin, które są podstawą do prawidłowego planowania przestrzennego na każdym poziomie, mają charakter historyczny lub ich brak. Większość została wykonana pod koniec XX w. Jedynie Jelenia Góra ma inwentaryzację z 2005 r., Bolesławiec miasto z 2012 r. Niektóre fragmenty gmin były inwentaryzowane w ramach opracowywania planów ochrony parków krajobrazowych, planów zadań ochronnych lub planów ochrony obszarów Natura 2000, ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć. Najlepiej zinwentaryzowany jest obszar Karkonoskiego Parku Narodowego.
- W opracowaniach takich jak: studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, planach urządzeniowo-rolnych, planach ochrony i innych są wskazania, które można wykorzystać przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych. Nie można tego jednak prawidłowo wykonać bez badań terenowych.
- Z uwagi na znaczenie ekologiczne dolin rzecznych należy je uznać za korytarze ekologiczne. Najczęściej tak są opisywane w częściach tekstowych opracowań planistycznych.

Zalecenia i wnioski zebrane z innych opracowań i dokumentów

Na poziomie współpracy transgranicznej

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

- Saksonia: uwzględnianie w polityce ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych obszarów chronionych na pograniczu polskoniemieckim: ekologiczny Korytarz Zachodni z paneuropejskim połączeniem z Europą Wschodnią (główny kierunek migracji zewnętrznych), rzeczny korytarz ekologiczny Nysy Łużyckiej o znaczeniu ponadlokalnym, przygraniczne obszary Natura 2000.

Plan regionalny Regionu Planowania Górne Łużyce – Dolny Śląsk

- Starania strony saksońskiej w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu w obszarze Wrzosowisk Mużakowskich (Park Mużakowski/Muskauer Heide), dolinie Nysy Łużyckiej, Górach Żytawskich i Pogórzu Górnołużyckim nie mogą być w pełnym zakresie skuteczne, jeżeli nie są podejmowane we współpracy ze stroną polską i czeską.
- Obszary priorytetowe ochrony gatunków i biotopów, wymagają zachowania i rozwoju, tak by mogły funkcjonować, jako powierzchnie zasadnicze wielkopowierzchniowych sieci biotopów.

Na poziomie województw

Województwo dolnośląskie

Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000

- Obszary do zalesień ważne dla drożności głównych korytarzy położone pomiędzy Sudetami a Borami Dolnośląskimi (priorytet 2) wzdłuż granicy polsko-czeskiej, na zachód od Leśnej i Lubania i na południe od Czerwonej Wody.
- Najbardziej zagrożone odcinki korytarzy ekologicznych (hotspots/gorące punkty) to Dolina Bobru oraz obszary między Bobrem a miejscowością Lipiany, oraz autostrady A4 i A18 (GKZ-4 Bory Dolnośląskie). Miejsca te powinny podlegać szczególnej uwadze w tym z zaleceniami konkretnych działań zapobiegających utracie drożności na tych odcinkach. W ramach ich ochrony powinno się: bezwzględnie unikać planowania ciągłej zabudowy wewnątrz wyznaczonego newralgicznego odcinka korytarza, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i w obszarach przyległych, chronić brzegi rzek i jezior przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

- Korytarze ekologiczne Planu pokrywają się z Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 z wyjątkiem korytarzy rzecznych (Nysa Łużycka, Bóbr, Kwisa, Kaczawa, Iżera).
- Polityka Samorządu Województwa Dolnośląskiego: objęcie ochroną w formie parków krajobrazowych lub obszarów chronionego krajobrazu najważniejszych korytarzy ekologicznych i innych obszarów spełniających wymogi objęcia taką ochroną – po sporządzeniu szczegółowych analiz przyrodniczych i krajobrazowych (m.in. audytu krajobrazowego).

Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego

- Wskazane do ochrony: dolina Nysy Łużyckiej poniżej Zgorzelca oraz doliny Kwisy i Bobru na odcinku poniżej granicy otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru.
- Dolina Bobru na północ od Lwówka Śląskiego, miejsce konfliktowe wynikające z kopalń piasku i żwiru.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+

- Zapewnienie spójności regionalnego systemu powiązań przyrodniczych z systemem krajowym i europejskim (poprzez odtwarzanie korytarzy i powiązań ekologicznych oraz właściwe lokalizowanie elementów infrastruktury technicznej i zabudowy kubaturowej).
- Tworzenie nowych obszarów chronionych, m.in. z wykorzystaniem elementów obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo.

Audyt krajobrazowy województwa dolnośląskiego

- Audyt nie wnosi bezpośrednio zmian w przebiegu korytarzy ekologicznych wyznaczonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Pośrednio wskazuje na tereny, które powinny być brane pod uwagę przy analizie ich przebiegu: typy krajobrazów, proponowane nowe obszarowe formy ochrony przyrody lub ich powiększenie.
- Typy krajobrazów mogą być pomocne przy wyznaczaniu korytarzy ekologicznych lub ocenie ich drożności. Zwłaszcza takie typy jak: 1. Wód powierzchniowych. 2. Bagienno-ławkowe – głównie bezleśne. 3. Leśne. 4. Bezleśne: murawowe, piaszczyste, skalne. 5. Wiejskie. Mogą również wskazywać na bariery: 6g. Wiejskie z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim. 7b. Mozaikowe podmiejskie. 8. Podmiejskie i osadnicze. 9. Miejskie. 12. Przemysłowe i energetyczne.

Plany ochrony parków narodowych i krajobrazowych

Karkonoski PN

- Uwzględnianie uwarunkowań przestrzennych i warunków zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w opracowaniach ekofizjograficznych gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.
- Utrzymanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków w obrębie obszaru Natura 2000 Karkonosze oraz z obszaru Natura 2000 Stawy Sobieszowskie oraz między obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty Rudawy Janowickie PLH020011.
- Utrzymanie połączeń funkcjonalnych i wspólnej sieci korytarzy ekologicznych dla Parku i KRNAP, w tym opracowanie jednolitej strategii ochrony przyrody obszarów Natura 2000.
- Niewprowadzanie nowej zabudowy w przebiegu istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park i jego otulinę z obszarami cennymi przyrodniczo (mapę obrazującą przebieg korytarzy ekologicznych przedstawia rysunek nr 1), wymieniono strefy.

Park Krajobrazowy Doliny Bobru

- Dla ochrony połączeń ekologicznych przed efektem barierowym ustala się zachowanie połączeń ekologicznych w obrębie krajowego korytarza ekologicznego dużych ssaków poprzez wprowadzenie do dokumentów planistycznych korytarzy ekologicznych z zakazem zabudowy, poza inwestycjami celu publicznego, położonych w korytarzach lasów, dolin rzecznych, bagien, łąk i pastwisk, stromych zadrzewionych skarp jako obiektów naturalnej retencji wodnej przeciwdziałającej skutkom zmian klimatycznych.
- Uznanie otuliny Parku za obszar wyłączony z lokalizacji nowych linii energetycznych wysokich i najwyższych napięć, poza istniejącym przebiegiem, oraz z lokalizacji elektrowni wiatrowych i przemysłowych farm fotowoltaicznych.

Rudawski Park Krajobrazowy

- Zachowanie i ochrona korytarzy ekologicznych w celu umożliwienia migracji roślin i zwierząt.

Województwo lubuskie

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

- Podejmowanie wspólnych działań w zakresie ochrony istniejących zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz kształtowania spójnego systemu powiązań przyrodniczych, przede wszystkim obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, ekologiczny Korytarz Zachodni (KZ) o znaczeniu międzynarodowym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego

- Korytarze ekologiczne Planu pokrywają się z Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 i Koncepcją sieci ekologicznych ECONET-POLSKA z wyjątkiem korytarza rzeczno (Nysa Łużycka, Bóbr).
- Wyznaczone granice korytarzy ekologicznych powinny zostać uszczegółowione na etapie prowadzenia prac planistycznych w poszczególnych gminach.

- Główne bariery zagrażające drożności powiązań ekologicznych stanowi zabudowa oraz infrastruktura drogowa. Wyróżnia się kolizję przebiegu autostrady A18 z korytarzem ekologicznym GKZ-3 Łużyce na odcinku Kwisa – Iłowa.
- Funkcje wodnych korytarzy ekologicznych pełnią: Bóbr z dopływem Kwisą, Nysa Łużycka. Bóbr i Nysa Łużycka są ciekami priorytetowymi wymagającymi wdrażania działań ochronnych, w tym udrażniania poprzez budowę nowych przejść oraz przebudowę istniejących przejść dla ryb wędrownych.
- Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej (Korytarz Zachodni).
- Zachowanie oraz odtworzenie drożności i ciągłości morfologicznej rzek szczególnie istotnych dla gatunków ichtiofauny (Bóbr, Nysa Łużycka, Kwisa).

Audyt krajobrazowy województwa lubuskiego

- Audyt nie wnosi bezpośrednio zmian w przebiegu korytarzy ekologicznych wyznaczonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. Pośrednio wskazuje na tereny, które powinny być brane pod uwagę przy analizie ich przebiegu: typy krajobrazów, proponowane nowe obszarowe formy ochrony przyrody i powiększenie istniejących.
- Wskazuje na dobrą ochronę korytarzy ekologicznych poprzez ustanawianie obszarów chronionego krajobrazu.
- Rekomendowane jest powiększenie Parku Krajobrazowego „Łuk Mużakowa” i obszarów chronionego krajobrazu, w ramach których będą chronione korytarze ekologiczne: Bory Dolnośląskie, Bory Bogumiłowskie, Dolina Bobru, Dolina Nysy, Las Żarski, Wschodnie okolice Lubuska, Zachodnie okolice Lubuska.

Na poziomie gmin

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

- Korytarze ekologiczne zidentyfikowane w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.
- Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych.
- Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych na podstawie aktualnych opracowań ekofizjograficznych i inwentaryzacji przyrodniczych.
- Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt). Nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate w gatunki łąki, obszary podmokłe.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+

- Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo obejmuje obszarowe formy ochrony przyrody i Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000.
- Wyznaczanie w obrębie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, obszarów pełniących funkcje powiązań przyrodniczo-środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony najcenniejszych terenów, do których należą m.in.: trwałe użytki zielone, lasy, zadrzewienia i zakrzewienia, drzewa i aleje, wody powierzchniowe, grunty orne.
- Zapewnienie ciągłości i funkcjonalności powiązań przyrodniczo-środowiskowych poprzez prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej m.in.: eliminowanie barier i

niewprowadzanie nowych, ochronę przed zainwestowaniem uniemożliwiającym zachowanie ciągłości i funkcjonalności powiązań, ograniczanie przekształcania terenów najcenniejszych, w tym ochronę mokradeł, łąk, torfowisk, dolin rzecznych, odtwarzanie terenów istotnych dla powiązań, w szczególności: mokradeł, łąk, torfowisk, wód powierzchniowych.

- Wyznaczanie oraz zapewnienie ciągłości i funkcjonalności lokalnych powiązań przyrodniczo-środowiskowych, w tym korytarzy ekologicznych, stanowiących uzupełnienie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, w szczególności w oparciu o lokalne zasoby: trwałe użytki zielone, lasy, zadrzewienia i zakrzewienia, drzewa i aleje, wody powierzchniowe, grunty orne.

Plany ochrony parków narodowych i krajobrazowych

Karkonoski PN

- Uwzględnianie uwarunkowań przestrzennych i warunków zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w opracowaniach ekofizjograficznych gmin, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.
- Utrzymanie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację gatunków w obrębie obszaru Natura 2000 Karkonosze oraz z obszaru Natura 2000 Stawy Sobieszowskie oraz między obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty Rudawy Janowickie PLH020011.
- Utrzymanie połączeń funkcjonalnych i wspólnej sieci korytarzy ekologicznych dla Parku i KRNAP, w tym opracowanie jednolitej strategii ochrony przyrody obszarów Natura 2000.
- Niewprowadzanie nowej zabudowy w przebiegu istniejących korytarzy ekologicznych, łączących Park i jego otulinę z obszarami cennymi przyrodniczo (mapę obrazującą przebieg korytarzy ekologicznych przedstawia rysunek nr 1), wymieniono strefy.

Przemkowski Park Krajobrazowy

- W strefie zwiększania spójności korytarzy ekologicznych na terenach otwartych pozbawionych istotnej wartości przyrodniczej BKII przewiduje po ustaniu użytkowania rolniczego (obszary do zalesienia): należy zalesić wskazane grunty orne, łąki trwałe oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, zlokalizowane w obrębach ewidencyjnych Gromadka i Wierzbowa w gminie Gromadka.

Park Krajobrazowy Doliny Bobru

- Przyjęcie za obszary dopuszczalnych zalesień terenów łączących istniejące kompleksy leśne, które spełniają lub potencjalnie mogą spełniać funkcje korytarzy migracji zwierząt.
- Ustala się strefę ochrony ekspozycji KE (obszar ochrony ekspozycji krajobrazowej oraz zachowania powiązań korytarza ekologicznego dla eliminacji zagrożeń zewnętrznych) w granicach otuliny Parku, w obrębie której nakazuje się zachowanie połączeń ekologicznych krajowego korytarza ekologicznego w obrębie kompleksów lasów, łąk, gruntów ornych, wód powierzchniowych i zadrzewień poprzez niedopuszczanie do zabudowy uniemożliwiającej funkcjonowanie korytarza.
- Zachowanie połączeń ekologicznych w obrębie kompleksów lasów, łąk, gruntów ornych i zadrzewień w strefie KE poprzez wprowadzenie do dokumentów planistycznych krajowego korytarza ekologicznego z niedopuszczaniem do zabudowy uniemożliwiającej funkcjonowanie korytarza, w tym położonych w korytarzu lasów, dolin rzecznych, bagien, łąk i pastwisk, stromych zadrzewionych skarp jako obiektów naturalnej retencji wodnej przeciwdziałającej skutkom zmian klimatycznych.

Park Krajobrazowy „Chełmy”

- Uwzględnienie połączeń ekologicznych w polityce przestrzennej gmin, w tym wyłączenie z zabudowy korytarzy ekologicznych.
- Wprowadzenie programu ochrony zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych oraz przydrożnych. Wyznaczenie i rozbudowa sieci korytarzy ekologicznych.

Rudawski Park Krajobrazowy

- Zachowanie i ochrona korytarzy ekologicznych w celu umożliwienia migracji roślin i zwierząt, poprzez: ograniczenie budowy ogrodzeń, ciągów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (w zakresie dróg powiatowych i wojewódzkich), tworzących bariery ekologiczne bez rozwiązań umożliwiających ich przekraczanie; oraz wprowadzanie maksymalnie dużej powierzchni biologicznie czynnej.

Park Krajobrazowy „Łuk Mużakowa”

- Strefa Wg intensywnego rozwoju funkcji pozarolniczych obejmuje te obszary, których aktualne funkcje i istniejący potencjał pozwala na ich rozwój, są to przede wszystkim ośrodki gminne (Tuplice, Trzebiel) oraz tereny rozwoju działalności gospodarczej przy drodze krajowej – autostradzie A18 Jagłowiec. Ograniczyć możliwość rozwoju zabudowy przy lasach i korytarzach ekologicznych.

Plan adaptacji do zmian klimatu aglomeracji jeleniogórskiej

- Stworzenie planu ochrony i renaturyzacji terenów podmokłych i dolin rzecznych: wzmacnianie funkcji korytarzy ekologicznych cieków wodnych poprzez tworzenie nowych użytków ekologicznych, rezultat: zachowanie korytarzy ekologicznych dla gatunków migrujących z powodu zmian klimatu.
- Aktualizacja dokumentów planistycznych gmin: Zmiany dokumentów planistycznych, tak, by zawierały wyznaczone korytarze ekologiczne, rezultat: wzmocnienie lokalnych korytarzy ekologicznych.
- Ochrona cennych przyrodniczo siedlisk i gatunków poprzez ochronę istniejących i ustanawianie nowych form ochrony przyrody: na podstawie wyników inwentaryzacji utworzenie nowych form ochrony przyrody: użytków ekologicznych, pomników przyrody oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, w szczególności w celu ochrony korytarzy ekologicznych.
- Wprowadzanie nasadzeń wzdłuż dróg transportu rolnego oraz cieków śródpolnych. Działanie polega na wprowadzaniu nowych i uzupełnieniu istniejących nasadzeń wzdłuż granic pól, dróg oraz cieków. Zaleca się, aby w tym celu wykorzystywać rodzime gatunki. Nasadzenia powinny uwzględniać przebieg korytarzy ekologicznych.
- Ochrona oraz poprawa funkcjonalności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych. Działanie polega na utrzymaniu lub poprawie drożności i funkcjonalności korytarzy ekologicznych poprzez: opracowanie koncepcji korytarzy ekologicznych AJ, uwzględnienie przebiegu korytarzy w dokumentach planistycznych, aby zapewnić ochronę ich funkcjonalności i drożności przed presją ze strony infrastruktury technicznej i turystycznej, wyłączenie spod zabudowy obszarów w obrębie najistotniejszych fragmentów korytarzy ekologicznych (obszary chronione, doliny rzeczne, duże kompleksy leśne) oraz w obrębie tzw. wąskich gardeł, czyli relatywnie wąskich odcinków korytarzy, zmniejszenie fragmentacji korytarzy, likwidacja lub zmniejszenie istniejących barier poprzez np. nasadzenia uzupełniające, tworzenie alternatywnych tras migracji, budowę przejść dla zwierząt i dostosowanie istniejących obiektów inżynierskich (mostów, wiaduktów, przepustów, jazów, tam itp.) do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt, zwiększanie lesistości na gruntach nadających się do zalesienia w taki sposób, aby poprawić drożność i funkcjonalność korytarzy ekologicznych, wybór lokalizacji nasadzeń liniowych i błękitno-zielonej infrastruktury w taki sposób, aby oprócz swojej pierwotnej funkcji przyczyniły się do poprawy drożności korytarzy cieków wodnych i korytarzy ekologicznych, ograniczenie lokalizowania infrastruktury technicznej i turystycznej w obrębie korytarzy ekologicznych lub zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących zapewniających zachowanie funkcjonalności i drożności korytarzy ekologicznych, zapobieganie rozpraszaniu zabudowy oraz niedopuszczanie do scalania jednostek osadniczych i intensywnego zagospodarowywania dolin rzecznych, zwartych kompleksów leśnych i innych obszarów cennych przyrodniczo w obrębie krajowych korytarzy ekologicznych, objęcie ochroną najmniej przekształconych odcinków rzek wraz z ich dolinami o odpowiednich parametrach dla migracji zwierząt, poprzez tworzenie nowych użytków ekologicznych oraz ochronę

bioróżnorodności ekosystemów zależnych od wody np. ochrona i odtwarzanie mokradeł na terenach gminnych, rozwój zieleni wzdłuż rzek i mniejszych cieków, w tym na terenach zabudowanych.

- Przed przystąpieniem do zalesienia gruntów powinna zostać wykonana analiza drożności i funkcjonalności istniejących korytarzy ekologicznych (krajowych i cieków wodnych) z uwzględnieniem położenia obszarów chronionych. Zalesienia korytarzy nie muszą prowadzić do odtworzenia ciągłych pasów lasów na całym ich przebiegu, lecz stworzenia płatów zadrzewień i powierzchni leśnych (rozmieszczonych możliwie gęsto, najlepiej w odległości nie większej niż 500 m) uzupełnianych cennymi terenami otwartymi.

Spis fotografii umieszczonych w tekście

- Foto 1. Bory Dolnośląskie – bór z bagnem zwyczajnym.
Foto 2. Autostrada A4, przejście dla zwierząt między Nową Wsią a Kraśnikiem Dolnym.
Foto 3. Autostrada A4, most nad Bobrem.
Foto 4. Autostrada A18, przejście dla zwierząt koło Golnic.
Foto 5. Autostrada A18, most nad Bobrem.
Foto 6. Autostrada A18, most nad Kwisą.
Foto 7. Autostrada A18, tropy zwierząt na przejściu dla zwierząt.
Foto 8. Droga ekspresowa S3, tunel.
Foto 9. Magistrała kolejowa koło Zielonki z urządzeniem odpłaszczacza akustycznego.
Foto 10. Dolina Bobru koło kopalni kruszywa w okolicy Starej Olesznej.
Foto 11. Kopalnia kruszyw w okolicy Starej Olesznej.
Foto 12. Dolina Bobru koło kopalni kruszywa w okolicy Starej Olesznej w okresie kwitnienia włosieniczników.
Foto 13. Most drogowy nad Bobrem w Lwówku Śl. W tle most nad kanałem ulgi.
Foto 14. Dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego, jaz rozdzielający nurt do MEW.
Foto 15. Zalew Bukówka na Bobrze.
Foto 16. Krajobraz w okolicy Dębowego Gaju w korytarzu ekologicznym (pastwiska).
Foto 17. Krajobraz w okolicy Dębowego Gaju w korytarzu ekologicznym (grunty orne).
Foto 18. Zabudowa DCS na Polanie Jakuszyckiej.

Spis map umieszczonych w tekście

- Mapa 1. Położenie analizowanego obszaru (obszar opracowania).
Mapa 2. PEEN Europa Środkowa i Wschodnia.
Mapa 3. ECONET-PL na pograniczu Dolnego Śląska i Saksonii.
Mapa 4. Sieć korytarzy ekologicznych z 2005 r. (etap I) i 2012 r. (etap II).
Mapa 5. Rysunek Planu nr 3 z fragmentem pogranicza Polska- Saksonia.
Mapa 6. Korytarze ekologiczne Planu na pograniczu Polska- Saksonia.
Mapa 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej (opracowanie własne IRT).
Mapa 8. Mapa nr 2 – strefa przyrodnicza, fragment z powiatem żarskim.
Mapa 9. Korytarz Zachodni i główne korytarze ekologiczne rzeczne wymieniane w Planie.
Mapa 10. Wielkopowierzchniowa sieć biotopów i regionalne zielone korytarze (z Planu).
Mapa 11. Wykorzystanie obszarów.
Mapa 12. Karkonoski PN i parki krajobrazowe – położenie w korytarzach ekologicznych.
Mapa 13. Korytarze ekologiczne w Czechach (Krkonošský Národní Park).
Mapa 14. Korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym (rysunek z planu ochrony).
Mapa 15. Główne korytarze ekologiczne (Korytarz Zachodni) w obszarze opracowania.
Mapa 16. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarowych formach ochrony przyrody (wszystkie obszary scalone).
Mapa 17. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarowych formach ochrony przyrody bez obszarów Natura 2000.
Mapa 18. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach Natura 2000.
Mapa 19. Położenie korytarzy ekologicznych w terenach zalesionych, lasach.
Mapa 20. Położenie korytarzy ekologicznych w lasach, część północna.
Mapa 21. Położenie korytarzy ekologicznych w lasach, część południowa.
Mapa 22. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach wodno-błotnych, ciekach.
Mapa 23. Bariery w migracji rzecznych ponadlokalnymi korytarzami ekologicznymi, część północna.
Mapa 24. Bariery w migracji rzecznych ponadlokalnymi korytarzami ekologicznymi, część południowa.
Mapa 25. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach niezalesionych, niezabudowanych.
Mapa 26. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach otwartych, województwo lubuskie/dolnośląskie.
Mapa 27. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach otwartych, województwo dolnośląskie, północ.
Mapa 28. Położenie korytarzy ekologicznych w obszarach otwartych, województwo dolnośląskie, południe.
Mapa 29. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa.

Mapa 30. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo lubuskie.
 Mapa 31. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo lubuskie/dolnośląskie.
 Mapa 32. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo dolnośląskie, środek.
 Mapa 33. Bariery w migracji głównymi korytarzami ekologicznymi – zabudowa, województwo dolnośląskie, południe.
 Mapa 34. Położenie autostrad i drogi ekspresowej w korytarzach ekologicznych.
 Mapa 35. Położenie autostrad A4 i A18 w korytarzach ekologicznych z budowlami umożliwiającymi migrację.
 Mapa 36. Położenie drogi ekspresowej S3 w korytarzach ekologicznych z budowlami umożliwiającymi migrację.
 Mapa 37. Występowanie wilka w Saksonii.
 Mapa 38. Obszary Natura 2000 gdzie wilk jest przedmiotem ochrony lub stwierdzono jego obecność (dane z sdf).
 Mapa 39. Autostrada A4 koło Dąbrowy Bolesławieckiej.
 Mapa 40. Autostrada A18 między doliną Bobru a Lipianami.
 Mapa 41. Autostrada A18 między doliną Kwisy a Iłową (w granicach opracowania).
 Mapa 42. Droga ekspresowa S3, tunel (w granicach opracowania).
 Mapa 43. Magistrala kolejowa koło Zielonki.
 Mapa 44. Dolina Bobru koło Starej Olesznej z kopalnią kruszyw.
 Mapa 45. Dolina Bobru koło Lwówka Śląskiego.
 Mapa 46. Zalew Bukówka z zaporą na Bobrze.
 Mapa 47. Użytkowanie gruntów w korytarzu ekologicznym w okolicy Dębowego Gaju.
 Mapa 48. Propozycja powiększenia korytarza ekologicznego w okolicy Lwówka Śląskiego.
 Mapa 49. Fragment plan urządzeniowo-rolnego gminy Lwówek Śląski.
 Mapa 50. Zabudowa i ruch transportowy, drogi turystyczne w korytarzu ekologicznym na Polanie Jakuszyckiej.

Spis tabel umieszczonych w tekście

Tabela 1. Korytarze ekologiczne w planach ochrony.
 Tabela 2. Analiza planowania przestrzennego w gminach – korytarze ekologiczne.
 Tabela 3. Udział obszarowych form ochrony przyrody w korytarzach ekologicznych (teren Polski).
 Tabela 4. Udział terenów zalesionych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).
 Tabela 5. Udział obszarów wodno-błotnych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).
 Tabela 6. Udział obszarów otwartych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).
 Tabela 7. Udział terenów zabudowanych w korytarzach ekologicznych (teren Polski).
 Tabela 8. Udział autostrad i drogi szybkiego ruchu w korytarzach ekologicznych (teren Polski).

VI. Literatura i materiały źródłowe

- Bouwma I. M, Jongman R.H.G. & Butovsky R.O. (eds) (2002). The Indicative Map of Pan-European Ecological Network – technical background document. (ECNC Technical report series). ECNC, Tilburg, The Netherlands/Budapest Hungary.
- Forman, R.T.T. 1995. Land Mosaics. The ecology of landscapes and regions. Cambridge University Press, Cambridge.
- Hędrzak M. 2021. Problemy z zarządzaniem populacją jelenia szlachetnego. Łowieckie spotkania. 2. Gospodarka łowiecka. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Huck M., Jędrzejewski W., Borowik T., Miłosz- Cielma M., Schmidt K., Jędrzejewska B., Nowak S., Mysłajek R.W. 2010. Habitat suitability, corridors and dispersal barriers for large carnivores in Poland. Acta Theriologica 55: 177-192.
- Jakubiec Z. 2001. Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos* L. w polskiej części Karpat. Studia Naturae 47: 1–108.
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M. 2005. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża.
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. 2011. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża.
- Kiczyńska A., Weigle A. 2003. Jak zapewnić spójność sieci Natura 2000, czyli o korytarzach ekologicznych. [W: Makomaska-Juchiewicz M., Tworek S. (red.) Ekologiczna sieć NATURA 2000: Problem czy szansa.] Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków
- Kistowski M., Pchałek M. 2009. Natura 2000 w planowaniu przestrzennym — rola korytarzy ekologicznych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Lewandowski W. i inni 2015. Program Ochrony Północnego Korytarza Ekologicznego. WWF Polska, Warszawa.
- Liro. A. (red.) 1995. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska. Fundacja IUCN Poland, Warszawa.

- Niedziałkowska M., Jędrzejewski W., Mysłajek R.W., Nowak S., Jędrzejewska B., Schmidt K. 2006. Environmental correlates of Eurasian lynx occurrence in Poland – large scale census and GIS mapping. *Biological Conservation* 133: 63-69.
- Nowak S., Kasprzak A., Mysłajek R.W., Tomczak P. 2013. Stwierdzenia rysia *Lynx lynx* w Puszczy Noteckiej. *Przegląd Przyrodniczy* 24(4): 84-88.
- Parusel J.B., Skowrońska K., Wower A. (red.) 2007, 2015. Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.
- Ripari i in. 2022. Ripari L., Premier J., Belotti E., Bluhm H., Breitenmoser-Würsten Ch., Bufka L., Červený J., Drouet-Hoguet N., Fuxjäger Ch., Jędrzejewski W., Kont R., Koubek P., Kowalczyk R., Krofel M., Krojerová-Prokešová J., Molinari-Jobin A., Okarma H., Oliveria T., Remm J., Schmidt K., Zimmermann F., Kramer-Schadt S., Heurich M. 2022. Human disturbance is the most limiting factor driving habitat selection of a large carnivore throughout Continental Europe. *Biological Conservation* 266: 109446.
- Theuerkauf J., Rouys S. 2008. Habitat selection by ungulates in relation to predation risk by wolves and humans in the Białowieża Forest, Poland. *For. Ecol. Manage.*, 256: 1325-1332.

Saksonia

- Reinhardt I., Kluth G. 2025. Zwischenbericht 1 zum „Landesbesonderungsprogramm Wolf“. Berichtszeitraum: 01.12.2024 – 31.05.2025. Sächsischen Landesamtes für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie.
- Wspólna Koncepcja Przyszłości 2030 dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030, przyjęta przez Komitet ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej w dniu 1 grudnia 2016 r.

Dolnośląskie i lubuskie

- Dyrz A., Gramsz B., Maślak R., Witkowski A., Zając T., Dobrowolska-Martini K., Kotusz J., Kuszniarz J., Leś E., Martini M., Popiołek M., Rapała R. 2013. Kręgowce. [W:] Knapik R., Raj A. (red.) *Przyroda Karkonoskiego Parku Narodowego*. Wydawnictwo Karkonoskiego Parku Narodowego, Jelenia Góra, s. 405-442.
- Chrobak K. i inni 2023. Plan adaptacji do zmian klimatu Aglomeracji Jeleniogórskiej, miasta Jeleniej Góry oraz powiatów i gmin Aglomeracji Jeleniogórskiej. Ekowert Łukasz Szkudlarek, Wrocław. <https://bip.jeleniagora.pl/artykul/pdf/93/20998/1>
- Flousek J., Zając T., Kutal M., Żuczkowski M., Pałucki A., Pudil M., Kafka P. 2014. Velké šelmy (Carnivora) v Krkonoších, Jizerských horách, Górah Stołowych a na Broumovsku (Česká republika, Polsko) – minulost a přítomnost. *Opera Corcontica* 51: 37-59.
- Jermaczek A., Maciantowicz M. (red.). 2005. *Przyroda Ziemi Lubuskiej*. Wyd. Klubu Przyrodników, Świebodzin.
- Jerzak L. (red.). 2008. *Opracowanie ekofizjograficzne województwa lubuskiego. Przyroda ożywiona*. Wyd. Zarząd Województwa Lubuskiego, Zielona Góra.
- Marciszak A., Gornig W., Demidzuk K., Jakubiec Z. 2021. Historia wymierania niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* Linnaeus, 1758 na Śląsku, ze szczególnym uwzględnieniem Sudetów. *Przyroda Sudetów*, t. 23/2021.
- Marciszak A., Gornig W., Kropczyk A. 2022. Historia występowania rysia euroazjatyckiego *Lynx lynx* (Linnaeus, 1758) i żbika europejskiego *Felis silvestris* Schreber, 1777 na Śląsku w latach 1600-2000. *Przyroda Sudetów*, t. 24/2022.
- Marciszak A., Maciejewska Z., Wołczyńska M., Kropczyk A. 2022a. Wilk szary *Canis lupus* Linnaeus, 1758 na Śląsku w latach 1600-2000. *Przyroda Sudetów*, t. 24/2022.
- Marciszak A., Gornig W., Kropczyk A. 2023. Stwierdzenie łosia europejskiego *Alces alces* (Linnaeus, 1758) w Skarszynie k. Wrocławia na tle występowania gatunku na Śląsku. *Przyroda Sudetów*, t. 25/2023.
- Mikusek R., Jakubiec J. 2014. *Park Narodowy Gór Stołowych*. [W:] Jamróży G. (red.), *Ssaki polskich parków narodowych: drapieżne, kopytne, zajęczaki i duże gryzonie*. Vega Studio Adventures, Magurski Park Narodowy i Instytut Bioróżnorodności Leśnej, Kraków-Krempna, s. 306-317.
- *Opracowanie ekofizjograficzne dla województwa dolnośląskiego*. Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, Wrocław, Listopad 2005 r.
- *Opracowania ekofizjograficzne wraz z prognozami oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wsi i miast gminy Bolesławiec* pracowni „Decybel”, Jelenia Góra.
- Pažout O. 2003. Rys ostrovid (*Lynx lynx*). [W:] Flousek J. (red.), *Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2002*. *Prunella* 28: 68.
- Ważna A., Maciantowicz M., Guzik P., Cichocki J., Nowakowski K., Kościelska A., Gabryś G. 2014. Występowania łosia *Alces alces* w województwie lubuskim. *Przegląd Przyrodniczy* XXV, 2 (2014): 101-109.

Inwentaryzacje przyrodnicze, plany ochrony

- Gramsz R., Potocka J. 2005. *Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra*. Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze, Jelenia Góra.
- Jankowski W. 1993; 1994; 1996; 1998; 1999. *Inwentaryzacja Przyrodnicza Województwa Jeleniogórskiego*. „Fulica” Wojciech Jankowski, Wrocław. Manuskrypty RDOŚ we Wrocławiu lub Jeleniej Górze.

- Lubuski Klub Przyrodników 1993. Zielona Wstęga Odra-Nysa. Wstępna inwentaryzacja przyrodnicza gmin (obiekty do objęcia konserwatorską ochroną przyrody), Świebodzin, http://eko.org.pl/lkp/wstega_html/
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego „Chełmy”, przyjęty uchwałą nr XVI/332/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2011 r.
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, przyjęty uchwałą nr IV/41/34 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 czerwca 2024 r.
- Plan ochrony Przemkowskiego Parku Krajobrazowego, przyjęty uchwałą nr XXII/669/16 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 maja 2016 r.
- Plan ochrony Rudawskiego Parku Krajobrazowego, przyjęty uchwałą nr XVI/329/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2011 r.
- Ruzlewicz A. 2009. Inwentaryzacja przyrodnicza dla terenu znajdującego się w obrębie zadania inwestycyjnego pt.: „Sieć wodociągowa z przyłączami i sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami: Motyle, Pasternik-Nowa Kuźnia, gmina Gromadka (budowa sieci wodociągowej Pasternik – Nowa Kuźnia wraz z siecią kanalizacji Nowa Kuźnia z przesyłem do oczyszczalni w Gromadce)”. Gmina Gromadka, Gromadka.
- Ruzlewicz A. 2022. Ocena oddziaływania V i VI edycji zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gromadka w zakresie wpływu na ochronę przyrody. Gmina Gromadka, Gromadka.
- Spałek K. i inni 2012. Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Bolesławiec. Bio-Plan, Krasiejów. www.bio-plan.com.pl
- Szlachetka A. 1998. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Paszowice. Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej „Zielona Akcja”, Legnica. Manuskrypt RDOŚ we Wrocławiu.
- Szlachetka A. 1998. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Wądroże Wielkie. Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej „Zielona Akcja”, Legnica. Manuskrypt RDOŚ we Wrocławiu.
- Szlachetka A. 1997. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Pielgrzymka, Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej „Zielona Akcja”, Legnica. Manuskrypt RDOŚ we Wrocławiu.

Źródła danych www (dane pobierane od IV kw. 2025 r. do I kw. 2026 r.)

- Bank Danych o Lasach <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>,
- Biuletyn Informacji Publicznej <https://www.gov.pl/web/bip>,
- Centralna baza Danych Geologicznych <https://baza.pgi.gov.pl/>
- Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody GDOŚ <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>,
- CORINE Land Cover. Copernicus 2018, Europe, 6-yearly – GDB z <https://land.copernicus.eu/en>.
- Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych <https://dzpk.pl/>
- Geoportal w tym baza obiektów topograficznych BDOT10K, <https://www.geoportal.gov.pl/>,
- Geoportal Dolny Śląsk <https://geoportal.dolnyslask.pl/>
- Geoportal.lubuski.pl https://geoportal.lubuskie.pl/lista_jednostek, <https://lubuskie.e-mapa.net/>
- Geoportale powiatowe i gminne, dane w tabeli analiza planowania przestrzennego w gminach.
- Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>,
- Główny Urząd Statystyczny <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>,
- Hydroportal ISOK https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/,
- Instytut Rozwoju Terytorialnego <https://irt.wroc.pl/>
- Karkonoski Park Narodowy <https://kpn.gov.pl/>, mapa <http://geoportal.kpnmap.pl/>
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/>,
- Portal danych <https://dane.gov.pl/>,
- Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot <https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce>

VII. Załączniki

Z1. Mapy korytarzy ekologicznych

Mapy korytarzy ekologicznych zastały umieszczone na nośniku CD.

Z2. Dokumentacja fotograficzna

Zdjęcia zastały umieszczone na nośniku CD.

Z3. Warstwy GIS

Warstwy z danymi korytarzy ekologicznych zostały umieszczone na nośniku CD.